

Täysistunto

Keskiviikko 2.12.2020 klo 14.00—22.15

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 22.15.

Puhetta johtivat puhemies Anu Vehviläinen (14.00—15.57 ja 17.59—19.59) ja ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (15.57—17.59 ja 19.59—22.15).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle covid-19-epidemian torjuntaan tarvittavien tavaroiden verovapauden voimassaolon jatkamisesta

Hallituksen esitys HE 217/2020 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 29/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 29/2020 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 1.12.2020 pidetyssä täysistunnossa.

Nyt käsitellään muutosehdotukset.

38 c §

Elina Lepomäki kok: Arvoisa puhemies! Teen vastalauseen mukaisen vastaesityksen.

Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan tehtyä esitystä.

Elina Lepomäki ehdotti Päivi Räsäsen kannattamana, että pykälä hyväksytään vastalauseen mukaisena.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö ”jaa”, Elina Lepomäen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 39, ei 14, tyhjiä 1; poissa 145 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 217/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 5 ja 8 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 198/2020 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 12/2020 vp

Pöytäkirjan liite Peter Östmanin muutosehdotus Liite 3A

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 12/2020 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 30.11.2020 pidetyssä täysistunnossa.

Nyt käsitellään muutosehdotukset.

8 §

Peter Östman kd: Arvoisa rouva puhemies! Teen esityksen, että eduskunta hyväksyy 8 §:ää koskevan pykäläehdotuksen sen sisältöisenä kuin se on monistettuna jaettu kansanedustajille.

Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Kannatan tehtyä esitystä.

Peter Östman ehdotti Päivi Räsänen kannattamana, että pykälä hyväksytään vastalauseen mukaisena.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö ”jaa”, Peter Östmanin ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 24; poissa 144 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 198/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

4. Keskustelualoite perussuomalaisten eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista vuodelle 2021

Keskustelualoite KA 9/2020 vp

Keskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Päiväjärjestyksen 4. asiana on keskustelu perussuomalaisen eduskuntaryhmän, kokoomuksen eduskuntaryhmän, kristillisdemokraattisen eduskunta-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

ryhmän ja Liike Nyt -eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjeteista. Vaihtoehtobudjettien esittelypuheenvuorojen jälkeen puheenvuoron käyttää valtiovarainministeri Matti Vanhanen.

Ministerin puheenvuoron jälkeen on debatti, jossa kullekin vaihtoehtobudjetille varataan osa debatista. Debatin jälkeen keskustelu jatkuu nopeatahtisena siten, että etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia.

Vaihtoehtobudjeteista käydään yhteinen keskustelu ensimmäisen keskustelualoitteen asiakohdassa.

Keskustelu

14.05 Ville Tavio ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehtoon voi tiivistää kolmeen kohtaan: Ensinnäkin veronkorotusten tie on käyty loppuun. Toiseksi EU:n elvytyspaketti on kaadettava. Kolmanneksi valtiontalous on tasapainotettava säästämällä ja lopettamalla ylivelkaantuminen. Tämä tehdään pitkässä juoksussa laittamalla valtion menokohteet tärkeysjärjestykseen.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa työ, teollisuus ja yrittäminen tulevat ensin. Tämä on perussuomalaisten arvovalinta mutta myös välttämättömyys, sillä Suomen kilpailukyky tarvitsee vahvistamista. Maailma on täynnä maita ja yrityksiä, jotka tekisivät mielellään suomalaisten työt ja valmistaisivat tuotteet, joita suomalaiset yritykset ovat tähän asti tuottaneet. On välttämätöntä varmistaa, että yritystemme ja teollisuutemme tuotanto ja työpaikat eivät siirry liian kovan verotuksen ja liioiteltujen ilmastotoimien vuoksi meitä enemmän saastuttaviin maihin.

Säästöjen tekeminen ei ole politiikassa mukavaa, ainakaan yleensä, mutta se on nykyisessä taloustilanteessa tarpeellinen ja vastuullinen tapa toimia. Perussuomalainen talouspolitiikka laittaa asiat tärkeysjärjestykseen. Ensin pitää säästää suomalaisten kannalta toissijaisista ja ei-välttämättömistä menoista, kuten kehitysavusta ja haittamaahanmuutosta. Marinin hallituksen arvovalinta oli korottaa omakotitalossa asuvien eläkeläisten lämmitysmenoja — ja lähettää kerätyt verorahat Afrikkaan. Korona-aikana tämä on erikoinen poliittinen valinta. Veroeurojen antaminen pois kehitysapuna ei elvytä Suomen taloutta.

Suomessa on kansa, joka ostaa käytetyt autot Ruotsista ja maksaa bensatankilla jopa 70 prosenttia veroa bensalitrasta. Hallitus näkee autoilijat vain maksumiehinä, ja lisäksi heitä syyllistetään saastuttamisesta. [Anneli Kiljusen välihuuto] Pelkästään Yhdysvalloissa ja Kiinassa on satoja miljoonia autoja, mutta silti ilmaston pelastaminen on täällä laitettu suomalaisen autoilijan harteille — kohtuutonta.

Perussuomalaisessa vaihtoehtobudjetissa esitetyillä säästöillä perumme autoilua kurittavat polttoaineiden veronkorotukset. Puolustamme suomalaista työtä, teollisuutta ja yrittämistä. Me palautamme yrityksiltä kerätyt päästökauppamaksut niille takaisin sekä edistämme ulkomaankauppaa poistamalla väylämaksut. Laskisimme työn verotusta ja alentaissimme Yle-veroa. Emme hallituksen tavoin leikkaisi kotitalousvähennystä. Yrityksien investointeja vauhdittamaan ottaisimme käyttöön Viron veromallin kaltaisen investointivauhdin. [Välihuuto vasemmalta]

Arvoisa puhemies! Lämmön ja liikenteen kaltaisten välttämättömyyksien veroja korottamalla ei ohjata ihmisiä luopumaan välttämättömyyksistä. Siinä tyhjennetään kansalais-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

ten taskut, jotta hallituksella olisi siis varaa korottaa puoluetukia, palkata lisää erityisavustajia ja kasvattaa kehitysapua. Tämä ei perussuomalaisille käy.

Perussuomalaisille ei myöskään käy EU:n elvytyspaketti. Jättämällä pakettiin osallistumisen väliin Suomi säästäisi vähintään yli 4 miljardia euroa. EU:n elvytyspaketissa annettavat kokonaisvastuut ovat 13 miljardia, ja pahimmassa tapauksessa Suomen maksutaakka on pitkälti senkin yli. EU:n elvytyspaketti on taloudellisesti erittäin vahingollinen, eikä se ole edes tehokasta elvytystä, vaan elvytysrahat ollaankin laittamassa ilmastotoimiin. EU:n vallan laajentuminen talouspolitiikassa uhkaa myös paljon suurempaa asiaa: Suomen itenäisyyttä. Elvytyspaketin myötä EU ottaa ensimmäisen yhteisen velkansa, muuttuu tulonsiirtounioksi ja saa oman verotusoikeuden. Suomalaisia veronmaksajia ei tule pistää muiden maiden huonosti hoidetun talouden maksumiehiksi. Jokaisen maan tulee vastata omista veloistaan.

Perussuomalaiset esittävät leikkauksia ei-työperäisestä maahanmuutosta aiheutuviin menoihin. Hallitsematon haettavaa maahanmuutto käynnistyy taas korona-ajan jälkeen ilman näitä perussuomalaisten ajamia muutoksia. Nyt on siis korkea aika vähentää Suomen houkuttelevuutta ei-työperäisen maahanmuuton kohdemaana.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiseen politiikkaan kuuluu vähäosaisten, sairastuneiden ja syrjäytyneiden suomalaisten auttaminen. Terapiatakuu toteutuessaan parantaisi mielenterveyspalveluiden saatavuutta ja vähentäisi sairauslomia ja ehkäisisi työkyvyttömyyttä. Tukisimme omaishoitajia, sillä omaishoidon tukeminen vähentää myös kalliimman hoitokoneiston tarvetta. Korottaisimme lääkekorvauksia. Auttaisimme ulosotossa olevia.

Perussuomalaiset ovat jokaisen suomalaisen puolella. Siksi me uskallamme laittaa Suomen kansallisen edun etusijalle. Perussuomalaiset tarjoavat ihmisille parempia mahdollisuuksia ansaita tekemällään työllä ja oikeutta päättää itse työllään ansaitsemiensa rahojen käytöstä. Perussuomalaiset tarjoavat Suomen kansalle syyllistämisen, verotuksen ja byrokratian sijaan vapautta.

14.11 Timo Heinonen kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä pääministeri ja muut ministerit ja edustajakollegat! Elämme poikkeuksellisen haastavia aikoja. Maailmanlaajuinen covid-19-pandemia on koetellut meitäkin niin terveydellisesti kuin taloudellisestikin. Kaikki eivät ole selvinneet.

Me kokoomuksessa olemme vakuuttuneita, että me parhaiten selviämme nyt ja tulevaisuudessa yhdessä. Me haluamme olla vastuullinen toimija niin vallassa ollessamme kuin oppositiossakin, mutta se ei tarkoita sitä, etteikö meillä olisi ajatuksia, ideoita, ratkaisuja ja vaihtoehtoja. Me emme ole politiikassa etsimässä ongelmia vaan nimenomaan etsimässä ongelmiin ratkaisuja.

Olemme antaneet tuen keväällä presidentti Niinistön johdolla julistetuille poikkeusoloille ja valmiuslain käyttöönotolle. Olemme halunneet olla mieluummin veneen kölinä, vakauttajana, kuin veneen heiluttajana, mutta olemme toki kertoneet, mitä toimenpiteitä pitäisi tehdä ja mitä me olisimme tehneet toisin.

Kokoomus haluaa myös kiittää pääministeri Sanna Marinin hallitusta siitä, että olette näitä esityksiämme toteuttaneet — välillä vähän pidemmän tuumailun jälkeen ja joskus vasta pakon edessä, mutta parempi niinkin kuin ei lainkaan.

Muistatte varmasti keväältä kokoomuksen ohjeen ja kannustuksen: tehkää mieluummin enemmän ja heti kuin vähemmän ja myöhässä. Keväästä selvittiinkin varsin hyvin. Kiitos

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

kaikille tähän työhön sitoutuneille, ja erityinen kiitos vastuullisesti toimineelle Suomen kansalle.

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen suurin kritiikki on kohdistunut nimenomaan taloudenhoitoon ja erityisesti siihen, että hallitus ei ole kyennyt juurikaan esittelemään työllisyyttä vahvistavia keinoja.

Arvoisa pääministeri Marin ja valtiovarainministeri Matti Vanhanen, menot te olette kyllä huolestuttavankin hyvin osanneet päättää, tulopuolesta ei voi teille kiitettävää, edes hyväksyttävää arvosanaa antaa.

Vahva keskustavaikuttaja Seppo Kääriäinen tviittasi jo keväällä hallitukselle ohjeen: ”Puhukaa totta mutta rohkaiskaa.” Se on hyvä ohje, hyvä ohje myös vaikeina aikoina.

Viime viikolla entisen presidentin J. K. Paasikiven syntymästä tuli 150 vuotta. Paasikiven ohje suomalaisille oli samaa sukua: ”Tosiasioden tunnustaminen on kaiken viisauden alku.” Me kannustamme teitä, arvoisa hallitus, toimimaan avoimesti, määrätietoisesti, päättäväisesti ja yksiselitteisen selkeästi. Älkää antako suomalaisille väärää kuvaa ja uskotelko puolitotuksin.

Arvoisa puhemies! Suomalaiset ansaitsevat parempaa. Nykyisen vasemmistohallituksen ongelmanratkaisun kaava on ollut aina se kaikista helpoin mahdollinen. Ratkaisu on ollut lisävelanotto, lisävelkarahan jako, ja mikä vastuuttominta, samaan aikaan vasemmistohallitus on lykännyt kaikki välttämättömät päätökset eteenpäin.

Presidentti Niinistön muistutus ”tekemättä ei voi jättää” on muotoutunut valtiovarainministeri Matti Vanhasen suussa ja pöydällä muotoon: tekemättä voi jättää niin kauan kuin velkarahaa saa. Arvoisa hallitus, sitä ei loputtomiin saa, ja joku joutuu tämän teidänkin velkapesänne hoitamaan.

Hyvät suomalaiset! Nykyiselle velkarallille on olemassa myös vastuullinen vaihtoehto. Se on uskoa huomiseen vahvistava, suomalaisiin luottava. Se on Toivon polku. Kokoomuslainen vaihtoehto on vastuullinen ja luottava. Sen peruskivi on suomalaisessa työssä ja yrittäjyydessä, tukipilarina välittäminen.

Kokoomuksen vaihtoehtobudjetti toisi välittömästi töitä useammalle kymmenelletuhannelle suomalaiselle, se näkyisi monen perheen arjessa, ja tämä sisältää myös välttämättömät työllisyystoimet sen eteen, että jopa yli 120 000 suomalaista ja suomalaisen lapsen vanhempaa saisi työtä, pysyvän työpaikan. Ainon ja Leon perheissä ensi vuosi olisi näin paljon parempi. Vanhemmilla olisi mieluummin työtä kuin vain tukia. Niitäkin toki tarvitaan, kun pahin hetki koittaa — mutta työtä, arvoisa työministeri Haatainen, työtä suomalaiset haluavat, varmaa toimeentuloa ja oikeutta tehdä.

Kokoomus keventäisi kaikkien suomalaisten, eläkeläisten ja työtätekevien, verotusta merkittävästi. Ihan jokaiselle suomalaiselle jäisi enemmän rahaa käyttöön. [Perussuomalaisten ryhmästä: Paitsi autoilijoille!] Myös uusia työpaikkoja syntyisi, kun yrittäjät ja työntekijät voisivat näistä ratkaisuista yhdessä paikallisesti sopia. Virtasen perheessä, Phuengin perheessä ja eläkeläispariskunnan Arjan ja Jaakon kodissa käyttöön jäisi hieman enemmän rahaa.

Me peruisimme keskustan ja vasemmistohallituksen tekemän kotitalousvähennyksen leikkauksen. Itse asiassa korottaissimme kotitalousvähennystä [Antti Kurvinen: Verot valtion maksettavaksi!] ja tekisimme yli 75-vuotiaille superkotitalousvähennyksen.

Myös perheiden lapset ja nuoret voisivat luottavaisemmalla mielellä lähteä kouluun ja jatko-opintoihin. Me emme nimittäin palkkaisi opetusministeri Li Anderssonin mallilla lisäopettajia vain omaksi ministerikaudeksemme vaan me palkkaisimme opettajat ammatti-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

kouluun pysyviin virkoihin. [Paavo Arhinmäki: Vähän niin kuin viime kaudella, jolloin te potkitte niitä pihalle! — Antti Kurvinen: Velalla veronalennuksia!] Näin tekisimme myös peruskoulussa ja varhaiskasvatuksessa.

Me alentaissimme varhaiskasvatusmaksuja niin, että jokaisella lapsella olisi aina mahdollisuus hyvään suomalaiseen varhaiskasvatukseen. Se on parasta ennaltaehkäisevää työtä, mitä voimme antaa.

Me uskomme, että kannettu nuori ei koulussa pysy. Me emme siis kannata opiskelupakkoa, oppivelvollisuuden pidentämistä. Me käyttäisimme nämä varat siihen, että nuoret pärjäisivät paremmin jo peruskoulussa ja toisella asteella. Lisää opettajia, lisää opinto-ohjausta, lisää erityisopetusta, lisää koulukuraattoreita, pienemmät ryhmäkoot, oikeus pienryhmäopetukseen, lisää henkilökohtaista välittämistä — sitä nuoremme tarvitsevat.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveydenhoidon ongelmat eivät myöskään ratkea uutta hallintoa luomalla. [Antti Kurvinen: Vastustatte sote-uudistusta!] — Eivät ne ratkea myöskään uusia maakuntaveroja rakennellen, edustaja Kurvinen.

Kokoomus haluaa ikäihmisten avuksi lisää hoitajia pelkkien puheiden sijaan. Meille se tarkoittaa lisää hoitajia ympärivuorokautiseen hoitoon, meille se tarkoittaa lisää hoitajia kotihoitoon ja kotipalveluihin. Arja ei enää pärjää yksin kotonaan, ei hänen paikkansa ole vielä hoivakodissakaan. Arjalle paras paikka on oma koti, ja me haluamme, että Arja siellä voi autettuna ja tuettuna elää. Eikö se ole inhimillistä? Etkö sinäkin toivo sellaista omalle kohdallesi? Minä toivon, jos iäkkääksi saan elää. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Vastuu näkyy niin taloudenpidossa kuin huolehtimisessa läheisistämme ja kanssaihmisistämme. Välittäminen näkyy myös siinä, että pidämme huolta luonnosta ja ympäristöstä ja ilmastosta. [Puhemies koputtaa] Suomalaisilla on oikeus vaatia päättäjiltään enemmän ja parempaa. [Puhemies koputtaa] Se on Toivon polku. Se on polku, jota konttaa pieni Kaarlo, jota kävelevät Thao ja Vihtori, jota töihinsä kiiruhtavat Pirre ja Marjo ja jota rollaattoriinsa ja hoitajaansa tukien astelee Hannu. [Antti Kurvinen: Yksityisyydensuoja!] Ihmiset saavat vaatia parempaa. Tässä se on kirjaksi nidottuna; se on Toivon polku. [Puhemies koputtaa] — Tuon teille, pääministeri, oman kappaleen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä kohtaa haluan huomauttaa yleisesti, että puhujapöytästä ei saa olla erillisiä havaintovälineitä.

14.19 Päivi Räsänen kd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetissa huomioidaan koronaviruksen aiheuttama vaikea taloustilanne. Kunnat, sairaanhoitopiirit, yritykset sekä työnsä ja toimeentulonsa menettäneet ihmiset tarvitsevat tässä tilanteessa tukea.

On perusteltua ottaa velkaa kriisin keskellä. Samalla tarvitsemme päätökset sellaisista rakenteellisista uudistuksista ja työllisyystoimista, jotka antavat luottamuksen siihen, että veloista vielä selviydytään. On surkeaa, että hallitus ei ole saanut aikaan tarvittavista työllisyystoimista vielä minkäänlaisia esityksiä. Toivottavasti saisitte tähän vauhtia kristillisdemokraattien työllisyyspaketista, jonka julkaisimme viime viikolla vaihtoehtobudjetin yhteydessä.

Olisi myös pitänyt perua sellaiset hallitusohjelman hankkeet, jotka lisäävät pitkällä aikavälillä kuntien, yritysten ja suomalaisten veronmaksajien taakkaa. Kymmenien miljardien velanotosta huolimatta hallitus on ryhtynyt merkittäviin veronkiristykseen. Tässä tilan-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

teessa tarvitsemme veronkiristysten sijaan veroelvytystä pitääksemme talouden pyörät pyörimässä.

Eduskuntaryhmämme esittää useita kohdennettuja verokevennyksiä, joilla parannetaan yritysten toimintaedellytyksiä sekä ihmisten toimeentuloa. Esitämme polttoaineveron kevennystä, lämmityspolttoaineiden veronkiristysten perumista sekä kotitalousvähennyksen palauttamista hallituksen viime vuoden leikkausta edeltävälle tasolle. Samalla esitämme tuloverotuksen keventämistä niin, ettei kenenkään palkansaajan verotus kiristyisi ensi vuonna. [Oikealta: Toisin kuin hallitus!] Yrittäjyyttä tukisimme nostamalla arvonnäkövero-velvollisuuden alarajaa 20 000 euroon.

Koronakriisin myötä lapsiperheiden taloudelliset haasteet ovat lisääntyneet. Talouden pitkän aikavälin merkittävin ongelma, syntyvyyden vähentymisen aiheuttama väestön ikärakenteen vääristymä, ei ole hävinnyt mihinkään ajankohtaisen koronakriisin aikana. Esitämme useita parannuksia lapsiperheille. Lapsen saaville perheille ehdotamme 1 000 euron kertaluontoista lisälapsilisää. Ottaisimme myös käyttöön tuloverotuksen lapsivähennyksen. Lisäksi esitämme monilapsisten perheiden varhaiskasvatusmaksujen keventämistä niin, että sisarusten maksut poistettaisiin kokonaan. Tämä lisäisi työllisyyttä ja parantaisi lapsiperheiden asemaa.

KD panostaisi myös oppisopimuskoulutukseen ja torjuisi syrjäytymistä etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan avulla. Toisen asteen opiskelijoiden oppimateriaalilisää korotettaisiin ja se ulotettaisiin koskemaan entistä useampia perheitä.

Oppivelvollisuuden laajentamista ei tässä tilanteessa pidä toteuttaa. [Oikealta: Ei niin!] Hallituksen uudistus uhkaa romuttaa toisen asteen opintojen laatua, kun resurssit kohdennetaan liian myöhään ja niistäkin suuri osa oppimateriaaleihin ja koulumatkoihin. Hallituksen lupaama rahoitus kaiken lisäksi ei riitä korvaamaan kaikkia uudistuksesta syntyviä lisäkuluja.

Lapsiperheiden tilanteen lisäksi kannamme huolta terveydenhoidosta, erityisesti vanhustenhoidon tilasta. Uuden hoitajamitoituksen täytäntöönpano on siirretty usean vuoden päähän, käytännössä seuraavan hallituksen vastuulle. Moni hoivaa nyt tarvitseva vanhus ei näe tuota päivää. KD-eduskuntaryhmä lisäisi välittömästi 50 miljoonaa euroa vanhusten- ja saattohoidon tason parantamiseksi ja lisähenkilöstön palkkaamiseksi. Samalla esitämme omaishoidon tuen muuttamista verovapaaksi tuloksi.

Vastoin eduskunnan selkeää tahtotilaa hallitus on jättänyt ruoka-apua jakavien yhdistysten tuen pois talousarviostaan. Vaadimme pysyvää määrärahaa tähän sekä selkeitä sääntöjä tuen jakamiseen.

Palauttaisimme myös keliakiakorvauksen ja ottaisimme käyttöön terapiatakuun.

Verotuksen painopistettä on siirrettävä ympäristölle ja terveydelle haitallisiin tuotteisiin. Keventäisimme hedelmien ja kasvisten verotusta ja ottaisimme käyttöön terveysperusteisen veron tuotteisiin lisätylle sokerille.

Emme hyväksy Suomen osallistumista EU:n elpymisvälineeseen ja vastustamme unionin sisäisten tulonsiirtojen ja yhteisvastuullisuuden kasvattamista. Suomihan saa uudesta elpymisvälineestä noin 3 miljardia euroa ja joutuu maksamaan siitä 6 miljardia. Vuositasolla osallistuminen EU:n elpymispakettiin lisää suomalaisten veronmaksajien taakkaa yli 200 miljoonalla eurolla vuodessa vuosina 2028–58. Kun EU on kerran ottanut käyttöön yhteisvastuulliset rahanjakomekanismit, on todennäköistä, että niiden kokoa tullaan jatkossa kasvattamaan. Kristillisdemokraattien linja merkitsisi jo ensi vuodelle 85 miljoonan euron säästöä jäsenmaksuissa.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Kokonaisuudessaan ryhmämme esittää maltillisia määrärahalisäyksiä. Elvyttäisimme taloutta tarkkaan harkituilla ja kohdennetuilla verokevennyksillä, ja vaihtoehtomme on tasapainoinen, sillä esitämme samalla, miten rahoitamme uudistuksemme. Tulopuolta vahvistaisimme muun muassa terveysperusteisen veron käyttöön otolla ja rajaamalla työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovapautta. Uudistaisimme myös asumistukijärjestelmää, ja kertaluontoisia lisätuloja ryhmämme vaihtoehdossa saataisiin perumalla Ilmasto-rahaston pääomittaminen sekä vähentämällä Sitran pääomaa. Sitralta tuloutettavat varat käyttäisimme kertaluonteisiin avustuksiin yritysvetoisille kehityshankkeille, joiden avulla voidaan saada uutta kasvua.

Vaihtoehtobudjetin yhteydessä esitimme työllisyyspaketin, jonka avulla voitaisiin tavoitella jopa 100 000:ta uutta työllistä lähivuosien aikana.

14.27 Harry Harkimo liik (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Aivan aluksi haluaisin kiittää hallitusta. Se on kuitenkin kohtuullisen johdonmukaisesti pysynyt viemään meitä ulos koronasta. Toivoa on, jos pandemia alkaa lähempänä joulua rauhoittua ja rokotukset voisivat alkaa heti ensi vuonna. Tätä yhteisten ponnistusten saavutus ja kuvaa ei pitäisi tietopyyntöjen sumuverhoon kääriytyillä sähköpostivuodoilla pilata.

Sitten näihin seurauksiin. On selvää, että valtio velkaantuu tänä ja ensi vuonna ennätysvauhtia. Kansalaisten on vaikea pysyä miljardien perässä. Opposition rooliin kuuluu arvostella ja kirittää hallitusta, mutta kyllä tässä on syntynyt kova huoli lasten ja lastenlasten tulevaisuudesta. Tilanne oli huono jo ennen koronaa, eli nyt on entistä kovempi tarve saada työllisyys nousuun. Vain yrittämällä ja työtä tekemällä saadaan velkakierre poikki. Nelihenkisen perheen velkataakka on nyt 100 000 euroa valtionvelkaa, ja se kasvaa vauhdilla. Velkaa on vauvasta vaariin. Mukana eivät ole kuntien velat. Kyllä tämän pitäisi pysäyttää meidät kaikki miettimään. Seuraavat sukupolvet nämä kuitenkin maksavat joko veronkorotuksina tai palveluiden leikkauksina, jos emme pysty purkamaan turhia rakenteita ja toimimaan tehokkaammin.

Hallitus lähetti elokuun budjettiriihestä työllisyyspäätöksiä työmarkkinapöytäan toiveena, ettei se itse joudu tekemään niitä. Työmarkkinajärjestöt saivat kolmessa kuukaudessa aikaiseksi vain yhdenmukaisen someviestin siitä, että mitään tulosta ei syntynyt. Pallo on takaisin hallituksella, ja pian on päätöstentteon aika, ja päätöksiä tarvitaan vielä paljon.

Hallituksen pitää kantaa vastuu. Työllisyyden vahvistaminen on keskeinen osa julkisen talouden parantamista, eikä näitä päätöksiä voida delegoida muualle. Työttömyysturvaa pitää uudistaa niin, että työn tekeminen on aina kannattavaa. Paikallista sopimista pitää lisätä ja tuoda työntekijöiden edustus mukaan yritysten hallituksiin. Yritysten verotusta pitää uudistaa niin, että se tukee investointeja, kasvua ja uusien työpaikkojen syntymistä. Investointi on hieno termi, mutta kyse on siitä, että vaikkapa tehtaan omistajalla on luottoa ja uskoa hankkia uusia koneita ja palkata työvoimaa. Työviikko voi tulevaisuudessa olla vaikka nelipäiväinen, kun viides päivä yhdessä käytetään koulutukseen.

On hyvä muistaa, että Suomen työllisyys oli Pohjoismaita jäljessä jo ennen koronaa. Siksi näillä työllisyyspäätöksillä ei voi pelata aikaa. Nyt näyttää siltä, ettei hallitus halua tällä kaudella näihin ongelmiin hakea ollenkaan ratkaisuja, vaan koronaa varten otetuilla velkamiljardeilla yritetään pitää luurangot kaapissa. Miten oikeasti voi olla niin, ettei hallitusohjelmaa pidä tässäkin tilanteessa kirjoittaa uusiksi? Valtiovarainministeri Vanhanen paljasti hallituksen toimintakyvyn sanoessaan, ettei tällä porukalla uskalla avata yritysverotusta, kun kukaan ei pysty ennustamaan, mitä sieltä tulee. [Naurua]

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Arvoisa puhemies, ärade talman! Vanhasen puheenvuoro on karu kuvaus hallituksen toimintakyvystä. Ennustettavuus hallituksen päätöksistä puuttuu, ja epävarmuus tulevaisuudesta estää ja hidastaa investointeja Suomeen. Ilman niitä ei synny kasvua ja hyvinvointia. Ministerit ovat puhuneet pääomatulojen progressiivisesta verotuksesta ja vaikkamistä. Nämä juuri ovat niitä puheita, jotka syövät ennustettavuutta.

Syömävelkaa otetaan kiihtyvällä vauhdilla. Kakkua ollaan mielellään jakamassa sinne ja tänne, mutta liian vähän on huolta siitä, miten kakkua pystyttäisiin kasvattamaan. Hallitus on pannut velkamiljardit menemään mutta ei ole tehnyt yhtään mitään yritysten, työn ja työllisyyden tulevaisuuden puolesta. Keskustan puheenjohtaja ehti jo avata vaalityön ehdottamalla uutta korkeakoulua maakuntiin ohi hallitusohjelman. Ainakin Porissa, Seinäjoella ja Mikkeliissä toivo heräsi. Tuskin tätäkään heittoa ennen kevään kuntavaaleja ammutaan alas. Näyttää vahvasti siltä, että tämä hallitus ei kykene mihinkään uudistuksiin vaan että koronan varjossa otetaan velkaa ja pidetään omat äänestäjät tyytyväisinä.

Olemme keskittyneet koronan hoitoon, ja hyvä niin, mutta nyt on kiire alkaa uudistua. Teemme kaiken kuten aina ennenkin ja turvaamme vanhaan ja turvalliseen. Puolustamme ja roikumme vanhoissa rakenteissa, vaikka niistä luopuminen olisi elintärkeää tulevaisuuden rakentamiseksi. Tärkeät päätökset jäävät tekemättä, ja niitä siirrellään pelokkaasti työryhmiin. Tässäkin salissa ovat monet vaatineet eteläisen EU:n velkaantuneilta mailta rakenneuudistuksia. Hyvä on vaatia, vaikka itse emme pysty niitä tekemään.

Antti Rinne väitti eduskuntavaalien alla bussikuskina tietävänsä yhteisen suunnan. Valitettavasti demarien, hallituksen ja sitä kautta Suomen suunta on täysin hukassa. Kompassi katosi pimeään metsään ja otsalampusta loppui patteri. Tämä työmarkkinajärjestöjen epäonnistuminen on tuorein esimerkki siitä, kuinka saavutetuista eduista ei tingitä. Suomi jähmettyy jäykkien rakenteiden takia eikä kykene uusiutumaan ja hakemaan kasvua, investointeja ja uusia työpaikkoja. Työ ei tunnu olevan hallituksen ykkösasia, vaikka pitäisi. Velkaa otetaan ja avustuksia jaellaan, vaikka kaikki menot lopulta voidaan hoitaa vain töitä tekemällä.

Liike Nyt haluaa kannustaa yrityksiä panostamaan tulevaisuuteen ja palkkaamaan ihmisiä. Ehdotamme, että yrityksen voittojen verotus sidotaan investointeihin. Mikäli niitä olisi esimerkiksi 30—50 prosenttia voitosta, veroja ei tarvitsisi maksaa. Työntekijöiden edustus pitää saada mukaan yritysten hallituksiin ja paikallista sopimista pitää lisätä. [Puhemies koputtaa] Ansiosidonnainen työttömyysturva pitää porrastaa. Kotitalousvähennystä pitää korottaa 5 000 euroon talouskohtaisena, jotta se olisi oikeudenmukainen kaikille. [Puhemies koputtaa] Ja lopuksi: bensaveron korotuksen vastustaminen on parasta elvytystä koko Suomeen — ei senttiäkään.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen, 7 minuuttia.

14.35 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Tämä on tärkeä päivä parlamentaarisessa vuodenkierrossa. Koko syksyn oppositio on kyennyt läpivalaisemaan myös kriittisesti hallituksen budjettiesitystä ja veroesityksiä, ja nyt on aika arvioida toisinpäin. Kieltämättä mieli tekisi roastata yksityiskohtia kunnolla, mutta yritän kuitenkin keskittyä vaihtoehtojen päälinjoihin.

Elämme edelleen aikaa keskellä pandemiaa. Olemme toistaiseksi selvinneet niin terveys- kuin talouskriisistäkin pienemmin vaurioin kuin monet muut maat, ja on syytä tois-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

taa moneen kertaan sanottu: taudin pitäminen hallinnassa on lähiaikojen vaikuttavinta talouspolitiikkaa.

Kuluneen vuoden aikana on annettu peräti seitsemän lisätalousarviota. Arvostan sitä yleistä laajaa yksituumaisuutta, jolla eduskunta on niitä käsitellyt. Toki oppositiorhymillä on ollut yksittäisiin määrärahaesityksiin muutosvaatimuksia — muun muassa kaikkein pienituloisimmille annettu epidemiakorvaus herätti kovaa vastustusta. Kokonaisuudessaan kuitenkin eduskunnan tilannekuva on ollut yhteneväinen. Valtion täytyy pehmentää iskuja kansalaisten, yritysten ja kuntien puolesta akuutissa kriisissä.

Oppositio teki syyskuussa tämän syyskauden yhteisen välikysymyksen. Siinä arvosteltiin hallitusta velkaantumisesta ja annettiin ymmärtää, että oppositiossa on yhteinen valmius koviinkin työllisyystoimiin. Palaan nyt tähän, koska kyllä silloin jäi kaivelemaan se, että keskellä kriisiä, jossa tarvitaan poliittista hallitusta ja sen toimintakykyä päivittäin ja viikoittain, ei olisi ollut mahdollisuutta kuukausien hallitusneuvotteluihin, jos välikysymyksessä olisitte onnistuneet, vaan hallitus olisi pitänyt perustaa seuraavien päivien aikana. Silloisessa keskustelussa ei käynyt selväksi, onko oppositiolla todella yhtenäinen työllisyyspolitiikka, jota se peräänkuulutti hallitukselta. Nyt kun vaihtoehtoja voidaan lukea näistä vaihtoehtobudjeteista, syy käy ilmeiseksi: oppositiolla ei ole yhtenäistä vaihtoehtoa työllisyyteen, [Välihuutoja] saati kykyä muodostaa uutta hallitusta. Sama koskee verotusta — kokoomus korostaa haittojen verotusta, perussuomalaiset taas vähentäisivät haittojen verotusta. Kokoomus kiristäisi haittoja enemmän kuin hallitus esittää, perussuomalaiset menisivät toiseen suuntaan. Ja saattaa olla, kun on kuunnellut viime päivien keskustelua, että edes EU-politiikasta ette löytäisi yhteistä linjaa. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Perussuomalaiset ovat omassa vaihtoehdossaan suorastaan hämmästyttävällä tarkkuudella päätyneet samaan alijäämään hallituksen kanssa — eroa on noin 70 miljoonaa euroa, joka on noin promillen luokkaa valtiontaloudessa. Tämäkö on se pitkällä aikavälillä tapahtuva velkaantumisen hillintä, 70 miljoonaa euroa vuodessa? [Leena Meren välihuuto]

Perussuomalaisten tarjous sisältää sinänsä monia kauniita ajatuksia sisältäviä lisäsatsauksia ja veronkevennyksiä. Rahoituskeinot toimivat valitettavasti vain opposition varjobudjetin paperilla, esimerkiksi vaatimanne puolen miljardin euron säästö kehitysavusta tarkoittaisi voimassa olevien sitoumuksienkin rajua leikkaamista. En usko, että jos perussuomalaiset joskus saisivat ulkoministerin salkun, te olisitte esittämässä hallituksessa tätä. Vastaavalla tavalla myös maahanmuutosta on mahdotonta säästää esittämiänne useita satoja miljoonia euroja ensi vuonna — erityisesti kun uusien turvapaikanhakijoiden määrä on muutoinkin hyvin alhainen verrattuna vuosien takaiseen tilanteeseen.

On perussuomalaisten vaihtoehdossa kuitenkin myös nykyiseen tilanteeseen osuvaa pohdintaa. Olen sanonut, että laajasti täytyy arvioida kaikkia niitä keinoja, joilla voitaisiin lisätä yritysten investointihalukkuutta ja kilpailukykyä, ja sitä olette keskusteluun nostaneet.

Kokoomuksen vaihtoehdossa kysymyksiä herättää se, että mittavien veronalennusten ja tuntuvien lisämenojen summana kokoomuksen laskukone on raksuttanut miljardiluokan euron säästöt, miljardia pienemmällä alijäämällä kuin hallitus. Kokoomuksen laskelman rinnalla kuitenkin on otettu myös eduskunnan tietopalvelun arvio tehdyistä esityksistä, ja tietopalvelun arvio teidän reformeistanne on pakkasella 947 miljoonaa euroa, [Eduskunnasta: Ohhoh!] eli ei miljardia plussalla vaan miinuksella. Lähes miljardi euroa lisävelkaa — aikamoinen uutinen tälle päivälle. [Antti Kurvinen: Vika laskurissa? — Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Miten kokoomus on sitten saanut omat lukunsa näyttämään velkaa vähentäviltä? Epärealistisella dynamiikalla. Esimerkiksi yli 75-vuotiaiden ylimääräinen kotitalousvähennys pienentäisi kokoomuksen mukaan verotuloja 32 miljoonaa euroa mutta vähentäisi hoivamenoja kerralla 330 miljoonalla eurolla, kymmenkertaisella määrällä. Hyötysuhde olisi todella mainio, kymmenkertainen. Jos tämä toimii, niin kannattaisi varmaan menetelmää käyttää paljon paljon laajemminkin. [Timo Heinonen: Miksette kokeile?] Tiedätte varmasti entisenä valtiovarainministeripuolueena, ettei tällaisia lukuja voida oikeassa budjetissa käyttää. Sitä paitsi ikärajaa selvitettiin viime vaalikaudella kokoomuksen johdolla ja todettiin lähtökohtaisesti perustuslaillisesti hankalaksi. [Välihuutoja]

Arvoisa puhemies! Sama kaiku on myös kristillisdemokraattien vaihtoehdossa. Teilläkin toivomusten lipas on rahoitettu varsin epärealistisilla tuloilla — rahoitatte pysyviä veronalennuksia ja mittavia lisämenoja kertaluontoisella rahoituksella, kuten Sitralta otettavilla rahoilla ja Ilmastorahaston pääomituksen perumisella. Utopistinen lienee sekin ajatus, että jo ensi vuoden budjetissa terveysverolla voitaisiin kerätä 250 miljoonaa euroa tai EU:n jäsenmaksuja alentaa 85 miljoonalla eurolla.

Nyt-liikkeelle sanoisin, että lukekaa hallitusohjelmaa — sieltä voitte ennakoivalla tavalla arvioida muun muassa sen, millä tavalla yritysten ja pääomien verotusta tullaan kohtelemaan tällä vaalikaudella.

Arvoisa puhemies! Kiitän oppositioryhmien esityksiä. Niiden eteen on selvästi nähty vaivaa, mutta ei kuitenkaan ihan vielä riittävästi. Vaihtoehtoa oppositioryhmillä ei ole esittää hallituksen talouspolitiikalle.

Puhemies Anu Vehviläinen: Muistutan menettelytavasta, että käsittelemme nytten aina tietyn ajan kunkin oppositiopuolueen vaihtoehtobudjettia, ja nyt pyydän ottamaan vastauspuheenvuoron, jotka haluavat käyttää puheenvuoron tässä perussuomalaisten vaihtoehtobudjetin yhteydessä.

14.42 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin arvokasta, että näin koronavaiheiden keskellä parlamentarismi toimii ja oppositiopuolueet ovat tuottaneet omat vaihtoehdonsa hallituksen budjettiesitykselle. Täytyy sanoa, että siihen nähden, kuinka paljon täällä salissa on koko syksyn perussuomalaisten taholta käytetty ääntä velkaantumisesta — kuinka on sanottu, että hallitus ottaa liikaa velkaa, kohdentaa väärin — on kyllä suuri uutinen, että perussuomalaiset ovat valmiita hyväksymään 99,9 prosenttia siitä velkaantumisesta, joka sisältyy hallituksen budjettiin. [Antti Kurvinen: Kansallinen yhtenäisyys!] Sen sijaan ei ole uutinen se, että perussuomalaiset olisivat valmiita leikkaamaan kehitysapua, esimerkiksi lisääntymisterveyden viemistä maailmalle tai ihmisten auttamista heidän lähtömaissaan, ja samaan aikaan sitten kuitenkin moittivat turvapaikkapolitiikka. [Puhemies koputtaa] Mutta se, että suomalaisesta luonnosta olette näin paljon valmiita leikkaamaan, on yllätys monelle suomalaiselle.

14.43 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kiitos valtiovarainministeri Vanhaselle, että näitte hyväinkin perussuomalaisten vaihtoehdossa, esimerkiksi näiden yritysten veronkevennysten osalta. Hieman toki itseäni hämmästyttää, kun opetusministeri kuitenkin esittää hallitukselle yrittäjien verotuksen tuntuvaa korotusta noiden osinkoveron korotusten myötä. En tiedä, mitä hallitus sitten aikoo tehdä, mutta ennakoitavuutta tarvittaisiin.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Perussuomalaiset ovat jatkuvasti täällä sanoneet, että nyt korona-aikana täytyy elvyttää. Se on aivan selvää. Se myös johtaa siihen, että suurin osa maailman maista tällä hetkellä kieltämättä velkaantuu. Oleellista on kuitenkin se, käytetäänkö nämä veroeurot kotimaan elvytykseen vai ei. Kun te lähetätte kehitysapua — jota te muuten lisäätte noin 170 miljoonaa ensi vuodelle — Irakiin ja Somaliaan, niin miten se elvyttää Suomen taloutta? Perussuomalaiset haluaisivat nimenomaan käyttää nämä meidän rahat kotimaiseen työhön, teollisuuteen ja yrittäjyyteen.

14.45 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Tämä on tärkeä päivä. Kun kritisoi, pitää esittää vaihtoehtoja, ja kyllähän näistä kaikista vaihtoehtobudjetista, mitä oppositiorhytmät esittivät, on havaittavissa, että aika samoilla linjoilla ollaan — myös perussuomalaiset. Perussuomalaiset ottaisivat tässä koronakriisissä suurin piirtein yhtä paljon velkaa kuin hallituskin omassa budjettiesityksessään ottaa. Ehkä isoimpana muutoksena voi sanoa sen, että mitään työllisyystoimia en löytänyt perussuomalaisten vaihtoehtobudjetista. [Leena Meren välihuuto] Siellä ei ole mitään toimia, millä saisi realistisesti kymmeniätuhansia työpaikkoja — hallitus kyllä saa. [Eduskunnasta: Velkaa hallitus saa!]

Arvoisa puhemies! Eräs pitkään toiminut poliitikko tapasi sanoa, että hän on yön yli nukkuttuaan muuttanut kantaansa, että hän on yön yli nukkuja. Kyllä itselläni on tullut semmoinen olo, että edustaja Halla-aho, oppositiojohtaja, on myös tämmöinen yön yli nukkuja, sillä tässä hänen vaihtoehtobudjetissaan on nyt lisäyksiä maatalouslomitukseen, maataloustukiin ja puuntuotannon tukiin, ja vielä eilen hän oli kepulaisia tukiaisia vastaan. [Hälinää] Kysynkin nyt, arvoisa puhemies: onko Halla-aho keskittämisen linjalla, vai Timo Soinin ja Veikko Vennamon tapaan hajauttamisen ja maaseudun asialla?

14.46 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Julkisen talouden ongelmat ovat rakenteellisia. Menopuolella toki on joitakin momentteja, joista voidaan leikata heti ja ronskilla kädellä, ja vastaava raha voidaan siirtää johonkin, missä se edistää suomalaisten hyvinvointia. Suuressa kuvassa menoja ei kuitenkaan saada koskaan kuriin, jos ei tehdä politiikkapäätöksiä, joilla ehkäistään ja vähennetään menojen aiheuttajia. Jos katto vuotaa, ei ole järkevää investoida ämpäreihin ja rätteihin, vaan katossa olevan reiän tukkimiseen. Sosiaaliturvamenojen kasvua ei saada koskaan kuriin, jos maahan tuodaan sosiaaliturva-asiakkaita ulkomailta. Työllisyyttä ja verotuloja ei saada koskaan lisättyä, jos ei tehdä politiikkapäätöksiä, jotka lisäävät yrittämisen ja työn vastaanottamisen kannattavuutta. Näitä ongelmia ikävä kyllä ei voida ratkaista yhden vuoden aikajänteellä. [Antti Kurvinen: Miksette vastannut?]

14.47 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kaivattiin jo perussuomalaisilta työllisyyskeinoja, mutta täytyy kiinnittää huomiota myös siihen, että perussuomalaisten ehdotus vähentäisi noin 30 000 työpaikkaa seuraavan puolentoista — kahden vuoden aikana. Jos tätä 3 miljardin suuruusluokkaa olevaa elpymispakettia ei oteta vastaan ja varovasti arvioidaan, että 100 000 per työpaikka sillä saadaan aikaiseksi lähivuosina, niin silloin se tietää 30 000 työtöntä enemmän. Se on nyt se perussuomalaisten peruslinja tässä vaihtoehdossa [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] sen ohella, että siellä ei varsinaiseen työllisyyteen kiinnitetä huomiota.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Kun tuohon maahanmuuttoon edustaja Halla-aho aina päätyy, oli asia mikä hyvänsä, [Eduskunnasta: Pakkomielle!] niin tämän kehitysyhteistyöleikkauksen tuloksena — varsinakin kun teidän tavoitteenanne on, että kaikki Euroopan maat tekisivät samansuuntaisia toimia — olisi lähtömuuton voimakas lisääntyminen. Paine Eurooppaa kohtaan lisääntyy, ja maahanmuutto-ongelmat kärjistyvät rajusti, [Puhemies koputtaa] jos näin isoja leikkauksia kehitysyhteistyöhön tehdään. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

14.48 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä nyt oli valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajalta aika erikoinen puheenvuoro, että jos Suomi ei ota vastaan EU:n elpymispakettia, niin tulisi työttömyyttä — jos me emme maksa 3:a miljardia muille maille niiden kilpailukyvyn tukemiseen ja niiden työllisyyden tukemiseen, niiden kyvyn tukemiseen, että ne voisivat meiltä yritystoimintaa Suomesta. Esimerkiksi Viro saa miljardeja rahaa EU:lta tämän tukipaketin myötä — [Johannes Koskisen välihuuto] tämäkö tuo Suomeen mielestänne työllisyyttä?

Perussuomalaiset uskovat siihen, että suomalainen kyllä huolehtii omat asiansa kuntoon, kun hänelle vain annetaan siihen mahdollisuus. Me emme usko mihinkään temppuihin. Suomen tilanne on vakava eikä tempuilla parane. Suunta pitäisi kääntää, että mentäisiin parempaan. Tarvitaan työtä, yrittäjyyttä, elinkustannusten alentamista ja omillaan toimeen tulemistä holhoamisen sijaan. [Antti Kurvisen välihuuto] Rahat suomalaisille, jotka niitä tarvitsevat, sen sijaan, että jaettaisiin ne rahat ulkomaille.

14.49 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me elämme hyvin verkottuneessa maailmassa. Kääntyminen katsomaan ainoastaan kansallisvaltion sisään ja ajatus siitä, että parhaiten pärjää yksin, ei ole realistista. 500 miljoonan kuluttajan sisämarkkina sekä EU:ssa tehdyt kaupan ja investointien esteiden purut ovat tukeneet Suomen talouden kasvua merkittävästi, ja EU:n elpyminen on ehdottomasti Suomen etu.

Perussuomalaiset esittävät omana vaihtoehtonaan 500 miljoonan euron leikkauksia kehitysapuun ja myös kiintiöpakolaisten määrän laskua nolnaan. Tämä kaikki yhdistettynä siihen, että ilmastonmuutoksen vastaiset toimet loistavat esityksessä poissaolollaan, osoittaa, että perussuomalaiset eivät halua kantaa pitkäjänteistä vastuuta koko pallostä tai tästä maasta. [Jussi Halla-ahon välihuuto]

14.50 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Vanhanen mainitsi tästä välikysymyksestä. Siellä ainakin itse muistan maininneeni, että kukaan ei kyseenalaista sitä, että tässä tilanteessa pitää ottaa velkaa. Se, mitä perussuomalaiset kyseenalaistavat, on se, että hallitus ei näytä olevan valmis tekemään edes suunnitelmia sellaisista rakenteellisista muutoksista, jotka helpottaisivat meidän tulevaisuuden tilannetta.

Toisekseen te ette ole valmiit tekemään välttämättömiä priorisointeja. Te jaatte rahaa entiseen tapaan, jopa enemmän, ja vielä kehtaatte väittää, että sitä tulee nyt Euroopan unionilta, jotta voitte jakaa edelleen lisää. Tässä on kysymyksessä ensi vuodeksi suunniteltu vaihtoehtobudjetti. Meillä on toki paljon näkemyksiä lähitulevaisuuteen, esimerkiksi liittyen maahanmuuttoon liittyviin kustannuksiin, joista me saamme huomattavasti suurempia säästöjä kuin on mahdollista esittää näissä momenteissa.

14.51 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Vanhanen kirjoittaa parlamentarismien sääntöjä hieman uudestaan, eli eihän sellaista sään-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

töä ole, että oppositiolla pitäisi olla sama linja ja sama ohjelma. Te tiedätte sen aivan mainiosti. Minusta tässä harmillisesti kääntyy keskustelu pois siitä, mitä ollaan käsittelemässä, eli oppositiopuolueiden vaihtoehtobudjetit. Itse opin valtiovarainministerikaudella, että ei niin huonoa oppositiota, ettei jotain hyvääkin. Kannattaa aidosti kuunnella, tutustua, hakea sieltä niitä mahdollisia toteutettavia asioita. Varmasti niitä löytyy perussuomalaisen vaihtoehdosta, kristillisdemokraattien vaihtoehdosta ja Liike Nytinkin vaihtoehdosta. Oma vaihtoehtomme esittelemme hetken päästä. Kysymys on siitä, että löytyy asioita, joita voidaan tehdä yhdessä, ja siksi oppositio on olemassa, että me teemme teille esityksiä. Lopussa kauniisti kiititte, mutta sitä ennen seitsemän minuuttia haukuite.

14.52 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä maassa kukaan ei tarvitse maahanmuuttoa niin paljon kuin perussuomalaiset. Nimittäin ilman maahanmuuttoa perussuomalaisilla ei olisi mitään politiikkaa, koska kaikki politiikka perustuu vain ja ainoastaan maahanmuuton vastustamiseen ja imaginääriseen ottamiseen maahanmuuttajilta. Teitä eivät juurikaan kiinnosta tavalliset suomalaiset. [Perussuomalaisten ryhmästä: Laittakaa maahanmuutto hallintaan!]

Arvoisa rouva puhemies! Kun te täällä olette monesti sanoneet, että ihmisiä pitää auttaa siellä, missä he asuvat, etteivät he joudu pakolaisiksi, niin nyt te olette leikkaamassa juuri niistä rahoista, joilla pyritään huolehtimaan siitä, että ihmiset eivät joutuisi pakenemaan. Onko tässä siis se käänteinen logiikka, että tosiasiaa te haluatte leikata niitä kehitysmäärärahoja, joilla yritetään huolehtia siitä, että ihmiset eivät joudu lähtemään pakolaisiksi, koska te tarvitsette pakolaisia tähän teidän politiikkaanne?

Arvoisa puhemies! Se osoittaa jotain siitä, mitkä teidän arvonne ovat, että te olette leikkaamassa lähes puolet luonnonsuojeluvaroista. [Puhemies koputtaa] Teitä ei siis kiinnosta edes suomalainen luonto tai se, [Puhemies: Aika!] että suomalaiset saavat nauttia suomalaisesta luonnosta.

14.53 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustan ryhmäpuheenjohtaja Kurvinen antoi ymmärtää tietävänsä asiat perussuomalaisia paremmin, ja siksi on syytä kuunnella häntä tarkalla korvalla. Lainaankin hänen lausuntoaan keskustan pää-äänenkannattaja Suomenmaassa: ”Meidän mielestämme bensa- ja dieselveron korottaminen on epäoikeudenmukaista politiikkaa, [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] ja se on pieni- ja keskituloisia ja maaseudulla asuvia ihmisiä syrjivää politiikkaa.” Olen täsmälleen samaa mieltä tästä lausunnosta, edustaja Kurvinen. Siis keskustan mielestä hallitus tekee epäoikeudenmukaista politiikkaa korottamalla bensa- ja dieselveroa. Juuri siksi haluamme perua lämmityspolttoaineiden ja liikennepolttoaineiden veronkorotuksen. Perussuomalaisilla on siis vastaus siihen epäoikeudenmukaiseen politiikkaan, josta myös keskustasta on huolissaan.

14.54 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Arvostan todella paljon edustaja Junnilan puheenvuoroa. Nyt minusta keskustellaan aivan oikeasta asiasta, suomalaisen autoilun kustannuksista. Tosiasia on se, että mikäli ei tehdä liikenteen verotukseen uudistuksia lähivuosina, tulee sellainen tilanne, että kohta kaikki autoilun verot maksavat tavallisella diesel- ja bensa-autolla kulkevat autoilijat. Olen Suomenmaa-lehdessä kirjoittanut siitä, että me tarvitsemme uudistuksen, kilometriperusteisen verotuksen, jos-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

sa kaupungin keskustassa ajaminen maksaa enemmän kuin soratiellä ajaminen maksaa tai Itä- ja Pohjois-Suomen selkosilla ajaminen maksaa.

Kysyisinkin nyt perussuomalaisilta: Kannatatteko te tällaista alueellisesti tasa-arvoisempaa liikenteen verotuksen uudistamista, vai oletteko sitä mieltä, että polttoaineverot kasvavat ja hybridi-autoilijat ja sähköautoilijat eivät maksa jatkossa veroja, vaan tavallisella bensa-autolla ajavat? Lisäksi kysyisin vielä uudelleen perussuomalaisten johtajalta Halla-aholta: Kannatatteko te keskittämistä muutamaa isoon kaupunkiin vai hajautettua Lähi-Suomea? [Puhemies koputtaa] Oletteko kotiintuloaikana tulleet Vennamon linjoille vai oletteko kokoomuksen sylissä keskittämässä?

14.56 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On mukava kuulla, miten keskusta täällä edustaja Kurvisen suulla noin voimakkaasti ja tunteella puhuu omaa hallitustaan vastaan. [Eduskunnasta: Kyllä!] Historiallisen suuri polttoaineveron korotus on keskustan tuella vihervasemmistohallituksessa tehty, ja nyt keskusta oikein solvaa itseänsä siinä, että olipa huonosti tehty päätös. [Antti Kurvinen pyytää vastauspuheenvuoroa] Mukava olla samaa mieltä tässä.

Kurvinen kysyi, kannattavatko perussuomalaiset keskustan uutta autoveromallia, tätä Anne Bernerin ministeriaikanaan esittämää mallia, [Antti Kurvisen välihuuto] ja täytyy sanoa, että perussuomalaiset eivät oikein pidä siitä teidän ideastanne, että kaikki autoilijat laitetaan jonkinlaiseen seurantaan ja tietoverkkoseurantaan Suomessa. Tämä on kyllä aika ikävä suunta, että tällaista edes ehdotellaan.

14.57 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää perussuomalaisia tästä vaihtoehtobudjetista siinä mielessä, [Jussi Halla-aho: Eipä kestä!] että olette antaneet vahvan tuen sille hallituksen isolle talouspoliittiselle linjalle eli ymmärtäen sen, että tänä vaikeana aikana, jossa meillä on tämä pandemia Suomessa, talousarvio rakennetaan näille perusprinsipeille, eli sille, että tämän verran, niin kuin tekin esitätte, Suomi joutuu valitettavasti velkaantumaan ensi vuonna.

Kun katsoo tätä teidän vaihtoehtobudjettianne, ymmärrän senkin, että siellä on aika kovia leikkauksia kehitysapuun, mutta kyllä tuo suuruus ihmetyttää. Se ihmetyttää senkin takia, että YK:n hätäapujärjestön johtaja on todennut, että elämme aikakautta, jossa edessä on uusien nälänhätien aika. Juuri tällä hetkellä voi todeta, että totta kai, jos itsellä menee riittävän hyvin, voi kovettaa sydämensä, mutta senkin voi todeta, että köyhä antaa monesti vähäisestä mutta rikas ei edes paljosta. [Antti Kurvinen: Kova linja!]

14.58 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Silloin kun keskusta oli oppositiossa, te teitte monenlaisia esityksiä ja aina arvioitte, että nämä tuottavat dynaamisesti niin ja niin monta sataa miljoonaa, ja tällä katoitte sitten niitä menolisäyksiä. Se on pohjaton tie. Perussuomalaiset eivät ole lähteneet tälle, sanoisin suoraan, harhauttamisen tielle.

Viime kaudella sosiaalidemokraatit panivat joka vuosi satoja miljoonia tuottoa vaihtoehtobudjettiinsa pohjoismaisella rahoitusmarkkinaverolla. Missä se viiptyy? Te olette nyt vallassa. Eikä sitäkään olisi seuraavana vuonna saanut tuottamaan sellaisia, mitä te halusitte.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten peruslinja on se, että yritysten ja työn verotusta kevennetään. Näin syntyy työllisyyttä, joka tuottaa tuloja, joilla voidaan hoitaa näitä on-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

gelmia, joita yhteiskunnassa on polttavasti. [Puhemies koputtaa] Te olette heittäneet kaikki työllisyystoimenpiteet seitsemälle työryhmälle kolmikantaan, [Puhemies koputtaa] ja sieltä ei ole tullut yhtään mitään positiivista.

14.59 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositio unohtaa työllisyydessä aina sen, että juuri se, että on tuettu tässä ja nyt yrityksiä selviämään koronasta, on ollut kaikkein vaikuttavinta työllisyyspolitiikkaa tässä ajassa. Te kritisointe sitä tointa sitä kautta, että te sanotte, että velkaantua ei olisi saanut.

Jos katsoo perussuomalaisten logiikkaa, niin heillä on kaksi asiaa: kehitysyhteistyö, maahanmuutto ja ympäristö. [Eduskunnasta: Siinä oli kolme!] — Anteeksi, kolme.

Kehitysyhteistyössä te unohtatte sen, että maahanmuutto on sidoksissa siihen, mitä muualla tapahtuu. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Työllisyydessä te unohtatte sen...

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustajalla puheenvuoro.

...että vienti on sidoksissa siihen, onko meillä niitä maita, joihin me kykenemme vieämään, ja sen vuoksi me tarvitsemme sitä EU-politiikkaa, mitä yhdessä on yritetty tällä hetkellä rakentaa.

Ja kolmanneksi: silloin kun te etsitte keinoja velkaantumisen vähentämiseen, te olette kyllä aika fakiireita, kun esimerkiksi ympäristöministeriön henkilöstömenoista säästetään enemmän, neljä kertaa enemmän, kuin siellä henkilöstömenoja on.

15.00 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin yllättynyt valtiovarainministeri Vanhasen ajatuksista siitä, että teitä vähän niin sanotusti hymyilyttivät nämä ”kauniit ajatukset” ja ette oikeastaan ota vakavasti näitä vaihtoehtobudjetteja. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Täällä meillä on esimerkiksi yksittäisille ihmisille hyvin tärkeitä asioita, joilla on myös työllistävä vaikutus. Puhutaan polttoaineveron korotuksen peruuttamisesta, kotitalousvähennyksestä, väylämaksuista, työn verotuksen keventämisestä, ennen kaikkea juuri tämä työn verotuksen keventäminen. En oikein ymmärrä, miksi sanotte näitä kauniiksi sanoiksi. Tuolla varmaan ihmiset kuuntelevat tiukassa taloudessaan, mitä täältä on heille tulossa. Toivoisin vähän vakavampaa otetta.

Sitten mitä tulee väheksymiseen koskien tuota elpymisrahastoa, niin eikö teidän keskustankin meppi Pekkarinen ole erittäin vahvasti vastustanut tätä elpymisrahastoa? [Toimi Kankaanniemi: Kyllä!] Siinä on myös pitkäaikainen, vahva poliitikko — kuunnelkaa häntä. [Puhemies koputtaa] Hän tietää, että siinä ei ole mitään järkeä.

15.02 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Viime vuonna perussuomalaisen vaihtoehtobudjetin kannessa luki ”Perusasiat kuntoon”, ja muistamme kaikki, että silloin olivat perusasiat huomattavan pielessä. Tänä vuonna kansi on rehellisempi ”Perussuomalainen vaihtoehto”, vaihtoehtoinen todellisuus, koska sitä tämä on. Se on vaihtoehtoinen todellisuus, jossa pelataan eri säännöillä. Näiden esitysten pohjalta tuskin olisimme osa EU:ta, tuskin osa YK:ta, eivätkä perussuomalaiset itsekään näytä tähän uskovan. [Vilhelm Junnila: Mihin tuo perustuu?] Mikään muu ei selitä sitä, että tätä ei ole tarkistutettu eduskunnan laskentapalvelulla. Te ette itsekään tähän usko.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Ette myöskään usko suomalaiseen kulttuuriin. Perussuomalaiset leikkaavat neljäsosan Ylen budjetista. Se on vaikea ymmärtää. [Naurua] Miksi näin teette? Onko joku toimittaja kysynyt hankalan kysymyksen, kenties jatkokysymyksen, kenties kysellyt blogikirjoitusten perään? [Puhemies koputtaa] Miksi haluatte kurittaa jo nyt vaikeuksissa olevaa kulttuurialaa, elokuva-alaa, musiikkialaa? [Puhemies: Aika!] Yle ei ole politiikan tekemisen paikka. Se on kaikkien yhteinen asia. [Paavo Arhinmäki: Unkarin tie on perussuomalaisien tie!]

15.03 Lulu Ranne ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että Suomi nyt velkaantuu välttämättömien korona- ja suhdannemenojen tukiratkaisujen takia, ja sitä suuremmalla syyllä olisi nyt päästävä eroon hukasta ja turhasta. Sitä tässä meidän vaihtoehtobudjetissamme ajetaan. Velkaa ei pidä ottaa turhaan. Asioita pitää priorisoida. Me kevennämme veroja, me karsimme turhasta, me kasvatamme ostovoimaa.

Kaikki varojen käyttö ei ole elvyttävää. Valtion koneiston tuottavuudessa on lainahanojen rinnalla toinen merkittävä kriisin ja kestävyysvajeen rahoituslähde: julkisen talouden järkevöittäminen on pandemian rajoittamisen ohella ylivoimaisesti parasta suhdanne- ja työllisyyspolitiikkaa. — Kiitos.

15.04 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa aivan samalla tavalla kuin kokoomuksen ja kristillisdemokratian mallissa on kiinnitetty huomiota erityisesti kotitalouksien elvyttämiseen ja siihen, että kansalaisten ostovoima säilyy. Näinhän ei ole valitettavasti hallituksen budjetissa, vaan hallitus kiristää niin asumisen kuin liikkumisen kuin jopa vielä työnteonkin verotusta. [Toimi Kankaanniemi: Maaseutua erityisesti!]

Aivan en ymmärtänyt sitä, miksi täällä valtiovarainministeri penää sitä, että oppositiolla pitäisi olla yhtenäinen linja näissä asioissa, kun tuntuu, että hallituksellakaan sitä ei ole. Ainakin maakunnissa puhutaan turpeesta ja myöskin näistä polttoaineverotuksista hyvinkin erilaisella äänensävyllä kuin täällä salissa. Ja miten lienee sitten tuo työttömyysputken lisäpäivien kohtalo, selviää varmaan tulevina päivinä. Kaikilla oppositiopuolueilla on kuitenkin yhtenäinen näkemys siitä, että työllisyyttä, suomalaisten työllisyyttä, pitää pystyä parantamaan ja nopeasti.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä kohtaa ministeri Vanhanen, 3 minuuttia.

15.05 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehdosta: Kuitenkin sen keskeinen sanoma talouspolitiikan kannalta on se, että se on laadittu siten, että sen alijäämää vähentävä vaikutus on 70 miljoonaa euroa. Eli kun puhutaan noin 11 miljardin euron alijäämästä, niin teidän vaihtoehtonne on 70 miljoonaa euroa vähemmän. Se on se iso linja, joka tästä jää jäljelle, ja voidaan kysyä, onko se ylipäättään vaihtoehto. Ja kaiken lisäksi se on saatu aikaan keinoilla, jotka minusta, kun mennään ensi budjettivuoteen, eivät ole toteutettavissa. Sallinette, että minulla on tämä käsitys olemassa.

Edustaja Orpo kysyi sen perään, yritänpö kirjoittaa parlamentarismien sääntöjä uudelleen. En, olen tehnyt sitä systemaattisesti tänä syksynä. [Naurua] Silloin kun eletään tällaista vaihetta, jossa me tarvitsemme poliittista hallitusta käytännössä viikoittain sellaisia päätöksiä tekemään, mitä toimitusministeristö ei voi tehdä, niin jos silloin koko oppositio yhtenä rintamana työllisyyspolitiikkaperusteilla yrittää kaataa hallituksen, niin kyllä meil-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

lä on oikeus peräänkuuluttaa sitä, että hallituksen kaatajilla on vaihtoehto sitten seuraavina päivinä perustaa uusi hallitus. [Ben Zyskiewicz: Kertokaa, milloin Suomen historiassa näin on käynyt!] Syksyllä annoitte sen kuvan, että teillä on vaihtoehto olemassa. Nyt kun vaihtoehtot lukee, niin teillä ei työllisyyspolitiikasta ole alkeellisintakaan yhteistä käsitystä, [Naurua] eikä ole myöskään veropolitiikasta. Siinä, missä kokoomus verottaisi haittoja enemmän, [Leena Meri: Kyllä on ylimielistä!] perussuomalaiset haluavat verottaa haittoja vähemmän. Samoin EU-politiikassa te olette kuin yö ja päivä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä kohtaa haluan todeta, että tässä keskustelemme perussuomalaisten vaihtoehtobudjetista.

15.07 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy kyllä vähän äimistellä tätä ministeri Vanhasen toteamusta, että siinä kohtaa, kun tehdään välikysymys, pitäisi olla jo hallitusohjelma valmiina seuraavaan hallitukseen. Näinhän ei tokikaan ole.

Mutta nyt puhutaan perussuomalaisten vaihtoehtobudjetista, ja meidän linjamme on selkeä. Me laitamme rahaa Suomeen ja suomalaisiin, me emme kylvä sitä ympäri maailmaa, koska se ei tuo tänne työtä, jota tarvitaan näiden kaikkien velkojen maksuun, joita nyt muutama vuosi joudutaan tämän koronan takia ottamaan.

Kun tässä alussa tähän epidemiakorvaukseen otettiin kantaa, niin toteanpahan vain, että THL, joka on myös hallituksen asiantuntijaelin, on 17.9. sivuillaan kirjoittanut, että tämä osui huonosti sinne, minne olisi pitänyt, ja että lainsäädännön todellisia motiiveja on luetava rivien välistä. Toivon, että luotatte tässäkin asiantuntijoihinne.

15.08 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä hämmästelinkin, nimittäin kun kuuntelin perussuomalaisten puheenvuoroja: aluksi luulin, että he vastustavat omaa politiikkaansa viime kaudelta, kun siinä määrin nostitte bensaveroja viime kaudella, teitte tukipaketteja Kreikkaan jne.

Mutta, puhemies, oikeastaan se suurin hämmästyks on se, että te olette valmiita leikkaamaan käytännössä katsoen ympäristöministeriöltä kaikki rahat siten, että voisi sanoa, että perussuomalaiset ovat leikkaamassa luonnon pois. Kai tekin nyt ymmärrätte, arvoiset perussuomalaiset, että ei luontoa voi leikata pois. Ette te voi leikata pois suomalaisten rakastamia puhtaita onkivesiä tai metsiä, joissa jokamiehenoikeuksia toteutetaan, tai retkeilyalueita, joissa on nuotioita. Näitä te olette nyt leikkaamassa. Jos sanotte, että hei, emme me niitä, niin kertokaa sitten, mitä. Niin, onhan siellä myöskin varoja esimerkiksi asunnottomuuden torjuntaan tai vanhusten ja vammaisten kotien korjaamiseen. [Puhemies koputtaa] Näistkö perussuomalaiset leikkaavat? Te leikkaatte luonnon pois, suomalaisen luonnon.

15.09 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten varjobudjetti on ennen kaikkea realistinen. Se painottaa keskittymään nyt haastavana aikana suomalaisiin. On panostettava teollisuuden ja palkansaajien aseman vahvistamiseen sekä yrittämiseen. Työllisyystoimet ovat ydinasia, ja niistä on pitkä lista varjobudjetissamme.

Hallitus, miksi te olette massiivisesti autoilijoiden kimpussa? Energiamaksut nousevat jo niin suuriksi, ettei asumisen ja yrittämisen hintalapussa ole enää mitään tolkkua. Ylivelkaantuneiden kohdalla ei näy muutoksia parempaan. Inhimillisyyttä ei löydy. Missä ovat

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

toimet omaishoitajien tilanteen parantamiseksi? Muun muassa näihin kaikkiin tärkeisiin kohtiin löytyy panostuksia perussuomalaisten varjobudjetista.

Eikä tämä aiheuta velanottoautomaattina oloa, jota hallitus harjoittaa kiihtyvällä vauhdilla. Miljardien elvytyspaketti EU:lle on lankeamassa veronmaksajillemme hallituksen siunauksella. Miksi olette suostumassa, hallitus, tähän? [Puhemies koputtaa]

Ja Kurviselle vielä: Täältä varjobudjetista löytyy maaseudulle ja maataloudelle varoja. [Antti Kurvinen: Onko Halla-aho samaa meiltä?]

15.11 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset puhuvat yhtä ja tekevät toista. Koko syksyn te olette täällä haukkuneet hallitusta siitä, että koronaa hoidetaan lainarahalla. Halla-aho on taannoin kuvannut hallituksen velanottoa konkurssipesän rosvoamiseksi. Kuitenkin oma vaihtoehtonne perustuu erittäin kyseenalaisille säästöille, ja siltikään velan määrä ei vähene juuri lainkaan. Väitätte tukevanne vähäosaisia, ja kuitenkin olette vastustaneet muun muassa kaikkein köyhimmille suunnattua epidemiakorvausta. [Leena Meren välihuuto] Perussuomalaiset sanovat vahvistavansa työllisyyttä, mutta yhtään työllisyyslukua vaihtoehtobudjetistanne ei löydy. Te puhutte työllisyydestä, mutta käytännössä teidän työllisyystoimenne ovat vain ympäristölle haitallisten tukien lisäämistä ja veronalennuksia. [Perussuomalaisten ryhmästä: Nekö eivät lisää työllisyyttä?] Perussuomalaiset haluavat lukita suomalaisen teollisuuden kiinni saastuttaviin menetelmiin. Perussuomalaisten politiikalla jäisimme pahasti jälkeen ilmastoystävällisen teollisuuden kehittämisestä. Se on epäreilua työllisyyden kannalta teollisuudelle, [Puhemies koputtaa] joka toivoo EU:n elpymispakettia.

15.12 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): [Ben Zyskowicz: Missä se Arjan paikka olikaan?] Arvoisa rouva puhemies! Arja ei todellakaan halua olla yksin, ei vanhuuttaan. On tärkeää, että täällä yhteiskunnassa huolehditaan resurssit hyvään vanhustenhoitoon, ja sen takia Arja ja kaikki muut nämä aikaisemmat vaihtoehtobudjetit ovat pitäneet huolta siitä, että saamme Suomeen henkilöstömitoituksen. Kiitos, että toitte sen. Se on perussuomalaisten ansiota. [Välihuutoja]

Arvoisa puhemies! Me olemme myös tuomassa työllisyystoimia terapiatakuun saattamisella voimaan. Kun saamme terapiatakuun voimaan Suomessa, se tuo lisää työpaikkoja. Se työllistää juurikin niitä, joita me kipeästi kaipaamme. Tämä koronakriisi on aiheuttanut valtavan kuilun ihmisille mielenterveyspalveluissa, ja perussuomalaisten mielestä ihmisiä on kuultava. Sama on omaishoitajien kanssa: me keventäisimme omaishoitajien verotusta. Eli me olemme inhimillisellä asialla. Siinä, missä yritysten ja työn verotusta, tulee keventää myös omaishoitajien verotusta. Kysynkin teiltä, hallitus: otatteko vastaan meidän erittäin hyvän esityksemme? [Leena Meri: Eihän ne ota, kun Vanhasta naurattaa!]

15.13 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten puheenvuoroissa, muun muassa edustaja Elomaan, kannettiin huolta suomalaisesta teollisuudesta, ja jatkan kyllä vähän nyt tästä teidän esityksestänne ympäristöministeriöön kohdistuvista jättileikkauksista. Se on tietysti yllättävää, sillä jos näin itsenäisyyspäivän alla miettii, mikä on suomalaisuudessa kaikkein suomalaisinta, niin kyllä se puhdas luonto — järvivedet ja nämä — on todella suomalaisuutta. Vain me suomalaiset voimme suojella suomalaista luontoa, ja siksi on yllättävää, että olette näin luontovihamielisiä. Mutta, arvoisa puhemies, täällä ympäristöministeriön alla myös käsitellään muun muassa uusien

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

teollisuuslaitosten luvat, ja siellä on ollut takavuosina paljon ruuhkia. Jos te tällaisen leikkauksen teette tänne ympäristöministeriön hallinnonalalle, kyllä se tulee tarkoittamaan sitä, että uudet investoinnit hidastuvat, ja on ihan varma, että osa investoinneista jää toteuttamatta.

Arvoisa puhemies! Haluatteko te todella hidastaa suomalaisia teollisuusinvestointeja?

Puhemies Anu Vehviläinen: Tähän jaksoon vielä otetaan edustaja Tavion puheenvuoro.

15.14 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Oli hauska kuulla, miten SDP puolusti Suomen luontoa, ja uskon, että koko eduskunta tulee puolustamaan nimenomaan Suomen luontoa. [Välihuutoja vasemmalta] Tässä perussuomalaisten esityksessä ollaan perumassa tosiaan niitä korotuksia — myös luonnonsuojeluun — joita hallitus on tehnyt, ja kuten sanoin, kaikki säästöjen tekeminen ei aina ole mieluisaa, mutta jostain pitää säästää, kun taloustilanne on mikä on, ja perussuomalaiset ovat tässä ottaneet avoimesti sen linjan, että myös tuolta ilmastosta ja ympäristöministeriön toimialalta voidaan leikata, varsinkin niitä henkilökuluja, ja kenties sitten perua niitä sinne laitettuja resursseja. Kuitenkin perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti itse asiassa vähentää verotusta 660 miljoonaa euroa, ja tästähän osa tietenkin myös palautuu — niin kuin valtiovarainministeri Vanhanenkin asiantuntijana tietää — valtiontalouteen, noin puolet siitä. [Puhemies koputtaa] Eli nämä luvut ovat tietenkin sellaisia, [Puhemies koputtaa] että me säästämme enemmän kuin se suoraan näkyy, koska on dynaamiset vaikutukset, ja aivan varmasti, kiistämättä, tämä tuo enemmän työpaikkoja kuin hallituksen esitys.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt siirrymme keskustelemaan kokoomuksen vaihtoehtobudjetista. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää tässä seuraavassa debatissa puheenvuoron, varaamaan omalta paikaltaan vastauspainikkeella puheenvuoropyynnön.

15.16 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia oppositiolle vaihtoehtobudjeteista. Verrattuna tuossa äsken käsiteltyyn budjettiin täytyy kuitenkin antaa kokoomukselle tunnustusta siitä, että teillä on kuitenkin myös rakenteellisia ja työllisyyteen liittyviä uudistuksia teidän esityksessänne — ne valitettavasti kyllä uupuivat perussuomalaisten vaihtoehtobudjetista. Tähän tietenkin liittyy myös se, että on aivan oikeutettua niin hallituksesta kuin oppositiosta myös edellyttää ja toivoa niitä hallitukselta, koska on tämä iso kysymys, että Suomi tulee velkaantumaan koko nyt alkaneen vuosikymmenen, siis kymmenen vuotta eteenpäin me tulemme ottamaan velkaa. Vaikka seuraavalle vaalikaudelle tullessa tekisimme 5 miljardin säästöjä, niin välittömästi velkaantumisen lähtee taas nousemaan. Se, että me pääsisimme vain siihen tilanteeseen, mikä oli viime vuonna, edellyttäisi 10 miljardin euron sopeutustoimia, joten tästä tullaan epäilemättä vielä keskustelemaan paljon. Mutta kyllä minä ihmettelen hieman kokoomuksen laskupäätä ja hokkuspokkuspoltiikkaa siinä, kuinka te kuvittelette vastuullisena valtiontalouspuolueena saavanne 32 miljoonalla 330 miljoonaa säästöjä. [Puhemies koputtaa] Sehän olisi helppoa, jos taloutta niin voisi pitää.

15.17 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Kulmunille tästä yhteistyön kädenojennuksesta. Työllisyysuudistukset täytyy todella us-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

kaltaa päättää nyt, tänä talvena. Ne vaikuttavat muutaman vuoden viiveellä, mutta täytyy uskaltaa päättää nyt, ja toivon, että tämä nyt näkyy sitten hallituksen linjan muutoksena.

Valtiovarainministeri Vanhanen, arvostan teitä monessa, mutta tuossa kun poimitte tietyt kohdat, jotka ovat niitä reformeja, joita tietopalvelun SISU-mallilla lasketaan, ja sieltä otitte luvun, että kokoomuksella vaikutus alijäämään olisi 900 miljoonaa alijäämää lisäävä, niin se on täysin tuulesta temmattu ajatus. Meillä on tässä määrärahaileikkauksia 2 miljardin euron edestä, ja silloin otamme miljardin vähemmän velkaa kokonaisuudessaan. Mielekkyyshän näiden vaihtoehtobudjettien tekemiseen tulee siitä, että olemme osoittaneet, että on mahdollista valita suomalaiselle keskituloliselle 500 euroa enemmän käteen — siis palkkaverokevennys toista miljardia euroa, kotitalousvähennys nextille levelille, tuplataan sen taso — ja samalla otetaan vähemmän velkaa. [Puhemies koputtaa] Voisitteko vielä harkita sitä, että tämä kädenojennus suomalaiseen ostovoimaan kuitenkin otettaisiin ensi vuoden talousarvion pohjaksi?

15.18 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kokoomuksen vaihtoehto merkitsee edellisvuoden tapaan aika kylmää kyytiä pienituloisille. [Timo Heinosen välihuuto] Veronkevennykset ja nämä muutokset tulonsiirtoihin kohdistuvat siten, että kaksi alhaisinta tuloluokkaa menettäisivät eniten ja hyödyt kasautuisivat suurituloisille.

Myöskin tämä on uusintaa edellisvuodelta, että tähän usein puhutte siitä, että velat laitetaan lasten maksettavaksi, ja te vielä vyörytätte ne erityisesti työttömien maksettavaksi. [Kokoomuksen ryhmästä: Ne pääsevät töihin meidän mallilla!] Tämä ansioturvan, tulevien eläkkeiden, leikkaus yli 850 miljoonalla eurolla tarkoittaisi sitä, että eläkkeet olisivat entistä pienempiä tulevina vuosina. Meillä on tällä hetkellä kymmenien tuhansien lisätyöttömien joukko, [Kai Mykkänen: Me halutaan vähentää työttömiä!] joiden jokaisen eläkkeessä näkyisi tämä teidän esittämänne muutos tulevina vuosina ja vuosikymmeninä. [Ben Zyskiewicz: Älkää huoliko! Sitäkään Vanhanen ei laskenut!]

15.20 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä Toivon polku -vaihtoehtobudjetti oikeasti kannattaa katsoa. Se on tehty vastuullisesti, ja me pystymme tällä näyttämään sen, että hallituksen talous-, työllisyys- ja yhteiskunnan kehittämissäpolitiikalla on vaihtoehto. Se suurin ero on se, että meidän ohjelmassamme on työllisyystoimet, kasvua tuovat toimet, joilla velkaantuminen saadaan kuriin, joilla pystytään kustantamaan niitä tärkeitä asioita, joista voisin nostaa esimerkiksi terapiatakuun toteuttamisen [Timo Heinonen: Hienoa!] tai vaikka kotitalousvähennyksen nostamisen nextille levelille. [Naurua — Antti Kurvinen: Kuulostaa hienolta sanalta!] Ja se koskee myöskin vähävaraisia; me pystymme tukemaan heitä, joilla ei ole veroja, millä hankkia kotitalousvähennystä.

Arvoisa valtiovarainministeri ja pääministeri, ennen kaikkea se tämän työllisyys- ja kasvuvuosuus käykin läpi, ottakaa vakavasti, kun te ette ole pystyneet vielä etenemään omassa työssänne. Täällä on niitä asioita, jotka ovat laajasti yhteiskunnassa asiantuntijoiden arvioimia. Ne tuovat yrittäjille tilaa tehdä töitä, ne tuovat palkansaajalle enemmän rahaa käteen. [Puhemies koputtaa] Se kannustaa ihmisiä. Niillä me voimme tehdä niitä tärkeitä hyvinvointiyhteiskunnan pehmeitä asioita.

15.21 Merja Kyllönen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kokoomus pisti paketin kasaan vähän tingittyyn hintaan, ja siellä on puristettu plussatkin miinukseksi

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

ja miinukset plussaksi. [Kokoomuksen ryhmästä: No, no!] Näyttää mielenkiintoiselta, että siellä kyllä ollaan laittamassa jälleen kerran tuo eriarvoistuminen ”nextille levelille”. [Naurua] Eli kotitalousvähennyksessä ei mietitä niitä pienituloisia talouksia, joita tämä ei tänään päivänä koske, tai niitä ihmisiä, jotka elävät yksin, vaan ne hyvätuloiset ovat aina niitä, jotka siellä ”nextillä levelillä” sitten ryskäävät isojen rahojen kanssa.

Ei sillä, se on ihan johdonmukaista. Näin on ollut aina. Mutta minä toivoisin, että joskus te pääsisitte pois sieltä Sherwoodin metsästä, viemästä niin kuin Robin Hoodina rahaa köyhiltä rikkaille, ja kääntäisitte toisin sen takin. Että olisitte siellä Sherwoodin metsässä joskus niitten pienituloistenkin puolella. — Kiitos.

15.22 Elina Lepomäki kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin valtiovarainministeri Vanhaselle: Muistan, kun oltiin 2015 hallitusneuvotteluissa samoissa pöydissä, ja silloin tehtiin aika rohkeita ja kipeitäkin päätöksiä, eikä silloin yksikään neropatti osannut sanoa, missä tilanteessa oltaisiin vuoden tai parin päästä yksittäisillä toimilla.

Kun lähdettiin silloin, Suomen työllisyysaste oli 68 prosenttia ja meidän alijäämä oli ollut seitsemän vuoden ajan yli 9 miljardia, ja annas olla, kun menttiin hallituskauden loppuun, yhtäkkiä meillä oli se tavoittelemamme 72 prosentin työllisyysaste ja julkinen talous oli lähestulkoon tasapainossa ja köyhien kotitalouksien määrä Suomessa oli kääntynyt tuntuvaan laskuun. Sen takia, arvoisat edustaja Koskinen ja edustaja Kyllönen, Toivon polku nimenomaan tähtää siihen, että yhä useampi suomalainen nousee köyhyydestä vauraammaksi ihmiseksi, [Kokoomuksen ryhmästä: Kun pääsee töihin!] ja kaiken lisäksi tässä meidän ehdotuksessamme Gini-kerroin pysyy jotakuinkin samana. [Ben Zyskowiec: Just näin! Kuulitteko, Kyllönen?]

15.23 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan myös omalta osaltani kiittää siitä, että kokoomus on tehnyt perusteellisia taustalaskelmia, huomattavasti perusteellisemmän vaihtoehdon kuin edellä perussuomalaiset. Täällä on myös muita hyviä elementtejä, esimerkiksi se, että täällä tunnustetaan se, että ympäristö ja työ kulkevat tänä päivänä käsi kädessä. Tässä on myös samansuuntaista ajattelua kuin hallituksella.

Mutta, arvoisa puhemies, en malta olla kiinnittämättä kahteen asiaan huomiota:

Olivatpa ajat hyvät tai huonot, niin aina on kokoomukselle syy lisätä hyvätuloisimpien käytettävissä olevia tuloja ja leikata pienituloisimmilta, [Timo Heinonen: Eikä ole!] koska näiden laskelmien mukaan kaikkein pienituloisimmat häviävät ja kaikkein suurituloisimmat voittavat eniten. [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä — Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Näistä laskelmista: Kokoomus on kovasti hallitukselta vaatinut laskelmia, nimenomaan virallisia valtiovarainministeriön tekemiä laskelmia, ja nyt kun katsoin, minkä osuuden tietopalvelu on laskenut näitä kokoomuksen työllisyyskeinoja, [Puhemies koputtaa] niin 120 000:n sijaan siellä on laskettu 18 000. Tässä on aika paljon gäppiä. [Kokoomuksen ryhmästä: Vuoden osalta!]

15.24 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme kaikki ylpeitä siitä, että Suomessa hyvinvointiyhteiskunta on saavuttanut sadassa vuodessa sen tason, että tuloerot ovat varsin maltillisia, ja haluamme sillä tavalla Suomea myös kehittää. Tämä on vakava asia, josta toivottavasti ei pehmoisilla heitetä.

Tässä meidän arvioissamme tietopalvelun laskelmienkin mukaan tuloerot pysyvät samassa tasossa hallituksen esityksen kanssa. Se johtuu siitä, että vaikka me maltillistamme

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

tuolla tiettyjä tulonsiirtoja ja niissä palataan muutaman vuoden takaisiin tasoihin, niin me panostamme siihen, että suomalaiset pääsevät töihin. Vaikeimmassa asemassa ovat ne, jotka ovat pitkään olleet työttöminä. Silloin on pulassa myös raha-asoidensa kanssa. Jos meillä on 100 000 työtöntä vähemmän, se on suuri mahdollisuus auttaa ihmisiä köyhyydestä pois.

Lisäksi tämä niin sanottu nexti leveli kotitalousvähennyksessä tarkoittaa, että myös yli 75-vuotiaat pienituloiset eläkeläiset, hyvinvointiyhteiskunnan uurastajat, saisivat 1 200 euroon asti vuodessa tukimuotoisesti ostaa hoivapalveluita itselleen, vaikkei olisi veroja, joista vähentää. [Puhemies koputtaa] Onko tämä nyt sitä köyhien kurittamista, edustaja Kyllönen?

15.25 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus on täällä pitkin vuotta arvostellut hallituksen velanottoa, mutta sen vaihtoehtobudjetti osoittaa, että velkaa on todella tässä tilanteessa pakko ottaa. Kokoomus ottaisi sitä lähes 11 miljardia euroa eli melkein saman verran kuin hallituksen budjetissa. [Kokoomuksen ryhmästä: Miljardi vähemmän!]

Kokoomuksen monet veroehdotukset hyödyttäisivät hyvätuloisia, ja monet sen ehdotukset olisivat hyvin haitallisia maaseudulle. Kokoomus esimerkiksi kävisi maatalouden energiaveron palautuksen kimppuun. [Antti Kurvinen: Ohhoh!] Tämä merkitsisi suoraa tulonalennusta maataloudelle. Tämähän on kokoomuksen maatalouslinja?

Myös kokoomuksen auto- ja ajoneuvoverolinjaukset kurittaisivat maaseutua [Timo Heinen: Ei pidä paikkaansa!] ja muutoinkin niitä, jotka tarvitsevat autoa paljon mutta joutuvat ajamaan käytetyn autonsa loppuun.

15.26 Ben Zyskowiec kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos puheenvuorosta. — Ministeri Vanhanen, te olette, kuten itse sanoitte, koko syksyn tarjonneet suomalaiseen parlamentarismiin uutta oppia: niiden puolueiden, jotka ovat oppositiossa, tulee muodostaa uusi hallitus ilman, että yksikään nykyinen hallituspuolue jatkaa. Kertokaa: Milloin näin on viimeksi tapahtunut Suomen historiassa? Oliko se silloin kun Fagerholmin vähemmistöhallitus vuonna 50 vaihtui Kekkosen ensimmäiseen hallitukseen? Onko kepuille niin vieras se ajatus, että se voisi tehdä yhteistyötä muidenkin kuin näiden punavihreiden hallituskavereidensa kanssa, että te näette, että ainoa vaihtoehto on se, että se, joka nyt on oppositiossa, kokonaan korvaisi nykyisen hallituksen?

Mitä sitten tulee tähän alijäämään, niin te menitte suoraan sivulle 13 ja teiltä jäi lukematta sivulta 1 seuraava virke. Tietopalvelu: ”Laskelmat koskevatkin vain alla lueteltuja reformikokonaisuuksia, eivätkä ne siten kuvaa esimerkiksi talousarvioesityksen tai eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetin vaikutuksia.” [Puhemies koputtaa] Onpa harmi, että te ette tätä huomannut.

15.28 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pitää ensin antaa kiitosta kokoomukselle työllisyyskeinojen ehdotuksista, mutta kokoomuksen esitys kasvat-taisi pienituloisten ihmisten määrää 32 000:lla. [Kokoomuksen ryhmästä: Ei!] Lapsiperhe-köyhyys on jo nyt haasteemme ja vaatii toimia. Teidän esityksenne laskisi tietopalvelujen mukaan 8 000 lasta lisää tähän joukkoon.

Oppivelvollisuuden laajentamista kompensoivina keinoina esitätte hyvää listaa kohden-nettuja keinoja putoavien opiskelijoiden auttamiseen: lisää ohjausta, lisää erityisopetusta.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Mutta kun tilanne on se, hyvä kokoomus, että tämä hallitus saa juuri näitä keinoja paikata edellisen hallituksen jäljiltä.

15.29 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivon, että valtiovarainministeri nyt lukee uudestaan kokoomuksen Toivon polku -vaihtoehdon ja sitten uudestaan kommentoi sitä. Jos te ette kokoomusta usko, niin toivon, että uskotte edustaja Kulmunia. Hän totesi, että nyt olisi syytä odottaa työllisyystoimia hallitukselta. Hallituksen tuhoaa tulevaisuuden toivoa. Te lykkäätte työllisyystoimia, kiristätte verotusta ja elätte surutta lasten piikkiin. Kokoomus esittäisi toimet, joilla Suomeen saataisiin yli 100 000 uutta työpaikkaa. Me velkaantuisimme vähemmän — emme lähde teidän velkaralliin — ja me toteuttaisimme terapiatakuun.

Kun ihmisen mieli särkyy, hän joutuu usein jonoon. Tutkimusten mukaan jopa puolet jää ilman hoitoa. Me kaikki puolueet olimme eduskunnassa vielä hetki sitten Terapiatakuukansalaisaloitteen kannalla, mutta mitä tekevät hallituspuolueet? Ruma jälki demokratiaan tulee: ette anna eduskunnan edes käsitellä tuota kansalaisaloitetta. [Antti Kurvinen: Ei pidä paikkaansa! Harhaanjohtamista!] Vetoan nyt hallitukseen: voisitteko te toteuttaa terapiatakuun? [Puhemies koputtaa] Se sisältyy meidän vaihtoehtoon. Ennen joulua kaikilla on mahdollisuus ottaa siihen kantaa. [Puhemies: Aika!] Toivon, että teemme siitä yhdessä totta vielä ennen joulua.

15.30 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan todeta heti alkuun, että varmaan laidasta laitaan tässä salissa kannatetaan terapiatakuuta, ja hoitotakuu, ja siihen liittyen terapiatakuu, on valmistelussa. Varmasti tekin tiedätte, että tällä aikataululla sitä ei saada toteutettua, mutta meillä on tahtotila, että mahdollisimman pian se tulisi Suomeen voimaan. [Ben Zyskowiec: Seli seli!]

Haluan kuitenkin kiittää kokoomusta tästä vaihtoehtobudjetista, ja kiitän erityisesti näistä rakenteellisista uudistuksista, joita täällä esitätte. Nyt jos koskaan meillä on Suomessa tilanne, että näille on tarve, yleisesti ottaen rakenteellisille uudistuksille, jotka lisäävät pitkällä aikavälillä työllisyyttä, ja sen takia varmasti näitäkin kyllä kannattaa lukea tarkasti ja katsoa, miltä osin niitä voitaisiin toteuttaa. Sen sijaan haluan todeta, että kyllä varmasti kaikki, niin kuin kokoomuskin, tietävät, että eiväthän nämä lyhyellä aikavälillä tuo 120 000:ta työpaikkaa. Elämme nyt sellaisessa kriisissä, vielä ensi vuodenkin, että meillä on kaikki työ, että me kykenemme yhdessä tekemään toimenpiteitä, [Puhemies koputtaa] että olemassa olevat työpaikat säilytettäisiin.

15.31 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valtiovarainministeri Vanhaselle: Hän moitti kaikkea muuta rahoitusta. Ymmärrän sen, sillä keskustalle nykyisin ainoa oikea rahoitus näyttää olevan velkarahoitus. Edustaja Kulmuni toimiessaan ministerinä totesi koronan hoidosta, että ”pankit jakaa, valtio takaa”. Nyt näyttää tämänkin muuttuneen: ”vasemmistohallitus jakaa, kepu takaa”.

Arvoisa puhemies! Kyllä se on parasta sosiaalipolitiikkaa, että tämä Toivon polku toisi 120 000 suomalaiselle työtä. Se olisi sitä, että pääsisi pois työttömyydestä työn syrjään kiinni, ja tämä muuten lisäisi palkansaajien tuloja 500 euroa, eläkeläisille 300 euroa, keskivertolapsiperheelle lähes 700 euroa ja pienelle suomalaiselle yrittäjälle 500 euroa. Siinä hieman totuutta tähän keskusteluun, jossa nyt irrotetaan aika lailla epärehellisesti yksityiskohtia.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

15.32 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tämän kokoomuksen vaihtoehtobudjetin uutinen on se, että kokoomus haluaa heikentää Suomen huoltovarmuutta, nimittäin teidän vaihtoehtobudjetissanne esitätte viihdemerenkulun miehistötukeen 40 miljoonan euron leikkauksen. Meillä ei ole vain viihdemerenkulua, vaan nämä matkustajalautat, joihin todennäköisesti viittaatte, ovat olennainen osa Suomen logistista kokonaisketjua ja siten huoltovarmuutta. Miehistötuen leikkaus myöskin siirtäisi runsaasti työllistävät matkustajalautat pois Suomen lipun alta. Matkustajalautoilla kuljetetaan kappaletavaraviennistä yli 60 prosenttia ja kappaletavaratuonnista yli 50 prosenttia, eli puolet muun muassa meidän elintarvikkeista tai päivittäistavara- ja kulutus tuotteista. Hallitus ei ole kokoomuksen lailla valmis vaarantamaan Suomen huoltovarmuutta eikä heikentämään näitä kuljetuksia.

15.33 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin kiittää edustaja Lohen rakentavaa puheenvuoroa. Nimenomaan siinä ollaan ytimessä, eli näitä työllisyyttä ja kasvua lisääviä, kestäviä uudistuksia me nimenomaan tarvitsemme, näitä rakenteellisia uudistuksia. Kun tämä ”rakenteellinen uudistus” on hankala sana, niin nyt annan muutaman esimerkin, mitä ne tässä meidän Toivon polku -vaihtoehdossamme ovat:

Mahdollistetaan paikallinen sopiminen kaikissa yrityksissä. Te olette luvanneet siinä edetä, ja todella kannustan, ettei se jäisi sinne kolmikannan syövereihin, vaan tehkää päätöksiä ja menkää eteenpäin — vaikka kolmikannan kanssa, kunhan tulee tuloksia.

Toteutetaan ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastus. Se edistäisi työllisyyttä.

Tehdään terapiatakuu. Se olisi parhaita työllisyystoimia. Olisiko se kauhean kova toimi, että ne ihmiset, joilla on mielenterveysongelmia, pääsisivät hoitoon?

Kevennetään ihmisten verotusta — 500 euroa tavalliselle palkansaajalle enemmän käteen. Eikö olisi hienoa kannustaa ihmisiä? Heillä olisi enemmän rahaa käytettävissä, ja se kannustaisi työntekoon.

Kevennetään varhaiskasvatusmaksuja, jotta yhä useampi äiti tai isä voisi lähteä töihin. [Puhemies koputtaa]

Mitä kovaa näissä keinoissa oli? Ottakaa kiinni näihin ja toimikaa, tehkää. Keinoja on.

15.35 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Vanhanen on useaan otteeseen moittinut opposition vaihtoehtobudjetteja siitä, että ne päätyvät suunnilleen samaan velkamäärään kuin hallituksen esitys. Tämä on mielestäni vähän erikoinen argumentti tilanteessa, jossa kukaan ei ole kyseenalaistanut uuden velan tarvetta tässä poikkeustilanteessa. [Paavo Arhinmäki: Koko syksyn!]

Suomen julkisessa taloudessa on kuitenkin rakenteellisia ongelmia, jotka olivat olemassa jo ennen koronaa, jotka eivät liity millään tavalla koronaan ja jotka tulevat koronan jälkeen vastaan entistä pahempina, nimittäin se, että rahaa menee enemmän kuin sitä tulee. Tähän on pakko löytää ratkaisuja, ensinnäkin karsimalla rakenteellisia, turhia rahareikiä julkisesta taloudesta, joihin olemme viitanneet monissa puheenvuoroissa, ja toiseksi luomalla Suomeen sellainen lainsäädännöllinen ja verotuksellinen ilmapiiri, että tänne kannattaa investoida, tänne kannattaa synnyttää uutta, tuottavaa, oikeaa työtä, [Puhemies koputtaa] ja kolmanneksi työn vastaanottamisen kannattavuutta pitää pitkälti samoilla keinoilla parantaa.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

15.36 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vasemistohallituksen politiikka on johtanut siihen, että verotus kiristyy ja ahkeruudesta rangaistaan, ei palkita. Ensi vuonna 3 500 euroa tienaavalle palkansaajalle jää käteen 130 euroa vähemmän kuin tänä vuonna — siis vähemmän kuin tänä vuonna. Tämä selviää Veronmaksajain Keskusliiton tänään tekemästä laskelmasta. Näin ollen siis voi sanoa, että hallitus, ei tämä teillä nyt aivan putkeen ole mennyt. Työnteon kannustimet heikkenevät koko ajan, kun nimenomaan meidän pitäisi kannustaa suomalaisia tekemään työtä, ja tämän takia kokoomuksen Toivon polku tarjoaa Suomelle uuden alun. Me haluamme keventää palkansaajien työn verotusta, haluamme kannustaa heitä työntekoon ja korottaa kotitalousvähennystä, ja tämä tehdään vielä julkisen talouden kannalta kestäväällä tavalla siten, että velanotto Suomessa vähenee.

15.37 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kokoomus, teidän linjanne pitää. Te leikkaatte jälleen kerran kaikkein pienituloisimmilta, kaikkein heikoimmassa asemassa olevilta ihmisiltä. Te leikkaatte asumistukea opiskelijoilta, lapsiperheiltä, työttömiltä. Te heikennätte toimeentulotukea, mikä vaikuttaa työttömien ja kaikkein pienituloisimpien ihmisten toimeentuloon. Kokoomus nimenomaan rankaisee rankalla kädellä opiskelijoita, pitkäaikaistyöttömiä, vanhuksia ja kaikkein pienituloisimpia ihmisiä, [Ben Zyskowiezin välihuuto] mutta samalla te jälleen, kuten budjetissanne on, tulette vahvistamaan ja parantamaan kaikkein hyvätuloisimpien ihmisten asemaa ja toimeentuloa. [Sari Sarkomaa: Kannattaa lukea Toivon polku!] Edustaja Orpo, uskotteko te todellakin, että ihmisiä kannustetaan rankaisemalla köyhyydestä, leikkaamalla sosiaaliturvaa, tai uskotteko te todellakin, että kun ihminen on työtön, niin hän on siinä omasta tahdostaan [Puhemies koputtaa] ja tämä teidän esityksenne tulee kannustamaan hänet työmarkkinoille?

15.39 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On luettu ilmeisesti jotain eri ohjelmaa kuin mitä me esittelemme täällä. [Anneli Kiljusen välihuuto]

Terapiatakuu: suurimpia syitä, miksi ihmiset ovat pois työelämästä, sairauslomilla — me esitämme sen tekemistä. Perhevapaa uudistus: kunnollinen perhevapaa uudistus, joka lisääisi työllisyyttä, parantaisi naisten tasa-arvoa työelämässä. Paikallinen sopiminen, joka saisi aikaan sen, että yrittäjät uskaltaisivat työllistää. Työn verotuksen keventäminen: ei edes pelkästään siksi, että tehtäisiin enemmän töitä, vaan siksi, että ihmisillä jäisi vähän enemmän rahaa kuluttaa — omasta rahasta jäisi enemmän käteen ja voisi kuluttaa, ostaa suomalaisten yritysten palveluja ja niin taas työllistää. Tämä on oikeasti toivon polku. Tässä on hyviä asioita, sellaisia, joita uskon kaikkien tässä salissa voivan sydämessään kannattaa.

Minusta hallituksen kannattaisi näin vaikeana aikana, johon valtiovarainministeri Vanhanenkin viittasi, heittää nyt pois se ideologinen kaapu päältä ja katsoa avoimin silmin, [Puhemies koputtaa] mitkä keinot toisivat työtä ja hyvinvointia Suomeen.

15.40 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt, edustaja Orpo, on kyllä todettava, että te jätätte kertomatta, millä te rahoittaisitte erityisesti nämä kaikkein suurituloisimmille, hyvätuloisimmille kohdistuvat uudet edut. [Petteri Orpo: Kaikki löytyy täältä! — Timo Heinonen: Oletteko lukeneet?]

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Puhemies! Puhuitte äsken hienoja asioita, mutta jätitte kertomatta, että jos otettaisiin teidän vaihtoehtonne, niin se tarkoittaisi opiskelijoille miinus 180 euroa, pitkäaikaistyöttömille miinus 230 euroa, [Ben Zyskowiczin välihuuto — Timo Heinonen: Ei pidä paikkaansa!] muille miinus 120 euroa. Te leikkaisitte työttömien eläkekertymää, te leikkaisitte asuistukea, toimeentulotuen omavastuuta. Te tekisitte isot leikkaukset sosiaaliturvaan, ja niitä rahoja te siirtäisitte niin, että kaikkein hyvätuloisimmat siitä hyötyvät. Edustaja Orpo, eikö teidän almanakassanne — olivat ajat hyvät tai huonot — ole koskaan köyhän vuoro?

15.41 Juhana Vartiainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koetan luonnehtia taas tätä isoa kuvaa. Ehkä joku tätä lähetystä seuraa, ja tämän naljailun yli kuitenkin se iso kuva on aika selvä — en ole perussuomalaisten budjettiin tutustunut, mutta tämä kokoomuksen ja hallituksen ero.

Ensinnäkin, vaikka täällä joskus muuta vihjaillaan, eihän tästä tämän hetken elvytyspolitiikasta tai velkaantumisesta ole voinut minkäänlaista erimielisyyttä.

Mutta toiseksi, meidän ehdotuksessamme on paljon enemmän sellaisia rakenneuudistuksia, jotka lisäävät työllisyyttä, ja sieltä syntyy sitten sitä budjettiväljyyttä, jota tässä käytetään. Eikö tämä ole loppujen lopuksi aika yksinkertainen asetelma? Täällä nyt kysytään, onko tämä jotain köyhän kurittamista tai muuta, että uskommeko me tällaisiin vaikutuksiin, mutta nämä kannustinvaiikutukset ovat ne, joilla muissa Pohjoismaissa, edustaja Kiljunen, kyetään ylläpitämään ratkaisevasti korkeampaa työllisyyttä. Tämä on se suuri ero. [Puhemies koputtaa] Me tulimme täällä lähemmäksi muita Pohjoismaita.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä vaiheessa ministeri Vanhanen 2 minuuttia, ja sen jälkeen kokoomuksen ryhmäpuhuja Heinonen.

15.42 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun koko syksyn ajan puheenvuorot täällä salissa, ei vain kokoomuksella vaan muillakin, ovat varoitelleet velkaantumisesta, niin sen tähden tietysti hallituksen puolelta on kiinnostus siihen, kuinka paljon oikeasti nämä vaihtoehdot vaikuttaisivat velkaantumiseen ensi vuonna.

Kun luin tämän eduskunnan tietopalvelun arvioin, niin toden totta äsken olin osittain väärässä. Tämä koskee nyt reformien yhteisvaikutusta julkisen talouden rahoitusasemaan, [Kokoomuksen ryhmästä: Kiitos! Hyvä!] eli te teette uudistuksia, joiden loppusumma on miinus 947 miljoonaa euroa. Eli yleensä tietysti uudistuksia tehdään, jotta niillä saadaan myös positiivista aikaan, [Sari Sarkomaa: Työpaikat ovat positiivisia, valtiovarainministeri!] mutta tässä tapauksessa vaikutus on negatiivinen.

Teillä on hyvin perusteellinen esitys, ei voi kieltää, te olette tehneet erittäin laajan vaihtoehtobudjetin, mutta tämän avaaminen näitten lopun vaikutusten osalta ei ole aivan helppoa. Tämä tekniikka, jolla tämä on tehty, ei avaudu kyllä kertalukemalla. Oikeastaan kysyn: kun teillä on tässä tulopuolella merkitty 4,3 miljardia euroa eli 4 300 miljoonaa euroa valtion omaisuuden käyttöä, ovatko nämä omaisuustulot, tämä 4,3 miljardia, tässä viimeisen sivun tuloarvioiden kohdalla myös laskettu mukaan vai eivät?

15.44 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus haluaa perua vasemmistohallituksen ja keskustan tekemän kotitalousvähennyksen leikkauksen. Me haluamme itse asiassa tuplata sen Ruotsin tapaan 5 000 euroon. Me haluamme vielä

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

tehdä ikäihmisille oman superkotitalousvähennyksen ja myös kaikista pienituloisimmille niin, että he pystyvät käyttämään kotitalousvähennystä. Tämä on monelle ihmiselle erittäin tärkeä asia, ja se on tässä vahvasti mukana.

Sitten yksi toimenpide, mikä on jäänyt pienemmälle huomiolle, on se, että kaikki suomalaiset työntekijät maksavat omaa vakuutusturvaa työttömyyden hetkelle, mutta vain kassaan kuuluvat saavat ansiosidonnaista. Tämä Toivon polku toisi ansiosidonnaisen työttömyysturvan kaikille suomalaisille työntekijöille. Tätä eivät varmastikaan myöskään vasemmistoliitto ja sosiaalidemokraatit vastusta.

Mutta se kaikista isoin, se on tässä Toivon polun kannessa. Marinin hallitus: 5 000 työllistä lisää. Petteri Orpon kokoomus: 120 000 työtöntä takaisin työn syrjään kiinni. Siinä on se iso ero.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt siirrymme käsittelemään kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettia. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat tässä käyttää puheenvuoron, nousemaan ylös ja omalta paikaltaan varaamaan V-painikkeella puheenvuoron.

15.46 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valtiovarainministeri Vanhanen, te olette niin kokenut parlamentaarikko, että tiedätte hyvin sen, että oppositiolla ei ole yhteistä ohjelmaa, kun se esittää esimerkiksi välikysymyksen, ei ollut silloinkaan, kun keskusta oli oppositiossa ja teki yhdessä välikysymyksiä muiden oppositiopuolueiden kanssa. On siis varsin teatraalista ja hämäävää kääntää huomio oppositiopuolueiden vaihtoehtoista ja niihin konkreettisiin vaihtoehtoihin vastaamisesta siten, että sen sijaan puhutaan tästä yhteisestä ohjelmasta.

Sitten totean, että me olemme tukeneet hallitusta koronapanostuksissa ja annamme edelleenkin täyden tukemme tälle, myös tässä toimeentulotuen epidemiakorvauksessa, jonka mainitsitte, mutta nyt todellakin tarvittaisiin valoa tähän velkaputken päähän, jonka olemme yhdessä siis rakentaneet. Tarvittaisiin sellaisia rakenneuudistuksia ja työllisyyspäästöksiä, joilla saataisiin luottamus siihen, [Puhemies koputtaa] että velka saadaan vielä myös maksettua eikä se jää lapsillemme ja lastenlapsillemme.

15.47 Joakim Strand r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Se, mikä tässä on ehkä meitä kaikkia hieman hämännyt viimeisen puolen vuoden aikana, on se, että usein ollaan yhtenä päivänä hirveän huolestuneita velkaantuneisuudesta, sekä KD että kokoomus että muut, mutta sitten taas seuraavana päivänä ollaan esittämässä lisämenoja vaikka minkälaisiin toimiin.

Tässä kun puhuttiin meidän ruotsalaisista ja pohjoismaisista naapureistamme, niin tänään kun luki ruotsalaista kauppalehteä Dagens industrita, niin siellä puhuttiin sellaisista tarpeista, että tulisi kouluttaa tuhat uutta akkuteknologian huippuosaa lisää vuodessa. Tämänäköisiä rohkeita aloitteita, strategisia aloitteita tulisi mielestäni tuoda myös esille näissä vaihtoehtobudjeteissa. Se toisi mielenkiintoa, ja meidän kaikkien tulee tuoda tämänäköisiä aloitteita esille. [Ben Zyskowiec: Voiko hallitus esittää?] Nyt tämä on enemmän tällaista teknistä jumpkaa.

Tosiaan, kuten valtiovarainministeri Vanhanen hyvin toi esiin, loppusumman ero budjetissa voi olla promillen luokkaa, että onko se sitten aidosti vaihtoehto. Nyt kun meillä on mielenkiintoisia EU:n elpymispaketteja ja muita työn alla ja miettii Suomen roolia globaa-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

lissa taloudessa ja niitä mahdollisuuksia, mitä muun muassa energia- ja ympäristöteknologian markkinat tuovat, niin tällaista aloitteellisuutta lisää [Puhemies koputtaa] ja ehkä vähemmän tällaista kamreerimaisuutta toivoisin meiltä kaikilta.

15.48 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minun täytyy sanoa, että kun luin tämän kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetin, hämmästyin ehkä kaikkein voimakkaimmin kahdesta asiasta. Toinen koski ilmastonmuutokseen liittyviä toimeksiantoja. Selvästi kristillisdemokraatit eivät ole tukemassa hallituksen Suomen eikä myöskään Euroopan eikä maailmanlaajuisia ilmastonmuutoksen tavoitteita. Mutta toinen asia, josta olin erityisen hämmästynyt, oli se, että kristillisdemokraatit haluavat kurruttaa nimenomaan pienituloisia eläkeläisiä ja lapsiperheitä, jotka ovat muun muassa asumistuen piirissä, ja sen takia nämä 400 miljoonan euron leikkaukset asumistukeen ovat erittäin iso isku nimenomaan kaikkein pienituloisimmille ihmisille. Tähän kyllä toivoisin nyt vähän vastausta KD:ltä.

15.49 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen ja eduskunnan tärkein tehtävä on parantaa työnteon ja yrittäjyyden edellytyksiä. Tämä on kristillisdemokraattien yksi tärkein tavoite ja tehtävä myöskin. Aika-ajoin joudumme kuuntelemaan väitteitä jopa hallituksen suunnalta, että yrittäjien verottomiin osinkoihin pitäisi puuttua. Suomen lain mukaan ei ole olemassa sellaista tapausta, jossa yritys voisi maksaa henkilöomistajalle osinkoa verovapaasti. Silti ministeri Paatero sanoi SDP:n puoluevaltuustossa, että valtaosa osingoista on verovapaata tuloa. Järjetön väite — lukekaa lakia. [Paavo Arhinmäki: Verottajakin puhuu verottomista osingoista!] Mikä on hallituksen linja? Aiotteko romuttaa nykyistä yrittäjää kannustavaa verotusjärjestelmää?

Hallitus on tänä vuonna korottanut polttoaineveroa jo kertaalleen, ja ensi vuonna te taas nostatte sitä. Keskustan Kurvinen vastustaa, niin kuin me kuulimme, polttoaineveron korotuksia, ja hän on keskustan ryhmäpuheenjohtaja, mutta mikä on hallituksen linja?

15.51 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin edustaja Östmanille muutama kommentti: Haluaisin tietää, mitä mieltä kristillisdemokraatit ovat tästä keskustan liikenneveroaloitteesta. Oletteko valmiita laittamaan matalamman veron autoilulle maaseudulla ja sitten isojen kaupunkien keskuksissa joukkoliikenteen varrella vähän isomman veron? Edustaja Östman tietää, että olemme korottamassa pikkuisen polttoaineveroa nyt, että saadaan satoja miljoonia liikenneverkon kehittämiseen tällä vaalikaudella.

Arvoisa puhemies! Lisäksi Östmanille haluan kommentoida sen, että tällä vaalikaudella emme tule korottamaan yrittämisen ja omistamisen verotusta. Se on hallitusohjelmassa, ja pidämme siitä punamultahallituksella kiinni.

Puhemies! Muuten tämä kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetti on näistä ehkä paras. Siellä on monia hyviä nostoja, kuten vaikka matkailun kehittäminen. Ehkä haluaisin kuitenkin kysyä puheenjohtaja Essayah’lta, kun hän on ollut europarlamentin jäsenkin: miten te maksaisitte yksipuolisesti 85 miljoonaa vähemmän EU:n jäsenmaksuja? Avaatteko koko EU:n budjettisovun? Ja mikä on kristillisdemokraattien ja muunkin opposition suhtautuminen: [Puhemies koputtaa] Lähi-Suomi, monipaikkaisuus vai keskittäminen?

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

15.52 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin edustaja Kurviselle: Tehän istutte nyt siellä hallituksessa, niin toteuttakaapa ne monipaikkaisuudet ja tämä autoilu-uudistus siellä käsin. Eihän tässä ole kyse nyt hallituksen budjetista vaan meidän vaihtoehtobudjeteista. [Antti Kurvisen välihuuto]

On äärimmäisen helppo vastata siihen, miten toteuttaisimme. Kristillisdemokraatit on viime kesästä lähtien kertonut, että koskaan ei olisi tätä monivuotista rahoituskehystä ja elpymisrahastoa pitänyt niitata yhteen. Ja nytten kun se näyttää Euroopan tasollakin olevan aikamoisissa vaikeuksissa, on hyvin mahdollista, että toteutuukin malli, jossa irrotetaan tämä elpymisrahasto tästä monivuotisesta rahoituskehyksestä. Me olemme laskeneet sen erotuksen, joka koplauksesta aiheutuu tähän yhteiseen velkaan jo ensi vuonna meille suomalaisille veronmaksajille, ja haluamme sen ottaa pois näistä EU:lle tulevista maksuista.

Sitten olisin vielä edustaja Kiljuselle vastannut: Onko teistä oikein, että Kojamo on maksanut viiden viime vuoden aikana 243 miljoonaa euroa osinkoja, joista 130 miljoonaa on mennyt ammattiliitoille, [Puhemies koputtaa] ja nämä rahat ovat tulleet vuokra-asunto-tuotoista? Asumistuki valuu suoraan ammattiliiton saamille osingoille.

15.53 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt, edustaja Essayah, te ette vastannut minun kysymykseeni. Elikkä minä kysyin, että teillä täytyy olla joku peruste sille asialle, että te haluatte leikata kaikkein pienituloisimmilta, eläkeläisiltä, lapsiperheiltä ja työttömiltä, ja myös asumiskustannuksissa te olette ottamassa korotuksia lämmityspolttoaineen verotukseen — kaikki tämäntyypiset asiat, jotka vaikuttavat sekä asumiseen että ilmasto- ja ympäristöasioihin. Toivoisin teiltä rakentavasti nyt perusteluja sille, minkä takia te leikkaatte kaikkein heikoimmassa asemassa olevilta ihmisiltä asumistukea.

15.54 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kannattaa katsoa näitä eduskunnan tietopalvelun laskelmia. Siellähän nimenomaan kerrotaan, että kristillisdemokraattien vaihtoehto suosii lapsiperheitä ja myöskin ikäihmisiä.

Sen sijaan on totta, että tämä asumistuen reformi, jota me olemme voimakkaasti olleet ajamassa, todennäköisesti vaikuttaisi alussa — mikäli sitä mallia ei muuteta — sillä tavoin, että se vähentää asumistukea. Mutta jos otetaan huomioon, että olemme tässä meidän mallissamme lähteneet siitä, että tämä yleinen asumistuki, joka on tällä hetkellä opiskelijoilla, palautettaisiin ja siihen tuotaisiin mukaan opintorahan asumislisä, ja täällä eduskunnan tietopalvelu toteaa, että tätä opintorahan asumislisän palauttamista ei ole otettu laskelmassa huomioon aineistoon liittyvien epävarmuuksien vuoksi, niin siinä mielessä tämä laskelma, mikä sieltä tulee ja johon ehkä nyt viittaatte, antaa tästä heikomman kuvan kuin mikä todellisuudessa olisi.

Minä toivon, että tämän salin yhteinen tahtotila olisi se, että nämä järjettömän suuret asumistukikustannukset pystyttäisiin saamaan kuriin [Sari Sarkomaa: Ja osingot!] ja että ne oikeasti kohdentuisivat niille köyhille ihmisille eivätkä suinkaan niin, [Puhemies koputtaa] että ne valuvat sinne ammattiliittojen osinkotuloihin.

15.55 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvostan sitä, että kristillisdemokraatit kantavat huolta köyhistä, usein vasemmiston tapaan. Ihmettelenkin sitä, että kristillisdemokraatit nyt olisivat valmiit leikkaamaan asumistuesta valtavat 400 miljoonaa euroa eli noin neljänneksen asumistukimenoista. Asumistuki kohdentuu

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

pienituloisille, ja saajien joukossa on paljon lapsiperheitä. Näin merkittävä leikkaus lisäisi eriarvoisuutta ja jo valmiiksi tiukalla olevien ihmisten taloudellista ahdinkoa. Asumisen hinnan ja asumistukimenojen kasvu on yhteinen huolenaiheemme, mutta se ei ratkea yksin asumistukea leikkaamalla, vaan se vaatii asuntopolitiikkaan rakenteellisia muutoksia.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetin tulopuoli on valitettavan epäuskottava: hallinnon tehostamisella aiotaan säästää 100 miljoonaa euroa kertomatta oikeastaan, miten se sitten toteutetaan, ja kyllä te nyt varmasti tiedätte, että Suomi ei voi yksipuolisesti linjata pienentävänsä EU-jäsenmaksua. Hyvääkin on, esimerkiksi panokset tutkimus- ja tuotekehitykseen ja innovaatiotoimintaan. [Puhemies koputtaa] Ne ovat tarpeellisia.

15.56 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me haluaisimme muuttaa nykyistä asumistukijärjestelmää juuri sen takia, niin kuin edustaja Essayah sanoi, että nyt se valuu näihin suuryhtiöihin, mikä tarkoittaa sitä, että meillä on Suomessa Euroopan kallein vuokrataso, ja se ei todellakaan hyödytä niitä pienituloisia, vaan he, joilla on pääomaa, hyötyvät tästä nykyjärjestelmästä.

Haluan vielä painottaa sitä, että meidän eduskuntaryhmämme budjettiesitys antaisi valtiolle uusia tuloja ja säästöjä yhteensä 1,6 miljardilla eurolla. Vaikka menot kasvaisivat 322 miljoonalla eurolla ja verotulot vähenisivät 893 miljoonaa euroa, kristillisdemokraattien esitys pienentäisi ensi vuoden lainanottotarvetta silti lähes puolella miljardilla.

Varjobudjettimme lisäksi esitämme myös työllisyyspakettia, joka tuottaisi 100 000 työllistä lisää lähivuosina. Kannattaa tutustua myöskin siihen meidän työllisyyspakettiimme.

15.58 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun täällä on viitattu ja myös valtiovarainministeri viittasi näihin eduskunnan tietopalvelun laskelmiin, niin te ette maininneet sitä, että näiden laskelmien mukaan lapsiperheet todellakin hyötyisivät tästä kristillisdemokraattien vaihtoehtosta. Lisäksi verotus kevenisi kaikissa tuloluokissa, kun sen sijaan hallitus on nyt kiristämässä tuloverotusta, kun tämä indeksitarkistus toteutetaan vain 2,5 prosentin mukaan — meidän ehdotuksessamme 3,5 prosentin mukaan.

Myös työllisyysvaikutus olisi tämän tietopalvelun laskelman mukaan hallituksen esitykseen verrattuna 6 000 työllistä lisää. Me itse olemme arvioineet, että tämä olisi vielä suurempi — uskomme 10 000 työpaikkaan tällä esityksellämme — mutta eikö tämä jo teitä, arvoisa ministeri, vakuuta? Toivoisinkin, että ihan kertoisitte näkemyksenne siihen, minkä takia ette tartu esimerkiksi tähän kotitalousvähennyksen leikkauksen perumiseen [Puhemies: Aika!] tai vaikkapa polttoaineveron korotuksen perumiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Vanhanen, 2 minuuttia.

15.59 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattien esitys on ehkä näistä tietyllä tapaa selkein rakenteeltaan.

Kiinnitin äsken huomiota siihen, että teillä kuitenkin täällä tulopuolella on kertarahoja, ensimmäiseksi Ilmastorahaston pääoman peruminen 300 miljoonaa, Sitran pääoman tulouttaminen valtiolle 100 miljoonaa. [Päivi Räsänen: Ne ovat kertakohteisiin! Ne ovat kertaluonteisia!] Heti 400 miljoonaa euroa, jotka ovat kertatuloja, ja kuitenkin teillä veronkevennykset ja menonlisäykset ovat pysyviä, eli tämä on tässä rakenteessa heikkous.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Kiistatta asumistuen uudistaminen 400 miljoonalla eurolla on suuri, kunnianhimoinen tavoite. Ei minulla ole tarvetta sitä torjua. Totean vain, että se on erittäin kunnianhimoinen, samoin kuin se, että sokerin käytöstä saataisiin 250 miljoonaa euroa. Sekin on erittäin kunnianhimoinen tavoite ensi vuodelle.

Kuten sanoin, minusta on hyvin tehty vaihtoehtobudjetti.

16.00 Harry Harkimo liik (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronan aikana on avustettu yrityksiä, ja hyvä niin, jotta ei syntyisi lisää työttömyyttä.

Yhtä asiaa en ymmärrä tässä keskustelussa. Puhutaan koko ajan, että työttömyystoimia tehdään 50 000:lle, sitten toiset sanovat 100 000:lle. Meillä on kuitenkin tänä päivänä avoimia työpaikkoja 43 000, ja niistäkin suurin osa on semmoisia, joita ihmisten ei kannata ottaa vastaan, koska se ei lisää heidän tuloaan. Meidän pitäisi mieluummin keskustella siitä, kuka palkkaa nämä 100 000, jotka työnnetään työmarkkinoille, millä tavalla me saamme yritykset investoimaan, millä me saamme yritykset palkkaamaan heitä. Ei se auta, että niitä ihmisiä työnnetään työmarkkinoille.

16.01 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuuntelin juuri äänikirjaa, joka kertoi Ponssen perustajan Einari Vidgrénin elämäkerrasta. [Antti Kurvinen: Istunnon aikana? — Naurua] Mies oli joka puolelle velkaa, mutta lääkkeenä oli vain lisääntyvä työnteko ja usko tulevaisuuteen, ja oman käsitykseni mukaan menestys on hyvin pitkälle asenne- ja uskokysymys, että uskotaanko tulevaisuuteen.

Arvoisat ministerit, olen lehdestä lukenut teidän keskustelujanne, ja minun mielestäni yrittäjät ja teollisuuden edustajat kuuntelevat hyvin tarkkaan, mitä te keskustellette. He muodostavat tämän käsityksen ja teidän keskustelujenne perusteella tulevaisuudenkuvaa, ja se vaikuttaa investointihalukkuuteen. Te olette välillä keskustelleet kipakastikin yritysten yhteiskuntavastuusta — joku ministeri meinaa pääomaverotusta muuttaa progressiiviseksi — ja toivoisin, että te löytäisitte hallituksen sisällä jonkun yhteisen sävelen, jolla te uskotte Suomen yrittäjien ja teollisuuden tulevaisuuteen ja työllistämiseen, ja tämä usko näkyisi sitten teidän hallituksen yhteisinä toimenpiteinä.

16.02 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itsekin haluan kiittää kristillisdemokraatteja tästä aika selkeästä vaihtoehtobudjetista. [Eduskunnasta: Se on Liike Nyt jo! — Saa silti kiittää!] — Kiitetään nyt tässä siitä huolimatta, ja kiitetään myös edustaja Harkimoa, että hän piti ihan hyvän puheenvuoron täällä salissa. [Naurua] Kiitoksille on aina paikkansa, ja voi sanoa, että varmasti nekin asiat, joita nostitte siinä puheessa esille, ovat sellaisia, että meidän pitää yhdessä miettiä, millä tavalla ne saadaan toteutettua. Mutta täytyy kyllä sanoa, että en ehkä ihan saanut selville Liike Nytiltä, onko teillä olemassa edes semmoista vaihtoehtoa, todellista budjettia tälle hallituksen linjalle. Itse en ainaakaan ole havainnut sellaista, joka olisi realistinen ja toteuttamiskykyinen. Mutta tärkeää on tietenkin, että Liike Nytkin tuo omat näkemyksensä täällä salissa esille, ja kaikki näkemykset ovat yhtä tärkeitä.

16.03 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Oli hyvä, että nyt-liikkeen puheenvuorossa edustaja Harkimo nosti esille vahvasti sen, että kaikki oppositiopuolueet ovat todenneet, että nyt täytyy velkaa jonkin verran ottaa, jotta voidaan kantaa yritykset, kunnat ja ihmiset yli tämän koronaviruksiin, mutta samaan aikaan pitää huo-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

lehtia siitä toivosta, täytyy tehdä niitä työllisyystoimia. Hän nosti huolta huomisesta, niin kuin kaikki oppositiopuolueet, mutta sitä huolta ei näy hallituksen osalta.

Erityisen huolissani itse olen siitä, että vasemmistovihreä hallitus on luonut sivistyksen pätkäpolitiikkaa. Budjettiesityksessänne lähestulkoon kaikki uudet panostukset koulutukseen ovat määräaikaisia, ja kysynkin, miksi. Oppivelvollisuuden panostuksesta vakinaisia ovat ne bussilippujen eli matkakustannusten tuet, jotka jäävät vakinaiseksi budjettiin, mutta sitten kun mennään pari vuotta, sieltä poistuvat ne sadat miljoonat, ne, millä varhaiskasvatusta kehitetään, millä perusopetusta kehitetään. [Paavo Arhinmäki: Mites tää liittyy Liike Nytiin?] Samoin opettajien palkkakustannukset ovat määräaikaisia. Mitä sitten tapahtuu? Kuinka voi olla, kun te käytätte näin paljon rahaa, [Puhemies: Aika!] että sivistykselle ei ole löytynyt vakinaista sijaa teidän budjetistanne, [Puhemies: Aika!] toisin kuin kokoomuksen. Me vakinaistaisimme nämä rahat ja palkkaisimme pysyvästi opettajat. Se on oikea linja... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt sitten totean, että tässä keskustellaan tällä hetkellä Liike Nytin vaihtoehtobudjetista.

16.05 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te, ministeri Vanhanen, olette nyt kuullut myös Liike Nytin vaihtoehtobudjetin, ja haluaisinkin kysyä — koska täällä salin joka laidalla ollaan sitä mieltä, että me tarvitsemme tulevaisuudessa 80 prosentin työllisyysasteen — näistä vaihtoehtoista, jos nyt voisitte peilata siihen, millä todennäköisimmin päästään tähän lopputulokseen. Meillä kokoomuksessa oli tämä 75—75 vuonna 25, eli työllisyysaste 75, valtionvelka suhteessa bruttokansantuotteeseen 75 ja kaikki nämä vuoteen 25 mennessä. Mikä näistä vaihtoehtoista teidän mielestänne on lähimpänä sitä kunnianhimoista tavoitetta, jolla saavuttaisimme 80 prosentin työllisyysasteen?

16.06 Mikko Kinnunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muistaakseni Liike Nyt vastustaa monen muun oppositiopuolueen kanssa oppivelvollisuuden laajentamista. [Oikealta: Kyllä!] Edustaja Heinonen puhui täällä aikaisemmin koulupakosta.

Kehotan teitä lukemaan perustuslakivaliokunnan tämän päivän uunituoreen lausunnon tästä asiasta. Siinä todetaan, että Suomessa ei ole koulupakkoa myöskään oppivelvollisuuden laajentamisen jälkeen. Oppivelvollisuuden laajennus kuuluu perustuslain valossa perusopetukseen. Siinä on kysymys oppilaan oikeudesta oppia, sivistyä ja käydä koulua ja yhteiskunnan velvollisuudesta pitää kaikki mukana. Eikö se ole hyvä asia? Taloustieteilijät ovat laskeneet, että uudistus maksaa itsensä takaisin. Uudistus ei ole pois täsmätoimista, joita moni täällä on ehdottanut. Tämä on suuri kädenojennus kaikille lapsille ja lapsiperheille.

16.07 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää kaikkia oppositiopuolueita vaihtoehtobudjeteista. On arvokasta, että oppositiopuolueet esittävät omat vaihtoehdonsa ja teettävät niiden tueksi myös eduskunnan tietopalvelulla laskelmia. Tämä keskustelu on ollut pääsääntöisesti asiallista, ja kiitän siitä, että nämä vaihtoehtobudjetit on tehty.

Kiitän myös edustaja Harkimoa erittäin tärkeästä puheenvuorosta. On aivan totta, että tässä ajassa, jossa me elämme, pelkkä työvoiman tarjonta ei riitä, vaan tarvitaan myös työ-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

voiman kysyntää. Tarvitaan niitä investointeja yrityksissä, joiden avulla sitten tulevaisuudessa työntekijöitä voidaan palkata. Tämä oli erittäin tärkeä ja hyvä puheenvuoro ja muistutus meille kaikille siitä, että meidän pitää samanaikaisesti tehdä rakenteellisia uudistuksia työvoiman tarjonnan puolella, mutta me tarvitsemme myös investointeja, niitä tulevaisuuden kasvun avaimia, joihin sitten niitä työntekijöitä voidaan palkata.

16.08 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän myöskin oppositiopuolueita näistä vaihtoehtobudjettien esittelyistä.

Totean myöskin liittyen hallituksen koulutuspanostuksiin, että tällä vaalikaudella tosiaan panostetaan niin pysyvillä määrärahalisäyksillä kuin sitten tulevaisuusinvestoinneilla koulutukseen kaikilla eri koulutusasteilla.

Erityisesti kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa oli myös paljon koulutukseen liittyviä panostuksia mukana. On toki ilahduttavaa, että puolueen linja tältä osin on muuttunut siitä, kun olivat hallitusvastuussa, jolloin he leikkasivat sekä koulutuksesta että sosiaaliturvasta. Nyt tässä vaihtoehtobudjetissa kyllä panostetaan koulutukseen, mutta se tehdään rahoittamalla nämä panostukset sosiaaliturvaleikkauksilla, eli lisäämällä köyhyyttä ja lapsiperheköyhyyttä. [Ben Zyskowicz: Ei, vaan työllisyyden parantamisella!]

Erityisesti peräänkuuluttaisin myöskin kokoomukselta hintalappua tähän kaksivuotiseen esiopetukseen. Se puuttui tästä vaihtoehtobudjetista kokonaan. Sen hintaluokka lasketaan sadoissa miljoonissa euroissa. Se parantaisi myöskin teidän vaihtoehtobudjettinne uskottavuutta koulutuksen osalta.

16.09 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on merkille pantavaa ja kertoo Suomesta hyvää, että sekä hallituksen linjassa että useimpien teidän oppositiopuolueiden vaihtoehtoisissa korostuu vahva näky Suomen kasvun edellytyksistä ja vahva usko koulutuksen, tutkimuksen ja kehityksen merkitykseen siinä. Osa teistä tekisi siihen jopa hallitusta enemmän satsauksia uskottavammin tai vähemmän uskottavammin, mutta tärkeintä on se, että nämä kaikki ikään kuin luovat kuvaa Suomessa siitä, että tämän kriisin jälkeen on olemassa elämää ja että Suomi tulee kansainvälisessä kilpailussa pärjäämään.

Liike Nytin puheenvuorossa, edustaja Harkimo, sivusitte keskustelunavaustani siitä, onko Suomen korkeakouluverkko nyt hyvä vai voisimmeko nähdä jopa entistä enemmän alueiden vahvuuksiin nojaavaa korkeakouluverkkoa. En kiistä laisinkaan, ettenkö näe tässä tietynlaista näkökulmaeroa vaikkapa oppositiopuolue kokoomukseen, jonka korkeakoulupolitiikan linja on vahvasti ollut keskittävä. Minulla on vahva näky siitä, että Suomessa on muuallakin kuin pääkaupunkiseudulla loistavaa korkeakoulutarjontaa, ja näen näillä myös tiiviin yhteyden alueen elinkeinoelämän kehitykseen tutkimuksen ja kehityksen ja yrityselämän yhteistyöllä. Siksi minusta se keskustelunavaus oli tarpeellinen, ja toivon, että sitä keskustelua vaikka tekin jatkatte. [Sari Sarkomaa: Olikohan siellä Sipilän hallituksessa myös keskusta? — Timo Heinonen: Niin, ja myös Saarikko taisi olla!]

16.11 Harry Harkimo liik (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin vain korjata erään keskustaedustajan väitteen, että Liike Nyt vastustaisi oppivelvollisuuden pidentämistä. Se ei pidä paikkaansa. Olemme kritisoineet sitä, että se tehdään liian nopealla aikataululla. [Vasemmalta: Hyvä!]

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Vielä ministeri Vanhanen, ja sitten mennään puhujalistaan.

16.11 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun Liike Nytiltä ei ollut varsinaista keskustelualoitetta, niin en sitä varsinaista vaihtoehtobudjettia tässä kykene arvioimaan.

Edustaja Wallinheimo pyysi arviota näistä oppositioryhmien työllisyystoimista. Kyllä kokoomuksen toimet ovat mitaltaan selkeästi laajimmat ja konkreettisimmat, mutta päätöksenteon kannalta kiinnitän yhteen asiaan huomiota, jossa kannustan teitä vielä miettimään: Teillä ylivoimaisesti tärkeimmän rungon siinä muodostavat ne valtiovarainministeriön virkamiesten tekemät esitykset, mutta te tietoisesti karsitte sieltä yhden oikein erikseen mainitsemalla pois, että tätä te ette kannata. [Ben Zyskowicz: Te karsitte kaiken!] Jos jokainen puolue käyttäisi samaa oikeutta, että otetaan sieltä yksi pois, ei jäisi mitään jäljelle. [Ben Zyskowicz: Montako hallitus on toteuttanut?]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Sitten mennään puhujalistaan.

16.12 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa puhemies! Mielestäni tämä suomalainen tapa tehdä ja käydä läpi oppositiopuolueiden vaihtoehtobudjetteja on hyvä. Miksi näin? Koska se pakottaa oppositiopuolueita oikeasti miettimään ja esittämään eri vaihtoehtoja ja omia ratkaisuja, minkä mielestäni pitäisi muutenkin olla jokaisen itseään kunnioittavan oppositiopuolueen tehtävä numero yksi. Jokainen meistä täällä tietää, kuinka helppoa on vain kritisoida ja osoitella eri ongelmia. Ihmiset kuitenkin kaipaavat ratkaisuja ja tekoja. Mielestäni me olemme kokoomuksessa onnistuneet vaihtoehtobudjetissamme erinomaisesti, ja voin olla siitä aidosti ylpeä.

Jotkut ovat voineet ihmetellä vaihtoehtobudjettimme alijäämää kaikesta velkaantumiskritiikistä huolimatta. Olen tämän aiemminkin tässä salissa sanonut, mutta haluan sen nyt vielä toistaa: Erityisesti nyt koronan takia velkaantuminen on välttämätöntä, eikä siinä ole mitään väärää. Kyse on kuitenkin kokonaisuudesta, siitä, mitä tehdään velkaantumisen vastapainoksi ja mitkä ovat keinot tasapainottaa taloutta pidemmällä aikavälillä. Tässä tulee mielestäni kenties merkittävin eromme hallitukseen.

Olemme käytännössä koko vaalikauden peräänkuuluttaneet hallitukselta uskottavia työllisyystoimia. ”Niitä odotellessa”, todettiin valtiovarainministeriöstä reilu vuosi sitten, ja valitettavasti niitä joudutaan edelleen odottamaan. Budjettiriihestä saatiin edes jotain, mutta valitettavan vähän ottaen huomioon, miten vakavassa tilanteessa olemme. Mikäli haluamme pitää tulevaisuudessakin kiinni hyvinvointiyhteiskunnastamme, on työllisyysasteen nostaminen aivan ehdotonta. Korona ei ole tekosyy olla tekemättä, vaan sen myötä meidän on tehtävä entistä enemmän. Siitä syystä olen erityisen ylpeä, että vaihtoehtobudjetissa esitämme työllisyystoimia, jotka eri arvioiden mukaan toisivat työtä noin 120 000 ihmiselle. Keinoja kyllä on, joten kyse lopulta on vain tahdosta. Päätöksentekijöinä meiltä täytyy löytyä rohkeutta tehdä myös epäsuosittujakin päätöksiä. Emme koskaan saa ongelmiamme ratkaistua, mikäli lupaamme vain velkarahalla kaikille kaikkea kivaa ilman selkeitä keinoja ja suunnitelmaa, kuinka tasapainottaa taloutta. Siksi minusta hyvinvointiyhteiskunnan suurimpia puolustajia ovat he, joilla tällainen suunnitelma ja tahto sen toteuttamiseen löytyy.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Arvoisa puhemies! Sen lisäksi, että olen ylpeä vaihtoehtomme kokonaiskuvasta, haluan nostaa sieltä myös muutaman yksittäisen asian, joita pidän tärkeänä:

Ensimmäinen näistä on terapiatakuun toteuttaminen. Olen ollut tyytyväinen siihen, kuinka viime vuosina on enemmän alettu kiinnittää huomiota erilaisiin mielenterveyshäiriöihin ja tunnistamaan, kuinka mittavasta ja vakavasta ongelmasta on kyse. Samasta syystä olen ollut hieman harmissani, kun hallitus on jättänyt tarttumatta terapiatakuun mahdollisuuksiin. Me emme jättäisi.

Toisena perusopetuksen tasa-arvorahoituksen tekeminen pysyväksi ja 20 miljoonan panostukset, joilla tuemme perustietojen ja -taitojen saavuttamista ja koronavuoden oppimisvajeen kuromista. Joka vuosi tuhannet nuoret jättävät peruskoulun vailla riittäviä perustietoja ja -taitoja. Tämä on ollut ongelma jo ennen koronaa, mutta nyt tämä panostus on entistä tärkeämpää.

Kolmantena nostaisin esiin koronakoirien toiminnan vakiinnuttamisen. Koronakoirissa näen potentiaalia auttaa meitä selviytymään nykytilanteesta, ja ne voivat auttaa pitämään yhteiskuntamme entistä avoimempana turvallisemmin. Totta on, että koirien hyödyntämiseen testaamisessa liittyy vielä avoimia kysymyksiä ja tarvitsemme yhä lisää tutkimustietoa, mutta mielestäni kaikki keinot on käytettävä, jotta pääsemme jatkamaan elämää mahdollisimman normaalisti ja turvallisesti.

Vielä viimeisenä nostona rikosketjun toimijoihin panostaminen. Olemme käsittäkseni ainoa puolue, joka on edelleen sitoutunut poliisien määrän nostamiseen 7 850 henkilötyövuoteen. Muistutuksena, että ennen vaaleja kaikki eduskuntapuolueet olivat tähän sitoutuneita. Mutta laitamme vielä paremmaksi: olemme sitoutuneita nostamaan tätä jopa 8 000 henkilötyövuoteen. Esitämme myös lisäpanostuksia rikosketjun loppupään toimijoille, mikä oikeusvaltiossa kansalaisten oikeusturvan toteutumisen kannalta on tärkeä asia.

Arvoisa puhemies! Kokonaisuus huomioiden mielestäni kyse on oikein hyvästä paketista, osoitus siitä, että kokoomus ei ole täällä vain kritisoi massa vaan meillä on todella tarjota hyvää ja uskottava vaihtoehto. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Totean selvyiden vuoksi, että nyt siis käydään asiakohdan läpi, loppuun asti keskustelu puhujalistan mukaan, ja sitten siirrytään seuraavaan asiaan.

16.17 Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! Suomen kestävyysvaje ja velkaantuminen ovat repeämässä hallitsemattomiksi ilman koronakustannuksia — hallituksen toimet, vaihtoehdot, vain pahentavat tilannetta. Talouden tulevaisuus on sumea ja kasvu epävarmaa. Hallituksen ideologiset ympäristötavoitteet ja toiminta eivät mahdollista kasvua oikeassa elämässä. Nykypolitiikan ainoat varmat seuraukset ovat jatkuvasti nousevat verot ja kustannukset kansalaisille ja yrityksille. Alati lihova julkinen talous tukahduttaa mahdolliset yritysten kasvut ja uudet työpaikat. Julkisen taloutemme koko suhteessa koko talouteen on sekä EU:n että OECD:n toiseksi suurin. Julkisen talouden koon pienentäminen myös nettomääräisesti on ainoa tie kattaa kestävyysvaje ja lopettaa velkaantuminen — vain siten voidaan pienentää verorasitusta ja parantaa yritysten kilpailu- ja palkkauskyyä sekä palkansaajien ostovoimaa, ja vain siten turvataan kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ydin- ja peruspalvelut.

Nykyinen valtion talousarvioprosessi taipuu huonosti vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden kokonaisvaltaiseen ohjaukseen. Vaihtoehtobudjettiprosessi on siitä tuskalli-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

nen esimerkki. Pelkkä määrärahojen ylös- tai alaspäin hinaaminen tai momentilta siirtely toiselle ei riitä tarvittavien muutosten synnyttämiseen ja ohjaukseen — tarvitaan syvemmälle menevää muutosjohtamista. Tulevien hallitusten ja eduskunnan tulisi jatkuvasti arvioida toimintojen ja palveluiden julkista arvoa suhteessa valtion tarkoitukseen. Nykyhallitus ei siihen pysty.

Kaikista sellaisista toiminnoista pitää luopua, jotka eivät edistä valtion tarkoituksen toteuttamista. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti pyrkii juuri tähän. On siis vuosittain karsittava tavoitteellisesti valtion tekemistä ja menoja asioista, joiden arvo on vähäinen tai jopa negatiivinen, ja korvattava ne asioilla, joiden arvo on suomalaisille suuri. Tällä on suora vaikutus budjetin niin sanottuihin siirtomenoihin, jotka ovat yli 70 prosenttia valtion menoista. Tällä on myös epäsuora vaikutus palvelutuotannon kulutusmenoihin, jotka ovat loput lähes 30 prosenttia valtion menoista. Ministeriöiltä on edellytettävä kaiken sellaisen poistamista, joka ei lisää lopputuloksen arvoa. Palvelutuotannon kulutusmenojen on laskettava tavoitteellisesti vuosittain. Oikea-aikaiset ja vaikuttavat palvelut ennaltaehkäisevät ongelmia ja niiden pahanemista vähentäen myös siirtomenoja.

Arvoisa puhemies! Suomen talous on kielteisessä kierteessä, jossa huonoilla politiikkapäätöksillä paisutetaan julkista sektoria. Kierteen oikaiseminen vaatii sitä vaikeampia ja voimakkaampia toimia, mitä kauemmin sen annetaan pyöriä. Pääministeri Marinin hallituksella ei ole mitään aikeita pysäyttää kierrettä.

Julkisen sektorin ja talouden suhteellisen koon pienentyessä voidaan verotusta ja työn tekemisen kustannuksia alentaa. Tämä on ehdoton edellytys yksityisen yritystoiminnan ja työllistämisen toipumiseksi. Tällöin myös valtion automaattiset suhdannemenot, kuten työttömyysmenot, vähenevät, kestävyysvajeen kattaminen helpottuu, syntyy myönteinen talouden kierre.

Julkisen talouden noin 5 miljardin euron kestävyysvaje olisi mahdollista kattaa melko vähäisillä vuotuisilla menojen nettovähennystavoitteilla. Hukan ja turhan poistaminen ei huononna palveluiden arvoa kansalaisille ja Suomelle. Julkisen talouden järkevöittäminen on pandemian rajoittamisen ohella ylivoimaisesti parasta suhdanne- ja työllisyyspolitiikkaa. Suomeen tarvitaan hallitus, jolla on moraalinen selkäranka, tahto ja kyky tehdä välttämättömät muutokset — muutokset, joilla pienennetään verorasitusta ja parannetaan yritysten kilpailu- ja palkkauskyykyä sekä palkansaajien ostovoimaa, muutokset, joilla vahvistetaan suomalaista taloutta ja turvataan kansalaisten ydinpalvelut.

16.23 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Me perussuomalaiset välitämme suomalaisista ja rakastamme Suomea. Jos täällä salissa ollaan sitä mieltä, että se on populismia, niin sitten se on sitä. Olemme ylpeitä puolustaessamme suomalaisia, Suomea ja sen maaseutua. Haluamme, että myös mökinummo saa hyvän ja tasapuolisen vanhuuden, asuu hän missä tahansa Suomessa. Haluamme, että lapsillemme turvataan hyvä koulutie, on se sitten kaupungeissa, lähiöissä tai maaseudun kyläkouluissa. Kylien elinvoimaisuutta pidetään yllä myös kyläkauppojen tuen nostolla, ja siitä kiitokset hallitukselle. On hienoa, että kaikki vähän yli kaksisataa kyläkauppaa voisivat jatkossakin toimia kylien elinvoimaisuutta lisäämässä.

Viljelypinta-alastamme 11 prosenttia on maassamme turvemaita. Maataloutemme huoltovarmuus ja omavaraisuus tulee aina olemaan riippuvainen myös turvepelloista. Me haluamme, että tärkeää turvetuotantoa ei ajeta alas. Polttoturpeen te korvaatte tuontihakkeella, mutta kasvuturve ja kuiviketurve ovat maatilataloudelle ja siipikarjan- ja karjanhoidos-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

sa lähes korvaamattomia ekologisia tuotteita, jopa vientituotteita. Kokonaisvaltainen perehtyminen puuttuu nyt teiltä, arvoisa hallitus, ja suomalaista yrittäjää kyykytetään näinkin. Nyt ei voi ilmastopolitiikalla järkiperaisesti perustella toimivien alojen alasajoa. Olemme täällä tyytyväisiä, kun Kiina on ilmoittanut tähtäävänsä, siis tähtäävänsä, siihen, että se on hiilineutraali 2060 mennessä. Mitä tekee samaan aikaan maa, missä tuotamme päästöistä alle promillen? Me olemme jo nyt maailman tasolla mallioppilas ilmastotoimien suhteen. Tämä ei muutu, vaikka siirtäisimme kireää hiilineutraalisuustavoitettamme eteenpäinkin. Onko meidän tehtävämme kannatella maapalloa välissä olevat 15—25 vuotta, kunnes nekin maat, jotka saastuttavat eniten, ovat kanssamme samalla viivalla?

Tämä koronan mukanaan tuoma talouskriisi huomioiden meidän ei pidä nyt mennä asioiden edelle. Me tarvitsemme jokaisen työpaikan tässä maassa, mutta saamme velkaa velan päälle, kun hallitus luo tätä kestäväää kehitystä ja talouspolitiikkaa. Tärkeää on, että koulutuksen ja tutkimuksen yhtenä kärkimaana luomme uusia innovaatioita ja keksintöjä, millä voimme vastata muun muassa ilmastomuutoksen tuomiin haasteisiin. Valtava mahdollisuus pienelle maalle ja viennillemme.

Vaikka elämme viennistä, on hyvä muistaa, että 90 prosenttia yrityksistä on alle kymmenen hengen mikroyrittäjiä. 2 000 euron alaraja yleistukiin hallituksella oli jo viime kierroksella liian korkea. Siksi rajaa olisi pitänyt laskea 1 000 euroon, kuten me perussuomalaiset olemme ehdottaneet. Samoin me näemme Viron mallin käyttöönoton verotuksessa kannustavana mahdollisuutena. Työn verotusta pitää keventää, ja samoin kotitalousvähennyksen leikkaus pitäisi peruuttaa. Meillä ei ole varaa siirtää yritysten toimintaa vero- ja muilla säädöksillä muihin maihin.

Pari viikkoa sitten kyselytunnilla kysyin valtiovarainministeriltä, onko hallitus huomioinut maaseudun elinvoimaisuuden merkityksen. Esimerkiksi eläkeläiset tulevat kärsimään liikenne- ja lämmityspolttoaineiden korotuksista. Maassamme on 200 000 öljyllä lämpenevää asuntoa, joista puolet on maaseudulla asuvilla pienituloisilla eläkeläisillä. Kysyin myös, onko hallitusohjelmassa, että tehtäisiin eläkeläisille veronkevennystä. Mitenkä omaishoidon tukea saavien verotusta voitaisiin keventää? Tiedämme, että omaishoitajat ovat valtiontalouden kannalta miljardien arvoisia, puhumattakaan inhimillisestä puolesta, mitä ei voida, eikä edes pidä, rahassa millään muotoa mitata.

Keskustan valtiovarainministerin vastaus oli kyllä jätävä viesti Suomen maaseudulla asuville pienituloisille eläkeläisille ja kansalaisille. [Antti Kurvinen: Halla-ahon viesti?] Hänen viestinsä oli, että ei ole nyt mitään veronkevennyksiä eläkeläisille, ei omaishoidon tukeen, ei turpeeseen tai muihin polttoaineisiin. — Edustaja Kurvinen, luenko uudelleen? — Samanaikaisesti hallitus on kuitenkin ottanut lähes 20 miljardia lisävelkaa. Siitä ei riittänyt näihin. Ensi vuonna lopullinen velka on varmasti ihan samaa luokkaa, siis kolmannes vuotuisesta budjetista.

Kuten täällä hyvin tiedämme, velanotto selittyy vain osittain koronalla. Meillä ei ole nyt tässä olemassa olevassa tilanteessa varaa mitoittaa asioita väärin. Marssijärjestyksen on oltava toisenlainen. Nyt kannattaisi perehtyä vihreiden Oras Tynkkysen nettopositiivisuusajatteluun ja -teoriaan, siis mitenkä tuotetaan enemmän hyvää kuin pahaa. Turpeentuotannon nopeutettu alasajo on malliesimerkki siitä, mitenkä nettopositiivisuus on jätetty täysin huomioimatta. — Kiitoksia.

16.28 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Opposition vaihtoehtobudjetteja tarkasteltaessa olen tyytyväisenä laittanut merkille, että koronan suhteen olemme kaikki melko lail-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

la samoilla linjoilla. Tunnistamme sen tuomat vaikeuskertoimet niin terveysturvallisuuden kuin taloudenhoidon osalta. Olemme kaikki myös huolissamme velkaantumisen vauhdista, mutta hyväksymme kuitenkin massiivisen elvytyksen. Elvytyksen tarkoituksena on tietysti saatella ihmiset ja yritykset kriisiin yli. Kukin puolue näyttää tulkitsevan elvytystä hie- man omalla tavallaan siten, että omat lempilapset ovat saamapuolella ja vähemmän innos- tusta herättävät kohdat jäävät ilman rahaa. Vaikka iso kuva on meille kaikille melko sama, on opposition vaihtoehtobudjetteja syytä tarkastella huolella. Emme saa antaa miljardien sokaista itseämme, vaan pienempiäkin asioita on tarkasteltava niiden vaatimalla vakavuus- della.

Korona vie nyt suurimman osan huomiostamme, mutta myös muita asioita on hoidetta- va. Ilmastonmuutos ja julkisen talouden epätasapaino eivät ole kadonneet minnekään ja nousevat koronan jälkeen varmasti taas etusivuille. Kaikissa opposition vaihtoehto- budjeteissa esitetään Ilmastorahaston pääomittamisen perumista. Pääomitukseen käyte- tään 300 miljoonaa, ja itse näen sen tehokkaana toimenä tämän hetken isojen ongelmien ratkaisemiseksi. Ilmastorahaston avulla tuetaan yrityksiä esimerkiksi kiertotalouden, puh- taan teknologian ratkaisujen sekä energiatehokkuuden kehittämiseksi. Nämä eivät ole ko- vin vähäpätöisiä tavoitteita. Siksi on kummallinen ja osin erikoinen näkökulma vaatia sitä pois.

Arvoisa puhemies! Tiedämme perussuomalaisten vastustavan maahanmuuttoa, mutta edelleen ihmettelen heidän haluaan leikata kehitysavusta. Kehitysapu on se väline, jolla autetaan ihmisiä lähtömaissa ja hillitään hallitsematonta muuttoliikettä. Suomen linja on aina ollut olla mukana kansainvälisissä sopimuksissa. Ne ovat pienen maan etu ja turva. Suomi on hyvinvointivaltio, jolla on melko pitkään mennyt hyvin. Suon mielelläni, että saamme olla jatkossakin — olla siis auttajia emmekä autettavia.

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen vaihtoehtobudjetti on kiitettävän kunnianhimoisen ja toiveikas. 120 000 uutta työpaikkaa ei ole liian suuri tavoite. Puolueen linjan mukaisesti vaihtoehtobudjetti on kuitenkin myös keskittävä ja eriarvoistava, enkä oikein millään löy- dä siitä köyhän asiaa. Tämä vuosi on osoittanut meille uusia hajautetun yhteiskunnan etu- ja. Esimerkiksi koko maata ei ole tarvinnut sulkea, vaan rajoituksia on syksystä lähtien voitu toteuttaa alueittain. Suomi on iso maa, jonka eri alueilla on omat vahvuutensa ja heik- koutensa. Yksi valtion tärkeimpiä tehtäviä on auttaa heikommassa asemassa olevia ihmi- siä ja alueita. Hallituksen linjassa olen iloinnut erityisesti koulutusmahdollisuuksien vahvistamisesta ympäri Suomen. Vaihtoehtobudjetissaan kokoomus esittää merkittäviä veronalennuksia. Ansiotuloverotuksen keventäminen, kotitalousvähennyksen kaksinker- taistaminen, anniskelun arvonlisäveron alentaminen ja autoveron asteittainen poisto ovat sinällään keskustelun arvoisia ehdotuksia. Heikosti toimeentulevien en kuitenkaan näissä ehdotuksissa näe hyötyvän. Kokoomus ei siis murehdi köyhän asiaa.

Puhemies! Myös kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetti sisältää hyviä ja keskuste- lun arvoisia ehdotuksia. Huolta kannetaan niin lapsista, perheistä kuin omaishoidosta. Yhtä asiaa kuitenkin kristillisdemokraattien osalta ihmettelen: Teillä on tarve esiintyä — ja teot- kin puhuvat puolestaan — olevanne perheiden puolella. [Puhemies: Aika] Ihmettelen siis, miksi vastustatte yhtä historian suurinta uudistusta, oppivelvollisuusiän laajentamista, joka on... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

16.33 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Edustaja Kivisaarelle heti kysymykseen vas- taus: Kristillisdemokraatteina me näemme, että meillä on mahdollisuus tukea toisen asteen

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

tutkinnon saamista huomattavasti paremmin ja kohdennetummin silloin, kun me satsaamme rahoitusta nimenomaan niihin nuoriin, jotka ovat vaarassa syrjäytyä tai joilla on oppimisongelmia. Meidän mielestämme nämä kohdennetut toimenpiteet ovat ensinnäkin tehokkaampia näitten ihmisten itsensä kannalta, ja varmasti raha tulee silloin myöskin paremmin kohdennettua, kun se osuu juuri siihen tarpeeseen, mikä on, koska tänäkään päivänä ongelma ei ole se, etteivätkö nuoret sinne toiselle asteelle hae — he eivät vain pysy siellä, kun heillä ei ole riittäviä valmiuksia.

Nyt haluan läpikäydä kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjettia vähän kursorisesti ja tuoda esille sitä — niin kuin täällä monissa puheenvuoroissa on käynyt ilmi — että oppositiolla sinällänsä ei ole mitään sitä vastaan, että hetkellisesti me olemme joutuneet tähän velkaantumisen kurimukseen. Nimittäin me ymmärrämme sen, että on parempi, että valtio ottaa vastaan näitä isoimpia iskuja, ja valtion pitää tällä tavalla tukea kuntia ja erityisesti pitää huoli, että ne peruspalvelut siellä pystytään järjestämään. Myöskin ymmärrämme sen, että yritykset pitää saada saateltua tämän kuolemanlaakson yli. Toisaalta on ennen kaikkea satsattava koronan hoitoon, ja nyt tässä vaiheessa tietenkin toivomme, että jo pian pääsimme myöskin rokotteisiin.

On hyvinkin perusteltua ottaa tätä velkaa tässä kriisin keskellä, mutta samalla hallituksen olisi pitänyt ehdottomasti perua sellaiset hallitusohjelman pysyviä menolisäyksiä tekevät uudistukset, jotka pitkällä aikavälillä lisäävät niin kuntien kuin yritysten kuin suomalaisten veronmaksajien taakkaa. Tämä tilanne on nyt tyystin erilainen kuin silloin, kun hallitusohjelmaa on aikanaan oltu kirjoittamassa. Näitten lisämenojen ja lisävelvoitteitten sijaan tarvitaan rakenteellisia uudistuksia, jotka tukevat työllisyyttä ja hyvinvointia, ja valitettavasti juurikin nämä työllisyystoimenpiteet ovat olleet sellaisia, joita tässä koko opposition puolelta on odoteltu. Myöskin hallituksen elvytyspolitiikka on sellaista, jossa on osittain kritiikin paikkaa, koska kymmenien miljardien velanotosta huolimatta, siitä riippumatta, hallitus on vielä ryhtynyt merkittäviin veronkiristykseen, jotka kohdistuvat ennen kaikkea kansalaisten ostovoimaan. Nyt olisi todella tärkeää, että pystytään pitämään ne yritysten rattaat pyörimässä ja myöskin ostovoima kansalaisilla kunnossa, jotta voidaan varmistaa, että meillä Suomessa kansantalous ei sukella syvästi.

Täällä kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetissa on nostettu esille näitä veroelvytyskeinoja, mitkä me kohdentaisimme nimenomaisesti kansalaisille, kuten kotitalousvähenyksen leikkauksen peruminen. Kun olen nyt yrittänyt vähän tarkalla korvalla kuunnella hallituksen äänenpainoja tämän asian ympäriltä, niin minulle on tullut kyllä vahvasti se näkemys, että ehkä tätä asiaa halutaan korjata hallituksenkin puolelta — toivotaan niin, koska kyllä todellakin tämä olisi sellainen, mikä auttaisi ikääntyvässä Suomessa esimerkiksi kotona asuvia henkilöitä hankkimaan lisää palveluja kotiinsa ja sitä kautta vahvistaisi heidän jaksamistaan. Tietenkin sitten näillä erilaisilla remonttipalveluilla ja muilla on vaikutus siihen, että harmaata taloutta ei tuolle sektorille pääsisi syntymään.

Polttoaineverotuksen korotuksen peruminen ja myöskin energiaveron kiristuksen peruminen ovat meillä niitä toimenpiteitä, joilla haluamme tosiaankin näitä hallituksen veronkiristuksia taklata. Tuloverotusta alentaissimme, koska tämä hallituksen indeksitarkistus ei valitettavasti sivukulujen nostoon vaikuta. Alvin alarajaa olisimme nostaneet 20 000 euroon ja sitä kautta olisimme saaneet lisää mahdollisuuksia pienille aloitteleville yrityksille.

Täällä on puhuttu paljon siitä — erityisesti edustaja Strand taisi tuossa debatin aikana nostaa esille sen — että on tärkeää myöskin panostaa siihen kehitykseen ja pohtia, minkälaisia asioita pitäisi tehdä tulevaisuudessa, eikä vain siirrellä määrärahoja eri luokkien vä-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

lillä, ja täällä esimerkiksi KD:llä on vahvasti otettu kantaa matkailualan kestäväan kehittämiseen, tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan edistämiseen ja myöskin reaaliaikatalouteen siirtymisen vauhdittamiseen. Nämä ovat sellaisia asioita, joilla KD haluaa olla todellakin tulevaisuuden suuntaan suuntaamassa katsetta.

Toki täällä kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetissa on vahvasti näitä [Puhemies ko-puttaa] sekä ikäihmisiin että lapsiperheisiin kohdistuvia verovähennyksiä, mutta niistä totean vain sen verran, [Puhemies: Aika!] että niistä on jo eduskunnan tietopalvelu laskelmissaan todennut, että nämä ovat juuri niitä kohteita, joissa KD:n budjetti antaa enemmän kuin hallituksen esitys.

16.39 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Nämä oppositioryhmien vaihtoehtobudjetit ovat kohtuullisen uusi keksintö eduskuntatyössä ja suomalaisessa parlamentarismissa. Jos en väärin muista, nämä käynnistyivät 2011—2015 vaalikaudella, ja tämä on kyllä ihan tyylikäs ja hieno tapa. Se on tapa, jossa oppositio pääsee ääneen. On aina arvokasta parlamentarismissa, että esitetään vaihtoehtoja, ja kun oppositiolle on se rooli käsikirjoitettu parlamentarismissa, että oppositio aina moittii ja aina on liikaa, liian vähän tai vähintään riittämätöntä tai yleensä väärässä, niin on ihan paikallaan, että oppositio sitten välillä esittää myös omia vaihtoehtojaan.

Arvoisa puhemies! Käyn tässä tiiviisti läpi hieman keskustan ja omastakin näkökulmastani näitä perussuomalaisten, kokoomuksen ja kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetin.

Ensinnäkin, puhemies, havaintona se, että näissä on pääosin hyvin sama talouspolitiikan linja kuin hallituksella. Yksikään oppositioryhmä ei lähtisi esimerkiksi huomattavasti vähemmän ottamaan velkaa ensi vuonna kuin mitä hallitus aikoo ottaa. Nettovelanotto liikkuu suurin piirtein samoissa lukemissa. Tämähän on varsin järkevää ja täysin ymmärrettävää, koska käsittääkseni kaikki taloustieteilijät ja asiantuntijat ovat samaa mieltä siitä, että tässä jos missä tilanteessa tulee elvyttää ja nyt ei pidä tuhota sitä pientäkin talouden virettä ja liekkiä sillä, että lähdetäisiin leikkauksiin ja ihmisten kuluttaminen ja kotitalouksien kuluttaminen pysähtyisi lopullisesti.

Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetista totean sen, että siellä tosiaan suurin piirtein samat suureet ovat kuin hallituksella, sama budjetin rakenne. Ehkä isoin ongelma on se, että siellä ei ole mitään työllisyystoimia. Ei siellä ole mitään rakenteellisia esityksiä siitä, millä tavalla me saisimme lisää ihmisiä työmarkkinoille. Ei ole semmoisia todellisia. Siellä liikutaan aika paljon näissä maahanmuuttokysymyksissä, kehitysyhteistyökysymyksissä. [Mari Rantasen välihuuto] Perussuomalaisethan viihtyvät mieluummin yleensä ulkomaan asioissa kuin Suomen asioissa.

Arvoisa puhemies! Se on erittäin mielenkiintoinen juttu, että tuossa edustaja Koskelakin käytti oikein semmoisen liikuttavan puheenvuoron siitä, miten perussuomalaiset ovat maaseudun puolella, ja debattiosiossa edustaja Elomaakin puhui vähän samalla tapaa. Se on hämmäntävää siihen nähden, että vielä viime viikonloppuna, viime lauantaina, MTV3:n Uutisextrassa perussuomalaisten johtaja Jussi Halla-aho ilmoitti, että kepulaisia tukiaisia pitää vähentää, elikkä erilaisia maataloustukia, aluetukia ja yritystukia, jotka kohdistuvat varsinkin maakuntien Suomeen, tulee vähentää. [Mari Rantasen välihuuto] Itse asiassa vielä eilen, kun me keskustelimme EU:n kestäväan kasvun elvytyksestä, edustaja Halla-aho oli täysin samaa mieltä, että emme tarvitse EU-hankkeita ja emme tarvitse mitään tukia, mutta nyt on Halla-aholle käynyt vähän samalla lailla kuin Paavo Väyryselle, että hän on nukku-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

nut yön yli ja tullut ihan toiselle kannalle, ja hyvä niin. Me keskustassa suhtaudumme ihan myönteisesti näihin maatalouslomituksen ajatuksiin, maataloustukiin ja puunkäytön lisäämiseen, mutta ehkä olisi vielä mukavampi kuulla: onko se nyt Halla-ahon keskittämislinja vai Koskelan ja Elomaan maaseutumyönteinen linja? [Mari Rantanen: Mites turve?]

Kokoomuksen vaihtoehdosta on todettava se, että kokoomuksella on velan ottamisen määrä suurin piirtein sama kuin hallituksella mutta siellä on sitten kokoomuksen laskimessa tullut system error, siellä on tullut pieni laskuvirhe. Se on miljardin laskuvirhe. Elikkä kokoomus tekisi miljardin reiän, miljardin enemmän alijäämää omalla vaihtoehdollaan julkiseen talouteen. Lisäksi system error on tullut myös kokoomuksen työllisyystoimien laskennassa. Kokoomus väittää, että heidän toimillaan tulisi 120 000 uutta työpaikkaa. [Mari Rantasen välihuuto] Eduskunnan tietopalvelun arvio on 18 000 työpaikkaa. Totta kai kokoomus pitää kiinni siitä omasta linjastaan, että kaikki verot valtion maksettavaksi ja hyväosaisille, hyvätuloisille veronkevennyksiä, ja ne katettaisiin leikkaamalla sosiaaliturvaa ja lisäksi nostamalla kulutusveroja. Aika hämmäntävää, että muun muassa maatalouden energiaveronpalautuksen kokoomus sitten sahaisi pois tässä vauhdissa.

Puhemies! Se ei tullut tuossa debatissa esille, että kokoomus käy myös voimakkaasti käytetyllä autolla ajavien ihmisten kimppuun: 50 prosenttia nousisi ajoneuvovero kokoomuksen vaihtoehtobudjetin mukaan, elikkä heitä, jotka ajavat kymmenen vuotta vanhalla Toyotalla, voidaan verottaa vähän enemmän kuin uudella autolla ajavia.

Totean kristillisdemokraattien vaihtoehdosta, että se on minusta näistä paras ja vastuullisin, ja kiitos siitä kristillisdemokraateille. Kuitenkin tahdon kommentoida lyhyesti edustaja Essayah'n aikaisempaa puheenvuoroa, että hän irrottaisi elvytyspaketin ja sitten EU:n rahoituskehikset. [Puhemies koputtaa] Puhemies, sanon loppuun sen, että se olisi tyhmää politiikkaa, koska elvytyspaketin hyväksymällä me saamme plus 6 prosenttia maataloustukiin seuraavalle ohjelmakaudelle [Puhemies: Aika!] ja 2,05 miljardia alue- ja koheesiotukia erityisesti sinne edustaja Essayahin kotivaalipiiriin Itä-Suomeen.

16.45 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Vasemmistohallituksen politiikka on työntekeä lannistavaa, ei siihen kannustavaa. Ensi vuonna jokaiselle työssäkäyvälle jää palkastaan käteen vähemmän kuin tänä vuonna — ei enemmän, vaan vähemmän. Esimerkiksi 3 500 euroa kuussa tienaavalle palkansaajalle jää palkastaan käteen 130 euroa vähemmän kuin tänä vuonna. Vasemmistohallituksen politiikalla ei kannusteta yrittäjyyteen eikä vahvisteta talouskasvua, päätöksiä lykätään eteenpäin. Suunnitelma velanoton lopettamisesta puuttuu kokonaan. Arvoisa vasemmistohallitus, eihän tämä nyt ole vastuullista politiikkaa.

Herra puhemies! Suomi tarvitsee uuden alun. Kokoomus tarjoaa hallituksen politiikalle aidon vaihtoehdon, jossa työntekeä ja ahkeruus palkitaan aina, on sitten kyse opiskelijan tekemästä työstä, keikkatyöstä tai kokoaikatyöstä millä tahansa tulotasolla. Esitämme 800 miljoonan euron tuloveronkevennystä palkansaajille ja eläkeläisille. Keskimäärin työssäkäyvälle jää käteen 500 euroa vuodessa enemmän.

Lisäksi kaksinkertaistamme kotitalousvähennyksen 5 000 euroon ja korotamme työkorvauksen vähennysprosenttia. Yli 75-vuotiaille luomme oman superkotitalousvähennyksen, joka kannustaa ikäihmisiä hankkimaan palveluita kotiin. Kokoomus on eniten tavallisen palkansaajan ja yrittäjän puolella oleva puolue, joka haluaa, että ihmiset tulevat toimeen omalla palkallaan. Jokaiselle työssäkäyvälle pitää jäädä reilu siivu omasta työstä ja ponnistelusta käteen. Työn verotuksen keventäminen ja kotitalousvähennyksen korottami-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

nen luovat tilaa talouskasvulle ja korkeammalle työllisyydelle, kun Suomea rakennetaan uudelleen nyt koronakriisin jälkeen. Kotitalousvähennys tarjoaa paljon uutta työtä myös pienille ja keskisuurille yrittäjille, joita kriisi on koetellut pahoin.

Herra puhemies! Kokoomuksen vaihtoehto on rakennettu julkisen talouden kannalta kestäväällä tavalla. Ahkeroivien suomalaisten verorasitusta kevennetään ja samalla luodaan tilaa uudelle talouskasvulle. Samalla kokoomuksen vaihtoehto lisää työllisyyttä yli 120 000 hengellä. Valtion velanottoa leikataan yli miljardilla eurolla ja julkista taloutta vahvistetaan yhteensä yli 4 miljardilla eurolla. Suomi tarvitsee nyt uuden alun, ja kokoomuksen vaihtoehto, arvoisa herra puhemies, tarjoaa siihen erinomaisen esityksen. Toivon, että ministerit ja hallitus käyvät tämän nyt huolella läpi.

Aivan loppuun totean vielä, että kun suuresti arvostamani edustaja Kurvinen puhui täällä kokoomuksen vaihtoehtobudjetista ja system errorista, niin oikeastaan voisi sanoa, että hallituksen työllisyyspolitiikka on ollut yhtä system erroria, koko tämä puolitoista vuotta, minkä tämä vasemmistohallitus on tätä maata hallinnut. Edustaja Kurvinen totesi, että eduskunnan tietopalvelun laskelman mukaan kokoomuksen vaihtoehtobudjetti toisi vain 18 000 työllistä. Näin on, siis tämä tietopalvelun laskelmatapa ei pysty ottamaan huomioon kaikkia niitä reformeja, mitä meidän vaihtoehdossa on, mutta olemme pystyneet muita lähteitä hyödyntämällä laskemaan ja kokoamaan yhteensä ne vaikutukset, joiden mukaan kokoomuksen vaihtoehto tuo selkeästi eniten työtä suomalaisille tähän maahan. Sen takia pelkästään tietopalvelun laskelman tuijottaminen ei tässä suhteessa ole kannattavaa.

Toisena huomiona, mikä koskee taas vastaavasti tätä julkisen talouden kokonaisuutta: Kokoomus on esittänyt rahoituskeinot siihen, miten samaan aikaan voimme keventää suomalaisten verorasitusta ja tehdä vastaavasti menoja leikkaamalla sellaisia siirtoja, että ensinnäkin verorasitus laskee, velkaantuminen vähenee ja saamme korkeamman työllisyysasteen, minkä kautta taas pienenevät sosiaaliturvamenot ja kasvavat verotulot johtavat yhteensä siihen, että julkinen talous vahvistuu yli 4 miljardilla eurolla. Sillä päästään jo aika hyvään alkuun kestävyysvajeen nujertamisessa ja koko tämän julkisen talouden kuntoon laittamisessa.

Arvoisa herra puhemies! Sanotaanko nyt näin, että jos tämä vasemmistohallitus saa nyt korkeintaan välttävän arvosanan, niin jo tällä, että nämä kokoomuksen toimet tehdään, luokalla pääsee jo aika paljon pidemmälle.

16.50 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Olen kuunnellut koko kolme tuntia tätä keskustelua, mitä täällä on käyty näistä vaihtoehtobudjeteista, ja myöskin hallituksen vastauksen siihen ja sanoisin, että suurin ero, mikä kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa on suhteessa hallitukseen, on se, että meillä on selkeä suunnitelma, Toivon polku, sille, millä tavalla Suomeen saadaan 120 000 työpaikkaa. Vastaavankaltaista suunnitelmaa me olemme hallitukselta odottaneet pitkin vuotta ja tietysti erityisesti tänä syksynä.

Toinen sellainen keskeinen ero muihin vaihtoehtobudjetteihin ja hallituksen budjettiin nähden on se, että meidän vaihtoehdossamme käteen jäisi enemmän palkasta ja eläkkeestä, selvästi yli miljardi kokonaisuutena ottaen. Tämä tarkoittaisi käytännössä keskituloisen suomalaisen kannalta noin 500 euroa vuodessa. Me olemme myöskin sitä mieltä, että riippumatta siitä, onko kysymys eläkkeestä vai palkasta, henkilölle pitäisi jäädä saman verran käteen. Ihmisiä tulee kohdella yhdenvertaisesti.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Arvoisa puhemies! Jos muutaman noston tästä meidän Toivon polustamme ottaisin, niin ensimmäiseksi mainitsisin kyllä kotitalousvähennyksen. Siitä on täällä jo paljon keskustelutkin. Sehän on tällä hetkellä hallituksen budjetissa 2 250 euroa vuodessa, ja kokoomus haluaisi nostaa tämän summan 5 000 euroon sekä poistaa kokonaan siitä 100 euron omavastuusuuden. Täällä muun muassa valtiovarainministeri on kommentoinut, että tätä nykyistäkin kotitalousvähennystä ei ole käytetty riittävästi ja että sitä olisi käytetty kotitaloutta kohden keskimäärin noin 1 000 euroa, mutta meidän vastauksemme siihen on se, että kotitalousvähennyksen käyttölaajuutta tai sitä, mihin kaikkiin palveluihin sitä voi käyttää, tulee laajentaa ensinnäkin merkittävästi ja siksi toisekseen byrokratia tulee poistaa. Esimerkiksi Ruotsissa on käytössä sellainen järjestelmä, jossa vähennys, siis tämä verovähennys, näkyy jo ostolaskussa, jonka palveluntuottaja lähettää tilaajalleen, eli käytännössä se yrittäjä huolehtii sitten siitä byrokratiasta, jolloin ostaminen on tehty helpommaksi. Ja, arvoisa puhemies, meidän mielestämme tämä olisi hyvä tapa siihen, että pystyttäisiin työllistämään erityisesti pk-yrittäjiä.

Mainitsen vielä superkotitalousvähennyksen, joka olisi meidän kädenojennuksemme yli 75-vuotiaille, ja vielä vähävaraisille yli 75-vuotiaille. Eli sellaiselle henkilölle, jolla tulot ovat niin pienet, ettei niistä voi tehdä tätä verovähennystä, me antaisimme kädenojennuksena 1 200 euroa vuodessa, jolla hän voisi ostaa näitä palveluita, eli sen saisi käyttöönsä vain siinä tapauksessa, että näitä palveluita ostaa.

Arvoisa puhemies! Toisena nostona tästä meidän Toivon polustamme nostaisin opintotuen tuloarajojen noston. Me olemme tästäkin asiasta puhuneet jo pitkään. Suomessa olemme jäljessä muista Pohjoismaista, se on hiukan alle 12 000 euroa vuodessa, mitä tällä hetkellä voi opiskelija tienata ilman, että menettää opintotukia, kun se Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa on lähemmäs 19 000. Me kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa olisimme valmiita 50 prosentilla tätä nostamaan ja näkisimme, että tämä olisi monelle opiskelijalle myöskin tie köyhyydestä pois ja myöskin toisi työkokemusta sitten tulevaa silmällä pitäen.

Arvoisa puhemies! Kolmantena nostona Toivon polustamme toisin terapiatakuun. Me kaikki tiedämme, että mielenterveysongelmat ovat tätä nykyä jo suurin yksittäinen syy työkyvyttömyyseläkkeelle siirryttäessä. Ne ovat jo ohittaneet pikkuhiljaa esimerkiksi liikuntaelinsairaudet. Olemme arvioineet, että sillä, että ihminen pääsisi hoitoon takuuvarmasti neljässä kuukaudessa, pystyisimme saamaan tuhansia ihmisiä kuntoutumaan takaisin työelämään ja työllisyysvaikutus vuositasolla olisi 5 000.

Sitten, arvoisa puhemies, nostaisin vielä yhden ihan erilaisen asian, ja se on autoveron poisto neljän vuoden kuluessa. [Antti Kurvinen: Ajoneuvoveron nosto!] Meidän täytyy kerta kaikkiaan uudistaa meidän autokantaamme. Me katsomme kokoomuksessa, että kaikki muut toimet ovat aika kosmeettisia toimia verrattuna siihen, että me uusisimme Suomessa olevan eurooppalaisittainkin katsottuna vanhan autokannan, [Puhemies koputtaa] ja tähän tämä autoveron poisto olisi meidän mielestämme hyvä ratkaisu.

Arvoisa puhemies! Olisin mielelläni vielä kommentoinut muitakin vaihtoehtobudjettejia, [Puhemies: Aika tulee täyteen!] mutta aika taisi tulla täyteen. — Kiitos.

16.56 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Turvallisuudesta ei koskaan puhuta liikaa. Se on meille kaikille tärkeää, ja tässä yhteydessä haluan nostaa vaihtoehtobudjetistamme poliisien määrärahat ja hallituksen linjaukset ja vähän vaalilupauksetkin. Vaalilupaukset lähtivät siitä liikkeelle, että meillä olisi noin 7 850 poliisia. Hallitusohjelmaan tuli lopulta 7 500, ja tämänhetkinen toteutumaennuste tämän vuoden loppuun olisi 7 388. Ensi

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

vuodelle hallitus on luvannut poliisin rahoitukseen tältä osin 4 miljoonaa euroa lisää, ja sillä saadaan palkattua noin 60 poliisia, mutta nämä palkatut tehtävät ovat määräaikaista. Tämä aiheuttaa sitten kentällä oman ongelmansa. Mitä tapahtuu vuoden jälkeen, se jää hie-man epäselväksi. Tässä meidän vaihtoehtobudjetissamme olemme lähteneet siitä liikkeelle, että 8 000 poliisia olisi se tavoite, joka Suomeen kaivataan.

Sitten tästä suuresta kuvasta: Muun muassa edustaja Kiljunen puhui, että miksi aina köyhiltä leikataan. Gini-kerroin eli tämä tulonjakokerroin pysyy käytännössä ennallaan. Yrittäjät hyötyvät, perheet hyötyvät ja palkansaajat hyötyvät verotuksen keventymisestä, ja valtio velkaantuu entistä vähemmän. Eli sitä taustaa vasten arvostelu tuntuu vaihtoehtobudjettiamme kohtaan kohtuuttomalta.

Viimeisenä asiana nostan vielä tämä kotitalousvähennyksen, kun on hieman rumastikin tai vähän alentavaan sävyyn puhuttu — ei tässä keskustelussa kylläkään, mutta on aikaisemmin puhuttu — että tämä on semmoinen piikaraha tai renkiraha. Tämä on raha, jolla suomalaiset pystyvät ostamaan aineettomia palveluja ja hyvinvointia ja keskittymään omaan työhönsä, siihen työhön, johon ovat saaneet koulutuksen, ja teettämään ammattilaisilla niitä töitä, joihin ammattilaiset ovat saaneet koulutuksen, ja yrittäjillä, jotka ovat keskittyneet niiden palvelujen tuottamiseen. No, sitten on sanottu sitä, että kaikilla ei ole tuloja niin paljon, että niistä voisi sen vähennyksen tehdä. Tässä meidän mallissamme, täällä vaihtoehtobudjetissa sanotaan suoraan, annettaisiin enintään 1 200 euroa vuodessa tukea niille, joiden verot eivät riitä vähennyksen tekemiseen, eli se on silloin suoraa tukea. Tämä on vähän niin kuin tämmöinen hybridimalli, että se voi olla verovähennys tai joillekin sitten suora tuki. Ja, mikä parasta, Sitran arvion mukaan tämä kokonaisuus on kustannusneutraali.

16.59 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Muutama kommentti opposition esittämiin vaihtoehtoihin:

Jos lähdän tästä kokoomuksen linjasta liikkeelle, niin kyllä se täytyy todeta, että tämä hienosti otsikoitu Toivon polku -vaihtoehto on kuitenkin monelle työttömälle, vähävaraiselle ja heikommassa asemassa olevalle kivinen tie. Ne esitykset, mitä tähän on sisällytetty siltä osalta, joka koskee juuri näitä ryhmiä, ovat erittäin ankaraa kuripolitiikkaa tällaisina taloudellisina aikoina ja ennen kaikkea tällaisen kriisin keskellä. Ymmärrän sen pidemmän ajan tavoitteen, mikä kokoomuksella liittyy tähän, mutta juuri vuodelle 2021 — sille budjettivuodelle, johon vääjäämättä tulee edelleenkin osumaan korona, sen hoito ja jälkiseuraukset — nämä esitykset, mitkä liittyvät sosiaaliturvan leikkauksiin, ovat erittäin kovia. Tällä esityksellä lyödään sitä, joka on jo valmiiksi maassa. Tältä osin toivoisin kokoomukselta, että olisi unohdettu tämä osuus.

Kuten aikaisemmin päivällä on puhuttu elvytyspolitiikasta, niin tietysti siinä meillä ei ole paljon erimielisyyttä, mutta siinä, minkälaista talouspolitiikkaa tehdään kriisin keskellä, pitää olla vastuullinen.

Ehkä isompi ihmetys liittyy kuitenkin perussuomalaisten vaihtoehtobudjettiin, ei niinkään siihen talouspolitiikan kuvaan vaan ehkä siihen laajaan ulkopolitiikan kuvaan, jota olemme tässä salissa erityisesti viime viikolla käsitelleet. Te revitte Suomen pitkäaikaisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjan, joka perustuu vakauteen, ennakoitavuuteen ja monenkeskiseen yhteistyöhön. Te haluatte kääntyä sisäänpäin, katkaista kansainväliset suhteet, kyseenalaistaa toimintamme niin YK:ssa kuin EU:ssa.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Tämä hallitus haluaa puuttua moneen juurisyyhyyn. Siitä syystä tämä hallitus myöskin on panostanut kehitysyhteistyöhön. Teidän nyt esittämänne leikkaukset ovat kaikkea muuta kuin paneutumista ja pureutumista niihin juurisyihin.

Minun on helppo yhtyä teidän esityksiinne, mitä tulee poliiseille, Tullille ja Rajavartiolaitokselle. Nämä ovat juuri niitä esityksiä, joita Marinin punamultahallitus on tehnyt: ollaan lisäämässä poliiseja, lisäämässä syyttäjiä ja lisäämässä tuomareita. Marinin hallitus kiristää terrorismilainsäädäntöä ja kasvattaa puolustusbudjettia. Eli se lain, oikeuden ja turvallisuuden linja, jota perussuomalaiset esittävät vaihtoehtobudjetissaan, on lähestulkoon samankaltainen kuin Marinin linja, ja se koskee sisäpolitiikkaa ja sisäistä turvallisuutta. Mutta sisäisen turvallisuuden lisäksi on huolehdittava ulkoisesta turvallisuudesta, ja ne leikkaukset, joita te esitätte kehitysyhteistyöhön ja kansainväliseen yhteistyöhön, ovat suurin uhka meidän ulkoiselle turvallisuudellemme.

17.02 Ari Koponen ps: Arvoisa herra puhemies! Suomen Punaisen Ristin hyvinvoinnin ja terveyden yksikön päällikkö Maria Viljanen kertoi tänään, miten esimerkiksi opiskelijoiden ja lapsiperheiden määrä on lisääntynyt ruokajonoissa. Heidän kyselynsä vastanneista 81,5 prosenttia koki ruoka-avun pärjäämisensä kannalta välttämättömäksi. Suomen Punainen Risti pitää huolestuttavana, että niin moni ihminen joutuu edelleen turvautumaan ruoka-apuun Suomessa.

Eli niin moni ihminen joutuu edelleen turvautumaan ruoka-apuun Suomessa. Samalla edustaja Lohi — no, edustaja Lohi puhui maailman nälänhädästä — kritisoi kehitysavun leikkaamista aivan samoin kuin nyt myös edustaja Ovaska. Tällaisen kriisin keskellä tänä vuonna hallitus nostaa kehitysyhteistyön määrärahoja 300 miljoonalla eurolla. Määrärahat olivat jo ennen tätä vuotta lähellä miljardia, ja nyt ne ovat yli miljardin.

Kuten edustaja Koskela puhui aikaisemmin, me perussuomalaiset välitämme suomalaisista ja rakastamme Suomea. Me haluamme auttaa ihmisiä pääosin täällä Suomessa.

17.03 Joonas Könttä kesk: Arvoisa herra puhemies! Muutama kommentti näistä vaihtoehtobudjeteista:

Ensinnäkin kiitokset oppositiolle. Ne ovat pääosin suhteellisen hyvin laadittuja, ja valtaosassa niistä huomioidaan mielestäni hyvin yrittäjien ja yritysten aseman tärkeys, se, että luodaan työtä ja yrittäjyyttä tähän maahan, jolloin me voimme myös maksaa aikanaan tämän ison laskun, jonka me nyt yhdessä tuumin Suomen puolesta tässä koronavaiheissa otamme.

Täytyy myös sanoa, että tässä on tietynlainen yhtenäisyys löytynyt. Vielä tuossa alkusyksystä muun muassa perussuomalaiset totesivat, että nämä velkaluvut hallituksen osalta ovat niin valtavia, että he pelkäävät miljardisokeuden vaivaavan hallitusta, ja nyt, niin kuin on tänään huomattu, aika lailla samanlaiset velkaluvut ovat niin perussuomalaisilla kuin kokoomuksellakin. En tiedä, onko se sitten hyvä vai huono asia, että tämä sama velkasekus nyt sitten vaivaa meitä kaikkia tässä salissa.

Yhtä kaikki uskon vakaasti siihen, että nuorissa on tulevaisuus. Meidän pitää panostaa nuoriin, ja siinä mielessä en haluaisi yhtyä kokoomusnuoriin, jotka ovat jo kerenneet haukkua oman puolueensa budjettivaihtoehdon aika kovin sanoin. En lähde tälle samalle linjalle, että haukkuisin näin julmasti kokoomuksen vaihtoehtobudjettia kuin kokoomusnuoret ovat tehneet, mutta varmasti kokoomus voi kokoomusnuorten haukkumiset sitten käydä lukemassa ja ehkä myös keskustelemassa siitä, miksi he näin julmia ja ilkeitä kommentteja

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

kokoomuksen vaihtoehtobudjettia kohtaan ovat esittäneet. En itse uskaltaisi tällaisesta toivottomuuden budjetista kuitenkaan puhua, kun kysymys on ainakin teidän retoriikassanne toivon budjetista.

Tuosta kokoomuksen budjettiehdotuksesta ehkä kaksi nostoa:

Ajoneuvoveron korotus on toki todella ikävä. Se osuu vanhoilla autoilla ajaviin henkilöihin erityisesti maakunnissa, kurittaa sitä monesti ainoaa liikkumismuotoa, mikä ihmisillä tuolla maakunnissa on.

Sitten tuohon aiempaan puheenvuoroon poliiseista ja turvallisuudesta: Täällä kokoomuksenkin paperissa linjataan poliisien määrän lisäämisestä, aivan kuten hallituskin on linjannut, ja ei tässä kokoomuksenkaan esityksessä nyt tarkkoja vuosilukuja ole ilmoitettu, milloin tuohon 8 000:een päästään. Tämä hallitus on linjannut, että tämän vaalikauden aikana päästään 7 500:een poliisien määrän osalta. Sen lisäksi olen tyytyväinen, että hallitus palkkaa uusia syyttäjiä, panostaa vankeinhoitolaitokseen ja tekee niitä toimia, joilla sisäistä turvallisuutta ja ulkoista turvallisuutta parannetaan. Vaikka tuossa muutama puheenvuoro aiemmin tästä hallituksen poliisipolitiikastakin hieman kriittisiä sanoja sanottiin, niin aika lailla samalla sivulla tässä varmasti poliisienkin osalta sekä hallitus että kokoomus ovat.

17.07 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Kiitän puhemiestä ja puhemiehiä sekä eduskuntaa siitä, että mielestäni nämä opposition vaihtoehtobudjetit on käsitelty arvokkaasti täällä salissa, ja on hienoa, että näistä erilaisista vaihtoehdoista voidaan käydä myös kriittistä keskustelua. Toivon, että omalta osaltaan niin kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetti kuin sitten nämä muut opposition vaihtoehdot voisivat olla kirittämässä hallitusta nyt tässä tilanteessa vielä parempaan työskentelyyn.

Kyllähän suurin huoli, joka oppositiosta on noussut, ja uskon, että myös hallituksestakin monet sen jakavat, on se, että me tarvitsemme tässä tilanteessa valoa velkatunnelin päähän. Tarvitaan tehokkaita päätöksiä, joilla nähdään se, että velka myös voidaan sovitulla aikavälillä hoitaa, ja tarvitaan todellakin näitä työllisyystoimia. Tiedän, että tänään hallitus, ainakin tämän eläkeputken osalta, käy neuvottelua, ja toivottavasti hallitukselta alkaa niitä päätöksiä tulla, koska tähän asti olemme kuukaudesta toiseen seuranneet sitä, että on annettu vain lupauksia, jotka ovat aina siirtyneet, ja päätöksiä on siirretty näihin työryhmiin, joista valitettavasti ei ole minkäänlaista tulosta tullut.

Kristillisdemokraatit esittävät tässä vaihtoehtobudjetissa jo ensi vuodelle toimia, joilla tavoittelemme ensi vuoden aikana 10 000:ta lisätyöpaikkaa hallituksen esitykseen verrattuna. Sitten tässä työllisyyspaketissa, jonka viime viikolla esittelimme, tavoittelemme kaiken kaikkiaan 100 000:ta uutta työllistä pidemmällä aikavälillä. Täällä keskustelussa on mielestäni jonkin verran sotkettu keskenään näitä lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteita, myös kokoomuksen vaihtoehdon kohdalla — siis tarkoitan, että hallituspuolueet ovat niitä sekoittaneet. On ymmärrettävä, että on ensi vuodelle kohdennettavia toimenpiteitä ja sitten on pidemmälle aikavälille.

Me myös pidämme erittäin tärkeänä sitä, että nyt tartuttaisiin niihin toimiin, jotka nimenomaan yrittäjien taholta on nostettu esiin. Erityisesti paikallinen sopiminen mahdolliseksi kaikissa yrityksissä. Siitä tarvitaan päätöksiä.

Samoin tämä ansiosidonnaisen työttömyysturvan ulottaminen kaikille ja sen porrastaminen niin, että se kannustaisi aina työn vastaanottamiseen mahdollisimman nopeasti.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Myös yrittäjätilin käyttöönotto Viron mallin mukaan, jolloin voitaisiin sitä yrittäjäksi ryhtymisen kynnystä madaltaa.

Me esitämme myös jo tässä ensi vuoden vaihtoehtobudjetissa arvonlisäveron alarajan nostoa 20 000 euroon, jolla voitaisiin nimenomaan näitä pienempiä yrityksiä olla kannustamassa.

Oppisopimuskoulutukseen täytyy edelleen löytää lisää keinoja.

Samoin päivähoitomaksujen edelleen keventäminen niin, että nimenomaan monilapsisilta perheiltä poistettaisiin kokonaan nämä sisarusmaksut, mahdollistaisi vanhemmille siten työn vastaanottamisen, koska tällä hetkellä se työn vastaanottaminen ei ole yksinkertaisesti aina kannattavaa.

Pidemmällä aikavälillä olisi tärkeää, että päästäisiin vauhtiin sosiaaliturvan uudistamisen rintamalla KD:n kannustavan perusturvan mallin mukaisesti, jonka tavoitteena on se, että kaikilla on vahva perusturva mutta työn vastaanottaminen on aina kannattavaa.

Arvoisa puhemies! Olisin toivonut, että enemmän olisi näihin asiasisältöihin vielä keskitytty, että millä lailla tästä päästään eteenpäin, mutta toivottavasti siihenkin vielä tulee mahdollisuuksia.

17.12 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Kävimme täällä äsken vilkasta debattia opposition vaihtoehtobudjeteista, ja ministereistäkin olivat muun muassa valtiovarainministeri sekä pääministeri läsnä keskustelussa mukana. Minun mielestäni sekä kokoomus, perussuomalaiset, kristilliset että Liike Nyt ovat tehneet huolellista työtä näissä vaihtoehtobudjeteissaan, ja niissä on varteenotettavia ehdotuksia siitä, mitä hallituksen kannattaisi tehdä. On pakko sanoa, että olen lievästi pettynyt siihen tapaan, jolla hallitus suhtautui näihin vaihtoehtobudjetteihin. Oli ilmiselvää, ettei näitä ollut luettu. Oli ilmiselvää myös, että valtiovarainministeri oli hieman huolettomasti ottanut näitä vaihtoehtobudjetteja haltuunsa, sillä yksityiskohdat eivät olleet selvillä, ja toivon, että kun oppositio näitä ehdotuksia tekee, niin sen verran osoitettaisiin kunnioitusta sille työlle, mitä oppositio tekee, että ministerit niihin perehtyisivät, jotta sitten niiden mahdollinen tyrmäminen tai keuhminen tapahtuisi asiaperustein eikä tunteen pohjalta, niin kuin äsken tapahtui.

Erityisesti kokoomus on omassa vaihtoehtobudjetissaan tehnyt merkittäviä ja pitkälle mietittyjä ehdotuksia siitä, miten talous saadaan nousuun ja miten maahan saadaan työllisiä lisää. Meidän Toivon polullamme 120 000 suomalaista saa uuden työpaikan. Tätä äsken kovasti kritisoitiin, ja mielellämme me täsmennämme lisää, mutta se minua myös ihmetyttää, että kun me teemme laskelman 120 000 työllisestä ja niin ovat tehneet perussuomalaisetkin ehdotuksia uusista työpaikoista, kristillisillä on hyvä suunnitelma ja Liike Nytillä, niin hallituksella ei ole ollenkaan sellaista suunnitelmaa. [Timo Heinonen: Väärät puolueet hallituksessa!] Me vähillä resursseilla tuolla kammioissamme teemme pimeinä tunteina illalla suunnitelmia siitä, miten valtiontalous pitäisi hoitaa, ja teemme siitä ehdotuksia. Tasavallan hallituksella on historiansa suurin erityisavustaja- ja valtiosihteeriarmeija käytössään, ja silläkään porukalla ei olla saatu aikaan sellaisia ehdotuksia, että kehtaisivat tänne eduskuntasaliin niitä tuoda. Mietin, mitä tämä ennätysmäisen suuri avustajakööri siellä Valtioneuvoston linnassa ja ministerioissa oikein tekee, kun he eivät nyt näitä talousasioita näytä pohtivan.

Kokoomusta on arvosteltu ja syytetty siitä, että me vastustaisimme velanottoa. Se on perusteetonta. Me olemme sitä mieltä, että korona-aikana totta kai kaikista ja erityisesti vähäväkisistä ja huonommin toimeentulevista tulee pitää huoli yhteisin varoin ja voimin, ja

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

niihin talkoisiin me olemme valmiit osallistumaan ja me hyväksymme kyllä sen, että järkevällä tavalla otetaan velkaa jopa suuria määriä, jotta nämä menot tässä koronan aikana saadaan hoidettua. Mutta onhan se selvä, että kyllähän tällainen velanotto — ennätysmäisen suuri, kymmeniä miljardeja ylimääräistä — meitä hirvittää, ja minua vähän pelottaa se, että kun hallitusta ei taas tunnu hirvittävän tämä velanotto lainkaan. Sitä pidetään itsestäänselvänä. Hyvin kevyin perustein tuodaan uusia lisätalousarvioita tänne ja velkaa otetaan koko ajan lisää. Ei erityisemmin perustella, ja sitten rahat käytetään erityyppisiin hankkeisiin. Vähän samaan tyyliin kuin pikkulapsi tulee ylpeilemään äidille, että katso, söin koko jäätelön kerralla, otetaan sumeilematta velkaa ja kaikki käytetään saman tien ja ollaan sitten ylpeitä siitä, että ollaan saatu rahat käytettyä. Kyllähän sen nyt osaa jokainen, mutta se, mikä sitä taitoa vaatii, on se, miten sinne tasavallan budjettiin saadaan sitä täytettyä eli tulopuolta, miten saadaan lisää verotuloja, miten saadaan lisää työpaikkoja ja niin edelleen. Kaikki me tiedämme kyllä, mitä pitäisi tehdä, ja ihmettelen vain, miksei hallitukselta niitä esityksiä tule, millä se maksupuoli sitten kestävästi hoidetaan. Meidän pitää kuitenkin pitää tästä maasta huolta ja taloudesta huolta sillä tavoin, että saadaan viritettyä rakenteet sellaiseen kuntoon, että kun korona on ohi, niin nousu voi alkaa ja saadaan elämä normaalkiksi. Niitä toimia hallitukselta odotetaan ja on odotettu jo pitkään, mutta mitään ei ole kuulunut.

Kokoomuksen mielestä kotitalousvähennys olisi oiva keino, paikallinen sopiminen vihdoin voimaan, ansiosidonnainen kaikille ja paljon muuta löytyy tuolta meidän Toivon polusta, vaihtoehtobudjetistamme. Kannattaa lukea ihan oikeasti. [Puhemies koputtaa] Suomessa tulee tehdä verouudistus siten, että palkasta jää enemmän käteen. [Puhemies: Aika!] Näillä keinoin me saamme Suomen nousuun.

17.17 Katja Hänninen vas: Arvoisa herra puhemies! Kiitän oppositiopuolueita näistä vaihtoehtobudjeteista, ja on ihan totta, että totta kai on tärkeää, että tässä salissa käydään erilaisia näkemyksiä ja vaihtoehtoisiaakin budjetteja läpi ja keskustellaan niitten sisällöstä kriittisesti. Toki odotamme myös hyviä evästyksiä, mikä vaihtoehtobudjettien tehtävä parhaimmillaan voipi olla.

Kuitenkin täytyy todeta, että esimerkiksi perussuomalaisen vaihtoehtobudjetti on vähän tällainen ristiriitainen, eliikkä puhutaan toista ja tehdään toista. Olette koko syksyn haukkuneet hallitusta esimerkiksi siitä, että koronaa hoidetaan lainarahalla. Kuitenkin tämä teidän oma vaihtoehtonne perustuu erittäin kyseenalaisille säästöille, ja silti velan määrä ei ollenkaan vähene käytännössä. Sanotte tukevanne vähäosaisia ja syrjäytyneitä. Kuitenkin olette tänä syksynä vastustaneet esimerkiksi kaikkein köyhimmille suunnattua epidemiakorvausta. Toisaalta olette kertoneet vahvistavanne työllisyyttä, mutta yhtäkään työllisyyslukua vaihtoehtobudjetistanne ei löydy, ja jos niitä pyytää sitten eduskunnan tietopalvelulta, niin saadaan laskelma: vaatimattomat 4 000 työllistä lisää.

Lisäksi hämmästelen tätä maahanmuuton kustannusten taikaseinää, mikä perussuomalaisilla joka keskustelussa tuntuu olevan rahoituslähteenä. Eliikkä olette esittäneet esimerkiksi 156 miljoonan euron leikkausta turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten vastaanottokuluista. Kuitenkaan valtion talousarviossa ei edes esitetä tällaista summaa tähän tarkoitukseen, vaan se on kokonaisuudessaan 104,6 miljoonaa euroa ja hyvin laajastikin tulkiten vain 131 miljoonaa euroa.

Lisäksi on erittäin kyseenalaista, että olette kehitysyhteistyöstä leikkaamassa puolet eli lähes 500 miljoonaa euroa — ei ole vastuullista politiikkaa — ja ilmastotoimista sekä luon-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

nonsuojelusta 40 prosenttia olette leikkaamassa, mikä käytännössä ajaisi alas niin kansallispuistot kuin luonnonsuojelualueiden hankinnan. Yleisradioltakin leikattaisiin lähes neljäsosa sen rahoituksesta. Elikkä erittäin vastuuntunnotoman politiikan oloisia säästöjä.

Toisaalta täytyy myöntää, että ilahtunut olin siitä, että esitetään keliakiakorvausta palautettavaksi ja diabeteslääkkeiden korvausluokan palauttamista, suojaosan korotusta ulosottoon ja niin edelleen. Elikkä on siellä myös sellaisia hyviä, inhimillisiäkin toimia esitetty, ja niitä itsekkin lämpimästi siinä mielessä kannatan, että tärkeitä nämä.

Mutta sitten taas kokoomukselle täytyy kyllä todeta, että kun kokoomus on leikkaamassa sosiaaliturvasta ensi vuonna yli 400 miljoonaa ja vanhusten hoivapalveluista 330 miljoonaa, [Timo Heinonen: Ei pidä paikkaansa!] niin on kyllä aika mielenkiintoista politiikkaa kokoomuksen osalta. [Puhemies koputtaa] Loppuun vielä totean, että mikä tuntuu erittäin erikoiselta nyt tässä ajassa, [Puhemies: Aika!] niin olette myös kovin suuria veronalennuksia ja -kevennyksiä esittämässä.

17.21 Mikko Ollikainen r: Ärade talman, arvoisa puhemies! Kiitoksia oppositiopuolueille näistä vaihtoehtobudjeteista. Mielestäni on todella hyvä tapa käydä läpi valtion menoja ja tuloja tällä tavalla. Pitkällehan meillä on sama näkemyskin koskien tätä velanottoa, ja kuten tässä edustaja Kopra nosti esille, niin toki huolia on velanotosta, mutta tulee muistaa, että me olemme tällaisessa terveydellisessä kriisissä ja maailmalla on suuri velanotto myös muissa maissa, ja tässä meidän pitää katsoa tulevaisuuteen ja miettiä, kuinka päästään näistä asioista.

Sannfinländarna lyfte i sin alternativa budget fram till exempel att dra ner på biståndet. Som det har framkommit här i diskussionen så gör man det ganska långt så att folk ska ha det tryggt i sina hemländer så att man inte behöver röra på sig och komma som asylsökande till exempel hit till Finland. Också EU:s återhämtningsfond är man kritisk till. En hel del viktiga satsningar för en levande landsbygd finns med där, och det här diskuterade vi i går, till exempel gällande satsningar på biogas.

Tässä on monessa puheenvuorossa nostettu esille kotitalousvähennystä, ja minä ja puolueeni tuemme tätä, että korotetaan pitkässä juoksussa ehkä enemmänkin kuin monessa vaihtoehtodossa tässä — ja on hienoa, että hallitus nyt keskustelee tästä keväällä — jopa niin, että pitkässä juoksussa haluttaisiin korottaa se 7 500 euroon, eli se on tällainen pitkän ajan tavoite. Se on hyvä asia, ja monella on ollut se esillä.

Koskien KD:n budjettiesitystä: Siinä oli oppivelvollisuudesta jonkin verran, mutta tämä oppisopimus on minun mielestäni todella hieno ja hyvä asia. Kun nyt ajatellaan jatkuvaa oppimista, josta jo puhutaan, niin se on todella hieno ja hyvä malli siinä. Myös laajennetussa oppivelvollisuudessa se on yksi hyvä mahdollisuus ehkä tällaisille pudokkaille ja kouluväsyneille — toki vaatii, että kaikki osapuolet ovat siinä sitten mukana.

KD on nostonut esille, että he haluavat peruuttaa tämän Ilmastorahaston pääomittamisen. Tämä olisi just työllisyyden kannalta aika tärkeää, että nämä rahat ovat täällä, koska meillä vientiä ajatellen on tässä todella suuria mahdollisuuksia. Muun muassa minun kotimaakunnassani Pohjanmaalla on tietotaitoa tällä saralla, ja näen, että on todella tärkeää, [Puhemies koputtaa] että se on mukana. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

17.24 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten niin sanottu vaihtoehtobudjetti vaikuttaa aika äkkiä tehdyltä, ja siinä ei minun mielestäni ole mitään todellista vaihtoehtoa. Se koskee jo niin pientä osaakin budjetista, on runsaan prosentin luokkaa.

Haluaisin ihmetellä tätä kehitysyhteistyön leikkausesitystä, 500:aa miljoonaa euroa. Puheenjohtaja, edustaja Halla-ahohan on maahanmuuttovastaisissa esiintymisissään pitänyt tärkeänä, että ihmisiä pitää auttaa lähellä kotimaata, lähtömaata, mutta silti perussuomalaiset haluavat leikata kehitysyhteistyömäärärahaa eli sitä välinettä juuri, jolla autettaisiin ihmisiä siellä lähtömaissa. Sinänsä ei tietenkään ole mikään erityinen yllätys, että perussuomalaiset ovat taas löytäneet leikkauskohteekseen kehitysyhteistyön. Minusta tuo kehitysyhteistyö on perusteltua hyvinkin, ja tällainen leikkaus, jota nyt perussuomalaiset esittävät, on täysin mahdollon. Sitä ei kerta kaikkiaan voida tehdä. Kehitysyhteistyö vaatii pitkäjänteisyyttä, ja Suomi osallistuu Euroopan kehitysrahaston, Maailmanpankin ja muiden kehityspankkien rahoittamiseen sekä kahdenvälisiin hankkeisiin, jotka voivat olla esimerkiksi kolmeksi vuodeksi tehtyjä, eli tällainen ei ole mahdollista, ja tämä jo tekee sen, että tämä koko perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti on tyhjän päällä.

No, sitten kokoomuksen jätän nyt rauhaan, kun pääsin sitä vähän kommentoimaan tuossa debatissa.

Kristillisdemokraattien budjetista voi sanoa, että siinä on niin iso rypäs näitä erilaisia ehdotuksia, että aina sieltä jotain ihan hyvääkin löytyy, mutta ihmettelen sitä, mille vuodelle kristillisdemokraatit tätä vaihtoehtobudjettiaan ovat tehneet, onko se vuosi 2021, kun heillä on sitten näitä erilaisia toimenpiteitä, jotka minusta olosuhteissa kuin olosuhteissa vievät paljon aikaa. Esimerkiksi asuntotuen uudistaminen: tarkastusvaliokunnalla oli tutkimus, jossa todettiin, että asuntotuen uudistaminen ei ole se ratkaisu vaan asuntotarjonnan lisääminen on asuntopolitiikan ratkaisu. Sitten täällä on terveysturteen veron käyttöönotto lisätylle sokerille: aikaa menee, kun sokeri ja lisätty sokeri voidaan erottaa. Täällä on työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksun verovapauden rajaaminen, [Puhemies koputtaa] työnantajajärjestöjen jäsenmaksujen verottaminen [Puhemies: Aika!] ja EU-jäsenmaksualennus. Nämä ovat aika pitkiä projekteja, jos nämä joskus aiotaan toteuttaa.

17.27 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Kommentoin lyhyesti muutamaa puheenvuoroa, jotka tässä käytettiin edellisen puheenvuoroni jälkeen.

Ensinnäkin edustaja Ovaska totesi puheenvuorossaan, että kokoomus tekee kylmää työllisyyspolitiikkaa. Näen tämän asian niin päin, että, kuten edustaja Orpo aikaisemmin toi esille, meillä on erittäin laajasti toimenpiteitä lähtien varhaiskasvatustukien alentamisesta paikallisen sopimisen tuomiseen myös järjestäytymättömien työnantajajärjestöjen käyttöön, joka olisi kuitenkin myös lainsäädännöllisesti aika nopeasti tehtävä toimi, ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastamista ynnä muuta, ynnä muuta — lukuisia toimenpiteitä, joista koostuu tämä 120 000 työllisen kokonaisuus. Taitaa kuitenkin olla niin, että parasta lääkettä köyhyyden vähentämiseen Suomessa on se, että ihmiset pääsevät töihin ja kiinni parempaan elämään ja korkeampiin tuloihin, ja se vaatii sitä, että meidän täytyy pystyä myös tekemään niitä rakenteellisia uudistuksia, että me annamme ihmisille toivoa ja myös näkymän paremmasta huomisesta. Tässä on kyse myös siitä, millaista politiikkaa tässä salissa halutaan ylipäänsä tehdä.

Vai onko se näkökulma sitten se, mistä olemme tänään jo keskustelleet, että tämä vasemmistohallitus kiristää vuosi toisensa jälkeen suomalaisten verotusta siten, että työssäkäyvälle suomalaiselle jää, kun hän katsoo palkkakuittiaan, joka Jumalan vuosi palkastaan

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

vähemmän käteen, ja samalla kyky ostaa palveluita, ostovoima, heikkenee. Onko tämä se linja, mitä me aidosti haluamme Suomessa edistää?

Edustaja Kõnttä totesi, että velkasokeus vaivaa myös kokoomusta. Ei se kyllä niin ole. Me olemme esittäneet kokonaisuuden, jossa ensinnäkin pystymme tekemään mittavat tuloveronkevennykset siten, että se ei heikennä julkista taloutta. Meillä on myös menoleikkauksia. Se on aivan selvä peli, että näin täytyy tehdä. Eli ensinnäkin kokoomuksen vaihtoehto vähentää yli miljardilla valtion velanottoa. Se tulee johtamaan siihen, että tavallisten suomalaisten verotus kevenee, heidän ostovoimansa paranee merkittävästi, ja se luo taas työtä palvelualoille. Kotitalousvähennyksen kasvattaminen on erittäin vaikuttava keino erityisesti pienyritysjäyyden tukemiseen. Tämän lisäksi nämä 120 000 työllisen toimenpiteet. Ja yhtä kaikki, korkeamman työllisyyden kautta, vahvan talouskasvun kautta, näiden toimenpiteiden kautta pääsemme tilanteeseen, jossa kokoomuksen vaihtoehto todellisuudessa tulee vahvistamaan julkista taloutta yli 4 miljardilla eurolla. Jos kuitenkin lähdetään siitä, että me olemme esittäneet toimenpiteitä, millä tätä velanottoa pystytään nyt hiltsemään ja pääsemme vauhdilla liikkeelle jo heti nyt, kun näyttää siltä, [Puhemies koputtaa] että koronaepidemia vähitellen tulee päätökseen, toivottavasti ensi vuoden aikana, [Puhemies: Aika!] niin näillä keinoilla tullaan pääsemään jo pitkälle.

17.31 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Tätä keskustelua on vähän silmät ja korvat ymmyrkäläisenä kuunnellut. Kirkkain silmin hallituspuolueiden edustajat ja jopa ministerit täällä kertovat vähän mitä sattuu, irrotetaan yksittäisiä kohtia, yksittäisiä lauseita.

Arvoisa puhemies! Näyttää siltä, että ainoa, missä pääministeri Sanna Marinin hallitus ja hallituspuolueiden edustajat ovat säästeliäitä, on totuus. Totuutta on tässä keskustelussa kyllä säästely, näissä hyökkäyksissä, joita täällä hallituspuolueiden edustajat ja jopa ministerit ovat pitäneet. Esimerkiksi jo tuossa debattivaiheessa kirkkain silmin edustaja Kiljunen kertoi kyllä täysin muunneltua totuutta kokoomuksen vaihtoehtobudjetista, tai aivan hetki sitten vasemmistoliiton edustaja Katja Hännisen puheissa ei ollut ainakaan kokoomuksen vaihtoehtobudjetin osalta totuutta juuri nimeksikään. Se on valitettava asia, sillä näitä keskusteluja kuitenkin kuunnellaan ja siteerataan ja niistä saatetaan yksittäisiä kohtia irrottaa, ja silloin olisi tietysti kaikkien kannalta hyvä, että pysyttäisiin siinä, mitä näissä vaihtoehtobudjeteissa esitetään, eikä irrotettaisi sieltä yksittäisiä osuuksia.

Ehkä tämän keskustelun aikana on aika vahvasti käynyt selväksi, että kokoomus on oikeastaan ainoa puolue, joka on kyennyt esittämään keinoja velkasuhteen tasaamiseksi. Esittämillämme vaihtoehtobudjetilla ja työllisyystoimilla pääsisimme 75 prosentin työllisyysasteeseen. Tällä saavutettaisiin 4 miljardin sopeuttava vaikutus velkasuhteen tasaamiseen vaadittavasta 5 miljardista, eli neljä viidennestä olisi katettu, kun työllisyystoimia uskallettaisiin tehdä.

Näitä toimia tarvittaisiin myös ihan inhimillisestä näkökulmasta. Tässä keskustelussa on kyllä häirinnyt sekin, että on hivenen annettu ymmärtää, että työ ei olisi ihmiselle sitä, mitä ihmiset odottavat. Hyvät edustajakollegat, kyllä nämä ihmiset, jotka ovat työttöminä, odottavat työtä. He haluavat päästä työn syrjään kiinni, ja se on parasta sosiaaliturvaa jokaiselle ihmiselle.

Kokoomus ei toteuttaisi sopeutusta julkista velkaa paisuttamalla vaan kotitalouksien kukkaroihin paisuttamalla. Meillä on tässä vaihtoehtobudjetissa konkreettiset työllisyystoimet 120 000 työllisen saamiseksi tähän maahan. Jos hallitus ei niitä kaikkia halua toteut-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

taa, niin toteuttaisi edes jotain, niin tämä hallitus pääsisi edes plussalle omassa työllisyyspolitiikassaan. Tällä hetkellä tilanne on se, että toimenpiteet, joita Sanna Marinin hallitus on tehnyt, ovat vieneet meidän työttömyyttä jopa pahemmaksi — enkä nyt puhu koronan aiheuttamasta työttömyydestä ja lomautuksista vaan aivan konkreettisesti niistä toimista, joita pääministeri Sanna Marinin hallitus on tehnyt.

No me haluamme, että palkasta ja eläkkeestä jää enemmän käteen. Me olemme valmiita laskemaan verotusta. Me haluamme perua keskustan johdolla tehdyn kotitalousvähennyksen rajun leikkauksen, korottaa kotitalousvähennyksen 5 000 euroon, ja toivotammekin RKP:n tervetulleeksi kokoomuksen kanssa samaan rintamaan. — Tulkaa pois vasemmistohallituksesta, joka ei toteuta niitä toimenpiteitä, joita täällä esimerkiksi edustaja Ollikainen edellä esille toi. Ne toteutetaan keskustaoikeistolaisin voimin, ja kokoomus on tässä mielellään teidän kanssanne asiaa hoitamassa. — Me haluamme myös tehdä kotitalousvähennyksen niin, että se tukee kaikkia, myös pienituloisia eläkeläisiä. Meillä on oma erityinen kohdennettu tuki sinne.

No ihan loppuun: Mitä kokoomuksen vaihtoehto sitten tavallisille suomalaisille tarkoittaisi? Eläkeläiselle 292 euroa lisää rahaa käyttöön, tavalliselle työtä tekeväälle keskivertosuomalaiselle 500 euroa ja keskivertolapsiperheelle lähes 700 euroa ja yrittäjälle yli 500 euroa. [Puhemies koputtaa] Tämä on kokoomuslainen vaihtoehto, eli tälle vasemmistohallituksen velkapolitiikalle on olemassa vaihtoehtoja.

17.36 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Noin 20 vuotta sitten tehtiin ensimmäinen vaihtoehtobudjetti tässä talossa. Olin siinä eduskuntaryhmässä, joka sen teki, ja siitä asia on lähtenyt rullaamaan. Nyt ollaan tänään käyty keskustelualoitteiden pohjalta hyvää keskustelua talouspolitiikasta ja talouspolitiikassa olevista vaihtoehtoista. On tavatoman tärkeää, että on vaihtoehtoja. Meillä yleensä on julkisuudessa ja tässäkin talossa käsityksenä, että on vain yksi vaihtoehto, jolla voidaan elää, eikä muita ole olemassa. Se ei pidä paikkaansa, aina on vaihtoehto. Hallitusohjelma ja sen pohjalta tehtävät päätökset menevät eteenpäin, ja ne ovat yksi vaihtoehto.

Nyt tiedämme sen, minkä tuo kokoomuksen vaihtoehtobudjetin etusivu, kansi, hyvin kertoo, että hallituksen vaihtoehto ensi vuonna merkitsee 5 000:ta uutta työpaikkaa. Se on äärettömän vähän tähän tilanteeseen nähden, mikä meillä on. Kyllä hallituksen pitää löytää paremmat eväät Suomen nostamiseksi tästä kurjuudesta, jossa nyt olemme ja joka vain näyttää syvenevän. On nimittäin valitettavasti niin, että ehkä tuo 5 000:kaan ei hallituksen politiikalla toteudu vaan sekin jää ehkä miinusmerkkiseksi — ja kuinka isoksi miinusmerkiksi — eikä vain koronan takia vaan sen takia, että hallitus on ulkoistanut työllisyyspolitiikan seitsemälle eri työryhmälle, jotka asetettiin jo pääministeri Rinteen aikana elokuussa 2019 eli 16 kuukautta sitten. Noista työryhmistä on tullut yksi esitys viime vuoden lopulla, aktiivimallin purkaminen, ja hyvä niin. Sen jälkeen ei ole tullut käytännössä yhtään mitään. Käsittämätöntä, että hallitus siirtää kaikkein tärkeimmän asian, työllisyyspolitiikan, ulos vastuultaan ja jää odottelemaan, tulisiko sieltä jotakin tulosta. Tällaisen hallituksen ei pidä kyllä nauttia kenenkään luottamusta, mutta valitettavasti esimerkiksi keskusta, joka joskus on ollut yrittäjien puolue, on tähän politiikkaan antautunut ja alistunut täysin. On käsittämätöntä, että tällainen tilanne voi olla ja jatkua.

Arvoisa puhemies! Me tarvitsemme työllisyyspolitiikkaan nopeita ja tehokkaita toimenpiteitä. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa niitä on. Niitä ei ole eritelty sellaiseksi yhdeksi kohdaksi, vaan ne ovat pitkälti verotuksen kautta tapahtuvia, työelämän uudistuksen

kautta tapahtuvia ja niin edelleen. Eivät ole tuolla erikseen. Niillä toimenpiteillä saadaan työpaikkoja. Ja niin kuin tässä äsken kuulin ja muistutan, arvostetun edesmenneen kansanedustaja Outi Ojalan — vasemmistoliiton kansanedustajan, joka oli pitkään eduskunnassa ja oli myös Euroopan parlamentissa edustajana — elämään jäänyt lausahdus ”työ on parasta sosiaaliturvaa” on totta. Meillä on satojatuhansia ihmisiä vailla sosiaaliturvaa sen takia, että heillä ei ole työtä, vaikka he ovat työhaluisia ja työkykyisiä. Heille pitää järjestää töitä. Malleja ja vaihtoehtoja löytyy, mutta hallitus niihin ei näytä puuttuvan vaan odottelee. Ja niin kuin nyt viikonloppuna tai tämän viikon alussa nähtiin, edes tästä eläkeputki-asiasta järjestöt eivät päässeet yhteisymmärrykseen. Sekin pieni muutos jäi puolitiehen, lopputulosta vaille. Tällaista politiikkaa Suomi nyt elää, ja se on kohtalokasta tälle maalle.

Arvoisa puhemies! Nyt tarvitaan yrittäjyyttä, nyt tarvitaan teollisuutta, joka pärjää maailmanmarkkinoilla, tarvitaan tki-panostuksia, joilla saadaan suomalaista tuottavuutta nousemaan, saadaan verotuloja, joitten jakamisessa hallitus on erittäin hyvä; [Puhemies koputtaa] se jakaa jo tulevien sukupolvien rahoja Italiaan ja kautta maailman. [Puhemies: Aika!] Tällä politiikalla ei voi antaa muuta kuin todella synkän tulevaisuusnäkymän Suomelle.

17.41 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Yleinen tilanne on koronan seurauksena täysin poikkeuksellinen ja talous on myllerryksessä. Ymmärrän hyvin hallituksen elvyttävän talouspolitiikan juuri tässä tilanteessa, ja velanotto on välttämätöntä. Olisi kuitenkin hyvä nähdä kriisiä pidemmälle ja muistettava se tosiasia, että valtion budjettiin liittyviä ongelmia oli kasapäin jo ennen koronaakin. Alijäämäkierre ei ole hyvä asia, eikä siitä saa tulla uusi pysyvä normaali. On vastuutonta elää nyt leveästi ja jättää lasku tulevien sukupolvien maksettavaksi. Kuinka moni meistä kävelisi ravintolasta ulos maksamatta laskua?

Politiikka on arvovalintoja, ja tämä on havaittavissa perussuomalaisten varjobudjetin ja punavihreän hallituksen talouslinjauksissa. Hallitus tekee koko kansakuntaa koskevia päätöksiä, ei vain hallituspuolueiden kannattajia. Vastuu on avainsana. Talouspolitiikkaa ei voi tehdä pelkällä tunteen palolla, koska päätökset vaikuttavat pitkälle tulevaisuuteen. Pitää myös kantaa vastuu siitä, että suomalaisten veronmaksajien rahat sijoitetaan sellaisiin hankkeisiin, jotka ovat objektiivisesti arvioiden järkeviä ja nimenomaan Suomen edun mukaisia. Hallitus tuhlaa mieluusti verovarvoja omien aatteidensa edistämiseen, maksoi mitä maksoi. Menojen kasvu rahoitetaan velkarahalla, sillä hallituksen työllisyyteen liittyvät tavoitteet olivat ylioptimistiset jo ennen koronaakin.

Hallituksen ympäristöpolitiikka on ylitiökunnianhimoista. Kaikki eduskuntapuolueet ovat varmasti puhtaan luonnon ja terveen ympäristön kannalla, mutta ympäristötoimiin tarvitaan sitä kuuluisaa suhteellisuudentajua. Seurauksena ylimitoitetuista toimista ovat esimerkiksi kasvavat arjen menot muun muassa autoilun ja lämmityksen kustannusten kautta. Lisäksi yritysten toiminta vaikeutuu ja osa jopa lopettaa toimintansa Suomessa. Viimeksi olemme nähneet uutiset turveyrittäjien kohdalla. Eivät siinä auta enää pääministerinkään hätähuutelut, kun tehtaan valot sammuvat ja ihmisiä jää työttömäksi. Kiina kiittää, ja piipuista nousee entistä tummempi savu. Myös maaseudun mahdollisuudet tehdä töitä ja yrittää heikkenevät, ja samalla elinvoima hiipuu. Ennen kaikkea, keskusta, tehkää jotakin siellä hallituksessa.

Perussuomalaisten budjettivaihtoehto lähtee siitä, ettei tavallisten suomalaisten ja yritysten rokottaminen sellaisilla toimilla, jotka eivät globaalissa mittakaavassa ilmastoasioita hetkauta suuntaan tai toiseen, ole järkevää. Ehdotamme esimerkiksi liikenne- ja läm-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

tyspolttoaineiden veronkorotusten perumista. Kotimaisen teollisuuden tukemiseksi ehdotamme päästökauppakompensaation korotusta.

Kannatamme työn verotuksen keventämistä sekä helpotuksia pienyrittäjien verotukseen. En pysty ymmärtämään hallituksen vetoa leikata suomalaista työtä edistävää kotitalousvähennystä. Päinvastoin kotitalousvähennystä pitäisi laajentaa ja omavastuuosuutta pienentää, mikä helpottaisi esimerkiksi pienituloisten eläkeläisten tilannetta.

Ympäristötavoitteet ovat ajamassa myös turpeen käyttöä maanrakoon. On muistettava, että turpeella on energiakäytön lisäksi monia muita käyttötarkoituksia. Se on eläinten kivi-
vikkeena erinomaista ja turvallista sekä todella hyvää kasvupohja-ainesta. Lisäksi turve työllistää paljon ihmisiä. Hallituksella ei ole käytännön ratkaisuja siihen, kuinka turpeen jättämä aukko paikattaisiin ja sen työllistämille ihmisille turvattaisiin duunipaikat. Ja siirtymäaika turpeen alasajossa — jos ollaan rehellisiä, näyttää siltä, että sitä ei ole juuri ollenkaan.

Vaikka hallitus kurjistaa tavallisen suomalaisen elämää ja ajaa yrityksiä ahtaalle, se kuitenkin kasvattaa kehitysyhteistyömenoja peräti 200 miljoonalla. Härskien suomalaisten rahojen lahjoitus tapahtuu kuitenkin EU:n elvytysrahaston kautta: yli 3 miljardia tappiota tulossa veronmaksajille. Lisäksi maamme taloudelliset vastuut paisuvat tämän myötä. Ei ole missään määrin oikeudenmukaista tavallisia suomalaisia kohtaan, että hallitus koronakriisin keskellä puskee rahoja ulkomaille tutkitusti nimenomaan tehottomaan kehitysyhteistyöhön ja Etelä-Euroopan elvytysrahastoon. Tämä lisää velanottoa tulevaisuudessa.

Ehdotamme myös suursäätöiden pääomatulojen verottamista ja leikkauksia puoluerahoituksesta. Kaiken kaikkiaan hallituksen olisi saatava aikaan Suomen edun mukaisia budjettipäätöksiä, mutta todella huonolta näyttää. Hinnan maksavat nykyiset ja tulevat sukupolvet.

Arvoisa puhemies! Näin lopuksi: huutava tarve on parantaa omaishoitajien tilannetta, lastensuojelu vaatii suuria rahoja tällä hetkellä, jotta saadaan asiat paremmaksi, työpaikkojen pelastaminen ja pienyrittäjien toiminnan edistäminen — [Puhemies: Aika!] meillä Suomessa tarvitaan nyt jokainen sentti. — Kiitos.

17.47 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Tässä muutama tunti on tullut tätä keskustelua kuunneltua, ja meinasin paikaltani pitää puheenvuoron, mutta pakko oli tänne pönttöön nyt sitten kävellä. [Toimi Kankaanniemi: Oikein!]

Ensinnäkin tästä talouspolitiikan linjasta, mistä hallitusta on arvosteltu koko ajan: Tämä on kuitattu tänä päivänä näillä vaihtoehtobudjeteilla. Velalla mennään samalla tavalla kuin hallituskin, ja työkalut ovat aika vähissä tässä koronatilanteessa. Kaikki sen tiedämme. [Leena Meren välihuuto] — Kaikki sen tiedämme.

No, sitten tähän Toivon polkuun: Kyllähän se totta on, että Toivon polku on aika kylmää kyytiä pienituloisille. Edustaja Heinoselta aina jäävät mainitsematta nämä pienimmät tulo-
luokat, mihin tällä kokoomuksen mallilla tulee tosi kylmää kyytiä. Eduskunnan tietopalvelun laskelma kertoo: ”Hallituksen budjettiesitykseen verrattuna kokoomuksen vaihtoehtobudjetti alentaisi tuloja kahdessa alimmassa desiilissä ja korottaisi tuloja sitä ylemmissä desiileissä.” Opiskelijat miinus 182 ja pitkäaikaistyöttömät miinus 233 — nämä ryhmät, mitkä ovat jo muutenkin tällä hetkellä tiukoilla. Ihan tuttua politiikkaa sinänsä.

Sitten tähän työllisyyspolitiikkaan: Kyllähän tässä edelleen keppilinjalla mennään, eli siellä on taas paikallinen sopimus, ansiosidonnaisen porrastaminen ja muita työkaluja — hyvin tuttua jo aiemmista vaihtoehtobudjeteista.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

No sitten yritin kaivella niitä rakenteellisia vaihtoehtoja, kun niistä on puhuttu niin perussuomalaisten kuin kokoomuksen osalta, ja kyllä niitä on hirmu vaikea löytää, jos peilaa sitten taas hallituksen sosiaali- ja terveysturvakseen ja siihen, mitä koulutuspolitiikassa on tehty.

No sitten tämä perussuomalaisten säästö, mistä on otettu: 3,2 miljardia elvytysrahoista — raha, jota ei vielä tietysti ole olemassakaan, mutta se on samalla kyllä ”ei” Suomen nousulle ja Suomen kasvulle. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Tämä työkalu keväällä tarvitaan, kun lähdetään koronan jälkeistä aikaa menemään. Se aika nähdään, ja tämä hallitus vielä tulee siitä palkinnon saamaan.

No koulutuspolitiikassa kokoomus on aika samoilla linjoilla. Siellä on perusopetukseen ja varhaiskasvatukseen, perusopetukseen 60 miljoonaa euroa. Hallitus on kyllä jo 300 miljoonaa sinne kaiken kaikkiaan tällä hallituskaudella laittamassa, mutta hyvä näin. Hyvä näin, tärkeä asia. Varhaiskasvatukseen alennusta 30 miljoonaa. Hallitus on budjetissa alentamassa niitä 70 miljoonaa euroa — hyvin samansuuntaista — ja sillä on vaikutusta noin 2 000 euroa kaksilapsiseen perheeseen vuositasolla. Enemmän kuin mikään näistä veronalennuksista, mitä on täällä todettu.

Sitten koulutuspolitiikan puolella oppivelvollisuuden ovat tietysti perussuomalaiset ja kokoomus molemmat tyrmänneet. Aamupäivän poliisiasiain neuvottelukunnassa istuneena ja aika monta viranomaistahoa kuulleena — nuorisorikollisuudesta keskusteltiin — kyllä siellä vain viranomaistahot järjestään liputtivat oppivelvollisuuden nostolle. Aivan järjestään. He kokivat sen tärkeänä työkaluna tähän tilanteeseen, mikä tällä hetkellä on.

Sitten ammatillinen koulutus: Kokoomus on laittamassa tuhat opettajaa lisää ammatilliseen koulutukseen, niin kuin hallituskin, mutta taisi edellisellä kaudella se tuhat opettajaa lähteä poikkeon, jotta näin se aika muuttuu.

Sitten yksi esimerkki, kertaluontoiset investoinnit tuolta kokoomuksen vaihtoehtobudjetista: Ei siellä olla kyllä killinkiäkään pääkaupunkiseudun ulkopuolelle esittämässä. Se tietysti kertoo siitä painopisteestä ja aluepoliittisesta ajattelusta, mitä tällä hetkellä koetaan. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

17.51 Mikko Ollikainen r: Ärade talman, arvoisa puhemies! Vielä täsmennyksenä ja vähän lisäyksenä viimeiseen puheenvuorooni: Edustaja Kankaanniemi nosti esille muun muassa tki:n, yrittäjyyden ja viennin merkityksen, ja puheenvuorossani nostin esille just tätä työllisyyttä ja viennin arvoa ja merkitystä, joka on todella tärkeä Suomelle ja muun muassa Pohjanmaalle, mistä olen itse. Just nämä vientiyritykset työllistävät tuhansia henkilöitä, he saavat elantonsa sitä kautta, ja muun muassa löytyy yrityksiä, jotka tekevät energiaa säästäviä tuotteita. Kun noustaankorona jostakin, toivottavasti aika nopeastikin, niin tällä saralla on todella paljon, monta mahdollisuutta työllistää, muun muassa Ilmastorahaston kautta — tässä KD esitti tosiaan, että Ilmastorahaston pääomittaminen peruutetaan 300 miljoonalla eurolla — ja toki löytyy tämä EU:n elvytyspaketti kanssa. Just tällaiset rahat ovat todella tärkeitä, kun noustaankorona sitten tulevaisuudessa, ja se luo työpaikkoja. Myös digitalisaation kautta ollaan nähty nyt, kun etätö on lisääntynyt, että on todella suuria mahdollisuuksia tätä kautta, ja sen takia vähän ihmetyttää tämä KD:n nosto, että peruutettaisiin tämä pääomittaminen Ilmastorahastosta, koska se on todella hyvä investointi tulevaisuuteen, jota valtio nyt nostaa esille tässä ensi vuoden budjetissa. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

17.54 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa herra puhemies! Tänään olemme täällä tosiaan salissa käsitelleet eri oppositioryhmien vaihtoehtoesityksiä Marinin hallituksen budjetille vuodelle 2021. Kokoomuksen eduskuntaryhmänä julkaisimme oman vaihtoehtomme, Toivon polun. Se tähtää vahvasti kestäväan kasvuun, toivon antamiseen ja luomiseen, uusiin työpaikkoihin ja yrittäjyyden tukemiseen, työllisyyden kasvuun sekä näiden myötä talouden uuteen nousuun ja vahvempaan julkiseen talouteen. Tarvitsemme todellakin tätä Toivon polkua. Olemme lähes vuoden eläneet nyt tässä niin sanotussa koronasuossa, ja näkymää pitkospuista ja siitä, miten tämän suon yli mennään, antaa tämä kokoomuksen Toivon polku.

Meidän vaihtoehtomme luo uutta kasvua ja vahvistaa ihmisten ostovoimaa ja myöskin kaventaa Suomen kohtuuttomaksi kasvanutta verokiilaa. Tänä poikkeuksellisenä korona-aikana kotona eletty arki on muuttunut niin töiden kuin muidenkin tarpeiden ja toimintatapojen osalta, ja erityisesti iäkkäämmät ihmiset ovat tarvinneet apua niin hoivaan, siivoukseen kuin ruokatoimituksiin. Monissa kodeissa on teetetty muun muassa pieniä remontteja, vaikka lämmitystapamuutoksia tai vapaa-ajan asunnon remontteja. Tässä ajassa on siis monta hyvää syytä laajentaa ja nostaa kotitalousvähennystä sekä luoda yli 75-vuotiaille oma niin sanottu superkotitalousvähennys. Sen lisäksi, että se laittaa talouden rattaita pyörimään ja edistää kotona tehtävän työn teettämistä, se myöskin loisi asiantuntijoiden mukaan tuhansia uusia työpaikkoja, ja samalla se on tehokas keino ehkäistä ja vähentää harmaata taloutta. Nämä ovat kaikki yhteisiä tavoitteita, mutta ihmettelen, minkä takia hallituksen keinot näitten toteuttamiseen ovat kovin erilaiset. Hallitus on päinvastoin leikannut ja kaventanut kotitalousvähennystä, kun juuri nyt pitäisi toimia toisin.

Mitä jos luottaisimme suomalaisiin ihmisiin hieman enemmän? Superkotitalousvähennyksessä tosiaan annettaisiin yli 75-vuotiaille parannettu kotitalousvähennys ja erilainen tukimalli. Siinä ostetun palvelun vähennyksen enimmäismäärää nostettaisiin 70 prosenttiin, ja samalla kokoomus on ehdottanut, että kaikille heille, jotka eivät voi hyödyntää kotitalousvähennystä tulojen pienuuden vuoksi, myönnettäisiin enintään 1 200 euron tuki palvelujen ostamiseen. Näiden avulla seniorit voivat tuloista riippumatta hankkia tarvitsemiaan palveluita nimenomaan kotiin. Ehdotimme jo viime vuonna, että kotitalousvähennystä pitäisi pystyä käyttämään energiaremontteihin ja asennustyöhön laajemminkin ja myös laitehankintoihin.

Arvoisa puhemies! Mielenterveysongelmat ovat yksi suurimmista kansansairauksistamme, ja valitettavasti korona-aika on pahentanut tilannetta edelleen. Jonotusajat ovat kestävämmän pitkiä, ja ne eriarvoistavat ihmisiä ympäri Suomen. Terapiatakuu varmistaa sen, etteivät mielenterveysongelmista kärsivät jää yksin, kuten heistä moni tälläkin hetkellä on, ja varsinkin, jos mietitään, miten paljon he kuormittavat myöskin läheisiään, kun apua ja tukea ei saa. Näin ollen terapiatakuu, siltä osalta, että se inhimillistää tätä palvelutarjontaa, sekin myöskin mahdollistaisi sen, että meillä olisi enemmän työkykyisiä ihmisiä, ja loisi parhaimmillaan myös työpaikkoja.

Kokoomus tekisi vahvoja panostuksia myöskin uuteen kasvuun. Esitämme, että nopeita raideyhteyksiä pääomitettaisiin kahdella miljardilla ja korkeakouluja miljardilla valtion taseesta. Lisäksi esitämme vaihtoehtobudjetissa satojen miljoonien panostuksia osaamiseen ja tutkimukseen. Tiedämme kaikki, että Suomi vientivetoisena maana on perustanut aina korkeaan osaamiseen ja sen jalostamiseen ja myöskin laadukkaaseen tutkimukseen ja sieltä tuleviin innovaatioihin ja yritystoimintaan, ja näin sen kuuluu olla tulevaisuudessakin.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Tietyissä tilanteissa, kun elämme taloudellisesti haasteellista aikaa, on aika myöskin ponnistaa uuteen.

Meidän Toivon polussamme työllisyysaste vahvistuu enemmän ja valtio velkaantuu vähemmän kuin hallituksen talousarvioesityksessä. Työllisyyttä kokoomuksen budjetti vahvistaisi jopa 120 000 työpaikalla.

Arvoisa puhemies! Loppuun vielä: salissa on varmasti tullut selväksi, että kokoomus ei sitoudu oppivelvollisuusiän nostamiseen ja sitomiseen 18 vuoteen, vaan sen sijaan satsataan perusopetukseen ja varhaiskasvatukseen, parhaisiin vuosiin. [Puhemies koputtaa] Alennettaisiin varhaiskasvatusmaksuja 100 miljoonalla eurolla.

17.59 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! On pakko kommentoida tässä edustaja Kivirannan puheenvuoroa, jossa hän totesi, että perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti ei ole toteutettavissa eikä se ole realistinen. Poliitiikkahan on mahdollisuuksien taidetta, mistä itse asiassa kokoomus on tässä salissa erinomainen esimerkki — aina onnistuu millä tahansa pohjalla ja vaikka vastoin omaa puoluelinjaakin. Kaikki käy aina, kun halua on.

Nyt sitten täällä on nostettu keskusteluun tämä kehitysavun leikkaus, joka perussuomalaisilla on. Se on vähän niin, että täällä kovasti vannotaan kehitysavun nimiin, mutta sitä on tehty 40 vuotta, ja ne ovat pääsääntöisesti edelleen samoja maita, joihin näitä rahoja menee. Tässä on ehkä hyvä erottaa se semmoinen hankehumppa, jota me rahoitamme aika suurelta osin, ja sitten tämä humanitäärinen apu, joka on sitä hätäapua, jota voidaan käyttää myöskin pakolaisleirien olojen kohentamiseen tai kriisialueilla muutoin. Kyllä täytyy sanoa, että jos ei saisi leikata yhtään siitä, että Suomi esimerkiksi maksaa kehitysapuna Kirgisian tupakoinnin vähentämistä — yhtenä esimerkkinä tästä hankehumpasta — niin pidän kyllä perin erikoisena sitä, ettei tätä puolta saisi täällä kritisoida. Hallitushan lisää nyt vielä ensi vuodelle 175 miljoonaa tässä taloustilanteessa, tässä velanotossa, kehitysapuun. Yhtä hyvin kuin sinne voidaan lisätä, sieltä voidaan nähdäkseni myöskin vähentää. Katselin tuossa näitä tuloksia, ja nähdäkseni suomalaisesta kehitysavusta ei kyllä ihan hirveästi taida jälkipolville kerrottavaa olla meilläkään, jos ei sitä järkevöitetä ja jos ei sitä tehdä niin, että jos jotain tehdään, niin sillä varmasti saadaan siihen maahan oikeasti apua sinne, mihin tarvitaan, tai että he oppivat itse tekemään jotain tuotetta, jota voivat myydä, millä kohentaa omaa taloudellista asemaansa. Sen sijaan todella tuntuu siltä, että nämä kehitysapurahat pääsääntöisesti menevät tähän hankehumppaan ja näiden virkamiesten ja henkilöiden palkkaamiseen, jotka käyvät rakentamassa muun muassa kaivoja invarampilla keskelele metsää, missä ei ole päätä eikä häntää. — Kiitos.

18.02 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Minunkin on pakko puuttua näihin kehitysyhteistyörahoihin, kun tätä nyt on täällä erityisesti paheksuttu. Toivon, että ne ihmiset, jotka tätä paheksuvat, lukisivat tätä meidän vaihtoehtobudjettia. Siellä sivulla 7 todetaan, että vuonna 21 Suomi maksaa 1,2 miljardia kehitysyhteistyömäärärahoja — 1,2 miljardia — ja me esitämme siitä 500 miljoonaa pois. Se johtuu siitä, että kuluvalle vuodelle sitä on korotettu lähes 200 miljoonaa, ja kuten edustaja Rantanen sanoi, niin jälleen ollaan korottamassa. Me ensinnäkin nyt peruuttaisimme nämä korotukset.

Kun puhutaan siitä, miten me eroamme, niin se on nimenomaan se priorisointi ja arvopohjat. Otan esimerkin: Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa on omaishoidon tukien verotuksen keventämiseen varattu 20 miljoonaa. Se on murto-osa tästä 1,2 miljardista, mitä me laitamme kehitysapuun. Me esitämme, että omaishoitajat — tuolla raskaan taakan

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

alla olevat ikäihmiset, jotka hoitavat puolisoaan, vanhempansa, lastansa — saisivat tätä tukea edullisella verotuksella. Mutta ei siihen ole rahaa, ja täällä kehdetaan paheksua sitä, että me peruuttaisimme ne korotukset ja sijoittaisimme ne niihin ihmisiin, jotka niitä veroja maksavat.

Kuten edustaja Rantanen tuossa hyvin sanoi, jos tämä olisi pelkällä rahan lappamisella ratkaistu, niin tämä olisi tapahtunut jo. Meidän tulisi sitoa tätä heidän omiin toimiinsa: väestönkasvun hillitseminen, palautussopimusten voimaannuttaminen ja monta muuta. Meillä pitäisi olla siellä ehdollisuutta. Mutta jos ei kiinnosta suomalainen ja suomalainen veronmaksaja, niin sille sitten ei voi mitään, ja silloin voi todeta, niin kuin äsken tuossa sosiaalidemokraattisessa puheenvuorossa, että nämä on nyt kuitattu, tai mitä nyt on, jos tosiaan suhtautuu näihin näin kevytmielisesti.

Täällä vasemmiston puheenvuorossa haukuttiin myös, että meillä tämä maahanmuutto tuntuu olevan semmoinen ikuinen paikka, mistä rahaa saa. Mutta meidän tulee muistaa, kuinka paljon niitä maahanmuuton kuluja on pulveroitunut joka ikiselle hallinnonalalle. Esimerkkinä otan toimeentulotuen: pääkaupunkiseudulla jo yli 40 prosenttia... [Mari Rantanen: Yli 50!] — Ai se on jo yli 50 nykyisin? Hyvä, kiitos, edustaja Rantanen. — ...menee maahanmuuttajataustaisille. Yli puolet. Ja toinen kysymys on esimerkiksi se, mitä lakivaliokunnassa olemme käsitelleet, että hallintotuomioistuimet ovat aivan tukossa näistä ulkomaalaisasioista. Siellä jää käsittelemättä suomalaisten lastensuojeluasioita, ympäristöasioita, kaavoitusasioita.

Pitäisi huomioda tämä asia, että silloin kun lähdetään rakenteellisiin muutoksiin, niin meillä todella on niin erilainen panostus ja prioriteetti kuin teillä. Se on vaihtoehto. Jos ei se kiinnosta, se on sitten eri asia.

18.05 Mats Löfström r: Ärade fru talman! Förra veckan beslöt riksdagen enhälligt att höja bemanningsstödet till sjöfarten med 7 miljoner euro för att underlätta rederiernas situation och för att hålla exportvägarna öppna under coronapandemins förödande ekonomiska effekter. Det var ett mycket bra beslut. Jag vill tacka samlingspartiet för att man var med och tog det ansvarsfulla beslutet och höjde bemanningsstödet med 7 miljoner euro.

I dag presenterar partiet ett förslag om att i stället skära bemanningsstödet med 40 miljoner euro. Det är ganska ologiskt jämfört med förra veckan. Att skära i bemanningsstödet på det sättet som samlingspartiet nu föreslår skulle vara ett dråpslag mot Finlands handelsflotta och betyda att samtliga ro-pax-färjor skulle behöva flagga ut från Finland. Sannolikt skulle alla ro-ro-fartyg också behöva göra det.

Det är dessa fartyg som är ryggraden i Finlands export- och importinfrastruktur för styckegods. Finland är en ö i Europa och dessa fartyg är en viktig del i Finlands försörjningsberedskap — en roll som utländskt flaggade fartyg aldrig kan fylla av rent juridiska skäl. Riksdagen skulle aldrig i en kristid kunna överta ett cypriotiskt eller ett Panama-flaggat fartyg på samma sätt som vi skulle kunna göra med ett finskflaggat fartyg med finsk besättning om krisen skulle vara framme. Därför behövs också bemanningsstödet för att säkerställa att vi har fartyg under finsk flagg.

Ärade talman! För tillfället är det i praktiken ingen som reser ombord på fartygen för nöjes skull. Färjorna har lika mycket passagerare som långtradare. Senast jag kom till Helsingfors med färjan från Stockholm via Åland till Åbo var det 80 passagerare ombord. På bildäck var det däremot fullt, nästan 70 långtradare — 70 långtradare på bara ett fartyg under finsk flagg. Varje dag är det hundratals långtradare som går på dessa fartyg.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Om man skulle skära bemanningsstödet med 40 miljoner euro som här föreslås, skulle man äventyra cirka 5 000 finländska arbetsplatser, varav över 1 000 i både Egentliga Finland och i Nyland samt hundratals i Österbotten, Satakunta, Häme och i Birkaland. Samtidigt skulle man fördyra för exporten. Jag tror ju inte att man har räknat med den här effekten då man gjorde det här förslaget. Det är ändå det här som skulle vara verkligheten. Jag hoppas åtminstone inte att man förstått att det här skulle bli resultatet om man skulle genomföra det här förslaget — men det skulle bli resultatet.

Ärade talman! För några veckor sedan diskuterade vi här i plenisalen ett förslag om att sänka farledsavgifterna med 40 miljoner euro. Argumentet då var att man ville minska kostnaderna för exporten. Nå, vad skulle hända om man skulle ta bort det här bemanningsstödet? Jo, det skulle höja kostnaderna för exporten. Det är lätt att säga att man vill skära i bemanningsstödet för att få bort nöjeskryssningar, men jag tror att man inte alltid förstår kopplingen till exporten och importen. Det finns inte ett enda renodlat kryssningsfartyg under finsk flagg. Alla färjor är avgörande för Finlands export på rutterna som går till Estland, Sverige och Tyskland. Det ser vi i synnerhet nu under pandemin med alla de långtraddarna ombord.

I budgetförslaget är hela bemanningsstödet på sammanlagt 92 miljoner euro. Det kommer dock gå betydligt mindre pengar från det momentet. Inte för att ett aktivt beslut görs, utan för att flera finländska flaggade fartyg tyvärr nu ligger upplagda. De fartygen som väl kör, kör med betydligt mindre besättning, ena halverad eller så med ännu mindre besättning. Det här stödet korrelerar nämligen helt till 100 procent med de lönekostnader man faktiskt har för finskflaggade fartyg och de sjömän och befäl som får lön därifrån. Är man permitterade eller arbetslös behövs inget bemanningsstöd, även om ett stöd naturligtvis kommer behövas från ett annat budgetmoment från samhället.

Ärade talman! Rederierna och sjöfarten går igenom sin värsta kris i modern tid. Vi behöver hjälpa, inte stjälpa möjligheten för rederierna att överleva krisen. Vi måste säkerställa att fartygen finns kvar under finsk flagg och kan säkerställa finländska exportvägar eftersom 90 procent av Finlands export går med fartyg, samt de tusentals arbetsplatser som finns ombord på fartygen. Av den anledningen hoppas jag att det här förslaget är ett missförstånd och att man i likhet med vad man gjorde förra veckan i stället vill fortsätta stödja sjöfarten och våra kommunikationer under denna exceptionellt svåra tid. Jag vill återigen passa på att tacka samlingspartiet för det man gjorde förra veckan då man var med och tog ansvar tillsammans med hela riksdagen för dessa frågor och var med och höjde bemanningsstödet med 7 miljoner euro. — Tack.

18.15 Ari Koponen ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Ollikainen puhui tässä vähän aikaa sitten, ja puheesta kävi ilmi, että RKP haluaa nostaa kotitalousvähennystä, aivan kuten perussuomalaiset ja kokoomuskin, ja tämä on hieno asia, että hallituksesta löytyy nyt ainakin yksi puolue, joka näin haluaa tehdä.

Täällä on jo puhuttu näistä hyödyistä. Siihen liittyisi paljon hyötyjä, esimerkiksi tämä harmaan talouden torjunta, mikä on myös hallitusohjelmassa tavoitteena. Apua saisivat myös esimerkiksi monet eläkeläiset, jotka kotona asuvat ja käyttävät siivouksessa ostopalveluita. Sitten ehkä isoimpana olisi tämä suomalainen työ, millä koko hallitusohjelma leppä. Tämä suomalainen työ on myös mitä parhainta lääkettä nouseviin mielen ongelmiin.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

18.16 Joakim Strand r: Värderade talman, arvoisa puhemies! Tässä on ollut hyviä puheenvuoroja, ja voin kompata heti kollegaa, edustaja Koposta, että tosiaan RKP:lle tämä kotitalousvähennys on semmoinen asia, johon tulee puuttua ja sitä summaa nostaa. Sillä on positiivisia dynaamisia vaikutuksia, ja sen eteen teemme työtä.

Tässä kun miettii sitä aikaisempaa keskustelua, niin itsekin hämmästelen ehkä hieman tätä kokoomuksen esitystä miehistötuen puolittamisesta. Sillä on dynaamisia negatiivisia vaikutuksia muun muassa vientiin ja tuontiin, niin kuin kollega, edustaja Löfström hyvin toi esille, mutta ehkä tämä olikin jonkinlainen virhe tai vahinko.

Isot summat pyörivät näissä vaihtoehtobudjeteissakin, ja se, mikä tässä on viimeisen puolen vuoden aikana tietenkin vähän hämmäntänyt, on se, että yhtenä päivänä ollaan huolissaan velkaantumisesta ja seuraavana päivänä taas ollaan esittämässä lisää tukia ravintoloille ja yrityksille. Ymmärrän hyvin, tämä koronakriisi on ollut meille kaikille erikoista aikaa, mutta ottaen huomioon, kuinka dramaattiset luvut jo nyt pyörivät hallituksen omissa lisätalousarvioissa ja lisäbudjeteissa, olen ollut yllättynyt, että erityisesti kokoomus on silti halunnut vielä lisätä.

Mutta jos katsoo työllisyystoimia, niin kokoomuksen vaihtoehtobudjetista löytyi kyllä tosi paljon hyvää. Mielestäni oli hienoa myös se, että perussuomalaiset nostivat työn, teollisuuden ja yrittäjyyden esille. Itse en ehkä näe logiikkaa siinä, että kuitenkin vastustetaan muun muassa EU:n elpymispakettia. Tietenkin kaikki toivomme, että siihen ei olisi tarvetta, että ei olisi mitään koronakriisiä tai muuta, mutta tässä tilanteessa valitettavasti meidän on pakko toivoa, että Eurooppa elpyy niin, että markkinat vetävät, ja siinä on hyvä tunnistaa myös se Euroopan sisäinen kilpailu sekä uusista investoinneista että konsernien sisällä. Kyllä Suomen täytyy olla tarkkana siinä ja omilla panostuksillaan saada yksityisiä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopanostuksia aikaiseksi, koska muuten voi käydä nettomaksajina niin, että me olemme de facto tukemassa muita alueita oman vientiteollisuutemme kustannuksella. Että tarkka siinä täytyy olla. — Ehkä tämä tästä. Kiitos.

18.18 Matias Marttinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tulin tänne pöytäkirjaan, niin että aika riittäisi kerralla näiden hallituspuolueiden kollegojen puheenvuorojen kommentointiin.

Aloitan edustaja Eskelisestä, jota arvostan. Vahva Pohjois-Karjalan vaikuttaja otti esille muutamia asioita, joita on syytä kommentoida:

Ensinnäkin edustaja Eskelinen toisti edelleen tätä samaa retoriikkaa, jota tässä tämän päivän aikana on toistettu, liittyen näihin kokoomuksen työllisyystoimiin. Kaipa se on kuitenkin näin, edustaja Eskelinen, että vain semmoinen työllisyyspolitiikka, joka nostaa ihmisiä köyhyydestä ja mahdollistaa sen, että he pääsevät töihin, on ainut kestävä tapa siihen, miten me voimme pitää ihmisistä ylipäänsä huolta. Sen takia kaikki toimenpiteet, millä me lisäämme työllisyyttä Suomeen, kannattaa käyttää. Sitten samalla huolehditaan muista, kuten vaikka eläkeläisköyhyyden pienentämisestä, niin että taas vastaavasti nämä ihmiset pysyvät mukana. Tähän perustuu koko tämä kokoomuksen iso työllisyyspolitiikan ohjelma, ja nämä keinot ovat kaikki teidän käytettävissänne.

Mitä taas tulee näiden vaka-maksujen alentamiseen, niin tämä meidän budjettiehdotuksemme on ikään kuin peilattu verrattuna tähän hallituksen esitykseen, eliikkä silloin se tarkoittaisi sitä, että me laskisimme vaka-maksuja 30 miljoonaa euroa enemmän kuin mitä hallitus tekee. Siihen perustuvat myös nämä työllisyysvaikutukset, mitä budjetista löytyy.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Suomi kuntoon -paketti, joka meidän vaihtoehdossamme on, on yli 500 miljoonaa euroa, ja sillä on tarkoitus rahoittaa nimenomaan näitä eri maakunnissa olevia elinkeinoelämän, liikenneturvallisuuden kannalta keskeisiä hankkeita — joten kyllä siellä on, edustaja Eskelinen, myös jokaiselle seudulle erikseen.

Edustaja Rantanen lohkaisi täällä ja totesi jotenkin näin — minusta ehkä hieman ikävään sävyyn — että kokoomus on aina hallituksessa, vaikka sen ohjelma ei olisikaan meidän arvojemme mukainen. Tuossa nyt nopeasti kun pohdin sitä, miten kokoomus on ollut vaikka Vanhasen kakkosessa ja Sipilän hallituksessa, jossa myös perussuomalaiset olivat mukana, niin varsinkin Sipilän hallitushan teki käytännössä hyvin vastuullista keskustaoikeistolaista talous-, työllisyys- ja elinkeinopolitiikkaa, jonka aikana 140 000 ihmistä pääsi töihin, Suomen taloutta laitettiin kuntoon. Jos tällä samalla polulla olisi nyt jatkettu, niin me emme todella keskustelisi tai olisi keskustelleet ennen koronakriisiä siitä, miten velanotto lähtee nyt taas uudelleen nousuun, kokonaisveroaste kasvaa ja työllisyystoimia potkittiin vain eteenpäin sen sijaan, että vain rohkeasti olisi tehty ne välttämättömät päätökset.

Mitä tulee taas vastaavasti Kataisen hallitukseen, niin väitän, että Kataisen hallituksen teot ovat paljon paremmat ja korkeammat kuin mitä hallituksen maine on — yhtenä esimerkkinä vaikka yhteisöveron erittäin voimakas alentaminen, joka johti siihen, että ensimmäisessä vaiheessa yritykset kotiuttivat voittojaan takaisin kotimaahan tänne Suomeen ja toisessa vaiheessa se kannusti yrityksiä voimakkaasti lisäämään investointejaan. Tämä näkyi erityisesti Sipilän hallituskauden aikana, joten silloin pystyttiin tekemään erittäin isoja painopistesiiirtoja verotuksessa, ja uskallan niitä kyllä puolustaa täysin. Toivottavasti tästä salista kuitenkin löytyy myös tulevaisuudessa tällaisia vastuullisia hallitusvaihtoehtoja.

Edustaja Löfströmille totean lyhyesti ja nopeasti vain sen, että kokoomuksen vaihtoehtoon sisältyy esimerkiksi väylämaksujen poistaminen kokonaan, josta olemme tässä salissa keskustelleet useampaan otteeseen ja jolla tuetaan nimenomaan myös varustamoiden toimintaa ja tuetaan siltä osin vientiteollisuuden toimintaa. Eliikkä huoli pois, emme ole unohtaneet emmekä tule unohtamaan myöskään merenkulun tilannetta.

Edustaja Strand täällä tavaili sitä, mikä on kokoomuksen suhtautuminen velanottoon ja vastaavasti taas panostuksiin. Siitä aivan muutama huomio teille: Emme ole siis vastustaneet sitä, että maan hallitus tekee elvyttävää finanssipolitiikkaa tämän kriisin aikana. Me olemme kritisoineet teitä siitä, että teillä ei ole minkäänlaista suunnitelmaa siihen, miten tästä kriisistä tullaan ulos, miten tämä velka, siis 30 miljardia euroa, joka otetaan tänä ja ensi vuonna, tullaan hoitamaan, miten velkasuhde saadaan kuntoon ja miten tästä mennään eteenpäin.

Työllisyystoimien osalta, rouva puhemies, kuten olemme jo lukuisia kertoja tässä salissa puhuneet, teillä ei ole edelleenkään harmainta haisua siitä, miten tähän teidän 80 000 työllisen tavoitteeseenne tullaan pääsemään, ja nyt edelleen näyttää siltä, että teillä on vaikeuksia tehdä niitä välttämättömiä päätöksiä. [Puhemies koputtaa] Eliikkä tältä osin näen kyllä, että meidän linjamme on ollut tässä aivan kristallinkirkas, [Puhemies koputtaa] ja se näkyy myös tässä meidän vaihtoehtobudjetissamme.

18.24 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Me kaikki varmasti jaamme sen ymmärryksen, että hyvinvointivaltiomme pohja syntyy vain siitä, että meillä on työtä ja yrittäjyyttä ja työpaikkoja.

Tämä kokoomuksen vaihtoehtobudjetti Toivon polku tosiaan lähtee siitä, että luomme niitä työpaikkoja ja siten myöskin vahvistamme valtiontaloutta. Jos valtiovarainministeriö

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

laskee valtiontalouden vahvistamisen osalta, että jokainen työpaikka itsessään vahvistaa sitä 25 000 euroa, niin jo tuollaisen 20 000 uuden työpaikan luominen — joka on todella iso luku, mutta jos viime kauden Sipilän hallituksen lukuja peilataan, niin silloin luotiin 140 000 uutta työpaikkaa — vahvistaa valtiontaloutta noin puolella miljardilla, joten siinä mielessä jokainen työpaikka on tärkeä ja niitä on myöskin mietittävä.

Vaikka me täällä jaamme varmaan yhteisesti myöskin sen työllisyysasteen nousun sinne 75:een, niin se on haasteellinen, koska pienet ikäluokat ovat tulleet työmarkkinoille ja eläköityvien määrä on huomattavasti suurempi, ja jo VM:n viime vuoden laskelmien mukaan, vaikka ei tulisi yhtään uutta työpaikkaa, työllisyysaste nousee, joten tavallaan tässä tilanteessa me tarvitsemme enemmän niitä uusia työpaikkoja. Meille ei riitä se 75:n työllisyysaste, vaan on mentävä kohti sitä 80:tä. Nämä ovat niitä asioita, millä pystytään sitten myöskin rahoittamaan ja vähentämään sitä valtionvelkaa.

Arvoisa puhemies! Meidän vaihtoehtobudjetissamme on laskettu, mitä nämä erilaiset toimenpiteet ensi vuodelle tarkoittaisivat kotitalouksille, perheille, työssäkäyville. Esimerkiksi keventämällä palkka- ja eläketulojen verotusta tasaisesti kaikissa tuloluokissa yhteensä 800 miljoonalla eurolla, ja kun teemme myöskin tämän kotitalousvähennyksen, kotitalouksien käytettäväksi jäisi huomattavasti enemmän euroja. Esimerkiksi keskivertopalkansaajalle ja -yrittäjälle rahaa jäisi keskimäärin 500 euroa ja lapsiperheelle jopa lähes 700 euroa. Tämä ero johtuu siitä, että lapsiperheille on muun muassa varhaiskasvatusmaksujen alentamiset. Eläkeläiset hyötyisivät kokoomuksen Toivon polussa noin 300 euroa vuodessa enemmän hallituksen esitykseen verrattuna. Ne ovat isoja eurolukuja, ja kun ne laittaa siihen ihmisen talouteen ja kukkarolle, niin kyllä se myöskin tarkoittaa sitä, että niillä on merkitystä.

18.27 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Tänään on keskusteltu vaihtoehtobudjeteista, ja ilmassa on ollut paljon myös väärinymmärrystä. Onneksi valtiovarainministeri Vanhanen myönsi, että tulkitsti kokoomuksen vaihtoehtobudjetin laskelmia väärin, sillä kyse hän ei ole vain siitä, mitä tekisimme toisin ensi vuonna, vaan myös siitä, millaisen polun, Toivon polun, luomme Suomelle tästä vuodesta eteenpäin.

Koronakriisi on ehdottomasti syy ja oikeutus elvyttävälle politiikalle, ja sitä, kuten edustaja Marttinen totesi, emme ole kritisoineet. Sen sijaan huolenaiheemme on se, että nyt kun valoa on tunnelin päässä, koronarokote on saanut jo joissakin maissa myyntiluvan ja sitä odotetaan Suomeenkin ensi vuoden alkupuolella, hallitus on kuitenkin jättänyt tekemättä ne toimet, jotka toisivat suomalaisille työtä ja toivoa myös tulevaisuudessa. Koronakriisi ei siis ole syy jättää tekemättä, vaan päinvastoin se on syy tehdä entistä enemmän. Suomen talouden rakenteelliset ongelmat eivät ole kadonneet yhtään minnekään, ja ainoa tapa, jolla Suomi ja suomalaiset pärjäävät tulevaisuudessa, on se, että työn tekeminen kannattaa aina. Se tarkoittaa sitä, että on tehtävä työmarkkinauudistuksia, rakenteellisia uudistuksia, mutta myös sitä, että työn vastaanottaminen on aina kannattavaa, ja siksi kokoomus haluaa laskea työn verotusta.

”Kokoomuksen ’Toivon polku’ -ohjelman tavoite on Suomen kasvu, kilpailukyky ja menestys. Puolue lupaa luoda yli 120 000 työpaikkaa, sijoittaa koulutukseen ja innovaatioihin, lisätä kansainvälistä rekrytointia sekä pitää huolta ilmastosta ja ympäristöstä. Ohjelmassa on tuttuja kokoomuslaisia tavoitteita, kuten kotitalousvähennyksen kasvattaminen, eläkeputken poistaminen, paikallinen sopiminen, autoveron poistaminen sekä ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastaminen ja ulottaminen kaikille palkansaajille.” Tämä ei ol-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

lut puheeni vaan ote Helsingin Sanomien pääkirjoituksesta, ja aivan oikein he ovat referoineet vaihtoehtobudjettiamme. ”Kokoomukselle EU on arvoyhteisö. ’Suomi on vahvan oikeusvaltion yhteiskunta. Oikeusvaltion ylläpito edellyttää jatkuvaa keskustelua, valppautta ja puolustamista’”, ja tätä me edellytämme myös hallitukselta.

Meidän vaihtoehtomme on HS:n pääkirjoittajan mukaan sellainen, että kun kokoomus katsoo ulos ikkunasta, näemme maailman siten, että siinä on mahdollisuuksia, ei uhkia, ja tästä asiasta olen täysin samaa mieltä. Mahdollisuuksien näkeminen edellyttää kuitenkin toimia työllisyyden eteen, ja niitä toimia on tehtävä nyt. Kokoomus on antanut tähän vaihtoehtonsa — hallitus, olkaa hyvä ja ottakaa käyttöönne.

18.30 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Kokoomuksen vaihtoehtobudjetin järjelyn voi tiivistää seuraavasti: enemmän työpaikkoja ja enemmän työstä käteen. Vaihtoehtobudjettimme on Toivon polku ulos talouskriisistä ja hallituksen kurjuuspolitiikasta. Kokoomus ei voi hyväksyä sitä, että talouskriisin keskellä Marinin hallitus antaa ahkeran suomalaisen työnaisten ja -miehen verotuksen kiristystä. Veronmaksajain Keskusliiton tuoreen laskelman mukaan keskituloisen suomalaisen perheen työn verotaakka kiristyy ensi vuonna yli 250 euroa. Miten hallitus voi sallia sen, että tässä taloustilanteessa, jossa suomalaisten pärjäämistä ja ostovoimaa pitäisi vahvistaa, palkasta jää ensi vuonna entistä vähemmän käteen?

Suomalaiset ovat nettopalkkansa ansainneet. Kokoomuksen vaihtoehdossa annamme ihmisten itse päättää entistä suuremman osuuden oman työnsä hedelmistä, siis omista rahoistaan ja niiden käyttämisestä — vahvistaisimme täten ostovoimaa. Kahden palkansaajan taloudessa jäisi kokoomuksen esityksen mukaan keskimäärin 1 000 euroa vuodessa enemmän käteen kuin hallituksen nettopalkanleikkauslinjalla. Se on paljon rahaa. Me kokoomuksessa ymmärrämme, että työn pitää kannattaa. Sitä, mitä halutaan yhteiskuntaan enemmän, eli työtä, pitää verottaa vähemmän, ei enemmän, kuten hallitus tekee.

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen vastuullinen vaihtoehto rakentuu sille, että työ on parasta sosiaaliturvaa. Siinä, missä hallitus vähentää yksityisen sektorin työpaikkojen määrää ja palkitsee oleilusta, me haluamme luoda edellytyksiä uusien työpaikkojen synnylle ja palkita ahkeruudesta. Asiantuntija-arvioiden mukaan vaihtoehtobudjettimme loisi jopa 120 000 uutta työpaikkaa suomalaisille. Yritykset tarvitsevat tilaa työllistää ja ihmiset kannusteita tehdä töitä juuri nyt. Työmarkkinajärjestöjen kartellille ulkoistettu ulkoparlamentaarinen päätöksenteko työmarkkinoilla ei toimi kuin sen yhden järjestöjen yhteisen tviitin verran, kuten olemme saaneet huomata. Hallituksen ja eduskunnan pitää käyttää työmarkkinoiden uudistamiseksi sitä demokraattista valtaa, joka niille kuuluu.

Kokoomuksen mittavasta työllisyyspaketista haluan nostaa esille erityisesti paikallisen sopimisen sallimisen kaikilla työpaikoilla. Tämä lisäisi pk-yrityksien mahdollisuuksia palkata lisää työntekijöitä. Julkisen sektorin paisuttamisen sijaan pitää paisuttaa yksityistä sektoria. Talouskriisissä veronkevennykset lisäisivät taloudellista toimeliaisuutta. Kokoomuksen vaihtoehto tarkoittaa siten lisää hyvinvointia talouden dynaamisten vaikutusten kautta.

Arvoisa puhemies! Se on työ, joka nostaa ihmisiä köyhyydestä. Se on työ, joka luo hyvinvointia. Kun ahkeruudelle ja työllistämiselle on kannustimet, kaikki voittavat.

18.34 Joakim Strand r: Ärade talman, arvoisa puhemies! När man lyssnar på den jättejocka och långa listan med åtgärder som samlingspartiet presenterar är det kanske litet

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

svårt att påminna sig om att de ju har suttit i regeringen väldigt, väldigt länge, i årtal, så väldigt mycket tycks ha blivit ogjort.

Kun kuuntelee tuota pitkää listaa ja monta hyvää ehdotusta, joita kokoomuksella on, niin aika paljon on jäänyt tekemättä, jos miettii, kuinka monta vuotta kokoomus kuitenkin hallituksessa on istunut ja on ollut näin erinomaisia ideoita. Mutta sieltä tosiaan löytyy, ja itse arvostan paljon niitä toimia, mitkä työllisyyteen liittyvät.

Jag uppskattar själv många av de åtgärder som samlingspartiet föreslår när det gäller att höja sysselsättningen. Sedan är jag kanske ändå lite förvånad över bristen på ambitionsnivå. Jag hade kanske önskat mig litet mer konkreta nya och radikala förslag. När man i morse läste Dagens industri så fanns där en intressant artikel och en tanke om att man enbart i Sverige borde börja utbilda 1 000 nya experter inom batteriteknologi per år. Sådana saker tycker jag bra man kunde ta upp också i skuggbudgeter, bara som ett exempel.

Nostin tässä siis esimerkkinä, että kun aamulla luin ruotsalaista kauppalehteä Dagens industrita, niin siellä oli mielenkiintoisia ajatuksia siitä, kuinka esimerkiksi Ruotsissa on tiettyissä piireissä ajatus siitä, että vuositasolla tulisi kouluttaa 1 000 akkuteknologiaeksperttiä lisää siihen maahan, ja sehän on meidän lähin kumppanimme mutta monessa myös kilpailija, kun mietitään vaikka energian varastointiin ja akkuteknologiaan liittyviä investointeja. Ehkä tämäntyyppisiä strategisia aloitteita olisi toivonut myös näitten varjobudjettien kautta. Mutta muistan kyllä hyvin itse viime kaudella, kun itse väännettiin erittäin huolellisesti tätä varjobudjettia, niin välillä joutui muistuttamaan itseäkin ja porukoita siitä, että tämä on varjobudjetti, että tätä ei ole oikeasti olemassa, että tässä on tarkoitus tuoda niitä vaihtoehtoja ja erilaisuuksia. Monta kertaahan se loppusumma kuitenkin suhteessa hallitukseen jää sinne jonnekin promillen luokkaan. Hyvä niin. Mielestäni tässä on iltapäivän aikana tullut kyllä puolueitten välisiä eroja hyvin esille, mutta paljon on tässä maassa vielä töitä tehtävä, ja varmasti otetaan koppia myös näistä hyvistä ehdotuksista.

18.36 Mats Löfström r: Ärade fru talman! Ledamot Marttinen tog här tidigare upp att samlingspartiet vill ta bort farledsavgifterna, och det här är ju en sak som vi har diskuterat flera gånger tidigare här i plenisalen, och det var inte den här saken jag kritiserade heller. Utan det jag kritiserade var att man vill skära ner bemanningsstödet med 40 miljoner euro, för det skulle betyda enorma utflaggningar för fartyg som har finsk flagg i dag. Inte ett enda ro-pax- eller ro-ro-fartyg, alltså våra passagerarfärjor, skulle då ha råd att ha finsk flagg i aktern. Inget av de fina fartyg som byggs på bland annat Raumovarvet skulle då få finsk flagga, inte ens Wasalines nybygge skulle ha råd att sätta finsk flagga om man skulle genomföra det här förslaget att skära 40 miljoner euro från bemanningsstödet. Och inget fartyg i Sverigetrafiken skulle då ha finsk flagga, utan alla skulle få svensk flagg i stället och det skulle äventyra Finlands försörjningsberedskap.

Just därför, ärade talman, hoppas jag att man kanske har missförstått vad det här stödet faktiskt går ut på. För det här skulle de facto äventyra 5 000 arbetsplatser, det skulle vara ett snabbt sätt att bli av med 5 000 arbetsplatser. Vi har 7 000 sjöarbetsplatser i Finland och 5 000 blir man på det här sättet ganska fort av med. Men så här är det ju när man gör skuggbudgetar. Jag vet det också, under förra mandatperioden, man ska få dem att balansera och det inte är lätt och det är komplexa helheter som man ska skapa.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Avslutningsvis hoppas jag att man kan titta på det här förslaget igen, för förra veckan godkände ju riksdagen enhälligt ett förslag om att höja bemanningsstödet med 7 miljoner euro. Kommunikationsutskottet var enhälligt och fattade det betänkandet, och samlingspartiet var med och höjde bemanningsstödet med 7 miljoner euro förra veckan. Så det skulle vara ologiskt att sedan nu nästa vecka skära det med 40 miljoner.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.

5. Keskustelualoite kokoomuksen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista vuodelle 2021

Keskustelualoite KA 10/2020 vp

Keskustelu

Asian käsittely päättyi.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 4. asiakohdassa]

6. Keskustelualoite kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista vuodelle 2021

Keskustelualoite KA 8/2020 vp

Keskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Päiväjärjestyksen 6. asiana on kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetti.

Keskustelu

18.41 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä on jo todellakin hyvin käyty tätä keskustelua, mutta haluan nostaa esiin vielä pari asiaa, joita en pystynyt tuon debatin aikana selventämään.

Täällä kysyttiin kristillisdemokraattien ilmastopolitiikasta, ja meillä on tässä ehdotus, jolla palautettaisiin Ilmastorahastolle annettu lisäpääoma ja lakkautettaisiin tämä Vaken Ilmastorahasto, ja sillä tavoitellaan 300 miljoonan euron säästöä. Perustelen tätä sillä, että valtioneuvoston kanslia ja työ- ja elinkeinoministeriöhan asettivat viime vuonna selvitysmiehen laatimaan selvitystä valtion sijoitus- ja kehitysyhtiöiden rooleista, ja selvitysmies suositteli, että Vake Oy liitettäisiin Suomen Teollisuussijoitukseen ja että Vakelle annettu pääoma palautetaan valtiolle. Kyllä tämä Vaken toiminta osoittaa, että valtion sijoitusyhtiö on väärä tapa luoda uusia innovaatioita ja kehittää yritystoimintaa, eikä valtion tehtävä ole toimia riskisijoittajana vaan luoda vakaa toimintaympäristö yksityiselle sektorille. Mielestämme ilmastotoimia voidaan tukea panostamalla lisää varoja tki-toimintaan.

Jos vielä näitä ilmastotoimia ryhmämme vaihtoehdossa katsotaan, niin esimerkiksi tämä hedelmien ja vihannesten veronkevennyshän suosisi nimenomaan kasvispitoisen ruoan kulutusta ja olisi siltä osin myös ilmastomyönteinen toimi.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Sitten toinen asia: Kysyttiin tästä Sitran pääoman tulouttamisesta, joka tässä vaihtoehdossamme toisi 100 miljoonaa euroa tällaisena kertaluontoisena lisänä. Valtiovarainministeri Vanhanen täällä tulkitsi, että katsoisimme tämän jonkinlaiseksi pysyväksi rahoitukseksi, mutta nimenomaan näin ei ole, vaan on kysymys luonnollisesti kertaluontoisesta toimesta, jonka myös käyttäisimme vain ensi vuoden osalta kertaluontoiseen kohteeseen, eli käyttäisimme tästä saadut varat yritysvetoisten kehityshankkeiden rahoittamiseen.

18.44 Joakim Strand r: Arvoisa puhemies! En halua tätä debattia pitkittää, vaan ihan muutama lyhyt kommentti tähän, mitä tulee Vakeen ja Ilmastorahastoon. On totta, että sillä on nyt näytön paikka, mutta itse toivon ja uskon, että se voi olla hyvä vivuttamaan nimenomaan uusia teknologioita ja energia- ja ympäristöteknologian senttyyppeihin järjestelmätason ratkaisuihin, jotka eivät synny automaattisesti markkinoilla. Se ei aina vain riitä, että luodaan yleisesti stabiilit toimintaedellytykset, koska monta kertaa markkinat itsessään vastustavat innovaatioita, koska he elävät sillä bisneksellä, mitä heillä on, eikä sillä, mitä on ehkä viiden tai kymmenen vuoden päästä. Eli tarvitaan sellaista vipua, mutta sen tulee olla fokuksittua ja myös sellaista, että se tuo yksityisiä tki-panostuksia sinne rinnalle, eli käytännössä tuetaan sellaista, mikä ei muuten lähtisi käyntiin. Tämähän on se iso kysymys koko tämän EU:n elpymispaketin osalta, että pystymmekö me luomaan tarpeeksi edellytyksiä myös yksityisille tki-investoinneille.

Sitten Sitrasta vain mainitsen, että Sitrahan itse päätti tasan vuosi sitten pääomittaa korkeakouluja, oliko se 100 miljoonalla eurolla. Aika hyvä siivu sekin. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 4. asiakohdassa]

7. Keskustelualoite Liike Nyt -eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista vuodelle 2021

Keskustelualoite KA 11/2020 vp

Keskustelu

Asian käsittely päättyi.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 4. asiakohdassa]

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 98/2020 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 16/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 16/2020 vp.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kymäläinen.

Keskustelu

18.45 Suna Kymäläinen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esityksellä saatetaan kansallisesti täytäntöön niin sanottu teledirektiivi ja audiovisuaalisia mediapalveluja koskevaan direktiiviin tehdyt muutokset. Esitykseen sisältyy kuitenkin myös merkittäviä kansallisia viestinnän toimivuuteen, turvallisuuteen ja muun muassa kuluttajan suojaan liittyviä lakimuutoksia. Liikenne- ja viestintävaliokunta pitää mietinnössään esitystä hyvin valmisteltuna ja esityksessä tehtyjä ehdotuksia hyvin perusteltuina.

Hallituksen esitys on erittäin laaja. Valiokunta on käsitellyt mietinnössään muun muassa kyberturvallisuutta ja kriittisissä verkon osissa käytettäviä laitteita, tiedonsaannin estoa koskevaa määräystä, vähäistä paikallista verkkopalvelua, esteettömyyttä, internetyhteyspalvelun yleispalvelunopeuden nostamista, valtakunnallisia tilaajanumeroita ja määräaikaisten viestintäpalvelusopimusten enimmäiskestoja koskevia säännöksiä sekä haja-asutusalueiden viestintäyhteyksien toimivuutta ja kehittämistä.

Valiokunta on tehnyt esitykseen perustuslakivaliokunnan lausunnossa edellytetyt täsmennykset ja muut tarvittavat muutokset. Lisäksi valiokunta on tehnyt mietinnössään esitykseen erilaisia selkeyttäviä, virheitä korjaavia ja sääntelyä yhtenäistäviä muutoksia. Valiokunta on muun muassa korjannut sääntelyä muun muassa siten, että se koskee myös Ahvenanmaan hätäkeskuksia, jatkanut valtakunnallisten tilaajanumeroiden hinnoittelua koskevan sääntelyn siirtymäaikaa noin vuodella ja täsmentänyt sääntelyä, jolla annetaan kuluttajille mahdollisuus tarkastaa matkaviestinverkon määräaikaisen puhelinliittymäsopimuksensa päättymispäivämäärä esimerkiksi tekstiviestillä tai muulla vastaavalla helpolla tavalla.

Arvoisa rouva puhemies! Kansallinen turvallisuus ja viestintäverkkolaitteet:

Nyky-yhteiskunta on lähes kaikilta keskeisiltä ja elintärkeiltä toiminnoiltaan riippuvainen tietojärjestelmien ja viestintäverkkojen toiminnasta, ja yhteiskunnan riippuvuus kyberympäristöstä todennäköisesti syvenee lähivuosina edelleen muun muassa 5G-verkkojen käyttöönoton myötä. 5G-teknologiaan liittyy paljon mahdollisuuksia, mutta sen käyttöön liittyvänä yhtenä riskinä on tunnistettu tiedustelun ja mahdollisen vihamielisen vaikuttamisen toteuttaminen muun muassa laitetoimittajien kautta. Myös lainsäädännön on mahdollistettava ongelmien ehkäisemiseksi ja ongelmista toipumiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Esityksellä pannaan täytäntöön Euroopan unionin 5G-verkkojen turvallisuuteen liittyvän yhteisen keinovalikoiman toimenpide, joka koskee verkon kriittisten osien suojaamista. Esityksen mukaan viestintäverkkolaitetta ei saa käyttää viestintäverkon kriittisissä osissa, jos on painavia perusteita epäillä, että kyseisen laitteen käyttäminen vaarantaisi kansallista turvallisuutta tai maanpuolustusta. Liikenne- ja viestintävirasto voi tietyin edellytyksin määrätä tällaisen laitteen poistettavaksi, ja turvallisuuskysymysten käsittelyä varten perustetaan uusi verkkoturvallisuuden neuvottelukunta.

Valiokunta katsoo, että viestintäverkkojen ja viestintäpalveluiden luotettavuus ja turvallisuus ovat ehdottomia edellytyksiä yhteiskunnan elintärkeille toiminnoille ja kansalliselle turvallisuudelle. Valiokunta pitää välttämättömänä, että kansallista turvallisuutta vaarantaviin viestintäverkkolaitteisiin pystytään puuttumaan jo ennen kuin kansallisen turvallisuuden vaarantumisesta on aiheutunut vahinkoa yhteiskunnalle ja sen elintärkeille toiminnoille.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

le. Valiokunta on täsmentänyt ehdotettua sääntelyä perustuslakivaliokunnan lausunnon edellyttämällä tavalla. Valiokunta on täsmentänyt sekä viestintäverkon kriittisten osien määrittelyä että sitä, missä tilanteissa viestintäverkkolaitteen käyttäminen väärin vaarantaa sillä tavoin kansallista turvallisuutta ja maanpuolustusta, että sen käyttö on kielletty ja se voidaan määrätä poistettavaksi.

Valiokunta pitää mietinnössään tärkeänä, että jatkossa seurataan muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimenpiteitä yhteisen keinovalikoiman toimeenpanossa ja varmistetaan, että Suomen omaksuma sääntely ja toimintatavat ovat riittävän yhtenäiset, kattavat ja tehokkaat yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Mietintöön sisältyy kaksi vastalauseetta.

18.50 Matias Marttinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia valiokunnan puheenjohtajalle esittelystä. Ennen kuin nyt lyhyesti esittelen kokoomuksen vastalauseen, haluan kyllä todeta, että pääosin valiokunnan työ on kyllä sujunut erittäinkin hyvässä yhteistyössä ja aivan valtaosasta asioista olemme olleet yksimielisiä, mikä näkyy myös siinä, että meilläkin käytännössä pykälävastalause koskee siis aivan yksittäistä asiaa, mikä on — tämän sanottuani — kylläkin erittäin merkityksellinen.

Kyse on tästä niin sanotusta vähäisen paikallisen verkkopalvelun tarjoamisesta, josta kävimme valiokunnassa aika pitkänkin keskustelun. Eliikkä kyse on siis siitä, että nämä verkkotoimiluvat ovat tällä hetkellä valtioneuvoston toimivaltuuden alaisina myönnettäviä ja nyt sitten tämä hallituksen esitys ja nyt mietintö lähtevät siitä, että jatkossa näillä vähäisillä rajatuilla alueilla toimivassa matkaviestinverkossa, jossa harjoitetaan yleistä teletointa, tätä verkkotoimilupaa ei tulisi edellyttämään vaan että sitä voitaisiin harjoittaa sitten pelkästään Liikenne- ja viestintäviraston myöntämän radioluvan nojalla.

Tässä on varmasti nyt kaksi näkökulmaa, mitkä on syytä tuoda tässä keskustelussa esille. Toinen on tämä kilpailun ja näiden uusien liiketoimintamuotojen kehittäminen, joka on kyllä varsin relevantti näkökulma, en sitä kiistä lainkaan. Toisaalta täytyy myös todeta se, että suomalaisten käytössä on tällä hetkellä itse asiassa maailman nopeimmat tietoliikenneyhteydet verrattuna taas vastaavasti niiden kustannuksiin, ja tähän on myös tekijä, minkä takia eri puolilta maailmaa tullaan katsomaan sitä, miten Suomessa tätä taajuuspolitiikkaa on kehitetty. Näin ollen tämä harkinta saa ainakin itselläni ehkä hieman toisenlaisen näkökulman tässä asiassa, sillä käytännössä turvallisuusviranomaiset ovat tuoneet syvän huolen siitä, että tämä pykälä ja sen säännökset mahdollistavat sen, että tämä vähäinen rajattu alue voi koskea esimerkiksi kokonaista kaupunginosaa, ja tässä on tuotu esille myös se, että tässä voi olla esimerkiksi satamia tai muita tällaisia ehkä strategisiakin alueita. Siltä osin tässä valvonnassa kyllä voi myös olla tämän sääntelyn myötä puutteita. Tämä on tuotu puolustus- ja sisäministeriöiden ja suojelupoliisin osalta keskeisesti esille, että heillä on siitä syvä huoli, mikä tulee olemaan tämän pykälämuutoksen vaikutus kansalliseen turvallisuuteen. Sen takia esitämme siis tässä pykälävastalauseessa, että tätä muutosta ei tehtäisi vaan että tämä valtioneuvoston menettely säilytettäisiin näiden verkkotoimilupien osalta.

18.54 Mats Löfström r: Ärade fru talman! Det här är ett enormt och viktigt lagförslag i ett komplicerat område där den tekniska utvecklingen går i rasande takt. Precis som ordförande Suna Kymäläinen presenterade så är det här området otroligt brett.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Här finns också små, små viktiga detaljer. En sådan viktig detalj är den som uppdaterar bestämmelserna om varningsmeddelanden, och därmed förbättrar medborgarnas tillgång till information i nödsituationer. Enligt det ursprungliga lagförslaget skulle mobiloperatörer inte behöva lämna ut information om nödsamtal till Alarmcentralen på Åland vilket kunde ha fått väldigt farliga konsekvenser. Åland hör nämligen inte till Nödcentralverket utan Landskapsalarmcentralen är placerad under polisen på Åland. Att Landskapsalarmcentralen inte nämndes i lagförslaget var helt klart ett misstag och inte ont menat. Men det var viktigt att felet upptäcktes i tid så att det kunde rättas till, vilket nu har gjorts i utskottsbehandlingen, och stort tack till hela utskottet för det.

Ärade talman! Efter att missen upptäcktes var jag i kontakt med bland annat kommunikationsutskottets ordförande Suna Kymäläinen och utskottsråden. Kommunikationsutskottet såg snabbt till att Ålands landskapsregering hördes i ärendet, vilket var viktigt. I utskottet har man sedan ersatt ordet Nödcentralverket med ordet nödcentralen.

Det här kan verka som en liten sak, men om felet skulle gått obemärkt förbi skulle mobiloperatören i värsta fall kunnat sluta ge ut information till Alarmcentralen på Åland. Det skulle varit otroligt illa, och i värsta fall kunnat skapa livsfarliga situationer. Vi skulle säkerligen fått den behövliga ändringen till stånd snabbt i riksdagen igen, men det är redan tillräckligt lång tid för att missen skulle ha kunnat fått en farlig konsekvens i värsta fall. Därför är det oerhört viktigt att den här lilla, lilla detaljen och lilla felet upptäcktes och att vi fick det rättat här i tid. Tack till hela kommunikationsutskottet för den viktiga saken och beredskapen att snabbt agera i det här ärendet.

18.58 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos liikenne- ja viestintävaliokunnan puheenjohtaja Kymäläiselle valiokunnan mietinnön esittelystä. Kyseessä on todella laaja lakikokonaisuus, ja se käsittelee erittäin laajasti viestinnän alaa. Omasta mielestäni siinä on muutamia erittäin tärkeitä asioita, jotka on tuotu tähän lakitasolla esille ja myöskin mietinnössä hyvin käyty läpi. Yksi on kyberturvallisuus, ja itse uskon, että se on jatkossa entistä tärkeämpi, että meillä on siihen myöskin selkeät lain pykälät ja kyberturvallisuuteen kiinnitetään entistä enemmän huomiota. Se on tullut esille myöskin viime vuosina, kun on jatkuvasti tarvinnut lisätä määrärahoja kyberturvallisuuteen.

Toinen on uusi asia, joka oikeastaan liittyy tähän samaan asiaan, verkkoturvallisuuden neuvottelukunta. Nyt se perustetaan, ja se on uusi toimija. Uskon, että lähitulevaisuudessa ja jatkossa sillä on erittäin iso rooli myöskin näissä asioissa.

Tärkeää tässä lakikokonaisuudessa on nytten myöskin se, että määräaikaisen viestintäpalvelusopimuksen enimmäiskesto on jatkossa enintään 12 kuukautta. Siitä on tullut paljon kansalaisilta palautetta, että se laskettaisiin vuoteen, ja se myöskin on nyt linjattu, että kun se on päättymässä, niin operaattoreiden tulee tekstiviestin tai vastaavan kautta lähettää tieto tästä sopimuksen päättymisestä. Se on myöskin hyvää palvelua asiakkaille ja kansalaisille.

Tärkeä asia on myöskin se, että nyt tämän lain mukaan yleispalvelunopeuden nostaminen tapahtuu. Se ei ole suuri asia, mutta siitä, paljonko sitä nostetaan, on käyty keskustelua, ja omasta mielestäni on nyt tärkeä asia, että on lähdetty tälle tielle.

Tässä on myöskin kiinnitetty erittäin tärkeään asiaan huomiota, nimenomaan haja-asutusalueiden ja saaristoalueiden viestintäyhteyksiin, että ne ovat myöskin jatkossa toimivat. Tietysti tuossa seuraavassa asiassa kiinnitetään vielä entistä enemmän siihen huomiota, mutta se on jo tässäkin huomioitu. Se on hyvä asia.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Sitten oikeastaan tähän, mikä kokoomuksen vastalause on. Siinä on kiinnitetty tärkeään asiaan huomiota, se myönnettäköön, nimenomaan tähän ”vähäinen paikallinen verkkopalvelu”, mitä se käsittää, mitä siinä kohdassa on. Myöskin siitä asiasta keskusteltiin hyvin paljon valiokunnassa ja saatiin eri ministeriöiden näkemyksiä. On aivan totta, että siitä eri ministeriöt ovat huolissaan, miten siinä turvataan jatkossa tämä asia. [Puhemies koputtaa] Uskon, että tämä muotoilu, mikä nyt on tässä valiokunnan mietinnössä, on eräänlainen kompromissi ja tällä päästään eteenpäin.

19.01 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan, jottei jää kiittämättä, haluan tässä heti alkuun kiittää valiokuntaa tästä laajan lakipaketin käsittelystä, ja kuten täällä edustaja Marttinen totesikin, tätä ollaan hyvässä yhteistyössä tehty, vaikka tähän kaksi vastalauseetta sitten erilaisista nyansseista liittyikin.

Itse asiassa haluaisin tästä kokoomuksen vastalauseesta todeta, tai ehkä enemmän hallituksen kannasta, mitä mietimme tästä ja mistä tässä on kysymys: On tärkeää muistaa, että paikallisen verkkopalvelun tarjoaminen rajatulla alueella edellyttää edelleenkin radiolupaa, vaikka verkkotoimilupaa ei enää vaaditakaan. Yrityksen tietoturvaan ja toimintavarmuuteen liittyvät velvoitteet eivät ole sidoksissa siihen, mikä taho vaaditun luvan myöntää. Tässä kyseisessä säännöksessä on sen sanamuodon mukaan kyse yleisestä teletoiminnasta, joten säännöksessä tarkoitettua toimintaa harjoittavat toimijat ovat siten sähköisen viestinnän palveluista annetun lain näkökulmasta yksiselitteisesti teleyrityksiä. Näin ollen näitä toimijoita koskevat kaikki laissa säädetyt teleyrityksen velvollisuudet ja oikeudet. Liikenne- ja viestintävirasto ei myöskään myönnä radiolupaa ilman minkäänlaista lakiin perustuvaa harkintaa tai tietoja radiolupaa hakeneesta tahosta ja sen toiminnasta. Liikenne- ja viestintävirasto voi lain nojalla määrätä pakkokeinoja, kuten uhkasakon ja teettämisen, ja lopulta tarvittaessa kieltää teleyritykseltä teletoiminnan harjoittamisen, jos teleyritys määrätyistä seuraamuksista huolimatta vakavasti ja olennaisella tavalla rikkoo tai jättää noudattamatta lain säädöksiä.

Valiokunta kuitenkin mietinnössään toteaa, että turvallisuusnäkökohtien varmistamiseksi jatkossa on tärkeää kiinnittää huomiota myös radiolupaan liitettäviin lupaehtoihin ja arvioida, voidaanko niiden avulla ehkäistä mahdollisten turvallisuusuhkien toteutumista. Valiokuntana olemmekin mietinnössämme painottaneet, että valtioneuvoston tulee ottaa radioluvan myöntäminen myös päätettäväkseen.

Mitä tulee vielä perussuomalaisten vastalauseeseen: He olivat huolissaan sananvapauden rajoittamisesta ja halusivat poistaa kaikki viittaukset perusmuotoiseen kiihottamiseen kansanryhmää vastaan. Valiokuntana katsoimme kuitenkin, että on tärkeää, että sähköisen viestinnän palveluissa, joissa tällainen rikollinen toiminta on nykyään valitettavasti yhä helpommin mahdollista, tällaiseen toimintaan voidaan lain nojalla tarvittaessa puuttua. Esimerkiksi tiedonsaannin eston osalta estomääräys voidaan ehdotuksen mukaan antaa ainoastaan tilanteissa, [Puhemies koputtaa] joissa tiedonsaannin estoa koskevien hyötyjen voidaan katsoa olevan merkittävästi suuremmat kuin verkon käyttäjien sananvapauteen ja muihin perusoikeuksiin kohdistuvat rajoitukset.

Yleiskeskustelu päättyi.

Asian käsittely keskeytettiin.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi laajakaistarakentamisen tuesta

Hallituksen esitys HE 221/2020 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 17/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 17/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

19.05 **Suna Kymäläinen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunta esittää hyväksyttäväksi lain laajakaistarakentamisen tuesta. Julkisen talouden suunnitelman mukaan hallituksen esityksen mukaiseen tukiohjelmaan varataan 5 miljoonaa euroa vuodelle 2021. Esitetyllä tuella nopeiden laajakaistayhteyksien piiriin on tavoitteena saada noin 10 000 uutta kotitaloutta ja vapaa-ajan asuntoa. Valiokunta pitää esityksen tavoitteita hyvinä ja kannatettavina.

Mietinnössä käsitellään teknologianeutraaliutta, säädettyjä nopeuksia, vapaa-ajan asuntojen tukea ja kuntien maksuosuuksia. Tämän lisäksi valiokunta kiinnittää huomiota laajakaistainvestointien selvittämiseen ja viestintäyhteyksien kehittämiseen sekä tavoitteiden seurantaan.

Teknologianeutraaliuden periaatteen mukaisesti erilaisilla teknologioilla toteutettavia verkkoja voidaan hyödyntää erilaisten alueiden tarpeita vastaavasti sekä kiinteässä verkossa että mobiiliverkossa.

Valiokunta kantaa huolta säädettyistä nopeuksista ja katsoo, että tulee varmistaa, että asetuksessa säädettävät nopeudet mahdollistavat etätyön ja monet tietoyhteiskunnan palvelut. Saapuvan ja lähtevän liikenteen nopeuksien välillä ei pidä olla isoja vaihteluita. Mietinnössä pidetään välttämättömänä, että valtioneuvosto tarkoin arvioi ja seuraa nopeuksien riittävyyttä ja tarvittaessa ryhtyy toimenpiteisiin nopeuksien tarkistamiseksi asetuksessa. Valiokunta pitää hyvänä tuen laajentamista koskemaan myös vapaa-ajan asuntoja.

Arvoisa puhemies! Mietinnössä kannetaan myös vakavaa huolta kuntien maksuosuuksista. Valiokunta korostaa, että mikäli kunnan maksuosuus edellytetään asetusluonnoksen mukaisesti, on tärkeää, että tukiprosenttien kriteerit on määritelty siten, että niillä voidaan varmistaa hankkeen taloudellinen onnistuminen eri puolilla maata. Huomiota kiinnitetään myös covid-19-pandemian aiheuttaman taloudellisen tilanteen vaikutuksiin kuntien maksukykyyn, ja valiokunta toteaa, että pitää tarkkaan harkita kuntien maksuosuusluokkia.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että kuntien maksuosuusluokkia vahvistettaessa kuntien luokkaa pitää harkita tarkkaan ja kriteereitä tulkita kuntien ja asiakkaiden etujen mukaisesti. Näin mietinnössä katsotaankin, että pitää pyrkiä siihen, että korkeimmassa luokassa ei olisi montaa kuntaa vaan suurimman osan tulisi kuulua alimpaan luokkaan. Valiokunta korostaa, että asetusta pitää arvioida ja seurata ja tarpeen vaatiessa muuttaa, ja esittää eduskunnalle hyväksyttäväksi lausuman: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa tarkoin lain tavoitteiden toteutumista ja varsinkin että kuntien maksuosuudet eivät muodostu kohtuuttomiksi, ja tarvittaessa ryhtyy toimenpiteisiin lain ja asetuksen muuttamiseksi.” Tämä siis lausuma, jonka valiokunta mietinnössään esittää.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Arvoisa rouva puhemies! Laajakaistainvestointien selvittämisen ja viestintäyhteyksien kehittämisen osalta valiokunta toteaa, että Suomen kestävä kasvun ohjelma on parhailaan valmisteltavana, minkä yhteydessä selvitetään nopeiden laajakaistayhteyksien edistämisen kokonaistilannetta. Liikenne- ja viestintäministeriö on todennut valiokunnalle, että Suomi aikoo edistää edistysellisten viestintäyhteyksien kehittämisen rahoittamista myös EU:n elpymispaketista.

Valiokunta pitää välttämättömänä että valtioneuvosto seuraa tarkoin lain ja asetusten tavoitteiden toteutumista kokonaisuutena ja tarvittaessa ryhtyy nopeisiin toimenpiteisiin ongelmien korjaamiseksi.

Mietintöön jätettiin vastalause.

Arvoisa rouva puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus: ”Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 221/2020 sisältyvän lakiehdotuksen. Eduskunta hyväksyy yhden lausuman.”

19.10 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Valiokunnan puheenjohtaja Kymäläinen minusta aika hyvin kävi niitä keskusteluja läpi, ja minusta valiokunnan lausunto on kiinnittänyt aika hyvin huomiota niihin epäkohtiin, tai kysymyksiin lähinnä, tämän tulevan laajakaistahankkeen osalta, mitä varmaan sitten rakentamisvaiheessa tulee eteen.

Tietysti on tärkeää, että 2010 aloitettua laajakaistarakentamisohjelmaa tällä esityksellä nyt sitten jatketaan 5 miljoonan euron panostuksella, ja esitys on tietysti osa hallitusohjelman toteuttamista elinvoimaisen Suomen rakentamiseksi.

Tukiohjelma suunnataan erityisesti alueille, joille ei ole tulossa kaupallista toimintaa ennen vuotta 2025, ja tavoitteena on saada noin 10 000 asiakasta laajakaistan piiriin. Tärkeää on, että tukikelpoisuutta on laajennettu esimerkiksi vapaa-ajan asuntojen osalta ja turhaa byrokratiaa myös sitten tuen osalta purettu. Hyvien tietoliikenneyhteyksien tarpeen on korona-aika osoittanut, kun moni työntekijä on siirtynyt etätöihin ja hoidamme asioita monesti kotoa tai vapaa-ajan asunnolta käsin.

Esityksen ympärillä on käyty keskustelua esityksen teknologianeutraalisuuden ympärillä. Itsekin olin aiemmin vahvasti pelkästään valokuiturakentamisen puolesta puhuja, mutta teknologian kehityksen huikaa vauhti juuri tällä sektorilla puoltaa sitä, että tässä yhteydessä toteuttamista viedään eteenpäin eri teknologioilla, jolloin pystymme toteuttamaan paremmin eri alueiden tarpeita kiinteässä verkossa ja mobiiliverkossa.

Teknologia kehittyy, ja 5G, erilaiset tukiasemaratkaisut ja kotitalouksien vastaanotinjärjestelmät tuovat myös mobiililaajakaistan mahdollisuuden aidoksi ja monesti myös halvemmaksi vaihtoehdoksi. Itsekin tässä olen jopa 1 000 megabitin antennipurkkia hypistellyt käsissäni, ja se kertoo vain, miten nopeasti tässä maailmassa mennään eteenpäin.

Lakiehdotuksessa on kiinnitetty huomiota myös liikenteen symmetrisyyden poistuessa tietoliikenteen vaihteluväleihin saapuvan ja lähtevän liikenteen osalta, mikä on aika merkityksellinen sitten käyttäjän näkökulmasta.

Tärkeää on myös, että edistämme ja nopeutamme rakentamista eri teknologioilla, kun hallituksen tarkoitus on, että yhtenä osana EU:n elvytyspakettiin kuuluu viestintäyhteyksien kehittäminen. Tärkeää on myös ennen lisärahoituksia ja elvytyspakettia saada kokonaiskuva laajakaistahankkeesta ja sen edistämisen tilannekuvasta.

Suurin ehkä semmoinen kysymysmerkki, minkä valiokunnan puheenjohtaja nosti hyvin esille, on minusta tämä kuntarahoituksen puoli, johon valiokunta on myös kiinnittänyt huomiota. 33 prosentin maksuosuuden piirissä on noin 80 prosenttia kunnista, ja kun kuntata-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

louden tilanne ja kuntatalouden hämärä tulevina vuosina tiedetään, niin vaikeaa on ennustaa nyt sitten, miten tähän kunnat innostuvat. Sen takia onkin tärkeää nyt seurata lain toteuttamista ja rahoituksen käyttöä, kun hanke lähtee eteenpäin.

19.14 Mikko Ollikainen r: Ärade fru talman, arvoisa rouva puhemies! Tämä on todella hyvä ja hieno asia, että tästä laista keskustellaan nyt salissa ja että liikenne- ja viestintävaliokunta on tätä käsitellyt. Tämä osaltaan tukee myös niitä sähköisen viestinnän palveluita, joista puhuttiin, ja sitten toki etätyötä, jossa on nyt sitten tehty digiloikka. Yleensähan puhutaan paljon teistä, mutta nämä ovat digitaaliset tiet, ja me olemme kyllä aika vaikeassa tilanteessa, jos meillä eivät digiyhteydet toimi tulevaisuudessakaan. Niiden pitää olla ihan täydelliset.

Haluan kanssa nostaa esille tämän, mistä edustaja Torniainen mainitsi edellisessä asiakohdassa, eli se koskee harvaan asutettuja maaseutualueita ja saaristoa, että nämä asiat ovat kunnossa myös siellä. 10 000 kotitaloutta on kuitenkin aika monta, mutta me tiedämme, että esimerkiksi EU:n elpymisrahaston kautta pystyttäisiin mahdollisesti vielä lisäämään ja laajentamaan tätä, ja se on minusta todella hieno asia.

Toki kuntatalous huolettaa, minkä edustaja Eskelinen tässä edellisessä puheenvuorossa nosti esille. Sinänsä tämä on kyllä myös kansalaisille, kuntalaisille, yksi tärkeä investointi, joten näen, että on tärkeää myös kunnille, että ne priorisoivat tämän.

Mielestäni on hyvä myös, että valiokunta nostaa esille tämän lausuman, koska tämä on tärkeä asia tulevaisuutta ajatellen ja myös tulevaisuudenuskoa ajatellen, että pystytään tekemään etätyötä myös vapaa-ajan asunnoista katsoen. — Kiitos.

19.16 Ari Koponen ps: Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset pitävät tätä uutta laajakaistarakentamisen tuen esitystä, joka on käytännössä vanhan esityksen jatko, tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. [Mikko Ollikainen: Hyvä!] Esitys esimerkiksi mahdollistaa laajakaistarakentamisen tukemisen alueille, joilla nopean laajakaistan kaupallista tarjontaa ei tällä hetkellä ole. Tasapuolisella saavuttamisella on olennainen merkitys maamme reuna-alueilla toimiville yrityksille.

Olemme kuitenkin huolissamme siitä, että nyt mahdollisesti rakennettavat yhteydet eivät ole riittävän nopeita ja toimintakykyisiä tulevaisuudessa. Samalla olemme huolissamme siitä, että yleinen kuntien maksuosuus esityksessä on yhä varsin korkea tullen liian rasakaksi nykyisessä haastavassa taloudellisessa tilanteessa, jossa nyt elämme. Miten uudella lailla varmistetaan se, että kunnille ei syntyisi sellaisia vakavia taloudellisia seuraamuksia kuin mitä hankkeen aiemmassa vaiheessa on tapahtunut? Kuntatalouden näkökulmasta oleellisin kysymys onkin juuri kunnan rooli, maksuosuudet sekä se, miten ne määritellään.

19.17 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys, tämä laki, on jatkumoa edellisille laajakaistalakeille, jotka on todettu tarpeellisiksi ja joita on haluttu myöskin jatkokehittää. Viimeistään nyt tänä vaikeana korona-aikana etätyö on osoittanut sen, että koko Suomessa tarvitaan nopeat, toimivat ja myöskin vakaat tietoliikennetytetydet ja puhelinyhteydet, ja siksi tämä lakiesitys on erittäin hyvä. Tietysti tämä laajakaistalaki nytten on budjettilaki osaltaan, ja tällä halutaan varmistaa, että saadaan noin 10 000 uutta kotitaloutta ja vapaa-ajan asuntoa rakennettua laajakaistayhteyksien piiriin. Ensi vuoden budjetissa on varattu tuo 5 miljoonaa euroa, ja itse uskon, että jatkossa tarvitaan huomattavasti enemmän euroja myöskin näihin asioihin.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Tämä lakiesitys on kaiken kaikkiaan periaatteessa ihan hyvä ja kannatettava, ja vaikka tämä liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö on varsin kriittinen, kun tätä lukee, niin varsinaisesti se kriittisyys tulee nimenomaan noihin asetusluonnoksiin, mitkä on tämän lakiesityksen lopussa tuotu esille ja mitkä ovat sitten jatkossa valtioneuvoston asetuksia. Kaiken kaikkiaan varsinaisesti tämä lakiesitys on erittäin hyvä ja kannatettava.

Tämähän lähtee siitä, että tämä on nimenomaan teknologianeutraali jatkossa, elikkä tarvitaan sekä valokuitua että mobiililaajakaistaa jatkossakin. Itse uskon, että nimenomaan tällaista tarvitaan Suomessa, jotta me pääsemme edelleen edelläkävijäksi näissä nopeissa laajakaistayhteyksissä.

Mitä tulee tähän kriittisyyteen nimenomaan näiden asetusluonnosten osalta, mitkä ovat siellä lakiesityksen lopussa, niin itse toivon, että koska ne asetusluonnokset ovat nyt lausunnoilla tällä hetkellä ja tietävästi perjantaina lausuntojen pitäisi tulla takaisin, valtioneuvosto ottaa huomioon jatkossa nimenomaan, mitä niissä lausunnoissa kerrotaan ja lausutaan.

Itse olen myöskin jo valiokunnassa ottanut asiaan kantaa ja myöskin valiokunta on tuossa mietinnössään kiinnittänyt siihen huomiota, että kuntien maksusuudet eivät saa kohota kohtuuttomaksi etenkin tällaisessa taloudellisessa tilanteessa, mikä kunnilla tällä hetkellä on.

Myöskin vähimmäisnopeuksien tulee olla riittävät, [Puhemies koputtaa] niin että ne palvelevat tulevaisuuden toimia kotitalouksissa ja yrityksissä.

19.20 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että tätä laajakaistayhteyksiasiaa puidaan eduskunnassa näinkin usein. Vaikka lakiesitys ja liikennevaliokunnan mietintö on hyvä, ei sitä voi moittia, niin tietty realismi tästä mielestäni puuttuu. Se on selvä asia, että 5G-yhteyksillä ei maaseudun laajakaistayhteyksiä koskaan voi toteuttaa. Ongelma on siinä, kuten me kaikki tiedämme — ainakin ne, jotka olivat kuulemisessa mukana, en ole liikennevaliokunnan jäsen — että 5G-yhteydellä tukiasemien väli on noin 300 metriä. Miten joku edustaja voisi kuvitella, että Suomeen rakennetaan semmoinen antenniverkko, jossa 300 metrin välein on tukiantenneja? [Suna Kymäläinen: Ei sitä kaikkialle olla rakentamassa!] — Ei sitä rakenneta kaikkialle. — Siis ainoa mahdollisuus tämän laajakaistayhteyden toteuttamiseen Suomessa on se, että haja-asutusalueille ja isojen pintaalojen ja harvaan asuttuihin kuntiin rakennetaan laajakaistaverkko, koska se tukee sitten 5G-verkkoa, ja niillä alueilla, missä 5G:tä ei ole, niin 4G sitten. Jos linkkimastojen välillä ei ole valokuituyhteyttä, niin ei ole nopeita laajakaistojakaan. Se on kylmä tosiasia, ja valiokunta on aivan oikein kiinnittänyt huomiota siihen, että on tärkeää varmistaa, että asetuksessa säädettävät nopeudet mahdollistavat etätyön ja monet tietoyhteiskunnan palvelut. Juuri näin, mutta se ei toimi langattomilla laajakaistoilla maaseudulla, ei ikinä.

Edustaja Eskelisen kotikaupungin ja allekirjoittaneen kotikunnan Ilomantsin välinen matka on 70 kilometriä, ja laskin tuossa äsken laskimella äkkiä, että tukimastoja rakentamalla 300—400 metrin välein, jotta saataisiin sille välille koko alueelle kunnon verkko, pitäisi 4 000 antennia rakentaa 5G-verkkoa varten. Jokainen järkvy ihminen tietää, että se ei ole mahdollista. Eivät kenenkään rahat siihen riitä. Mutta kun valokuituverkko rakennetaan kerran kuntoon — en sano, että se on ikuinen, mutta kestää varmasti isältä pojalle ja vielä pojanpojallekin — niin se mahdollistaa täysin toimivan laajakaistayhteyden, olkoon se miten nopea tahansa. Ilomantsin laajakaistayhteys, joka perustuu valokuituverkkoon, on 100-megabittinen perushinnalla. Jos haluaa maksaa 10 euroa enemmän sen perushinnan

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

yli, saa 500 megaa, ja kun maksaa vielä toisen kymppin, saa 1 gigabitti sekunnissa -yhteyden. Elikkä minulla on kotona suurin piirtein paremmat yhteydet kuin minulla täällä on. Ymmärrän, että operaattorien seireenien kutsu on sellainen, että ei saa tulla kilpailua eikä heidän markkinoille saa mennä, mutta meidän tehtävänä ei tässä talossa ole kuunnella minäkään markkinamiehen markkinapuheita, vaan tunnustaa tosiasiat.

Se 100 megabittisekunnin yhteys ei sitä paitsi ole tänä päivänä mikään katto. Niin kuin sanoin, 1 gigabitin yhteyden hinta on allekirjoittaneella ja kaikilla Ilomantsissa 20 eurosta kiinni, jos sen haluaa. Se mahdollistaa erittäin nopean toiminnan missä tahansa. Esimerkiksi joku insinööritoimisto, joka suunnittelee rakennuksia, taikka monimutkainen sähkösuunnittelu, johon tarvitaan CAD-ohjelmia, vaativat valtavan isoja tiedostoja, joiden siirtäminen langattomalla laajakaistalla nykyolosuhteissa ei onnistu, maaseutuolosuhteissa ei varmasti onnistu. Nimimerkki kokemusta on.

Jos vielä tämän jälkeen joku sanoo minulle, että tehdään se langaton laajakaista... Ymmärrän minä sen, että jos on teleoperaattorin kanssa yhteistyössä ja yhteisymmärryksessä, niin varmaan sitä puolustaa, enkä minä ketään moiti siitä. Mutta tämä on vain realismia. Sitten pitää muistaa, minkä takia esimerkiksi kunnat, pankit, suuret yhtiöt tekevät kaikkensa, että saavat valokuituyhteyden. Otetaan terveystieteistä hyvä esimerkki: Kun potilas vaikka epäilee, että hänellä on keuhkokuume, hänestä otetaan röntgenkuva, ja kun on valokuituyhteydet, niin sillä saa lähetettyä sen röntgenkuvan hyvin nopeasti vaikka nyt Pohjois-Karjalan olosuhteissa Kuopion yliopistolliseen sairaalaan erikoislääkärin tutkittavaksi, että onko vaiko eikä ole vakava sairaus kyseessä. Kyseinen kuva siirtyy silmänräpäyksessä, ja jos lääkäri sattuu olemaan paikalla, niin vastaus tulee heti. Jos ei tällaista yhteyttä ole, niin ei toimi tämä yhteys.

Toivoisin, että kun näistä asioista puhutaan, niin tunnustetaan tosiasiat. Langattomalla laajakaistalla saavutetaan taajamissa hyvä nopeus, mutta se tarkoittaa, että 300 metrin välein pitää olla tukiasemia, ja Ilomantsiin tai jonnekin Lapin selkosille tai Kuhmoon tai minne tahansa Suomen selkosille ei näitä antenniverkkoja tule ikinä. Jokainen me sen tiedämme. Mutta kun rakennamme laajakaistaverkon, joka perustuu valokuitutekniikkaan, saamme sen jälkeen ihan rajattoman nopeuden yhteyden pienellä... Totta kai sitä verkkoa pitää huoltaa ja laitteet pitää pitää kunnossa, niin kuin kaikki sähkölaitteet yleensä, ei se sen kummempi ole, mutta se valokuitutekniikka on aivan ylivoimainen verrattuna näihin langattomiin laajakaistoihin, niin kuin sanoin. Ja sitten se mahdollistaa sen langattoman laajakaistan toiminnan siellä, missä se on järkevää, eli taajamissa. Mutta jossakin Hattuvaa-
ran kylällä, kotikyläni, ei 4G-verkostakaan paikka paikoin edes unta nähdä, kun ei sitäkään vielä siellä ole, ja 5G-verkko ei tule ikinä sellaisille kylille, mutta valokuitu muuten on ja televisio näkyy ja kaikki palvelut pelaavat. Toivon, että tässä asiassa ollaan realistisia. Ymmärrän toki, että markkinapuheitakin tarvitaan, mutta se ei saa ohittaa realismia.

19.26 Raimo Piirainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hoskonen puhui osin asiaa, mutta kyllä tämä 5G mahdollistaa myös sen, että voidaan tuolla kaupunkikeskuksissa 5G:llä toimia. Esimerkiksi Oulun satama on yksi malliesimerkki tällä hetkellä, missä 5G toimii ja logistinen toiminta on mahdollista.

Mutta onhan tässä todella hyvääkin, ja nimenomaan tämä laajakaista tässä on nyt mahdollista tehdä kuidulla mutta myös mobiiliyhteydellä. Ja täytyy olla kuitua, että mobiili toimii. Se on aivan selvä asia.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Mutta sitten näistä tukiprosenteista: Nekin vaihtelevat. Omassa kotikunnassani Kajaanissa 33 prosenttia pitää olla oma osuus. Kun tällä hetkellä 16 kilometrin päässä keskustasta asustelen, niin siellä on kumminkin 4G-yhteys, se toimii mobiilisti suhteellisen hyvin. Kun kaupungissa olen mitannut sitä, niin siellä 25 megabittisekuntia on maksiminopeus, minkä olen saanut mobiiliyhteydellä.

Sitten vielä näitä huomioita harvaan asutulta maaseudulta: Siellä on yrityksiä ja isoja maatiloja. Ne tarvitsevat tällä hetkellä kuituyhteydet. Mobiililla ne yhteydet eivät toimi, mitä siellä kaikennäköisiä toimintoja tällä hetkellä on. Eli kyllä tässä haasteita on rakentamisessa tällä 5 miljoonalla. Asia menee tietysti eteenpäin, ja minä nyt toivon todella, että myös siitä elpymisvälineestä sitten EU-rahaa saadaan tähän käytettyä ja sillä tavalla kehitettyä tätä mobiili- ja laajakaistayhteyttä yleensäkin.

Sitten täällä on tästä asetuksesta ja kuntien maksuosuuksista: Siinä kyllä kannattaa valiokunnan olla tarkkana, ja minusta täällä on valiokunta aika hyvin tämän seurantavastuun pistänyt päälle, että katsoo, millä tavalla tämä tilanne kaiken kaikkiaan etenee. Kun on ministeriön antama tämä asetus, niin siihen ei oikeastaan eduskunta pääse käpelöimään muulla kuin sillä, että se seuraa sitä, ja jos alkaa mennä kohtuuttoman kalliiksi kunnille se homma, niin silloin pitää kyllä heti siihen reagoida.

Mutta uskon, että 5G on joillakin alueilla, varsinkin taajamissa, todella sitä tulevaisuutta ja sillä pystytään paljon palveluja ja sähköistä viestintää kehittämään entisestään, ja sillä tavalla on tervetullut tämäkin raha. — Kiitos.

19.29 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys on kaiken kaikkiaan tervetullut ja ajankohtainen, varsinkin tällaisena aikana, jolloin kiinnostus etätyöhön ja myös vapaa-ajan asumiseen lisääntyy, tietysti tämän koronaepidemian aikana, mutta uskon kyllä, että tästä jää hiukan pysyvämpääkin ilmiötä tämän epidemian jälkeen.

Tällä tuella nopeiden laajakaistayhteyksien piiriin on tavoitteena saada 10 000 uutta kotitaloutta, mikä on hyvä tavoite, ja on hienoa, että laajakaistarakentamista pyritään mahdollistamaan tällä tuella sellaisille alueille, joilla nopean laajakaistan kaupallista tarjontaa ei ole. Mutta kuten täällä on käyty jo runsaasti keskustelua, niin kyllähän tässä ongelmaksi jää se, että maksuosuudet rasittavat nimenomaan niitä kuntia, joissa markkinaehtoista laajakaistan rakentamista ei synny, ja huolena on, että erittäin harvaan asutuille alueille ei tällä lailla hankkeita synny. Siksi on tietysti hyvä, että valiokunta on tähän liittyen myös tämän ponnen tehnyt, mutta kiinnitän huomiota siihen, että kuntien maksuosuuksista on tulossa myös äänestys tähän liittyen perussuomalaisen tekemänä. Kristillisdemokraateilla ei ole edustusta liikenne- ja viestintävaliokunnassa, mutta pidän kyllä perusteltuna tätä perussuomalaisen tekemää esitystä, jossa kuntien maksuosuutta hallituksen esitykseen verrattuna pienennetään.

19.31 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tämä koronavirusi on jo sen osoittanut ja nostanut esille sen tarpeen, että muun muassa tällaisiin turvallisuushäiriöihin vastataan kohentamalla esimerkiksi video- ja verkkoneuvotteluinfrarakenteita. Monissa etäpalavereissa Teamsilla, Skypellä, onpa se ollut mikä tahansa sovellus, on yleensä käynyt sillä lailla monelta osin, että se videoyhteys on pitänyt laittaa kiinni, että se ääni edes kuuluu. Tästä asiastahan on puhuttu jo kymmeniä vuosia, ja sitä varten on perustettu esimerkiksi Laajakaista kaikille -hanke ja tuotu esille sitä tulevaisuuden tietoisuutta, että näitä videoyhteyksiä on tänä päivänä, mutta niitä on myös sitten tulevaisuudessa.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Tässä tuotiin esille aikaisemmissa puheenvuoroissa muun muassa sote-palvelut. Täytyy muistaa, että laajakaistarakentaminen, mikä perustuu valokuituyhteyksiin, tuottaa palvelualustoja tulevaisuuden eri palveluille, ja sinne kuuluvat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Kyllä minä haluaisin tulevaisuudessa sieltä Kuhmon Hukkajärven perukalta saada sosiaali- ja terveydenhuollon palvelua. Välttämättä lääkäriin ei pääse siellä käsikopelolle, tai verikokeita ei pysty ottamaan, mutta ne peruspalvelut tulevat toimivan infran myötä, ja tämä hallituksen esitys tulee tätä edistämään.

Valiokunnan mietintö on todella hyvä, ja haluan nostaa myös tämän kuntien mak-suosuuden tässä esille sen suhteen, että kunnat ovat melko haasteellisessa taloudellisessa tilanteessa, ja kyllä valtiovalan pitää tämmöiseen perusinfran rakentamiseen laittaa enemmän satsauksia, niin että nämä kuuluvat perusinfran piiriin, jota valtion tulisi tehdä.

Sen haluan tuoda vielä kyllä tässä esille, että — en tiedä, miten valiokunnassa on keskustelua käyty — maaseutuohjelmien rahastoillahan on tehty kyläverkko-osuuskuntien toimesta hyvin kattavaa laajakaistarakentamista ja kyläverkkoja. Lievätkö olleet nämä asiat valiokunnassa keskustelussa, mutta haluan siitä muistuttaa, että monet maaseudun asukkaat ovat lähteneet jo nyt tuumasta toimeen ja rakentaneet alhaalta ylöspäin niitä kyläverkkoja ja laajakaistarakentamista ihan silläkin edellytyksellä, että se elämänlaatu paranee siellä maaseudulla.

19.34 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää muistaa nyt, että tämä on positiivinen esitys, vaikka valiokunnan mietinnössä on kriittisyyttä. Tämä on kuitenkin tässä ajassa tärkeää, että pyritään lisäämään nopeita laajakaistayhteyksiä koko Suomen alueelle ja myöskin vähentämään byrokratiaa tällä uudella mallilla. Pitää tietenkin ottaa huomioon se, että 5 miljoonaa euroa on rajallinen summa. Sen me toki hallituksessa myön-nämme, mutta, kuten tuolla aiemmin jo puheenvuorossani totesin, liikenne- ja viestintämi-nisteriö on valiokunnalle todennut, että Suomi aikoo edistää edistyksellisten viestintäyhte-yksien kehittämisen rahoittamista myös EU:n elpymispaketista.

Täällä edustaja Hoskonen totesi varsin kriittisesti, ja sen vuoksi haluan todeta, ettei an-neta nyt kuitenkaan väärää kuvaa tästä hallituksen esityksestä: Kuten tämän esityksen ni-mikin jo kertoo, kysymys on laista laajakaistarakentamisen tueksi, eli emme ole suinkaan tätä suuntaamassa pelkästään mobiiliverkkoihin, vaan edelleenkin tämä kuiturakentami-nen on tässä myöskin tärkeässä roolissa. Tämä vain laajentaa ja pyrkii olemaan ketterämpi ja myöskin edistämään sitä, että mobiiliverkkojen rahoittamiseen tarvitaan huomattavasti vähemmän varoja. Varmasti on niin, että Ilomantsissa, joka täällä mainittiin, ei varmasti ensi vuoden aikana, vuonna 2021, jota tämä lakiesitys koskettaa, niitä 5G-verkkoja vielä kattavasti rakenneta, eikä varmasti lähdetä rakentamaan ollenkaan.

Täällä keskustelussa tuotiin esille näihin aiempiin laajakaistatukiin liittyvät rahoituksen ongelmat. Kuvittelen, että tällä viitataan esimerkiksi Keski-Suomen ikävään historiaan tä-män laajakaistarakentamisen osalta, mutta samaan aikaan on myöskin muistettava se, että on niitä onnistuneitakin laajakaistaprojekteja, ja sen vuoksi tämän lain jatkamiselle nyt täs-sä muutetussa muodossa, jossa myös mobiiliverkot otetaan huomioon, on omat perusteen-sa.

Kiitän tässä vaiheessa jälleen, kun tuossa esittelypuheenvuoron yhteydessä jäi kiittämät-tä, valiokuntaa myös tämän asian kohdalla hyvin aktiivisesta toiminnasta ja hyvästä yhteis-hengestä.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

19.37 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hoskonen otti omassa puheenvuorossaan erittäin ansiokkaasti kantaa nimenomaan valokuidun rakentamisen hyötyihin ja vakauteen ja tarpeellisuuteen. On tosiasia, että valokuituyhteyksissä nopeudet ovat nimenomaan vakaita, ne ovat säännöllisiä ja ne ovat toimivia, ja on aivan selvä, että me tarvitsemme tulevaisuudessa nimenomaan myöskin valokuitua, mutta me tarvitsemme myöskin mobiililaajakaistoja. Se on tosiasia. Itse uskon, että tämän lain, tämän hallituksen esityksen kautta pystytään rakentamaan nimenomaan molempia tulevaisuudessa, kun otetaan vakavasti ne asetuksen ongelmat, mitkä tällä hetkellä ovat siellä asetusluonnoksissa, nimenomaan ne lausunnot, mitä tulee nytten valtioneuvostolle, joissa huomioidaan nämä haasteet. Me todellakin tarvitsemme sekä valokuitua että mobiililaajakaistaa. Molempia tarvitaan. Itse uskon, että haja-asutusalueilla ja maaseudulla ja harvaan asutulla alueella on tulevaisuudessa nimenomaan valokuitua, ja valokuitua tarvitaan myöskin tukiasemien välillä.

Tällä hallituksen esityksellä myöskin parannetaan sitä tilannetta, mikä tällä hetkellä on esimerkiksi kunnissa, kaupungeissa ja taajamissa. Siellä on monesti sellaisia niin sanottuja katvealueita useamman maston välissä, ja siellä ei toimi. Itse uskon, että tämä lakiesitys nyt parantaa niitä ongelmia, mitä siellä on.

Erityisen hyvää tässä esityksessä on se keskustan pitkäaikainen toive ja tavoite, että myöskin vapaa-ajan asunnot tulevat laajakaistarakentamisen tuen piiriin. Se on erittäin hyvä asia, ja uskon, että tällä edesautetaan monia hankkeita liikkeelle. Se on myöskin niiden rakentajille erittäin tärkeä asia.

Vielä palaan niihin asetuksiin, ja se, mikä on ongelma siellä, on kuntien maksuosuudet. Itse toivon, että siellä, mikä on nyt se kallein luokka maksuosuuksissa — se, että kunnat osallistuvat 33 prosentilla kustannuksiin — sitä prosenttimäärää voidaan laskea tai siellä olisi mahdollisimman vähän kuntia, sillä kuntien taloudellinen tilanne on tällä hetkellä se, että tuskin kovin moni kunta pystyy osallistumaan niin isolla prosenttimäärällä rakentamiseen. Toivon, että myöskin siihen, miten siellä on nyt määritelty se kuntien kantokykyluokka, kiinnitetään huomiota.

19.40 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Hallitus ei ole operaattorien asialla vaan suomalaisten asialla, ja pakko meidän on myös tunnustaa, että teknologia kehittyy ja 5G taitaa olla noin 20 kertaa nopeampi kuin 4G. Siinä on tietysti omat murheensa, mutta eihän tässä kukaan ole vastustanut laajakaistarakentamista valokuidun osalta — päinvastoin, kaikkihan tunnustavat laajakaistan ja valokuidun ylivertaisuuden näissä mobiili- ja tietoliikenneasioissa. Varmaan runkoverkot jatkossakin rakennetaan, mutta kyllä rinnalla pitää huomioida se, miten teknologia kehittyy, ja niitä hyödyntää sitten. Käytännössähän se varmaan koskee, niin kuin tässä keskustelussa on todettu, kaupunkien taajamia ja kaupunkoja ja ehkä joitain taajamia. Pitää olla kaikki työkalut käytössä, jotta siihen tavoitteeseen, mikä joskus on asetettu, päästäisiin täällä Suomessakin. Sillä tiellä minusta tämä hallituksen esitys on kumminkin tasapainoinen ja tämä ei sulje mitään pois, ja niillä vahvuuksilla varmaan verkkoa rakennetaan jatkossakin, ja siinä on valokuidulla iso rooli.

19.42 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin, kun kotikuntani 3 100 neliökilometrin alueella ruvettiin aikanaan neuvottelemaan paikallisten operaattorien elikkä — nimetkin voi sanoa — Soneran ja Elisan kanssa, että olisiko se mahdollista, niin viestin kyllä ymmärtää meikäläinenkin, kovakalloinen kaveri, että ei tipu eikä ripise,

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

ei varmasti tule. Ei minkäänäköistä mielenkiintoa haja-asutusalueelle langattoman nopean laajakaistaverkon rakentamiseen. Ei, se oli täysin nolla, ja sillä hetkellä piti vain tehdä päätös, haluammeko me sen vai emmekö halua. Ilomantsin kunnan osalta — 3 100 neliökilometriä, 5 000 asukasta — se maksoi noin 10 miljoonaa, ei se salaisuus ole. Kunta sijoitti siihen vähän yli 3 miljoonaa, asiakkaat eli kuidun ottajat yhden kolmanneksen myös, ja sitten Viestintäviraston avustuksella se vajaa kolmannes sieltä tuli. Eli tällä keinoin se pystytään tekemään.

Kannattaa muistaa sekin, että nyt elämme korona-aikaa. Ajatelkaapa yhteiskuntaa. En toivo mitään pahaa kenellekään, päinvastoin, kaikki taudit hävitkööt, mutta kun se ei kuitenkaan ole realismia. Näitä viruksia tulee olemaan, ei korona ole viimeinen, sen me tiedämme kaikki. Uusia tulee, ja toivon mukaan niidenkin kanssa pärjätään. Mutta tämä korona on meille opettanut etätyön tärkeyden. Kerron yhden lyhyen esimerkin: Tuttavani sisar tuli käymään Ilomantsissa, ja hänellä oli mukanaan tietokone. Hän on joku suunnittelija, ja hänellä oli siinä koneessa valtavan iso tiedosto, ja hän oli unohtanut lähettää sen jollekin asiakkaalle, joku tilaustyö. Hän sitten kauhistui sinne tultuaan, että hyvänä aika, ei hän täällä ole laajakaistaa, että miten hän lähettää sen täältä. No, sisko oli sanonut, että ei muuta kuin kirjaudut meidän sisäverkkoon, ja lähti hurauttamalla se valtavan iso tiedosto maailmalle, siinä ei mennyt kuin muutama millisekunti — elikkä kun nopea laajakaista on, mutta jos olisi oltu 4G-verkossa, niin ei mitään toivoa. Se monien, varmaan tuhansien megojen — en edes tiedä tiedoston kokoa — valtava suunnittelutiedosto lähti yhdellä hurauksella. Jos sitä laajakaistaverkkoa ei olisi ollut, niin se olisi ollut siinä sitten. Joensuuhun olisi pitänyt ajaa ja lähettää sieltä se. Tällä haluan todistaa sen, että taajamissa, missä 5G voi toimia, missä antenniverkko on tiheä, tukiasemaverkko on tiheä, ok, mutta haja-asutusalueilla se ei tule missään tapauksessa kysymykseen. Ei kellään ole varaa semmoisia rakentaa, mutta valokuituverkko on mahdollista rakentaa, ja se kestää, niin kuin sanoin, monien sukupolvien ajan, ja sitten se mahdollistaa terveyspalvelut, kaupat, yritykset ja pankit. Hyvä esimerkki on maatilat: jos maatila rakentaa uuden hienon navetan, jossa on lypsyrobotti, se tarvitsee langattoman valokuituyhteyden, että se toimittaja, joka sen laitteen on toimittanut, pystyy näkemään etäyhteydellä, miten se systeemi pelaa. Sillä voi operoida melkein mitä tahansa, se on niin nopea, joten toivon, että tämä ymmärretään.

Hyvä, että laki tuli, mutta kun sitten täydennämme ja annamme rahaa, niin annetaan nyt niistä EU-rahoista kerrankin rahaa semmoiseen paikkaan, missä siitä on todella hyötyä.

19.45 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä on lähtökohtaisesti hyvinkin positiivinen hallituksen esitys, ja tosiaan mietintö valiokunnasta on hyvä. Haluan vielä tuoda tässä omassa puheenvuorossani esille sen positiivisuuden, mitä tässä jo edustaja Torniainenkin toi ansiokkaasti esille, että tätä laajakaistarakentamisen tukea tulee nyt vihdoin myös vapaa-ajanasuntojen suuntaan. Tämähän edistää sitä monipaikkaisuutta, tulevaisuuden kaksoiskuntalaisuutta ja sitä, että työtä pystytään tekemään sitten myös vapaa-ajanasunnoilla. Sitä tehdään jo tänäkin päivänä, mutta tämä luo vielä isompia edellytyksiä sille, että nopeat tietoliikenneyhteydet valokuidun ansiosta siellä vapaa-ajanasunnolla on.

Haluan vielä tuoda senkin näkökulman esille, kun tässä edustaja Hoskonen toi oman koptipaikkakuntansa Ilomantsin esimerkkinä, että me olemme rajaseutupitäjiä Kuhmon ja Ilomantsin kanssa, ja kyllä se todellisuus tänä päivänä on tuolla rajan pinnassa sitä, että nämä 4G ja 5G, varsinkin 5G, eivät olekaan niin yksiselitteisiä tämän rajan myötä, kun Venäjä on siinä lähellä. Sen myötä näitä laajakaistayhteyksiä tulee ja pitääkin rakentaa sinne haja-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

asutusalueille. Kuhmo on ollut aikaisemmin tässä 8 prosentin maksuluokassa, ja nyt tämän lain myötä se nousee sinne 33 prosenttiin. Välimatkat ovat kyllä pitkiä, ja toivonkin suurta viisautta myös sitten Kuhmon kaupungin päätöksentekijöiltä, että jos löytyisi apuja tähän laajakaistarakentamiseen sitten tulevaisuudessa, kun taas lisää verkkoja sinne harvaan asutulle maaseudulle aletaan rakentamaan.

19.47 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Haluan nyt vielä muistuttaa sen, että ei tällä esityksellä, tällä hallituksen esityksellä, tavoitella sitä, että koko Suomi tulee kertaheitolla kiinteiden tai mobiiliverkkojen palvelun alle, vaan siis tällä on tavoitteena, että saadaan noin 10 000 uutta kotitaloutta näiden laajakaistayhteyksien piiriin.

Kun aiempi, Laajakaista kaikille -tukiohjelma 2010 alkaen perustettiin, niin vuoden 2019 loppuun mennessä tukiohjelmassa oli rakennettu yhteensä noin 25 000 kilometriä valokuitutekniikalla toteutettuja verkkoja ja näin lisätty nopeiden yhteyksien saatavuutta lähes 100 000 kotitaloudelle ja yritysten toimipaikalle.

Mitä näihin 5G-verkkoihin tulee, niin niitä on noin 60 paikkakunnalla tällä hetkellä Suomessa ja ne ovat todella keskittyneet, kuten edustaja Hoskonenkin totesi, erityisesti suurempiin kaupunkeihin, liikenteen solmukohtiin ja keskeisiin turistikohteisiin, ja näin se varmasti vielä pitkään tulee olemaankin.

Sen vielä totean, että tämä esitys on hallitusohjelman mukainen, jossa nopeita yhteyksiä rakennetaan ensisijaisesti markkinaehtoisesti ja vasta toissijaisesti julkisen rahoituksen avulla, ja niin tämänkin tuen kohdalla on tarkoitus, että tätä tukea suunnataan erityisesti niille alueille, joille ei ole tulossa kaupallisesti nopeaa laajakaistaa ennen vuotta 2025. Tämä asia lienee niin hallituksen esityksen kuin valiokunnan osalta selkeä.

Haluan vielä korjata tuossa aiemmassa puheenvuorossani esittämäni kohtaa, jossa totesin, että tämä on budjettilaki. Se kyllä pitää paikkansa, ja tämä liittyy vuoden 2021 talousarvioon mutta ei suinkaan ole voimassa vain tuon yhden, tulevan vuoden ajan, vaan vaikka tämä laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1. tammikuuta 21, niin tukiohjelman puitteissa voidaan myöntää julkista tukea kolme vuotta eli vuoden 2023 loppuun asti, ei suinkaan, niin kuin aiemmin tässä virheellisesti totesin, yhden vuoden aikana.

Yleiskeskustelu päättyi.

Asian käsittely keskeytettiin.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 167/2020 vp

Toimenpidealoite TPA 139/2020 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 31/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 31/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Verojaoston puheenjohtaja, edustaja Viitanen.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Keskustelu

19.50 **Pia Viitanen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys on siis energiaverosta, hallituksen esityksestä, jota käytännössä valiokunta puoltaa teknisin muutoksin ja esittää yhtä lausumaa. Tässä on kysymys lähinnä siitä, että tässä tehdään korotuksia energiaveroon hyvin samalla tavalla kuin eduskunta on valitettavasti joutunut monena vuotena tekemään tässä historiaan katsoen.

Toinen asia, mikä tässä on tietenkin erittäin myönteinen, on, että alennetaan sähköveroluokan II vero EU:n minimiin ja sitten taas toisaalta energiaintensiiviselle teollisuudelle maksettavasta polttoaineiden energiaveron palautuksesta luovutaan vaiheittain siten, että tarkoitus on, että vuonna 2025 tätä palautusta ei enää ole. Tämä energiaveron korotus on kautta linjan ensinnäkin 2,7 euroa, ja se toteutetaan energiasisältöveron kautta. Fiskaalinen vaikutus on semmoinen 105 miljoonaa euroa tällä korotuksella.

Tämä sähköveroluokan alentaminen on valiokunnan mielestä myönteistä. Se parantaa teollisuuden kilpailukykyä, ja huomattavaa ehkä on se, että se tehdään hallitusohjelmaan nähden jopa etuajassa, eli se toteutuu nyt heti.

Oikeastaan eniten keskustelua meillä jaostossa herätti nyt tämä energiaveron palautuksesta luopuminen. Siitä tuli eniten keskustelua. Käsittelimme sitä kohtuullisen paljon, ja sitä koskien teimme myös tämän mainitun lausuman. Lähtökohtanahan tässä on se, että siirtymävaiheen aikana pikkuhiljaa leikkautuu tämä järjestelmä, ja ideana on se tehdä mahdollisimman ikään kuin kivuttomasti, niin että niille, jotka kärsivät, jäisi hieman aikaa siirtymälle vaikkapa sitten ympäristöystävällisempään tuotantoon ja sopeutua tähän. Pääsääntöisestihän menee ihan suunnitellusti tämä malli, ja sitä on rakennettu siten, että sitä on arvioitu myös myönteisellä tavalla, mutta myös huolta esitettiin joiltain teollisuudenaloilta, energiaintensiivisiltä aloilta. He katsoivat, että kun tällä hetkellä tilanne on maailmanmarkkinoilla hyvin haastava ja pandemia tietenkin tuo oman lisähaasteensa ja suhdanne on heikko, niin kaikissa tapauksissa kaikille yksiköille esimerkiksi ei jäisi riittävästi aikaa siirtyä näihin puhtaimpiin ratkaisuihin. Siksi osa asiantuntijoista toivoi, että tähän niin sanottuun taulukkoon, jolla palautus poistuu, tehtäisiin tietynlaisia korjauksia, jotta siirtymäaikaa voisi olla enemmän ja poistettaisiin vähemmän kerralla.

Puhemies, täytyykö tulla sinne? Minulla paljon ei ole enää, mutta teemme nyt niin, että tulen sinne.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tulkaa tänne pönttöön, niin en täältä kopsuttele. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Puhemies! Jatkan tästä. — Eli siis kaiken kaikkiaan juuri siksi halusimme jollakin tavalla tulla vastaan. Kävimme pitkään keskustelua, mitä asian kanssa tulisi tehdä, ja päädyimme siihen, puhemies, että teemme ponnen, jossa velvoitamme nyt sitten seuraamaan tarkasti kaiken kaikkiaan tätä tilannetta, ja tämä ponsi kuuluu — luen sen kokonaan, jotta se avaa ajatteluamme:

”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa tarkoin 2. lakiehdotuksen 8 a §:n mukaisen veronpalautusten porrastetun leikkauksen vaikutuksia energiaintensiivisten teollisuusyritysten kilpailukykyyn epävarmassa suhdannetilanteessa ja työllisyyden ja tuotannon jatkuvuuden turvaamiseksi ryhtyy tarvittaviin toimiin päästövähennyssitoumusten puitteissa.”

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Tietenkin tämä loppu korostaa sitä, että emme suinkaan tarkoita tällä, että unohtaisimme sen, että hallitusohjelman tavoitteena on päästöjä vähentää ja siellä on hyvin kunnianhimoiset tavoitteet, mikä on aivan oikein tietenkin, kun maapallon tulevaisuutta ajatellaan. Mutta muistutamme kuitenkin tässä tilanteessa, että kysymys on enemmän siitä, että haluamme tässä ja nyt varmistaa, että kun näitä haasteita on, niin nimenomaan työllisyys huomioon ottaen täytyy sitten olla tilanteessa, jos näyttää heikolta, valmius jollakin tavalla vastata heikkenevään tilanteeseen ja etsiä tarvittavia keinoja, miten. Tietenkin myös muistutamme toisaalla paitsi päästövähennystavoitteista myös siitä, että tietyllä tavalla kuitenkin, totta kai, on myös kokonaisuutena tarkoitus supistaa ympäristölle haitallisten tukien kokonaismäärää. Sen toteamme täällä myös. Tämä on varsin tasapainoinen ja hyvä lausuma tässä suhteessa.

Puhemies! Koska aika on kulunut, en tämän tarkempaa kerro, mutta tässä on sisällä muitakin elementtejä meidän mietinnössämme. — Kiitos.

19.56 Matias Marttinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Käyn lyhyesti kokoomuksen vastalauseen sisällön läpi.

Ensinnäkin haluan kiittää verojaoston puheenjohtajaa ja koko verojaostoa siitä, että pääosinhan olemme löytäneet kuitenkin tässä toisemme, ja monesta kysymyksestä mielestäni on löytynyt aika hyvätkin kirjaukset. Nostan yhtenä esimerkkinä sellaisen vähän ehkä erikoisen asian, joka on noussut valiokunnan käsittelyssä esille, joka liittyy kierrätysteollisuuden toimintaan Suomessa. Tilastokeskuksen toimialaluokituksen osalta tämä niin sanottu C-luokka on teollisuusluokka, johon kuuluvat yritykset pääsevät tämän sähköveron kakkoskannan piiriin, mutta sitten taas kierrätysteollisuuden toimijat, joista monet käyttävät uusioraaka-ainetta — joko jalostavat tai sitten käyttävät myös tässä uudistuotannossa — luokitellaankin E-luokkaan. Tämä on johtanut tilanteeseen, jossa käytännössä osa näistä kierrätysteollisuuden toimijoista on ollut selvästi epäedullisemmassa asemassa verotuksen suhteen kuin vastaavasti semmoiset yritykset, jotka ovatkin käyttäneet vaikka neitseellistä raaka-ainetta omassa tuotannossaan. Tämä ei tietysti myöskään kiertotalouden näkökulmasta ole missään tapauksessa toivottava tilanne, ja nyt meillä on mietinnössä siitä hyvät kirjaukset, ja toivon sitten, että myös maan hallitus vie tätä siltä osin eteenpäin.

Rouva puhemies! Nostan keskeisesti esille asian, minkä takia olemme päätyneet jättämään vastalauseen tähän mietintöön, ja se koskee nimenomaan tätä energiantensiivisen teollisuuden energiaveron palautusta. Meillä tosiaan tuli ilmi näissä lausunnoissa myös aika vahvaakin huolta ja kritiikkiä siitä, että tämä laskentakaava, joka perustuu niin sanottuun jalostusarvoon ja siihen, miten se on porrastettu vuosina 20–24, tulee johtamaan tosiasiassa siihen, että vaikka on puhuttu tästä neljän vuoden siirtymäajasta, niin usean yrityksen osalta se hyöty poistuu jo vuoden tai kahden vuoden aikana. Tämä on tullut esille erityisesti metsäteollisuuden toimijoiden osalta, ja vaikka kokoomus totta kai kannattaa nimenomaan tätä sähköveron kakkoskannan alentamista sen EU-minimiin — se tukee teollisuuden sähköistymistä ja meidän teollisuuden toimintaedellytyksiä — niin olisi kuitenkin tässä tilanteessa tarpeen myös aika herkillä korvalla arvioida sitä, miten näitä veromuutoksia on tarpeen tässä tilanteessa toteuttaa. Olemme päätyneet siihen, että vaikka kannatamme tätä energiaveron palautuksen poistamista, niin koska kuitenkin on selvää, että tämä kriteeristö on nyt rakennettu niin, että tosiasiassa se ei palvele tätä tarkoitusta niin hyvin kuin sen pitäisi palvella, niin olemme esittäneet siihen pykälävastalauseen, jossa esitämme tämän laskentakaavan osalta poistumista hieman matalammalla kaavalla, jolloin to-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

dennäköisesti ne vaikutukset näille yrityksille eivät tule heti ensimmäisen vuoden aikana vaan he pystyvät sitten myös hyödyntämään tätä laskentakaavaa eri tavalla. Tältä osin olemme sitten tämän vastalauseen tehneet.

Olemme myös esittäneet lausumaa, joka koskee tätä kierrätysteollisuuden tilannetta. Niin kuin totesin, se on toisaalta myös mietinnössä todettu, mutta halusimme sen myös ikään kuin vielä vahvemmin tuoda tässä kohtaa esille.

Mutta kuitenkin, rouva puhemies, mitä tulee itse tähän lämmityspolttoaineiden veronkorotukseen, niin näemme, että veropolitiikassa pitäisi nimenomaan pyrkiä verottamaan niitä haittoja ja hakemaan välillisen verotuksen kautta näitä verokohteita, jotta taas vastavasti voimme sitten keventää työn verotusta ja toivottavasti myös yritysten verotusta. Siten ikään kuin tästä perusratkaisusta, kuten myös turpeen verotuksen osalta, olemme samaa mieltä, emmekä esittäneet siihen muutoksia suhteessa tähän hallituksen esitykseen.

Mutta, rouva puhemies, tässä nämä keskeiset asiat. Näemme tosiaan näin, että tämän energiaveron palautuksen osalta tämä hallituksen malli ei ole onnistunut ja siihen on perusteet esittää muutosta.

20.01 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Kiitoksia verojaoston puheenjohtajalle ja edustaja Marttiselle tämän asian avaamisesta. Hyväähän tässä on tämä sähköveron kakkosluokan alentaminen siihen EU-minimiin, mutta niin kuin tuossa Marttisen puheenvuorossa tuli esille, ongelmaksi tämä muodostuu sitten niille muutamille metsäteollisuuden yrityksille, jotka käyttävät fossiilisia polttoaineita lämmitykseen. Nimenomaan kysymys on nyt siitä porrastuksesta — tämä verotus nousee niin jyrkästi, että se vaikuttaa nyt heti välittömästi muutamiin metsäteollisuuden yrityksiin. Tästä on oltu minuunkin yhteydessä, ja olen ymmärtänyt, että heidän tavoitteenaan olisi ollut se, että olisi pystynyt ottamaan heti loivemmin, ja sitten siellä loppupäässä porrastus olisi noussut jyrkemmin. Se olisi antanut tietyllä tavalla näitten fossiilisten polttoaineitten korvaamiselle ja uusille investoinneillekin reagointiaikaa.

Tietysti tämä verojaoston esittämä ponsi on siinä mielessä ihan merkityksellinen, että se panee nyt hallituksen seuraamaan, miten tämä tilanne kehittyy. Koska on kumminkin kysymys merkittävästä teollisuudenalasta ja suomalaisesta tuotannosta ja sen kehittämisestä ja jalostusasteen edelleen nostamisesta ja myös työpaikoista, niin on kyllä tärkeätä, että tätä tilannetta hyvin seurataan. — Kiitoksia.

20.03 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä valtiovarainvaliokunnan mietintö koskien energiaverotusta on toki ohjelman mukainen ja siinä mielessä perusteltu, mutta yksi kohta siinä on, jota minun on mahdoton hyväksyä. Ymmärrän toki, että hallitusohjelman mukaan mennään, mutta tähän asiaan varmaan meidän pitää palata.

Nimittäin tämä turpeen verotuksen korottaminen megawatin osalta 2,7 euroa on aiheuttanut markkinoilla valtavan häiriön. Jos joku Suomen kansanedustajista kuvittelee, että tällä saadaan valtion kukkaraan lisärahaa, niin ei saada penniäkään, vaan sillä menetetään. Tällä hetkellä kattiloissa palaa tukkipuuta ja kuitupuuta, vaikka hallitusohjelmassa muuta sovittiin. Siellä palaa ihan rajattomasti, ja haketetaan nyt parhaita metsiä suoraan polttokattilaan ja tehdään kansantaloudelle valtavaa vahinkoa. Antti Asikainen, nykyinen Luonnonvarakeskuksen tutkimusjohtaja, on tehnyt tarkan tutkimuksen, paljonko on yhden kiinto-kuutiometrin jalostamisen lisäarvo tälle yhteiskunnalle. Se on 242 euroa. Nyt nämä 242 euroa joka motilta palavat kaasuna taivaalle.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Tämä turveviha on aiheuttanut juuri tämän ongelman, joka on meille ihan valtava ongelma. Me olemme heittäneet samalla romukoppaan Suomen huoltovarmuuden. Miettikääpä sitä, mitä luin tuossa lehdestä tänä päivänä juuri ennen tätä täysistuntoa: Euroopasta tulee 4 000 kuutiometrin laiva haketta, jonka alkuperää emme tiedä. Laskekaapa, kuinka monta kuutiota palaa polttoöljyä, kun se jyskyttelee Pohjanmeren kautta Tanskan salmista läpi tänne Suomeen ja purkaa lastinsa satamaan. Siinä on mennyt melkein se energiasisältö, mikä siinä laivassa on rahtina. On aivan hölmöläisten hommaa toteuttaa energiapolitiikkaa tällä keinoin — vaikka olen hallituspuolueen jäsen, niin pitää uskaltaa sanoa asia niin kuin se on. Verotulot pienenevät valtiolle, yritysten toiminta vaikeutuu, ja vaarannetaan koko Suomen energiantuotantoala.

Nimittäin, kuten olemme tänä syksynä kaikki kokeneet, Suomessa on satanut vettä koko ajan. Millä ihmeellä tuolta metsästä saadaan energiapuut liikkeelle, kun varastoja ei ole, ja ne energiapuuvarastot, mitä teiden varsilla on, ovat niin märkiä, että ei semmoista tulitikkaa K-kaupasta löydy, että sillä saa sen rovion syttymään. Ei pala. Siihen tarvitaan tuki-polttoaineeksi aina turvetta. Jos pannaan kuivaa turvetta sekaan parikymmentä prosenttia kokonaismäärästä, niin tulee aivan erinomainen polttoseos, mutta nyt siinä poltetaan joko kivihiiltä seassa taikka sitten kevyttä polttoöljyä. Raskasta polttoöljyä ei tietävästi enää niissä yhteyksissä käytetä, ainakaan pienemmissä voimaloissa. En tiedä, onko se enää lailistakaan. Mutta joka tapauksessa joudutaan fossiilia raakasti käyttämään tai sitten maa-kaasua työntämään lisää.

Joku sanoo sitten, tuleeko siitä, kun puuta poltetaan, jotakin hyvää. Totta kai siitä tulee hyvää, kun kotimaista poltetaan, mutta nyt on markkinan vallannut suurimmaksi osaksi Venäjältä tuleva hake. Tänä päivänä Oulun Toppilan voimalaitokseen viimeviikkoisen tiedon mukaan ajetaan Venäjältä haketta. Venäläinen hake on vallannut senkin. Mitäpä tehdään Suomen eduskunnassa sinä päivänä, jos tämä korona villiytyy oikein pahaksi ja itäraja menee kiinni? Kaikkien Suomen suurkaupunkien energiatuotanto loppui siihen.

Ajelin viime perjantaina Kuutostietä kohti kotiani Ilomantsia, niin yksi epäilevä tuomas soitti minulle, kun täällä jossakin keskustelussa olin sanonut, että venäläistä haketta ajetaan rekoilla paljon Suomeen, ja epäili minun puheeni oikeellisuutta. Sattumoisin olin juuri sillä hetkellä Parikkalassa Kolmikan rajanylityspaikan risteyksessä Kuutostiellä odottamassa vuoroani. Miksi? Siinä oli pitkä jono hakerekkoja menossa Venäjälle hakemaan kuormaa — valtavan pitkä jono. Onneksi minulla oli eväät mukana, ei siinä ollut mitään hätää odotellessa. Minä kyllä kärsivällisesti odotin, kun rekat menivät siinä kohti Kolmikan ylityspaikkaa. Tämähkö on suomalaista energiapolitiikkaa? Järjetöntä touhua, tehdä Suomen valtiolle vahinkoa, menettää verotuloja ja tehdä ilmastollisesti valtava vahinko.

Tilastokeskuksen polttoainekertoimien mukaan puun polttaminen tuottaa ilmakehään enemmän hiilidioksidia kuin esimerkiksi turpeen polttaminen. Se on suurin piirtein samalla tasolla kuin kivihiili. Tällä me tuhoamme suomalaisia yrityksiä, satojen miljoonien omaisuus heitetään romukoppaan ja vaarannetaan suomalainen huoltovarmuus. Jos joku kuvittelee, että me saamme turpeen vähentämisellä jotakin hyvää aikaan, niin me samalla vaarannamme maatalouden, koska kuiviketurvetta välttämättä tarvitaan. Sitä tarvitaan aktiivihiilen tuotantoon. Ilomantsissa kohta lähtee mylly pyörimään, ja uusia rakennetaan varmaan. Se vaarantaa meillä lasinalaisviljelyn eliikka kasvihuonetuotannon, koska kasvialustat ovat aina turpeesta, korvaavaa tuotantoa ei ole. Samoin broilerin tuotanto loppuu, koska turve on siellä aivan välttämätön.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Arvoisa puhemies! Me olemme lakeja korjanneet, kuten taksilain, kun todettiin sen olevan huono. Se kiitettävällä nopeudella on korjattu, ja annan sille suuren arvon, että eduskunta reagoi silloin, kun siihen on syytä. Toivon hartaasti, että nyt kun Suomen eduskunta tekee päätöksiä, tähän turveasiaan palataan. Ilmastopolitiikan kanssa tällä ei ole mitään muuta tehtävää kuin se, että kun muutamme tai palautamme kylmänviileästi tämän turpeen veron nolliin, niin teemme valtavan ilmastoteon, koska silloin palaa kaikki suomalainen huono puu kattilassa hyvin ja energianlähde on siinä voimalaitoksen vieressä ja samalla saamme kaikki eurot jäämään Suomeen. Nyt tästä tilanteesta hyötyy hollantilainen jobbari, joka myypi suomalaisille energiapuuta, tai Baltian maissa oleva jobbari, joka myy suomalaiseen voimalaitokseen energiaa, samoin venäläinen myyjä tuolla itärajan takana. Totta kai hänen bisneksensä on menestyvää silloin, kun on suomalaisten pakko ostaa. Ja arvatakaas, mitä se markkinoilla tekee, kun myyjä tietää, että ostajan on pakko ostaa? Se ei ainakaan hintaa laske. Tällaista on tämä meidän energiapolitiikka, ja toivon hartaasti, arvoisa puhemies, että ensi talvi ei olisi pakkastalvi. Jos se on pakkastalvi, olemme todella, todella suurissa vaikeuksissa.

Turpeen nostosta sen verran vielä, että turvetta — sitä kasvuturvetta tai maatalouden tarvitsemää turvetta tai aktiivihiiliturvetta tai kasvihuoneturvetta — ei voida nostaa niin, että sieltä otetaan vain tietyt jakeet. Suo antaa sen, minkä se antaa, ja eri nostovaiheessa olevia soita pitää olla joka puolella Suomea. Nyt tämäkin vaarantuu, koska yrittäjät lopettavat. Ei kukaan pidä kalustoa kymmenen prosentin teholla pystyssä, saatikka ympäristölupia. Ne maksavat valtavasti, vaikka mitään ei saa tehdä.

Toivon, että Suomen eduskunta ottaa tämän vakavasti. Tilanne on nimittäin vakava. Yksikään edustaja ei ole vielä puhunut suureen ääneen tässä salissa, allekirjoittaneen lisäksi, huoltovarmuuden turvaamisesta. Se on suoraan laissa, ja olisi se nyt kohtuullista, että Suomen eduskunta noudattaisi itse säätämiään lakeja.

20.10 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tämä energiaverotusta koskeva paketti on varsin tuhti, ja tässä meillä verojaoston puheenjohtaja esittelikin sitä monipuolisesti. Tietysti tässä on nyt syytä huomauttaa siitä, että esitys pitää sisällensä kyllä myös hyviä elementtejä, vaikka edustaja Hoskosen tavoin muun muassa kristillisdemokraatit kiinnittävät huomiota tähän turpeen nopeutettuun alasajoon ja sen mukana tuleviin ongelmiin. Mutta tämä sähköveron alentaminen on varmasti sellainen asia, josta tässä salissa ollaan ehdottomasti yhtä mieltä, että se on hyvä asia. Tietysti valiokunnassakin eniten keskustelua herätti tämä energiaveron palautusjärjestelmä ja erityisesti se, mitä se mahdollisesti tällä menetelmällä aiheuttaa energiaintensiiviselle teollisuudelle ja tuleeko mahdollisesti ongelmia. On hyvä, että valiokunnassa siihen tuli ponsi, että asiaa aiotaan seurata.

Siitä huolimatta tässä esityksessä on myös niitä huonoja kohtia, ja kristillisdemokraatit päätyi jättämään oman vastalauseen ihan meidän vaihtoehtobudjetin pohjalta. Eli niiltä pohjilta, kun olemme myöskin vaihtoehtobudjetissa kiinnittäneet huomiota lämmityspolttoaineitten verotukseen ja sen kiristymiseen, myöskin omassa vastalauseessamme tuomme tämän epäkohdan esille. Elikkä tämä 105 miljoonan euron korotus — kristillisdemokraatit haluaisivat, että tämä lämmityspolttoaineitten ja työkoneitten verotuksen kiristäminen peruttaisiin. Erityisesti kun ajattelen haja-asutusaluetta, siellä lämmityspolttoaineitten verotuksen kiristäminen heikentää maaseudulla asuvien ihmisten toimeentuloa, ja voi sanoa, että se asuminen siellä on jo muutoinkin kallista ja energiaverotuksen kiristäminen ehdottomasti sitä nostaa. Sen sijaan asuntojen hinnat ovat kyllä tipahtaneet niin, että varalli-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

suus Suomessa kyllä uusjaon kokee sen suhteen, että jos vanhemmat ovat esimerkiksi 60-luvulla rakentaneet omakotitalonsa pääkaupunkiseudulle, niin varallisuusarvot säilyvät, mutta samanarvoisista maaseudulle rakennetuista, kauemmaksi Itä- ja Pohjois-Suomeen rakennetuista asunnoista kyllä täytyy sanoa, että niitten arvot ovat täysin romahtaneet, ja voi ajatella näin, että perikunnat pikemminkin saavat riesoikseen näitä vanhoja omakotitaloja, joita juuri kukaan ei enää huoli. Tietysti täytyy toivoa, että koronan myötä huomattaisiin se, että Suomessa tosiaan tämä monipaikkaisuus olisi sitä tulevaisuutta, ja nämä vanhatkin asunnot siellä maaseudulla saisivat sitten ostajansa. Mutta äärimmäisen tärkeää on nyt huolehtia sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta ja siitä, että nyt nämä asumisen kustannukset eivät entisestään nouse.

No, osana tätä lämmityspolttoaineitten verotuksen korotusta turpeen verotus kiristyy, niin kuin täällä edustaja Hoskonen toi esille, 2,7 eurolla megawattituntia kohden. Tämä turpeen käytön nopea alasajo tulee — aivan niin kuin kuulimme — käytännössä johtamaan siihen, että lämmöntuotannossa käytetään jatkossa entistä enemmän kivihiiltä ja öljyä. On vaikea nähdä, mikä tässä on ilmastoystävällistä, koska puunpoltto myöskin energiantuotannossa tulee lisääntymään, mikä on varmasti myös ympäristönäkökulmasta ja huoltovarmuuden kannalta ja myöskin suomalaisen teollisuuden kannalta huono asia, että meillä sitten tukkipuuta mahdollisesti ajautuu polttoon. Hiljattain on uutisoitu myös siitä, että energialaitokset joutuvat nyt kyllä varautumaan ennakoitua nopeammin tähän turpeen poltosta luopumiseen, koska turvetuotannon alasajo on lähtenyt tapahtumaan hyvin nopeasti, ja aivan niin kuin edustaja Hoskonen sanoi, tällä hetkellä sitten venäläistä haketta rahdataan Suomeen ja öljyä ja kivihiiltä palaa kattiloissa, että ei tässä hommassa voi nähdä järjen hiventä. Kotimaisen energiapuun riittävyydestä ei myöskään ole takeita, ja kotimaisen turpeen korvaaminen näillä ulkomaisilla ja erityisesti vielä osassa fossiililla ei ole millään tavalla kestävää kehitystä. Niinpä kristillisdemokraattien toinen ponsi, lausumaehdotus, koskee sitä, että me edellytämme, että hallitus peruu nämä toimenpiteet, joilla kotimainen turvetuotanto ajetaan päästökauppamekanismia nopeammin alas, koska päästökauppamekanismihan olisi joka tapauksessa tullut huolehtineeksi siitä, että tämä hallitusohjelman kirjaus olisi toteutunut. Lattiahintamekanismin tuominen ja tämä veronkorotus tähän ovat aivan turhia toimenpiteitä, ja siinä mielessä tässä asiassa toivonkin, että edustaja Hoskonen rohkeasti tätä asiaa pitää esillä ja yrittää vielä saada hallituksen sisällä muutosta aikaiseksi.

Sitten kolmantena asiana: Täällä taisikin tulla jo kokoomuksen puheenvuorossa esille, kun edustaja Marttinen sanoi tästä energiaintensiivisen teollisuuden kilpailukyvyistä ja työllisyydestä. Siitä tulee huolehtia, eikä tässä koronatilanteessa vientiteollisuuden kustannusten kasvattaminen ole missään mielessä järkevää. Energiaverouudistus nimenomaan palautusjärjestelmän osalta pitäisi tehdä sillä tavalla, että se mahdollistaa siirtymän näihin puhtaampiin ratkaisuihin, mutta kuitenkin niin, että kilpailukyky säilyy. Puhutaan viiden vuoden siirtymäajasta, ja sen tulisi kohdella näitä eri teollisuudenaloja tasapuolisesti, ja tässä meillä tosiaankin oli teollisuuden puolelta huolestuneita yhteydenottoja ja asiantuntijakuulemisessa tämä asia nousi esille. Toki on hyvä, että tänne kirjattiin, että asiaa aiotaan seurata, mutta tässä monesti käy niin, että siinä seuratessa kerkiää tapahtua näitä vahinkoja, ja me tiedämme, että nyt esimerkiksi UPM tällä hetkellä pohtii, minne tulee seuraava tuotantolaitos, tuleeko se Suomeen vai meneekö se jonnekin Keski-Eurooppaan. Kyllä meidän pitää pystyä lähettämään tästä salista sellainen poliittinen signaali, että Suo-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

meen kannattaa myös tulevaisuudessa investoida ja täällä kannattaa pitää meidän työpaikat ja niitä edelleen olla lisäämässä.

Arvoisa puhemies! Siksi kristillisdemokraatit jättävät tämän oman vastalauseensa, koska emme pysty kaikilta osin näitä hallituksen toimenpiteitä energiaverotuksen osalta ymmärtämään.

20.17 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tässä edustaja Essayah ja edustaja Hoskonen ovat käyttäneet erittäin hyvät ja perusteelliset puheenvuorot. Todellakin, itsenikin tässä nimenomaan tämä turvetuotannon nopea alasajo huolestuttaa, koska kyllä se tulee johtamaan ulkomaisten fossiilisten polttoaineiden lisääntyvään käyttöön ja raakapuun ohjautumiseen polttoon, ja silloin voidaan kysyä, onko tämä edes luonnonvarojen kestävä käytön periaatteen näkökulmasta kannatettavaa ja järkevää.

Samalla se, että hallitus kiristää lämmityspolttoaineiden verotusta merkittävästi ensi vuonna, tarkoittaa sitä, että asumisen hinta erityisesti maaseudulla nousee. Haja-asutusalueiden asukkaat joutuvat maksamaan enemmän asumisestaan tämän energiaverotuksen kiristymisen seurauksena, ja tässä myös hallituksen omat tavoitteet sosiaalisen oikeudenmukaisuuden turvaamisesta ovat mielestäni ristiriidassa tämän esityksen kanssa.

Tässä kristillisdemokraattien edustaja Essayah'n nimissä olevassa vastalauseessa on erittäin hyvät ponnet, joille toivon runsaasti kannatusta sitten aikanaan, kun ne äänestykseen tulevat.

20.19 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Hoskonen täällä pohti energiapolitiikkaa, ja oma käsitykseni on jo vuosia ollut samansuuntainen kuin edustaja Hoskosella. Energiapolitiikka ja meidän metsäteollisuus itse asiassa kulkevat käsi kädessä, ja hyvin usein me asetamme vastakkain turpeen ja kivihiilen, ja minun mielestäni näin ei pitäisi tehdä, koska kivihiili tuodaan Suomeen laivalla ja ei se kovin paljon Suomessa työllistä ihmisiä, mutta turve työllistää. Se on aivan eri asia, poltetaanko kivihiiltä vai turvetta.

Semmoinen väärinkäsitys on syytä oikaista, että ei eduskunta semmoista päätöstä eikä semmoista lakia ole tehnyt, että kivihiilen poltto lopetetaan. Siellä lukee selvästi, että huoltovarmuus ja toimitusvarmuus ovat kivihiilen mahdollistava ehto. Nyt kun eduskunta on vahvasti antanut ja eri puolilta on annettu signaalia turvetuottajille ja -yrittäjille, että turve alkaa loppua ja sen käyttö lopetetaan, niin sinä päivänä kun nämä jutut alkoivat, se oli ensimmäinen viesti näille yrittäjille, että nyt ei kannata investoida alaan mitään, mutta nyt siellä on käynytkin niin, että nämä koneet, mitä turvesuolla käytetään, eivät välttämättä helposti kelpaa muualle. Tämä on tyypillinen esimerkki siitä, miten poliittiset puheet vahingoittavat tiettyä toimialaa, ja tällä kertaa kotimaisen energiateollisuuden ja metsäteollisuuden ikään kuin kivijalkaa, turvetuotantoa, sillä kun turve häipyy, niin kuin täällä todettiin, niin puuta pitää polttaa. Sitä tuodaan ulkomailta, se työllistää siellä, ei täällä, ja välttämättä päätöt eivät vähene. Se riippuu hyvin paljon siitä ketjusta, miten markkinat sitten toteuttavat.

Yksi tällainen alueellinen näkökulma, mikä pitäisi ottaa huomioon, on se, että kun puhutaan, että turvetta ja polttoa korvataan, niin se onnistuu joillakin paikkakunnilla hyvin ja joillakin paikkakunnilla huonosti, ja tyypillisesti ne alueet, missä se onnistuu vähän huonommin, ovat pienempiä paikkakuntia, missä sosioekonominen tilanne ihmisillä yleensä on heikompi. Näin ollen tämäkin päätös, turpeen alasajo, kyllä kohdistuu heikommille ja ehkä vähävaraisemmille alueille Suomessa ja väistämättä nostaa taas asumisen kustannuk-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

sia, ja ehkä se kaikkein pahin kerrannaisvaikutus tulee juuri siinä, että se vaikuttaa metsäteollisuuteen. Siellä puun hinta muuttuu, ja siellä tapahtuu polttoa, joka ei ole järkevää, jos ajatellaan puun jalostusarvoa ja näin pois päin.

Minun mielestäni edustaja Hoskonen on oikeassa, ja energiapolitiikkaa ei pitäisi tehdä äkkikäännöksillä, koska itse olen käsittänyt, että Suomessa pitäisi olla investointisuoja. Kun joku toimiala investoi kalliisiin koneisiin ja rakentaa tulevaisuudensuunnitelmia, niin sille pitäisi antaa — varsinkin energiapolitiikan ollessa kysymyksessä — erittäin pitkä aika ikään kuin ajaa hallitusti tuotantoa alas. Tämä on kyllä ikävä lopputulema, kun me emme ilmeisesti voi enää pakittaa esimerkiksi turpeen verossa. Edustaja Hoskonen kyllä varmaan siellä hallituspuolueille viisautta jakaa, että pakitetaan, mutta nyt se vahinko on jo ikään kuin tapahtunut. [Puhemies koputtaa] Toivottavasti energiapolitiikka jatkossa on pitkäjänteisempää ja harkitaan paremmin, millä tavalla verotusta säädellään.

20.22 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! En nyt enää tässä vaiheessa ryhdy täällä yksityiskohtaisesti ruotimaan tätä energiaveroesitystä. Sitä on jo täällä tehty, ja olen itsekin siihen osallistunut.

Haluan käyttää tämän puheenvuoron sen vuoksi, että korostaisin, että tämä valiokunnan lausumaehdotus, josta tulee eduskunnan lausuma, ei ole ihan mikä tahansa lausuma vaan se pitäisi ottaa vakavasti. On tietysti erittäin merkittävä asia, että teollisuuden sähkövero alennettiin EU-minimiin ja samalla monet muut alat pääsivät samaan, mutta sitten on erittäin tärkeä myöskin sitten tämä siirtymävaihe tässä ja se, että energiantensiivisille teollisuusyrityksille palautetaan tätä valmisteveroa edelleen viiden vuoden aikana. Suurena linjana tämä on oikein, mutta saattaa olla, että tässä porrastuksessa on ongelmia joidenkin yritysten tai tehtaiden kannalta, vaikka se toimiikin monilta osin. On sellaisia yrityksiä, jotka menettävät jo 1–2 vuoden kuluessa tämän koko palautusmahdollisuutensa, ja tätä on seurattava. Tietysti varmaan asianomainen teollisuus, lähinnä metsäteollisuus, itse seuraa tätä ja kiinnittää siihen päättäjien huomiota. Toivon, ettei tämä lausuma joutuisi sinne, mihin lausumat yleensä aikojen kuluessa joutuvat — se on nimittäin lausumien hautausmaa.

20.24 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Pyysin oikeastaan puheenvuoroa myös siksi, että äsken, kun tuo viisiminuuttinen meni sen verran nopeasti, en huomannut jaoston puheenjohtajana kiittää jaostoa erittäin hyvästä yhteistyöstä. Jos kuuntelee tätä keskustelua energiaveron korotuksesta tässä salissa, niin väitänpä, että tunnelma on varsin paljon yhteistyöhakuisempi ja seesteisempi kuin monena muuna kertana se on ollut. Keskustelu ei ole repivää. Se on eräällä tavalla myös toisia ja toisten työtä arvostavaa, ja siinä nähdään se, että vaikka asioissa voisi olla vivahde-eroja ja joitain asioita sitten esitellään, tehdään vastalauseita — niin kuin toki oppositio aina tekee, ja minusta juuri näin pitää ollakin — niin kuitenkin minusta oli hyvin tärkeää esimerkiksi se, että me tietyissä painotuksissa myös löysimme toisemme ja ymmärsimme toisiamme, ja esimerkiksi hallituspuolueet keskenään pääsivät sopuun tästä ponnesta asiassa, missä kuitenkin on paljon herkkyyksiä ja monia kulumia: siellä ovat toisaalla nämä päästövähennystavoitteet mutta toisaalta kuitenkin se työn turvaaminen tässä ja nyt, työpaikkojen säilymisen turvaaminen, teollisuuden toimintaedellytysten turvaaminen. Nämä saatiin sovittua yhteen ensin hallitustasolla tämän esityksen muodossa, ja nyt myöhemmin eduskunnassa saimme tämän ponnin hallituspuolueiden kesken aikaan. Kyllä se vaati keskustelua ja se vaati neuvottelua, mutta lopputulos on erinomainen. Samoin oppositiolle kiitos esimerkiksi siitä, että aika maltillinen linja siellä

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

on ollut. Minusta oli tärkeää, että esimerkiksi Marttinen tuossa kertoi tästä yhteisestä huolestamme, jonka kirjasimme tänne, että tietenkin sellaisia tulevaisuusasioita, mitkä pitää selvittää, on vaikkapa se, miten saisimme myös kiertotalouden mukaan tähän edullisempaan sähköveroluokkaan. Kirjoitimme siitä, että seurattava on ja selvitettävä, miten tämä olisi mahdollista.

Puhemies! Henkilökohtaisestikaan tietenkään en koskaan jätä huomiotta näissä esityksissä sitä, että näillä on aina myös tietynlainen vaikutus asumisen hintaan, mistä tässä on mainittu, ja juuri siksi esimerkiksi valiokuntakin tähän kirjasi myös tältä osin seurannan tarpeen. Tätä pitää seurata. Ja sitten halusimme tänne nostaa tekstin myös siitä, mikä minusta on tärkeää, mitä monta kertaa olen poliitikkona viestinyt vuosien varrella: tässä todetaan myös, että nythän hallitus toisaalla myös merkittävästi tukee sitä, että kotitaloudet siirtyisivät tähän kestäväan lämmitysmuotoon, eli jos näitä öljylämmitteisiä sitten vaihdetaan näihin päästöttömiin tapoihin, niin voi saada tukea, kotitaloudet voivat saada siinä 2 500—4 000 euroa tukea. [Puhemies koputtaa] Tämän me halusimme kirjata, jotta ihmiset tietävät ja muistavat tämän asian. — Kiitoksia.

20.27 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Pakko kyllä lausua vielä muutama sana turpeesta, vaikka ei nyt niin suunnitelmissa ollutkaan.

Juuri julkaistun selvityksen mukaan kansalaisten luotto meihin kansanedustajiin on vähentynyt selkeästi. Usein kuulee kanssa kritiikkiä, että me emme täällä kykene tekemään fiksua päätöksiä. Kyllä turve on nyt osoittanut tämän asian aika lailla kouriintuntuvasti todeksi. Vaikka hallitusohjelmaan on nimenomaisesti merkitty, että turpeesta luovutaan kestäväällä, maltillisella tavalla, niin siitä huolimatta niin ei tapahdu, niin kuin ollaan nyt nähty. Nyt jo joudutaan etsimään korvaavia polttoaineita, haketta ulkomailta — täysin järjetöntä.

Huoltovarmuus: Edes korona ei ole näköjään opettanut meille, mitä huoltovarmuus tarkoittaa, mitä omavaraisuus tarkoittaa. Tämä on kanssa asia, mitä ei vain pysty käsittämään, ei sitten parhaimmalla mahdollisella tahdollakaan.

Kyllä meidän velvollisuus on täällä tehdä fiksua, perusteltuja päätöksiä, joilla ei romuteta kansantaloutta eikä meidän omavaraisuutta eikä turvallisuutta. Tämmöinen touhu on todella pelottavaa eikä todellakaan lisää meidän luottamusta kansalaisten silmissä. Tältä se tuntuu, kun mennään saranapuolelta sisään ja perä edellä petäjään. Ei ole tarvinnut elämäänsä aikaisemmin näin tehdä, mutta nyt joutuu tekemään. — Kiitos.

20.29 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On toki tässä mietinnössä paljon hyvääkin, kuten näissä edellisissä puheenvuoroissa saimme kuulla ja kuten edustaja Kivirantakin hyvin kuvasi. Sähköveron laskeminen teollisuuslaitoksissa on tervetullut uudistus ja nimenomaan tukee tätä hyvää ja järkevää ilmastopolitiikkaa.

Mutta tuo turveasia on sellainen asia, että siitä ei voi olla hiljaa. Kaikkihan lähti menemään päin seiniä silloin, kun tehtiin päätös, että turve ei ole uusiutuva energia. Kyllä olisi kuitenkin hyvä, että eduskuntakin luonnontieteelliset tosiasiat tunnustaa. Tämän päivän turpeen käyttöön nähden turvetta tulee joka kesä lisää noin kolminkertainen määrä.

Arvoisa puhemies! Kun kerran esitän kritiikkiä, niin pitäähän tehdä myös parannusesitys, ja esitykseni on sellainen, että kun me tiedämme, paljonko turvetta vuosittain tulee, niin käytetään edes se vuotuinen kasvu. Silloin ilmastopolitiikka on kestävä, ihan selvästi. Nyt tuntuu, että se turpeen alasajo on joillekin ihmisille ja joillekin edustajille suoras-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

taan kunnia-asia tosiasioista välittämättä ollenkaan yhtään mitään. Jos joku turvetta käyttävä voimala lopettaa, niin lasketaan, että syntyy päästövähennys, kun turpeen poltto loppuu. Niinhän ei suinkaan ole. Syntyy päästöjä lisää, kun sinne ajetaan puuta ympäri maailmaa ja poltetaan fossiilisia aineita tukiaineina. Turve on uusiutuva, se ei ole fossiili. Näinhän se Ruotsissakin on. Ruotsissa turve on uusiutuvaa energiaa ja sitä saa käyttää, mutta Suomessa poliittisesta kateellisuudesta — tai mistä syystä, en ymmärrä niitä syitä — se on lopetettu ja tehty tällainen karhunpalvelus suomalaiselle teollisuudelle.

Arvoisa puhemies! Se iso vaara on siinä, että me vaarannamme Suomen metsäteollisuuden tulevaisuuden tässä maassa. Tänä päivänä on edullisempaa metsänomistajalle myydä se puu energiaksi, olkoon sitten tukkia tai kuitua, kuin Enson ostajalle tai Metsäliiton tai UPM:n ostajalle tai jollekin muulle. On taloudellisesti paljon kannattavampaa tehdä se ratkaisu. Eihän tässä politiikassa ole päätä eikä häntää, jos tällä keinoin tehdään. Vaarannamme Suomen metsäteollisuuden tulevaisuuden. [Marko Kilpi: Kyllä!]

UPM:n toimitusjohtaja ja hallituksen puheenjohtaja ja samoin Enson johtaja ovat sanooneet jo suoraan: Suomi ei ole meidän ykkösprioriteetti enää. Pitäkö se vielä selvemmin sanoa? Kuinka moni kansanedustaja haluaa, että Suomesta metsäteollisuus lakkautetaan? Tällaisia päätöksiä tekemällä se tapahtuu, ei tietenkään kerralla, mutta aina kun uusi investointipäätös tehdään, niin se pikkuhiljaa lähtee täältä. Me olemme juuri olleet todistamassa sellutehtaan lakkauttamista. Kiteeltä lähti saha. UPM on ilmoittanut, että lähivuosina lakkautetaan paperikoneita lisää. Sitten joku sanoo teille, että paperin kulutushan vähenee. Kyllä vähenee, mutta kysymys on vain, missä sitä tuotetaan. Suomi ei ole enää metsäteollisuuden ykkösprioriteetti tuotantoalueena. Siis tuotanto täällä loppuu. Sitäkö me haluamme?

Koko Suomen hyvinvointi on rakennettu metsäteollisuuden tuotantoa käyttäen. Se lisäarvo on tullut sieltä. Samoin se on luonut Suomeen metalliteollisuuden. Eivät nämä Ponsset ja John Deeret ja monet muut metalliteollisuudet pajat, jotka ovat kasvaneet kansainvälisiksi vientiyrityksiksi, ole syntyneet sattumalta, ei ole syntynyt sattumalta kemianteollisuus, ei sähköntuotanto, ei lämmöntuotanto, ei mikään. Ne ovat kaikki metsäteollisuuden hyvää työtä enemmän kuin yhden vuosisadan aikana. Semmoisen tulevaisuuden me olemme tällä turvepäätöksellä vaarantaneet, tehneet puun polttamisesta kannattavaa kaikissa olosuhteissa. Onhan tässä jotakin todella päin mäntyä mennyt. Sitten me täällä vielä, ainakin vihreiden kansanedustajat puhuvat suurena riemuvoittona, että turve loppuu.

Turvetta tuotetaan Suomessa tällä hetkellä noin 40 000 hehtaarin alueelta sekä suurempien yhtiöiden että pienten yrittäjien toimesta. Nämä yrittäjät tuovat suomalaiseen yhteiskuntaan valtavan määrän rahaa, maksavat veronsa, maksavat arvonlisäveroa, polttoaineveroa ja vaikka mitä veroja, mutta mitä tapahtuu nyt? Suurin osa yrityksistä poistuu markkinoilta, joko lopettaa tai menee konkurssiin. Ehkä se riipaisevin esimerkki, arvoisa puhemies, mitä tässä yhteydessä olen kuullut, oli muuan suomalainen pienyrittäjä, jolla on sidottua pääomaa omaan yritystoimintaan — turvealueisiin, koneisiin, laitteisiin, halleihin ja muihin — lähes 4 miljoonaa euroa, ja kun se yhden yön päätöksellä napsahtaa nolliin. Mies soittaa ääni väristen minulle, että mitäs tässä nyt tehdään, kun koko talo on kiinnitetty lainan vakuudeksi pihalla oleva katuharja tai polkupyörä mukaan lukien, ja eduskunnassa tehdään päätöksiä ja täällä tuuletellaan tuolla käytävillä, että oli hieno päätös. Kyllä tästä hommasta on pikkuhiljaa järki hävinnyt.

Samaan aikaan vaarannetaan metsäteollisuus ja koko energiateollisuus. Meillä nämä määrät talvet lisääntyvät, niin kuin edellisessä puheenvuorossani sanoin. Sitten mitä tulee ti-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

lalle? Ei mitään. Koko meidän kaukolämpöjärjestelmäverkko on vaarassa tällä hetkellä. Ei Ouluun ajeta haketta sen tautta, että se on edullista, vaan koska se on ainoa vaihtoehto tällä hetkellä.

Arvoisa puhemies! Harvoin eduskunnassa puhuessani olen tuntenut mieleni näin raskaaksi, mutta nyt se on. En ole epätoivoinen, koska ymmärrän, että tässä talossa on ennenkin tehty korjaavia päätöksiä, mutta tähän ilmastohumppaan, mitä tässä talossa tanssitaan nyt oikein tukka putkella, pitäisi löytyä järkeä. Ei tällä keinoin maan asioita voi hoitaa. Ja kun katsotte medialehteriä, niin kiinnostaako tämä ketään median toimijoita? Eipä kovin paljon näytä kiinnostavan. Toivon mukaan seuraavat jonkun nettiyhteyden välityksellä tätä keskustelua.

Tällä tavalla kun me menemme, niin meillä on kohta 500 000 työtöntä ja maasta pakenee teollisuus, joka sijoittuu muuante maailmaan. UPM rakentaa tällä hetkellä tehdasta Uruguayhin. Sinne menee kaikkine investointeineen 3 miljardia. Saksaan tulee biotuote-tehdas UPM:lle, 500 miljoonaa. Eikö nyt pitäisi hälytyskellojen soida? Menivätköhän investoinnit nyt ihan oikein?

Tämä on hyvin raskasta sanottavaa minulle, arvoisa puhemies. En tästä nauti, en pätkän vertaa. Tällainen päivä on minulle yksi via dolorosa, mutta olen kuitenkin kristittyinä positiivinen ihminen ja suhtaudun asioihin niin, että kun tehdään virheitä, ne myös korjataan, ja tässä on nyt se korjaamisen aika. Pyydän vain niitä vihreitä kansanedustajia, jotka tällä turpeen vihalla ovat itsensä läpi lyöneet ja mainitsevat tuolla kaduilla, miten loistavia ympäristötekoja ovat tehneet, ottamaan laskimen ja tutkimaan oikeasti, mistä ne päästöt syntyvät.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Totean nyt vain tämän puheenvuorosi johdosta, että meillä on toimittajalehterit tyhjinä tämän koronatilanteen takia joka päivä. [Hannu Hoskonen: Ymmärrän!]

Yleiskeskustelu päättyi.

Asian käsittely keskeytettiin.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain ja rikoslain 48 luvun 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 182/2020 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 9/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 9/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

20.37 Hannu Hoskonen kesk (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ympäristövaliokunnan mietintö oli yksimielinen rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain ja

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

rikoslain 48 luvun 6 §:n muuttamisesta. Tämä vähäinen lakiesitys voidaan periaatteessa kuvata yhdellä lauseella: tässä on kysymys turhan byrokratian purkamisesta. Byrokratiaa puretaan, turhia pykälä ei enää tarvita. Elikkä esityksessä rakennusperintölakia muutetaan sillä tavoin, että ely-keskusten tekemien rakennussuojelupäätösten alistamisesta ympäristöministeriön vahvistettavaksi luovutaan, ja nämä päätökset tehdään aika pitkälti paikallisesti. Siksi on tärkeää, että kun kunnissa toimitaan, niin tämä tapahtuisi yhteisymmärryksessä ja nimenomaan niin, että siellä kuultaisiin paikallisia kansalaisia ja kansalaisjärjestöjä.

Rakennusten suojelu herättää tässä maassa toki paljon kiinnostusta, mutta on tärkeää huomata, että turhan byrokratian keitaaksi ei tälläkään lainsäädännöllä olla pyrkimässä, päinvastoin byrokratiaa ollaan purkamassa. Ympäristövaliokunnan mietintö oli yksimielinen, ja se päätti hyväksyä muuttamattomana tämän hallituksen esityksen kuultuaan monia asiantuntijoita ja käytyään hyvän keskustelun asiassa.

Toivon, arvoisa puhemies, tässä yhteydessä, että kun lakeja käsitellään tässä talossa, saisimme näihin isoihin, todella merkittäviin lakiesityksiin samanlaista käytännön järkeä kuin edellä mainitussa turveasiassa — että löytyisi se yhteinen ymmärrys siitä, mikä tälle maalle on parhaaksi. Se on minusta niin iso asia, että sen puolesta kannattaa käydä täällä puhujakorokkeella puhumassa vaikka joka toinen päivä. Jos ei joka päivä jaksakaan, niin ainakin joka toinen päivä. — Kiitän.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 182/2020 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

12. Kansalaisaloite Kannabiksen käytön rangaistavuuden poistamiseksi

Kansalaisaloite KAA 5/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan. Asia pantiin 26.11.2020 pidetyssä täysistunnossa pöydälle tähän täysistuntoon

Lähetekeskustelua varten varataan enintään tunti. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Ministeri Henriksson on paikalla. — Olkaa hyvä.

Keskustelu

20.40 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies, värderade talman! Ensiksi kiitos kansalaisaloitteen tekijöille. Kyse ei ole mistään helposta kysymyksestä.

Yhteiskunnan huumausaineita koskevaan suhtautumistapaan kuuluu sekä terveystalminen että kriminaalipoliittinen näkökulma. Huumausaineiden valmistamista, luovuttamista ja myyntiä koskeva ankara rangaistavuus perustuu kansainvälisiin YK-sopimuksiin ja EU-instrumentteihin, samoin kiellettyjen aineiden luettelot. Ne asettavat reunaehdot täl-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

laisia tekoja koskevalle rikosoikeudelliselle sääntelylle. Kansainväliset sopimukset eivät edellytä käytön rangaistavuutta. EU-sääntelyssä käyttö on jätetty kansalliseen harkintaan.

Huumausaineen käyttörikosta koskevan rikoslain 50 luvun 2 a §:n mukaan: ”Joka laitomasti käyttää taikka omaa käyttöä varten pitää hallussaan tai yrittää hankkia vähäisen määrän huumausainetta, on tuomittava huumausaineen käyttörikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.” Rangaistusasteikko mahdollistaa sanktioinnin sakkomenettelyssä.

Kannabis on yleisimmin kokeiltu tai käytetty huume. Kannabiskokeilut ovat nelinkertaistuneet suomalaisessa väestössä vuoden 1992 kuudesta prosentista 24 prosenttiin vuonna 2018. Tämä tarkoittaa, että miltei joka neljäs suomalainen on elämänsä aikana kokeillut kannabista.

Parhaillaan valtioneuvoston yhteistyöryhmän valmistelussa on valtioneuvoston periaatepäätös huumausainepolitiikasta. Hallituksen sisällä ei ole mitään keskustelua siitä, että kannabiksen käytön rangaistavuus poistettaisiin. Sosiaali- ja terveysministeriö ja oikeusministeriö tulevat antamaan kansalaisaloitteeseen lausunnon eduskuntakäsittelyn aikana.

Arvoisa puhemies! Mielestäni tässä keskustelussa olisi myös hyvä keskittyä siihen, mitä voisimme tehdä enemmän huumausaineiden käytön ennalta ehkäisemiseksi, mitä voisimme tehdä enemmän pysäyttääksemme pahoinvoinnin, huumeidenkäytön ja ulkopuolisuuden tunteen, ja siinä työssä tarvitaan meitä kaikkia kanssaihmisinä, vanhempina, ystävinä, naapureina.

Värderade talman! Det här handlar om ett medborgarinitiativ. I regeringsprogrammet finns ingenting skrivet om att avkriminalisera användningen av cannabis, och regeringen har ingen sådan lagstiftning på gång, och någon sådan diskussion har inte heller förts internt i regeringen.

Användningen av cannabis har ökat i Finland och problematiken är allvarlig, och vi borde diskutera ännu mer på vilka sätt man kan stödja dem som har kommit in i droganvändningen och på vilket sätt man kan stödja deras familjer. Vägen framåt är ändå, åtminstone inte nu, en avkriminalisering. — Kiitoksia, tack.

20.44 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa puhemies! Yhteiskunta viestii lakien ja säädösten kautta, minkälainen toiminta on sopivaa ja mikä ei. Huumausaineet, ovatpa ne sitten mietoja tai kovia, ovat terveydelle haitallisia ja vaarallisia. Kielto pohjautuu siihen, että elämää ja terveyttä halutaan suojella, ja ne, jotka vaarantavat tämän, toimivat rikollisesti.

Huume-elämää läheltä nähneenä pidän surullisina ja sinisilmäisinä niitä puheita, jotka vähättelevät kannabiksen käyttöä pitäen sitä harmittomana puuhana. Tutkimusten mukaan asenteet kannabiksen käyttöä kohtaan ovat myönteisempiä niillä ihmisillä, joilla on oma-kohtaisesti huumekekeilua tai käyttöä. Harvemmin huumeiden käyttäjät aloittavat käyttöhistoriansa suoraan kovilla huumeilla, vaan he siirtyvät miedommista vahvempiin. Myös alkoholilla on tiedetysti vaikutusta kokeiluun ja käyttöön.

On tietyllä tapaa ymmärrettävääkin, että laitton toiminta halutaan saada lailliseksi. Kansalaisaloitetta on perusteltu sillä, että kannabiksen käytöstä saadut rikosmerkinnät vaikeuttavat nuorten elämää. Pidän käytön rangaistavuuden säilymistä kuitenkin hyvänä, koska uskon sen nostavan kokeilemisen kynnystä. Jollekin kannabiksen kokeilijalle voi juuri poliisin väliintulo olla käytön pysäyttävä kokemus.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Poliisi ei myöskään kannata kannabiksen käytön laillistamista, ja heidän näkemyksillään pitäisi olla painoarvoa meidän lainsäätäjien silmissä. Heillä on kentältä saatuun kokemukseen perustuva kanta, ettei kannabiksen käyttöä tule sallia. Jos kannabiksen käyttö vapautetaan, käyttäminen ja sitä myöten terveyshaitat lisääntyvät, ja kotimainen huumerikollisuus ja myös kansainvälinen huumerikollisuus valtaavat voimallisesti suomalaiset huumemarkkinat. Kannabiksen käytön vapauttaminen johtaa myös muiden huumeiden lisääntyvään käyttöön.

Arvoisa puhemies! Huumeiden ja muiden pähteitten käyttäjät ovat riippuvuutensa uhreja, ja heitä pitää auttaa pääsemään eroon päihderiippuvuudestaan heti, kun heillä on tahdot päästä hoitoon. Nykyinen hoitojärjestelmä ei ole riittävä. On myös suuria paikkakuntaisia eroja hoitoonpääsulle. Suomen päihdestrategia on vuodelta 97, joten se kaipaa kovasti päivittämistä. Kun strategiaa saatetaan jossain vaiheessa ajan tasalle, täytyy siinä huomioida myös päihdeongelmaisten läheiset. Päihdeongelma ei rajaudu vain riippuvuudesta kärsivään henkilöön vaan koskettaa koko perheyhteisöä. Pahimmillaan se lamauttaa läheiset työkyvyttömiksi ja lisää siten osaltaan menetyksiä ja kuluja yhteiskunnalle. Läheiset tarvitsevat myös vertaistukea ja ennen kaikkea toivoa, että kriisistä selvitään. [Puhemies koputtaa] Kun päihderiippuvuudesta toipuvan läheisiä tuetaan hyvissä ajoin, on heillä voimavaroja tukea toipilasta. [Puhemies: Aika!] Päihteistä toipuvan tie raittiuteen ja elämänhallintaan on pitkä, ja silloin tarvitaan kaikki tuki läheisiltä ja yhteiskunnalta.

20.48 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa puhemies! Asioita on hyvä nostaa keskusteluun, minkä tämä kansalaisaloite tekeekin. Sen sijaan kansalaisaloitteen tavoitteesta olen eri mieltä, enkä kannata aloitetta.

Aloitteessa esitetään, että Suomessa sallittaisiin kannabiksen henkilökohtainen käyttö, kannabiksen hallussapito, jos määrä ei ylitä 25:tä grammaa. Tämä tarkoittaisi sitä, että henkilö voisi pitää hallussaan 50:tä käyttöannosta, jos 1 grammasta tulee kaksi käyttöannosta. Tällaisen käyttöannosmäärän hallussapito ei lähtökohtaisesti mielestäni tue sitä, että se olisi edes hallussa omaa käyttöä varten. Kolmantena aloitteessa esitetään, että Suomessa sallittaisiin kannabiksen omaan käyttöön kasvattaminen silloin, kun se ei ylitä neljää kukkivaa kasvia. Nykyisen varovaisen tuottoarvion mukaan yhdestä kasvista tulee 25 grammaa kannabista, jos otetaan huomioon vain kukinnot ja kasvin ylimmät lehdet, joissa THC-pitoisuus on korkein. Tosiasiassa suotuisissa kasvatusoloissa yhden kasvin tuotto on moninkertainen edellä toteamaani määrään nähden.

Arvoisa puhemies! Huolestuneena olen seurannut viime aikoina keskustelua, jossa jopa osa meistä päättäjistä puhuu kannabiksen laillistamisen tai dekriminialisoinnin puolesta. Olen myös kuullut, että joidenkin mielestä maamme huume politiikka on epäonnistunut tai sen suunta on täysin väärä. Edellä mainittuja näkemyksiä puolustetaan sillä, että ongelmat eivät ratkea rangaistuksilla vaan hoidolla. Siinä mielessä olen toki samaa mieltä, että huumeongelmallisille on taattava riittävät mahdollisuudet päästä hoitoon, ja tietyissä tilanteissa rangaistukseltakin vältytään, mikäli tarjottuun hoitoon suostutaan. Poliisi pyrkiikin käyttäjiä ohjaamaan hoitoon. Hoitomahdollisuuteen tarttuvien joukko ei ole kuitenkaan ollut järin suuri. Hoitoon hakeutumisen esteenä en myöskään näe rekisterimerkintää, koska terveydenhoitohenkilöstö ei tee hoitoon hakeutuvasta käyttäjästä ilmoitusta.

Arvoisa puhemies! Omasta mielestäni nykyinen rikoslainsäädäntö on tämän kysymyksen osalta täysin ajan tasalla. Törkeiden huumausainerikosten rangaistukset ovat kovia, kuten pitää ollakin, mutta sen sijaan käyttörakosten, joiden rangaistusasteikko on sakkoo tai

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

enimmillään kuusi kuukautta vankeutta, seuraamus on pääsääntöisesti joko huomautus tai sakko, jollei käyttäjä ole syylistynyt samalla muihin, vakavampiin rikoksiin. Nuorten osalta käytäntönä on, että nuoren jäädessä ensimmäistä kertaa kiinni käyttörikoksesta nuori puhutellaan poliisin toimesta, toisella kerralla syyttäjän toimesta. Syyttäjän järjestämään puhutteluun osallistuvat syyttäjän ja nuoren lisäksi poliisi, sosiaalityöntekijä ja vanhemmat. Tällä on tarkoitus saada nuori havahtumaan ja puuttua tilanteeseen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, mitä pidän nuorten kannalta hyvänä asiana. Pääsääntö on, että syyttäjä tämän puhuttelun jälkeen tekee syyttämättäjättämisspäätöksen eikä nuorelle tule asiassa sakkoa. Rikosrekisterimerkintää ei käyttörikoksesta käytännössä saa, koska pääsääntöisesti tuo seuraamus on edellä mainitsemani huomautus tai sakko. Sen sijaan käyttörikoksesta tulee kylläkin merkintä poliisin rekisteriin, josta tietoja voidaan pyytää vain rajattua, laissa määriteltyä tarkoitusta, kuten viranomaisten turvallisuus selvitystä, varten.

Siitä asiasta olen samaa mieltä, ettei yksittäinen käyttörikos toki kohtuuttomasti saa vaikeuttaa ihmisen tulevaisuutta, mutta se ei tarkoita sitä, että meidän pitäisi kuitenkaan kannabis laillistaa tai dekriminialisoida. Se olisi mielestäni täysin väärä signaali. Pidän perusteltuna sitä, että eräisiin ammatteihin kysytään myös poliisin rekistereistä tiedot ja että merkinnät rajoittavat henkilön työllistymismahdollisuuksia tiettyihin ammatteihin rajoitetun ajan, ei loppuelämää. En usko, että kovinkaan moni toivoo täällä, että esimerkiksi poliisi tai lentäjä hoitaisi työtään pössyteltyään pilveä. Rattijuopumuksessa humerattien osuus on lähes kaksinkertaistunut. Tällä on selkeä vaikutus meidän jokaisen tielläliikkujan turvallisuuteen, mikä ei myöskään mielestäni ole toivottavaa kehitystä.

Dekriminalisoinnilla ei ratkaista huumeidenkäyttöön liittyvistä ongelmista kuin rekisterimerkintä, mutta onko se oikeasti ongelman ydin? Lyhytaikainen merkintä poliisin rekisterissä ei nuoria syrjäytä vaan aivan muut syyt. Dekriminalisointia on perusteltu myös sillä, että poliisilta vapautuisi resursseja muiden rikosten tutkintaan. Tämä ei pidä paikkaansa. Käyttörikokset tulevat ilmi yleensä poliisin muiden tehtävien, muun muassa turvallisuus selvitysten, yhteydessä, joten käytön dekriminialisointi ei vapauta lisäresursseja muihin tehtäviin.

Arvoisa puhemies! Suomalaisten huumeidenkäyttö on ollut voimakkaassa kasvussa 1990-luvulta lähtien, eikä tässä tilanteessa ole syytä lähteä dekriminalisoimaan kannabista, joka on suomalaisten yleisimmin käyttämä huumausaine. Kynnys kokeiluun on tällä hetkellä nuorten kohdalla pelottavan matalalla, ja jos rangaistavuus poistettaisiin, poistuisi monen kohdalla se viimeinenkin kynnys — siinäpä vasta karhunpalvelus nuorillemme ja tuleville sukupolville. On aivan turha edes väittää, että jos kokeilevien määrä kasvaa, ett-eikö myös haittojen määrä kasvaisi.

Rikoslaki ei toki yksin kysymystä ratkaise ja estä kannabiksen käyttöä, vaan tarvitaan myös viranomaisyhteistyötä, valistusta ja hoitoa. Mutta minä en ainakaan tahdo joutua selittämään yhdellekään vanhemmalle, joka on menettänyt lapsensa huumeille, miksi me sallimme sen, en yhdellekään syrjäytyneelle tai opiskelunsa keskeyttäneelle nuorelle, miksi me emme asettaneet rajoja ja olleet tukemassa, en yhdellekään elämänsä hukkaan heittäneelle narkomaanille tai huostaanotetuille lapsille, miksi meidän yhteiskuntamme ei pysäyttänyt ja tuominnut väärin tehneitä. — Kiitos.

20.54 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Keto-Huovinen piti erittäin hyvän ja kattavan puheenvuoron tässä, ja yhdyn näihin näkemyksiin ja ajatuksiin. Haluan myös kiittää ministeri Henrikssonia, joka on tänne iltamyöhään tullut tätä aihetta käsittele-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

mään ja käytti myös hyvän puheenvuoron. Tässä yhteydessä täytyy antaa hallitukselle kiitos, että ei ole lähdetty tähän kansalaisaloitteen linjaan. Toki se on ollut huolta herättävää, että hallituksen sisältä, hallituksen ministereiden joukosta, on tullut viestejä, joissa halutaisiin ei pelkästään kannabis vaan vahvemmatkin huumeet laillistaa.

Aloite kannabiksen käytön rangaistavuuden poistamiseksi antaisi kyllä toteutuessaan väärän viestin kansalaisille ja madaltaisi kannabiksen käytön kynnystä. Täällä edellisen kerran, kun tästä ennen asian käsittelyn keskeyttämistä keskusteltiin, perusteltiin tätä aloitetta ja aloitteen tarvetta sillä, että näin voitaisiin tukea huumeidenkäyttäjien pääsyä terveydenhoidon palvelujen piiriin paremmin. Sehän on tärkeä tavoite, mutta en usko, että tämä aloite toteutuessaan millään tavalla sitä edistäisi. Tälläkin hetkellä poliisi ohjaa käyttäjiä hoitoon, ja käytössä on puhuttelu tai huomautus myös ilman muita seuraamuksia poliisin toimesta. Terveydenhoitohenkilökunnalla, lääkäreillä ja hoitajilla, on vaitiolovelvollisuus kannabiksen tai huumeiden käytöstä, joten terveydenhoidon piiriin hakeutuminen ei millään tavoin vaikuta siihen, että henkilö joutuisi rikosoikeudelliseen vastuuseen huumeiden käytöstä.

Mielestäni tässä tulisi kuunnella myös poliisin näkemyksiä. Poliisin taholta on varsin selkeästi tuotu esiin se, että poliisi pitää nykyisiä mahdollisuuksia tärkeinä eikä kannata kannabiksen käytön rangaistavuuden poistamista.

20.57 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Itsekin haluan kiittää oikeusministeri Henrikssonia, että hän on iltamyöhään tullut tänne paikalle. En tiedä, tuleeko täältä suurta viisautta, mutta on periaatekysymys, että ministeri on kiinnostunut kansalaisaloitteesta ja näinkin merkittävästä asiasta, joka on ikään kuin ongelmavyöhyte ja syndrooma. Sen sijaan ihmettelen hieman, että sisäministeri Ohisalo, jonka vihreät on ehkä huumemyönteisin puolue Suomessa, ei ole tullut paikalle, vaikka hänen tontilleenhan nämä ongelmat ovat kaatuneet ja tulevat mahdollisesti entistä pahemmin kaatumaan, kun kovien huumeitten käyttö on viime vuosina lisääntynyt.

Yleensä kulttuuri on kysymys, jossa vallitsevat tietyt suhtautumiset tiettyihin asioihin. Minä kyllä valittaen voin todeta, että oman käsitykseni mukaan meillä on aivan liian huumemyönteinen kulttuuri. Mistä se huumemyönteisyys on tullut, sitä en tiedä. Mutta ei sitä ehkä kovin paljon auta, että me rikollisista rakennamme ikään kuin sankaritarinoita. Niitä pyörii Ylellä ja tuolla missä milloinkin lehdissä, ja minusta näin ei pitäisi olla.

Enemmänkin pitäisi ehkä tuoda esille koulussa ja valistuksessa sitä, että meillä toissa vuonna kuoli 261 ihmistä huumeisiin, enemmän kuin liikenteessä, ja se on vain jäävuoren huippu. Voi vain kuvitella — ja meidän kansanedustajien pitää oivaltaa — kuinka paljon kärsimystä on näille perheille, läheisille ja koko suvulle tullut, kun he ovat nähneet, mitä huumeittenkäyttäjille tapahtuu ja kuinka ikävä se tie on silloin, kun ajaudutaan täysin huumeitten valtaan.

Eikä tässä vielä tarpeeksi. Tämän nykykuvan maalaaminen on aika helppoa maallikollekin. Ei tarvitse kuin lukea lehtiä, joihin minä kuitenkin luotan, niin kyllähän me tiedämme, että järjestäytynyt rikollisuus ottaa entistä enemmän otettaan. Siihen liittyy valitettavasti etnisen rikollisuuden kasvu, vaikka se joillekin on vaikea myöntää, ja siihen sisältyy myös se, että entistä nuorempia lapsia käytetään kuriirina. Meillä on tietty lainsäädäntö, joka ei alaikäisiin siinä määrin pääse rangaistavuuden kautta käsiksi kuin se pääsee täysikäisiin.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Kun näin on, niin silloin Suomen pitää muodostaa linjansa, olkoon sitten kunkin mielihope vähemmän myönteinen tai enemmän myönteinen. Itse suhtaudun tähän kansalaisaloitteeseen ymmärrettävästi kielteisesti, niin kuin kokoomuskin suhtautuu. Mutta Suomen pitää muodostaa selvä linja, ja sen linjan pitää tietenkin olla se, mitä oikeusministeri toi esille: meidän pitää tehdä kaikkemme, että nämä nuoret, jotka ovat joutuneet koukkuun, pääsevät helpommin hoitoon ja heitä autetaan.

Ja se toinen linja — pitää kyllä nyt rehellisesti todeta — mihin sisäministeri ja tämä keltainen budjettikirja eivät valitettavasti ole ottaneet kantaa, on järjestäytyneen rikollisuuden määrätietoinen estäminen ja sen kurissa pitäminen. Siihen pitää panna enemmän poliisin resursseja. Ymmärrän ennaltaehkäisyn, mutta ei se ihan tämmöisillä otteilla hoidu. Tässä on kaksi eri asiaa: miten nämä ongelmat syntyvät — ja siihen pitää puuttua — mutta myös se, [Puhemies koputtaa] miten me rikollisia kohtelemme ja miten tiukan linjan me otamme, ja resursseja lisää poliisille.

21.01 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Kansalaisaloite kannabiksen rangaistavuuden poistamiseksi on nyt toista kertaa käsittelyssä vähällä aikaa. Ilahduttavaa huomata, että ministeri on tällä kertaa paikalla osallistumassa tähän keskusteluun — kiitoksia tästä hyvin paljon.

Olen saanut viimeisimmän viikon aikana valtavasti yhteydenottoja ja kommentteja tästä aiheesta. On hyvin merkille pantavaa, että varsinkin rangaistavuuden poistamista kannattavien joukossa ei joko nähdä tai ei haluta nähdä niitä käytännön ongelmia, joita tässä asiassa piilee. Toivottavasti siellä hallituksessa kyetään niitä näkemään, mutta jos ei nähdä, niin autan tässä kyllä hyvin mielelläni.

Rangaistavuuden poistamista perustellaan muun muassa sillä, että hoitoon hakeutumisesta koituu muutoin ongelmia. Terveystieteiden tutkimuksissa on hyvin vahva salassapitovelvollisuus. Tämän pitäisi olla kaikkien tiedossa. Lääkärille syntyy ilmoitusvelvollisuus ainoastaan siinä tilanteessa, jossa potilaalla on vakava päihdeongelma ja hallussa on ajokortti. Tämä tulee ajokorttilain 21 §:stä. Tätä pykälää noudatetaan kaikkien päihteiden osalta, ja käytännössä ilmoitukset ovat alkoholista johtuvia, ja niissäkin tapauksissa oireiden on oltava huomattavia: viinakramppeja, selviä toiminnan ja motoriikan häiriöitä ja niin edelleen.

Tarkistin juuri Itä-Suomen poliisilaitokselta, kuinka monta ilmoitusta on terveydenhoidosta tullut poliisille hoitoon hakeutuneista huumausaineiden käyttäjistä. Tuo lukema on pyöreä nolla. Omakantaan tehtävät merkinnät ovat myös hyvin vahvasti salassa pidettävää tietoa, joten sitäkin kautta on äärimmäisen epätodennäköistä, että ongelmia koituisi. Jos kansalainen hakeutuu hoitoon ja hallussa on huumausaineita, ei poliisille ilmoiteta asiasta edelleenkään. Poliisi ainoastaan käy ottamassa aineet haltuun, mutta ei saa tietää, kenen hallussa ne ovat olleet.

Kun kansalainen jää kiinni huumausaineen käyttörikoksesta, hänelle tulee tarjota mahdollisuutta hoitoon. Jos hän siihen suostuu, ei rangaistusta saa antaa. Hyvin harva tähän mahdollisuuteen kuitenkaan tarttuu. Selvästi suurin osa satunnaiskäyttäjistä ei koe käyttöä ongelmana, joten hoitoa ei haluta. Ongelmakäyttäjien joukossa on puolestaan paljon sairautentunnettomuutta. Alaikäisten, 15 vuotta täyttäneiden kohdalla käytäntö on se, että rangaistuksia ei anneta, vaan ohjataan sosiaaliviranomaisten hoteisiin, poliisipuhutteluun ja mahdollisesti hoitoon.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Lainsäädäntö mahdollistaa myös sen, että jos kannabista on käytetty vähäinen määrä yksityisessä tilassa, ei sakkorangaistusta välttämättä tarvitse antaa. Toisin sanoen meillä on ollut jonkinasteinen depenalisaatio käytössä jo vuodesta 2001. Hyvin usein kuitenkin näissä keskusteluissa kivenkovaan väitetään, että näin ei ole, vaikka pian 20 vuotta tämä on ollut jo voimassa.

Portugalin mallin nimeen vannotaan kovaan ääneen. On totta, että siellä huumekuolemat on saatu laskuun, mutta samalla unohdetaan tehokkaasti mainita, että muutos on vaatinut valtavia panostuksia hoitoon. Hoitoa on saatava heti ja kattavasti. Samalla myös unohdetaan mainita, millaisia sanktioita koituu, jos ohjelmaan ei sitoudu: matkustuskieltoa, sosiaalitutkien leikkaamista, hallinnollisia sakkoja ja niin edelleen. Onko meillä olemassa sellaista hoitokapasiteettia, mitä tällainen muutos tulisi vaatimaan? Tällä hetkellä käytössä esimerkiksi Kuopiossa on katkolla 12 hoitopaikkaa, joista kaksi on huumeasaineiden käyttäjille. Pakkohoitoa meillä ei ole, eikä se toimi. Päihdeongelmista irti pääseminen vaatii ennen kaikkea vahvaa omaa tahtoa. Se on myös syytä ymmärtää tässä tilanteessa.

Usein vedotaan myös poliisin resurssien säästymiseen. Poliisi voisi juoksennella niitten isompien rikosten ja konnien perässä. Valvontaa ei tarvitsisi tehdä. Tämäkään ei pidä paikaansa. Vaikka laillistettaisiin, dekriminalisoitaisiin tai depenalisoitaisiin, siitä huolimatta käyttöä ja hallussapitoa pitäisi säännellä ja sitä pitäisi valvoa. Kun välittäminen olisi rikos ja hallussapito ei, tapahtuisi taikatemppu. Yhdessä kädessä aine olisi laitonta, ja toiseen käteen siirtyessään se muuttuisikin lailliseksi. Miten tätä käytännössä voidaan valvoa? Entäs THC-pitoisuudet? Käytön myötä toleranssit kasvavat, ja pitää saada vahvempaa ainetta. Onko aivan sama, millaisilla pitoisuuksilla tässä oikein pelataan? Kuinka se todettaisiin, kun se kuitenkin vaatisi laboratoriokokeita? Tämä lista kyllä jatkuu, mutta mennään eteenpäin.

Sisäministeri on linjannut, että kaikista huumeista, ei pelkästään kannabiksesta, pitää saada rangaistavuus pois. Jos käyttörikosta ei ole, se tarkoittaa sitä, että huumeasaineiden käyttäjät pääsevät laillisesti käsiksi aseisiin. Eräs rangaistavuuden poistamisen puolustaja juuri julisti minulle, että näin sen asian pitääkin olla. Haluaisin kyllä kysyä tämän maan sisäisestä turvallisuudesta vastaavalta ministeriltä: pitääkö tämän asian olla juuri näin? Käyttörikosten kautta paljastuu huomattava määrä muita rikoksia. Niihinhan ei päästäisi enää samalla tavalla käsiksi, jos käyttörikos ei olisi enää rikos.

Maa­il­mal­ta sa­atujen seuran­ta- ja tut­kimus­tu­losten mu­kaan niis­sä mai­ssa, jois­sa kan­na­bis on lai­listet­tu tai de­kri­mi­na­li­soi­tu, rikol­li­suus ei ole las­kenut. Ainoas­taan omai­suus­ri­kol­li­suus­te­ssä on tapahtunut las­kua, mutta muu rikol­li­suus on kas­vanut. Lai­ton välit­tä­minen ei ole kadonnut mihinkään, vaan se­kin on lisä­äntynyt. Ja huolestuttavinta näis­sä tu­loksis­sa on se, että jär­jes­täytynyt rikol­li­suus on selvästi hyö­ty­nyt tästä tilanteesta. Kuinka var­moja ollaan, että me haluamme tehdä tässä asiassa tuottoisan kädenojennuksen nimen­omaan jär­jes­täytyneelle rikol­li­suudelle? Taas olisi hyvä kysymys sisä­minis­terille, mutta hän ei ole paikalla antamassa vastausta.

Kannabiksen lääke­käytöstä on ollut paljon puhetta, ja tämä kansalaisaloitekin nojautuu siihen väkevästi. Lääke­käyttö on aivan oma asiansa, ja sen takia se pitäisi rajata näistä kes­kusteluista pois. Esimerkiksi MS-taudin hoidossa on saatu hyviä tuloksia. Meillä on kipu­lääkkeitä, jotka ovat opiaattipohjaisia, ja ADHD-lääkkeet ovat amfetamiinipohjaisia. Tässä asetelmassa ei pitäisi olla mitään erikoista.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Arvoisa puhemies! Tässä vain muutamia käytännön ongelmia, mitä rangaistavuuden poistamisesta koituu. Muutama käytännön asia askarruttaa minua erityisesti. Mikä meitä estää kehittämästä hoitoa? Ei mikään. Ei sen takia tarvitse rangaistavuutta poistaa, sillä on vahvasti pidettävä mielessä se, millaisia vaikutuksia tällä olisi lapsiin ja nuoriin, jos sallivuutta tällä tavalla lisättäisiin ja asenteita muutettaisiin. [Puhemies koputtaa] Kuka täällä haluaa, että huumausaineiden käyttö tehdään lapsille ja nuorille mahdollisimman helpoksi ja vaivattomaksi? [Puhemies: Aika!] Se on historiallisen, suorastaan lapsellisen helppoa jo nyt. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Totean, että eduskunnan puhemiesneuvosto on aikanaan käsitellyt kansalaisaloitteisiin liittyen ministerien paikallaoloa, ja se päätös puhemiesneuvostossa, jossa ovat kaikki puolueet edustettuina, on se, että paikalla on vatsuuministeri, joka on tässä tapauksessa kansalaisaloitteesta vastaava ministeri eli oikeusministeri. Sen lisäksi ei ole mitään ohjeita siitä, että muitten ministereitten pitäisi olla paikalla. Tämä on yhteisesti päätetty asia puhemiesneuvostossa.

21.09 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että vähän ihaillen kuuntelin Marko Kilven näkemyksiä asiasta. Hänellä on sitä arjen kokemusta varmaan näissä asioissa enemmän kuin meillä kenelläkään muulla. Oma näkemykseni perustuu ihan maallikkona ja neljän lapsen isänä enemmänkin tunnetilaan tässä asiassa.

Esillä oleva kansalaisaloite käytön rangaistavuuden poistamiseksi herättää tietysti paljonkin ristiriitaisia ajatuksia ja tunteita, ja tässäkin salissa on selvästi jakolinjoja olemassa asian suhteen. Itse en kyllä missään tapauksessa tämäntyyppistä liberaalista huume politiikkaa tue. Minusta tässä ei ole kysymys mistään perusoikeuksista tai ihmisoikeuksista, niin kuin joissain aiemmissa puheenvuoroissa aiemmin on todettu.

Tänä aamuna viimeksi poliisiasia neuvottelukunnassa saimme laajan infon nuorisoriikollisuudesta ja sen ympärillä liikkuvista ongelmista, ja suuri huolenaihe poliisijohdolla on tällä hetkellä huumeet ja niiden käytön lisääntyminen ja saatavuus. Se on ihan selvä ykkönen, joka tukee sitten kaikkea tätä rikollisuutta.

En halua missään tapauksessa olla lainsäädännöllä tukemassa sitä kehitystä, joka selvästi on suomalaisten keskuudessa huumeissa tällä hetkellä tapahtunut. Yhä useammin käyttöä ei pidetä vaarallisena. Huumeiden saanti on helpottunut, ja yhä useampi kokeilee sekä käyttää huumeita, niin kuin tässä aiemminkin on todettu. THL:n tänä vuonna tehdyssä huumeiden ympärille rakennetussa väestökyselyssä tuli esille muutamia trendejä, mitkä tietysti huolestuttavat entistä enemmänkin. Aikuisten ikäryhmien osalta huumeiden terveysvaikutukset ovat nousseet kymmenessä vuodessa kahdesta prosentista viiteen prosenttiin. Huolestuttavinta on, että huumeiden terveysvaikutuksiin suhtautuminen on myös muuttunut huomattavasti huonompaan suuntaan. Huumeiden saatavuus on helpottunut ja lisääntynyt. Niitä tarjotaan jopa 30 prosentille 15—30-vuotiaista.

Arvoisa puhemies! Itse en halua lainsäätäjänä olla tukemassa tätä huolestuttavaa kehitystä, joka on käynnissä ja on monen perheen ja nuoren elämän pistänyt täysin hajalle. Minusta tämä aloite on myös hallitusohjelman päihdepolitiikan näkemysten kanssa hyvin ristiriidassa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Totean vain tässä vaiheessa, että ministerillä on nyt kiire seuraavaan paikkaan. Että jos on jotakin tähdellistä, ilmoittakaa minulle, niin

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

että voi pitää puheenvuoron, kun ministeri on paikalla. Muuten annan hänelle tämän Kopran puheenvuoron jälkeen puheenvuoron.

21.12 Jukka Kopra kok: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille, että jaksaa illan pimeinä tunteina täällä olla kuuntelemissa näitä lähetekeskustelun puheenvuoroja.

Samaan aikaan, kun suomalaisessa yhteiskunnassa raportoidaan varsinkin nuorten huumeiden ongelmakäyttäjien määrän olevan suurempi kuin koskaan ennen, me nyt täällä sitten keskustelemme tällaisesta kansalaisaloitteesta kannabiksen käytön laillistamisesta. Tämä on kyllä sellainen yhtälö, jota itse en ymmärrä enkä hyväksy. Samalla tavalla kuin muidenkin huumausaineiden aineiden käytön myös kannabiksen käytön tulee jatkossakin pysyä rangaistavana, enkä siis kannata kansalaisaloitteessa esitettyä käytön rangaistavuuden poistamista, totean tähän kärkeen.

Huumausaineiden saatavuus tätä nykyä on monenlaisten anonyymikanavien ynnä muiden kautta jo liiankin helppoa, eikä niitä tarvitse asettaa tarjottimelle yhtään tämän enempiä. Huumeiden käyttö on lisääntynyt hitaasti mutta varmasti, samoin huumekuolemat sekä monet muut ongelmat, joita käyttöön ja varsinkin käyttäjien elämään kokonaisuudessaan liittyy. Päihteiden käytön taustalla on usein psyykkistä oireilua, masennusta, ahdistusta ja muuta pahoinvointia. Tämän ongelman hoitoon tarvitaan sekä uutta lainsäädäntöä että resursseja ja konkretiaa kentälle.

Hoitovalikoima ei ole kehittynyt huumeiden käytön kanssa samassa tahdissa, ja huomioitava on myös se, ettei monikaan käyttäjistä hoitoa edes halua, kuka mistäkin syystä. Tämä ilmenee siitä, että jo nyt käyttörikoksen yhteydessä tarjotaan mahdollisuutta hoitoon, jopa niin, että rangaistus voidaan jättää määräämättä, jos siihen suostuu. Jotain lienee pielessä, jos ja kun huumeiden käytössä ei ongelmaa nähdä eikä hoitoon haluta mennä. Selvittämättä on myös se, kuinka paljon lisää resursseja hoitomekanismeihin tarvittaisiin käytön lisääntymisen myötä.

Arvoisa puhemies! Keskustelu kannabiksen laillistamisesta herättää enemmän lisäkysymyksiä ja huolta kuin antaa vastauksia mihinkään parempaan. On muistettava, että huumausaineiden käyttörikosten myötä päästään usein myös suurempien rikosvyyhtien jäljelle, eikä tätäkään viranomaisten työtä helpottavaa mahdollisuutta saa pois ottaa — se olisi jo yleisen oikeustajun vastaistakin.

Lopuksi haluaisin vielä todeta, että on meidän aikuisten ihmisten ja lainsäätäjien vastuulla, millaista esimerkkiä erityisesti nuorille näytämme. Meidän vastuullamme on rakentaa tätä yhteiskuntaa vastuullisesti lapsille ja nuorille. Siihen kuuluvat myös rajanvedot oikean ja väärän välillä, rajanvedot terveen ja epäterveellisen elämän välillä. Huumeiden käyttöä ei tule edistää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt totean, että täällä on sen verran monta puheenvuoroa, että ministerille vastausvuoro, ja sen jälkeen olette vapaa menemään seuraavaan työtehtävään.

21.15 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies, värderade talman! Kiitos edustajille hyvistä puheenvuoroista. Tärkeä keskustelu, vaikea keskustelu, mutta katson, että on erittäin tärkeätä, että me yhteiskunnassa pystymme keskustelemaan avoimesti myös vaikeista asioista.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Tässä tuli esille muun muassa se, että muut ministerit olisivat olleet jotain mieltä. Ehkä se on niin, että jokainen puolueen puheenjohtaja kyllä vastaa omista kannoistaan ja hallitus toimii hallituksena. Niin kuin tässä aikaisemmin sanoin, hallituksen sisällä ei olla käyty mitään keskustelua siitä, että kannabiksen käytön rangaistavuus poistettaisiin, eikä meillä hallitusohjelmassa ole sellaista kirjausta, enkä ole sellaista lainsäädäntöä laittamassa alulle oikeusministeriössä. Nythän tämä on kansalaisaloite. Eduskunta päättää, miten sen osalta sitten toimitaan, ja lakivaliokunta on se valiokunta, joka tämän varmasti tulee käsittelemään huolellisesti, ja oikeusministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö tulevat antamaan osaltaan lausuntonsa siihen.

Henkilökohtaisesti olen, niin kuin moni muukin edustaja tässä salissa, erittäin huolissani siitä tilanteesta, missä me olemme Suomessa. Myös erittäin pienillä paikkakunnilla on huumeita saatavilla tänä päivänä, ja se kehitys on kyllä huolestuttava. Me tiedämme myös sen, että me tarvitsemme monenlaisia toimenpiteitä, me tarvitsemme poikkihallinnollista yhteistyötä. Se työ on tehtävä kunnissa, se on tehtävä monella eri tasolla, ja niin kuin tässä monessa puheenvuorossa tuli esille, kaiken tämän takana on myös kansainvälinen ja järjestäytynyt rikollisuus, joka aiheuttaa monessa maassa meille sekä oikeus- että sisäministerielle kyllä päänvaivaa. Sen takia tässä tarvitaan hyvin paljon poikkihallinnollista ja rajat ylittävää yhteistyötä.

Haluan myös nostaa esille tässä yhteydessä, että oikeusministeriö on käynnistänyt osana hallitusohjelmaa rikosten ehkäisyhankkeen, jossa pitkittyneet rikos- ja päihdekierteet pyritään ehkäisemään kokonaisvaltaiseen ja moniammatilliseen tukeen perustuvalla uudella toimintamallilla, ja näiden toimintamallien pilotointi käynnistyy Oulussa, Rovaniemellä, Vantaalla ja Turussa. Se on tärkeätä, että tällaista työtä tehdään, ja toivon itse, että näistä pilotoinneista saadaan myös valtakunnallisia malleja, joita voidaan käyttää ympäri Suomea.

Meidän täytyy siis toimia monella tasolla, ja tarvitaan lisää poliiseja. Hallitushan on myös päättänyt siitä, että nyt tällä hallituskaudella tullaan lisäämään poliisien määrää. Tarvitaan etsivää nuorisotyötä ja ylipäänsä aktiivista työtä nuorten kanssa ja heidän hyväksien kunnissamme, ja myös tähän hallitus on panostanut. Sitten luulen, että me tarvitsemme myös uusia otteita, uusia tapoja tehdä nuorison parissa työtä, ja meidän on otettava myös ne heikot signaalit vakavasti. Pidän myös huolta siitä, että me pystyisimme auttamaan vanhempia. Tiedän, että kun huumeet iskevät, niin ei se kysy sen perään, mikä on sosioekonominen tausta. Se iskee kaikkiin perheisiin, ja kaikki vanhemmat tarvitsevat apua, ja niin tarvitsevat myös ne nuoret ja lapset, jotka joutuvat tälle tielle.

Näillä sanoilla, arvoisa puhemies! On hyvä varmasti, että eduskunta jatkaa tätä keskustelua. Tämä on kaiken kaikkiaan vaikea asia, mutta sen takiahan kansalaiset ovat meidät tänne valinneet, että me myös ratkaisemme vaikeita asioita. Meidän pitää kantaa vastuuta, ja tällaisissa asioissa se vastuu on erityisen painavaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia ministerille paikallaolosta. — Jatketaan keskustelua.

21.20 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Todellakin kiitokset ministerille, ja ymmärrämme täällä salissa varsin hyvin näitä aikataulupaineita emmekä pistä tästä pahaksemme. Ministeri toi puheenvuorossaan vielä erittäin arvokkaasti esille sen, että huumeongelman taklaaminen vaatii hyvin monipuolista keinovalikoimaa ja hyvin monenlaisia erilaisia toi-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

menpiteitä. Kiitos myöskin siitä, että nostitte esille nämä pienet kunnat. Meidän ei pidä kuvitella, että on niin kuin joskus 70-luvulla, kun huumeet olivat lähinnä Helsingin ja muutamman muun suuren kasvukeskuksen ongelma. Tänä päivänä ne ovat valitettavasti rantautuneet ihan pieniin maalaiskuntiin, ja kyllä minä luulen, että paljon on tällä kulttuurilla — elikkä sellaisella kulttuurilla, jossa puhutaan viihdekäytöstä, jossa jollakin tavalla annetaan ymmärtää, että huumeet eivät ole enää vakava asia — oma vaikutuksensa siihen, että huumeet ovat levinneet niinkin laajalti.

Kristillisdemokraatit eivät hyväksy tätä kansalaisaloitteen tavoitetta poistaa kannabiksen käytön rangaistavuus. Kyllä itselläni on muistissa se, kun 2000-luvun alussa tulin tähän taloon kansanedustajana ja silloin täällä kävi melkein pä vuosittain sellainen delegaatio, jossa oli näitten huumeitten käyttäjien äitejä, jotka kertoivat niitä traagisia tarinoita siitä, että kun tosiaankin silloin 70-luvulla heidän lapsensa olivat sotkeutuneet huumeisiin, niin mitä näissä elämänkohtaloissa ja tilanteissa oli tapahtunut ja millaisia kärsimyksiä perheille ja lähipiirille huumeitten käytöstä oli tullut. Kyllä hyvin monissa näistä tarinoista oli se tausta, että tämä porttiteoria oli todellakin toteutunut, elikkä ensin oltiin aloitettu kannabiksella tai vastaavalla ja sen jälkeen sitten hyvin nopeasti oltiin suonensisäisten huumeitten käyttäjiä, joten ei ole olemassa vaarattomia huumeita — ei ole olemassa vaarattomia huumeita. Facebookiin sain tänään viestin, ja siellä oli joku isä, joka totesi, että tänään olette keskustelemassa kannabiksesta ja että hänen tyttärensä, oliko se ensimmäisellä vai toisella käyttökerralla, vajosi psykoosiin ja sitä rataa sitten elämä on mennyt sekaisin. Että kyllä meidän pitää ymmärtää, että huumeitten kanssa olemme aina hyvin vakavien asioiden äärellä.

Täällä edustaja Kilpi hyvin kuvasi näitä monia väitteitä, joilla rangaistavuus halutaan poistaa, ja hän yksi toisensa jälkeen ne ampui alas, enkä käy niitä sillä tavalla kertaamaan. Minusta oli tärkeää, että hän muistutti siitä, että kädenojennus järjestäytyneelle rikollisuudelle tapahtuu sitä kautta, jos ajattelemme, että tämä rangaistavuuden poistaminen jollakin tavalla tätä tilannetta auttaisi. Se auttaisi nimenomaan järjestäytynyttä rikollisuutta.

Edustaja Eestilä nosti tämän median vastuun. [Puhemies koputtaa] On käsittämätöntä, että meillä iltapäivälehdissä tehdään sankaritarinoita näistä huumeista välittävistä ja itse huumeita käyttävistä henkilöistä. He ovat rikollisia ihmisiä, joilla on monien ihmisten henki käsissään, [Puhemies: Aika!] ja siinä mielessä myös median vastuu on tässä asiassa suuri.

21.23 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Eskelinen toi täällä hyvin esille poliisiasiaihin neuvottelukunnan viestiä, että poliisi pitää tämän hetken suurimpana ongelmana juuri huumeisiin liittyvää järjestäytynyttä rikollisuutta ja kaikkia niitä lieveilmiöitä, mitä huumausaineiden käytön ympärille rakentuu. Edustaja Essayah meni tänne käytännön arkeen, mitä siitä voi seurata jo ensimmäisen tai toisen käyttökerran jälkeen. Itsekin tunnen näitä tapauksia, mutta ehkä näitä nyt ei tässä puheenvuorossa kannata käsitellä.

Miksi tämä on tärkeää myös kansallisen turvallisuuden ja sisäisen turvallisuuden kannalta ja miksi itsekin kaipasin — ja ymmärrän toki hallintomenettelyt — sisäministeriä paikalle keskustelemaan, kun eduskunta on nimenomaan keskustelua varten: sisäministerin hallinnonalallehan tämän kansalaisaloitteen problematiikka hyvin pitkälle kaatuu. Muistan, 2012 taisi olla, kun meillä oli sisäministerinä tässä vieressä istuva Päivi Räsänen — jos oikein muistan, ja minulla on jonkunmoinen muisti, joistakin asioista muistan ja kaikkia en — että hän piti pöntöstä puheen, että kun tämä Pora kolmonen toteutetaan, niin silloin po-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

liisille tulee enemmän harkintavaltaa, mihin se kulloinkin kohdentaa resurssit ja minkä se katsoo olevan sen prioriteetit. Tällä tavalla te minun mielestäni ministerinä puhuitte, ja tämä on juuri näin, että tällä hetkellä, kun tämä ongelma on suurin poliisinkin mielestä, niin tietenkin tämä on a) resurssien kohdentamiskysymys, ja b) sitten olen samaa mieltä edustaja Kilven kanssa, että ilman muuta näitä poliisin resursseja pitää vielä merkittävämmiin lisätä kuin mihin nyt koko eduskunta on pyrkinyt, eli siihen 8 000:een. Ei se taida kyllä riittää, kun me katsomme tätä rikollisuuden kehitystä.

Arvoisa puhemies! Itse olen maallikko ja en kyllä kovin paljon poliisin työstä ymmärrä, vaikka tekemisissä joskus olen ollutkin poliisiauton takapenkillä joistakin rötöksistä, mutta sen omana käsityksenäni sanon, että poliisilla pitää olla työkalut toimia huumausainerikollisuuden kanssa, poliisilla pitää olla mahdollisuus, jos olen oikein käsittänyt, ainakin jossain määrin valeostoihin ja sitä kautta pureutua tähän ongelmaan. Sitä en tiedä, miten syyttäjä- ja oikeuslaitos käsittelevät, mutta jollakin tavalla myös nämä näyttökysymykset liittyvät tähän kriminaalipolitiikkaan ja siihen, miten huumausainerikoksista ja millä mekanismeilla ja minkä yksityiskohdan kautta saadaan tuomittua, koska kyllä kuitenkin se pelko huumausainerikollisilla pitää olla, että rangaistukset kovenevat ja helpommin joutuu sitten vastaamaan niistä teoista, jotka ovat täysin vastuuttomia, koska valitettavasti tämä huumausainemyönteinen ilmapiiri, mikä nyt on vallalla, suistaa erittäin nuoria, jopa 12—13-vuotiaita lapsia käsittämättömälle tielle. Minun mielestäni tämä on kyllä raukkamaista toimintaa, ja totta kai se kannattaa, ja niin kuin jo edellisen kerran totesin, näitä lapsia käytetään myös kuriirina hyväksi. [Puhemies koputtaa] Että kyllä on semmoinen osa-alue yhteiskunnassa, johon poliisin ja yhteiskunnan pitää puuttua, ja nimenomaan eduskunnan.

21.26 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Kansalaisaloite kannabiksen rangaistavuuden poistamiseksi on kyllä syytä ottaa vakavasti. Huumeet ovat huolestuttava osa jokapäiväistä elämäämme, ongelmineen päivineen, ja tämä osa se jatkaa vain koko ajan kasvuaan. Meidän on jatkuvasti tehtävä enemmän töitä tämän asian kanssa.

Asia on niin merkittävä, että olisi ollut kyllä suotavaa, että enemmän kansanedustajia olisi ottanut osaa tähän keskusteluun — onhan täällä kuitenkin väläytelty myös sellaista vaihtoehtoa, että Oy Suomi Ab kasvattaisi ja välittäisi kannabista. Erikoisia näkemyksiä. Onhan se toki jonkinlainen kannanotto, jos ei ota osaa keskusteluun.

Kuten tuossa jo aikaisemmassa puheenvuorossa otettiin esille lapset ja nuoret, niin kylähän se on hyvin pysäyttävää, että meillä tämmöiset kymmenvuotiaitten pilviringit eivät ole enää millään tavalla erikoinen ja harvinainen asia. Ennen aikaan ne sentään ymmärsivät lähteä karkuun, kun aikuinen tuli siihen paikalle, mutta nykyään ei edes tapahdu enää sitä, mikä kertoo omalla tavallaan siitä suhtautumisesta, mitä lasten ja nuorten keskuudessa on tapahtunut.

Puhutaan hyvin, hyvin vakavasta asiasta, joka meidän on otettava vakavasti. — Kiitos.

21.28 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Jo lähetekeskustelun ensimmäisellä kierroksella tuli todennetuksi, että päihde- ja huumausainepoliittinen keskustelu on hyvin usein aihe, johon liittyy valtavasti erilaisia harhakäsityksiä. Tuntuu hyvin surulliselta, että erityisesti tämä aihe on sellainen, ettei faktoilla ole välillä oikeastaan mitään väliä, vaan tärkeintä on se, että pääsee levittämään asenteellisia näkemyksiään. Päihde- ja huumausainepolitiikalla ja siitä käytävällä keskustelulla on merkittävät seuraukset monen ihmisen elämään ja tulevaisuuteen, ja siksi keskustelua on äärimmäisen tärkeää käydä tutkimus-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

pohjaisten faktojen, ei omien pelkojen ja ennakkoluulojen pohjalta. Pahimmillaan leimaaminen johtaa siihen, että huumeidenkäyttäjät eivät uskalla hakea apua ja terveydenhoitoa. Se ei ole eduksi kenellekään.

Kannabis ei ole ongelmaton päihde. Tästä huolimatta päihdepolitiikkaa ei kannata tehdä mustavalkoisesti vaan uusimpaan tutkimus- ja asiantuntijatietoon nojaten ja ihmisoikeudet huomioiden. Nykymuotoisen sanktioperusteisen ja syrjäyttävän päihdepolitiikan jatkaminen on silmien sulkemista ongelmilta eikä auta päihderiippuvaista. Päihderiippuvuus on monesti sairaus, ja mitä muitakaan sairauksia lääkitään sakottamalla ja rankaisemisella? Pitää myös muistaa, etteivät kaikki kannabiksen käyttäjät ole ongelmakäyttäjiä, jolloin ongelmia saatetaan jopa luoda rangaistuksilla ja kontrollilla.

Arvoisa puhemies! Käyn läpi seuraavassa joitakin keskustelussa esitettyjä pinttyneitä virheellisiä väittämiä.

Väite 1: Jos kannattaa haittoja vähentävää päihdepolitiikkaa ja päihteiden käytön rangaistavuuden poistoa, on huumemyönteinen. Vastaus: Väärin. Rangaistavuuden poiston kannattaminen ei liity huumemyönteisyyteen. Kyse on siitä, että haittoja vähentävä päihdepolitiikka on monella tapaa rangaistuksia inhimillisempi ja tehokkaampi tapa hoitaa päihdeongelmia. Tarkoitus on vähentää päihteiden käytöstä aiheutuvaa stigmaa sekä sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja asianomaiselle itselleen, hänen ympäristölleen ja yhteiskunnalle. Haittoja vähentävä terveysneuvonta on yhteiskunnallisesti kustannustehokasta.

Väite 2: Jos kannattaa haittoja vähentävää päihdepolitiikkaa ja päihteiden käytön rangaistavuuden poistoa, ei piittaa lapsista ja nuorista. Vastaus: Väärin. Nykyinen sanktiopolitiikka on erityisen haitallista nuorille, joiden mahdollisesti satunnaisetkin käyttökokeilut voivat johtaa oikeudellisiin seuraamuksiin ja rekisterimerkintöihin, jotka leimaavat ja altistavat syrjäytymiselle. Haittoja vähentävä toiminta tarjoaa apua ja hoivaa rangaistuksen sijaan ja varmistaa, ettei nuori putoa mielenterveys- ja muiden tukipalveluiden ulkopuolelle. On myös erityisen tärkeää varmistaa, että nuoret saavat oikeaa tietoa kannabiksen käytön riskeistä sekä hoito- ja tukimahdollisuuksista.

Väite 3: Kannabis toimii porttina kovien huumeiden ongelmakäyttöön. Vastaus: Väärin. Yleisimmät päihteet ovat tupakka ja alkoholi. Porttiteoriaa ei myöskään ole pystytty osoittamaan tutkimusten pohjalta päteväksi.

Väite 4: Kannabiksen käytön rangaistavuuden poisto johtaa vaarallisen huumebisneksen kasvuun. Vastaus: Väärin. Tämä kansalaisaloite ei esitä kannabiksen myymisen dekriminisaatiota, joten siltä osin tilanne pysyisi ennallaan.

Väite 5: Kannabiksen käytön rangaistavuuden poisto lisää kannabiksen käyttöä ja siitä aiheutuvia haittoja. Vastaus: Ei tutkimusnäyttöä. Muun muassa Portugali dekriminallisoi kaikkien huumeiden käytön ja pienten määrien hallussapidon vuonna 2001. Dekriminalisaatio ei lisännyt käyttöä, ja se vähensi haittoja. THL:n mukaan dekriminallisointi tuottaa parempia tuloksia huumeiden käyttöön puuttumisessa. Tutkimusten mukaan huumeiden käyttäjien on rangaistavuuden poiston myötä helpompi hakea apua ja hoitoa. Dekriminalisointi mahdollistaa huumeiden käyttäjien tehokkaamman integroitumisen yhteiskuntaan ja parantaa heidän opiskelu- ja työllistymismahdollisuuksiaan. Lisäksi huumerekollisuuden poliisia, oikeusistuimia ja vankiloita kuormittava vaikutus ja kustannukset vähenevät.

Väite 6: Päihteiden käyttäjien rankaisemiseen perustuva lainsäädäntö on hyvä tapa ehkäistä päihteiden aiheuttamia ongelmia. Vastaus: Väärin. Rangaistuksiin perustuva kieltopolitiikka ei ole toiminut huumeiden kitkemisessä meillä eikä globaalisti. Tästä syystä päihdepolitiikka pannaan uusiksi maailmalla, ja myös YK:ta lähellä oleva kansainvälinen

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

huumausaineiden valvontalautakunta INCB on esittänyt, että resursseja vievän huumesodan sijaan etusijalle pitäisi asettaa ihmisten terveys ja hyvinvointi.

Arvoisa puhemies! Edellä listasin vain joitakin pinttyneitä virhekäsityksiä. Ajattelen, että politiikassa sanat ovat tekoja, ja siksi sillä on merkitystä, millä tavoin huumausainepolitiikasta puhumme. Jos käytämme kieltä, joka leimaa ja halveksii käyttäjiä sekä lietsoo pelkoa ja uhkakuvia, se entisestään marginalisoi päihdeongelmaisia ja heidän on yhä vaikeampaa saada apua ja turvautua viranomaisiin pelon takia. Jo nyt tiedämme, että päihteiden käyttäjiä on ikään kuin normatiivinen lupa pitää toisen luokan kansalaisina, ikään kuin heillä ei olisi ihmisarvoa ollenkaan. Näin ei saa olla. Mitään ihmisryhmää ei saisi kohdella näin.

Arvoisa puhemies! Minulle tärkeintä huumausainepolitiikan käsittelyssä on sen pohtiminen, minkälainen politiikka edistäisi parhaiten ihmisoikeuksia. Myös huumeidenkäyttäjillä on oikeus ihmisarvoiseen elämään. — Kiitos. [Marko Kilpi: Kukaan ei ole sitä kieltänytkaan!]

21.35 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Mielestäni kaikkiin huumausaineiden käytöstä sekä yhteiskunnalle että yksilöille aiheutuviin seuraamuksiin on suhtauduttava äärimmäisen vakavasti. Tuoreiden tilastojen mukaan huumekuolemien määrä on kasvanut nopeasti. THL:n mukaan viime vuonna yliannostukseen kuoli lähes 200 ihmistä ja määrä on vuosikymmenessä liki kaksinkertaistunut. Peräti puolet kuolleista on ollut alle 30-vuotiaita. Myös huumausaineiden vaikutuksen alaisena tiellä liikkuvien osuus on ollut nousussa. Tämän vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana muiden päihteiden osuus ohitti ensimmäisen kerran perinteisten rattijuopumusrikosten määrän. Väkivaltarikoksiin puolestaan liittyy usein alkoholia, huumeita tai niiden sekakäyttöä. Poliisin tilastojen perusteella tämä voi olla ensimmäinen vuosi, jonka kuluessa rikoksia tehdään enemmän huumeiden kuin alkoholin vaikutuksen alaisena.

Arvoisa puhemies! Vaikka internet on tehnyt huumeiden hankkimisesta aiempaa helpompaa, muodostaa netissä tapahtuva huumausainekauppa vain yhden kaupantekokanavan. Huumeiden katukauppa on muuttunut entistä avoimemmaksi ja aiheuttaa myös paljon järjestyshäiriöitä. Useiden kenttäpoliisien tekemän arvion mukaan nuorten voi olla helpompi saada haltuunsa huumeita kuin alkoholia. Suurin osa huumeiden käyttörikoksista jää piilorikollisuudeksi, sillä resursseja katukaupan valvontaan ja muiden huumausainerikosten paljastamiseen ei ole läheskään riittävästi.

Arvoisa puhemies! Meidän päättäjien on puututtava huumeongelmaan. Hallituksen tulee turvata poliisin ja muiden viranomaisten taloudelliset resurssit ja parantaa niiden toimintaedellytyksiä huumausainerikollisuuden kuriin saamiseksi ja huumeiden katukaupan ennaltaehkäisemiseksi. Jos tässä onnistutaan, se vaikuttaa myönteisesti myös yleisten alueiden turvallisuuteen ja kansalaisten kokemaan yleiseen turvallisuudentunteeseen.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä kummaksun myös hallituspuolueiden riveistä tullutta ehdotusta esimerkiksi myyntiin tarkoitetun kannabiksen viljelyn aloittamisesta suomalaisilla maatiloilla. Maaseutua ja sen elinkeinoja on kehitettävä, mutta mielestäni se tulee mieluummin tehdä vaikkapa puhtaaseen ruoantuotantoon panostamalla.

Arvoisa puhemies! Kuten alussa totesin, pidän hyvin tärkeänä, että eduskunta suhtautuu jatkossakin erittäin tiukasti huumeiden käyttöön, hallussapitoon ja myyntiin kaikissa tilanteissa, joissa kyse on jostain muusta kuin lääketieteellisin perustein tapahtuvasta käytöstä. [Puhemies koputtaa]

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Edellä mainituin syin en kannata kansalaisaloitetta kannabiksen käytön rangaistavuuden poistamisesta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt totean, että tässä on muutama minuutti aikaa ennalta määrättyyn ajankohtaan. Edustaja Räsänen puheenvuoro mahtuu tähän, tarpeeksi lyhyenä, ja sen jälkeen joudutaan keskeyttämään tämä, jos tulee puheenvuoroja.

21.39 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Kun edustaja Honkasalo tuli paikalle, niin nostan esiin hänen puheestaan edellisellä kerralla leiman, jolla hän leimasi tämän kansalaisaloitteen vastustajat, eli käytti tällaista käsitettä kuin narkofobia, että kannabiksen käytön dekriminisaation vastustajat olisivat narkofoobikkoja. Haluan nyt todeta, että en itse ainakaan suostu ottamaan tällaista sairausleimaa, fobian sairausleimaa kohdalleni, en tässä enkä muissakaan asioissa.

Vielä totean, herra puhemies, että kannabikseen usein yhdistetään ajatus siitä, että se olisi jollakin lailla vaaraton tai viaton huume. Täytyy kuitenkin muistaa se, että kannabis saattaa aiheuttaa riippuvuutta ja että se myös tutkitusti altistaa mielenterveysongelmille, esimerkiksi psykooseille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lyhyt vastauspuheenvuoro, edustaja Honkasalo.

21.40 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaivoin esille sen viikko sitten pitämäni puheenvuoron, ja en suinkaan sanonut niin, että vastustajat olisivat narkofoobikkoja, vaan sanoin, että huumausainepoliittista keskustelua saattaa silloin tällöin leimata tällainen narkofobia, ja selitin sitten puheessani, mitä sillä tarkoitetaan.

On minusta tärkeää, että pysytään faktoissa myös tässä suhteessa, kun viitataan edustajakollegoiden puheenvuoroihin. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

13. Lakialoite laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Lakialoite LA 64/2020 vp Peter Östman kd ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 14.—25. asiasta.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Keskustelu

21.41 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Tämä lakialoite on osa kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjettia, ja tässä esitetään, että elokuussa voimaan tullut polttoaineveron korotus perutaan ja nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liite muutetaan vastaamaan aiempaa lainsäädäntöä. Eli nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain verotaulukkoa muutettaisiin niin, että liikennepolttonesteiden, kuten moottoribensiinin, dieselöljyn ja niitä korvaavien biopolttoaineiden, valmisteveroa alennetaan. Veron muutos kohdistettaisiin sekä energiasisältöveroon että hiilidioksidiveroon.

Tämä korotus, minkä hallitus teki, valitettavasti aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia muun muassa kuljetusalalle ja sitä kautta myös muulle yrityselämälle. Sen takia, jotta voimme suomalaista työllisyyttä olla parantamassa, toivon, että tämä aloite saa myönteisen kohtelun.

21.43 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Varmistan vielä alussa, että ymmärsin oikein, että tässä samassa yhteydessä voi käyttää useammastakin kohdasta, kohtaan 21 asti, näitä esittelypuheenvuoroja? [Puhemies: Kyllä!] Niinpä sitten käytän tätä tilaisuutta ja siirryn sinne pönttöön. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Aika on sitten 7 minuuttia.

Kiitoksia, arvoisa puhemies! Katsotaan, kuinka monta siihen mennessä ehtii esittelemään.

Arvoisa puhemies! Todellakin, niin kuin tuossa edustaja Räsänen totesi, kristillisdemokraatit ovat huolissaan siitä, millä tavalla nämä veronkiristykset vaikuttavat erityisesti liikumiseen — tuossa aiemminhan keskusteltiin näistä asumisen kustannuksiin liittyvistä energiaveron korotuksista. Tässä lakialoitteessa, minkä edustaja Östman on ensimmäisenä ryhmästämme allekirjoittanut, todellakin tämä polttoaineveron korotus perutaan ja myöskin tämä nestemäisten polttoaineitten valmisteverosta annetun lain liite muutetaan vastaamaan ennen 1.8.20 voimassa olleen liitteen sisältöä. Tässä yhteydessä erityisesti haluan muistuttaa siitä, että meillä Suomessa, pitkien etäisyyksien ja harvan asutuksen maassa, maaseudulla, haja-asutusalueella, ei ole niitä vaihtoehtoja — se oma auto on kyllä varsin tarpeellinen. Sen tähden täytyy muistaa, että tämäntyypisillä veronkorotuksilla on hyvin helposti myöskin tämmöiset aluetaloudelliset vaikutuksensa. Tietysti täytyy muistaa sitten meillä tämä kuljetusala. Kuljetusala on laskenut, että kuljetuskustannukset Suomessa nousevat noin 80 miljoonalla eurolla vuodessa, ja siinä mielessä, jos ajatellaan, mikä merkitys näillä maantiekuljetuksilla on Suomessa, nämä ovat kyllä valitettavia ja tietysti heijastuvat sitten viime kädessä myöskin lopputuotteitten hintaan.

Arvoisa puhemies! Seuraavaksi esittelen tämän lakialoitteen laiksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain muuttamiseksi: Tässä on tarkoituksena laskea varhaiskasvatusmaksuja siinä tapauksessa, että perheellä on useampi kuin yksi lapsi varhaiskasvatuksessa, ja katsomme, että silloin asiakasmaksua perittäisiin vain yhden lapsen mukaan. Tämäkin on osa kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjettia. Tällä lakialoitteella haluamme erityisesti työn kannattavuutta parantaa. Eli tilanteessa, jossa joka tapauksessa yksi lapsi on jo siellä hoidossa, useamman lapsen päivähoitomaksut monta kertaa tekevät sen kannustinloukun, jossa esimerkiksi pienempipalkkaisen tai lyhytaikaisemman työn vastaanotta-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

minen on kannattamatonta, kun palkasta suurin osa sitten menee näitten varhaiskasvatusmaksujen maksamiseen. Siinä mielessä, vaikka hallitus on tehnyt nyt alennuksen pienituloisille lapsiperheille, kristillisdemokraatit katsovat, että tämän lisäksi olisi tärkeää, että me myöskin puuttuisimme tällä tavalla näihin sisarusten varhaiskasvatusmaksuihin.

Arvoisa puhemies! Seuraavaksi sitten lakialoite tuloverolain muuttamisesta, jossa puhutaan meidän lapsivähennyksestä: Tämä lapsivähennyshän on oikein kristillisdemokraattien lempilapsi, eli silloin aikanaan, kun hallituksessa olimme, tämä lapsivähennys tuli mukaan hallituksen toimiin. Kun valitettavasti jouduttiin noita lapsilisä jonkun verran leikkaamaan, niin siinä yhteydessä tuotiin sitten tämä lapsivähennys, jolla kompensoitiin tämä leikkaus, ja tämä kohdistui nimenomaisesti sitten näihin pieni- ja keskituloisiin. Tämä lapsivähennys on... Tuossa muistelin jossain puheenvuorossa täällä tänä iltana 2000-luvun alkua, kun tulin tänne eduskuntaan, ja tässä on esimerkki siitä, millä tavalla vaihtoehtobudjetissa tuotu idea kypsyy siihen, että se itse asiassa on meidän lainsäädännössämme. Valitettavasti tässä nyt viime kaudella sitten edeltävä hallitus tämän lapsivähennyksen lakkautti, mutta silloin 2000-luvun alussa olin tätä itse silloisena eduskuntaryhmän puheenjohtajana kehittämässä, ja tätä lapsivähennyksmallia silloin tuotiin uutena. Sitten tosiaankin siitä meni jokunen vuosi, kun 2011 alkaneella hallituskaudella tälle tuli käyttöä sitten ihan siellä hallituksen työkalupakissa. Todellakin tätä toivoisimme, kun tämä on ainut sellainen elementti, millä pystyttäisiin lapsiperheitten verotukseen tuomaan joustoa. Kun tiedetään, miten monissa muissa maissa tällä hetkellä voimakkaasti panostetaan lapsiperheitten elintason parantamiseen ja siihen, että olisi kannustimia myöskin lasten hankkimiseen, niin siinä mielessä voisi sanoa, että tämä olisi tällainen verotuksellinen elementti, joka olisi syytä meillä Suomessa myöskin ottaa käyttöön. Todellakin tämä suoraan verotuloista vähennettynä helpottaisi sitten lapsiperheitten asemaa.

Arvoisa puhemies! Jos vielä otan tuosta tuloveroasteikosta: Tässä tuloveroasteikon tulo-rajat aiotaan huojentaa. Kun hallitus kiristää 2,5 prosentilla, niin kristillisdemokraatit ovat tehneet tässä vastaesityksen. Kun hallitus tekee tämän indeksitarkistuksen, niin kuitenkin nämä työn sivukulut kasvavat. Kristillisdemokraatit pitävät vaihtoehtobudjetissaan tärkeänä sitä, että me pystymme tässä tilanteessa ostovoimaa pitämään yllä, myöskin sitten sitä kautta, että kun työn verotus ei kiristy, niin se pitää myöskin työn kannattavuutta voimissaan, ja siksi olemme tehneet sitten tämän taulukkolaskelman siihen.

Vielä, arvoisa puhemies, tässä ehtii ainakin tämän lakialoitteen lapsilisälain muuttamisesta esitellä: Tässä on kysymys siitä 1 000 euron ylimääräisestä lapsilisästä, joka maksettaisiin ensimmäisen lapsilisän yhteydessä. Kristillisdemokraatit tämän lanseerasivat tuossa viime eduskuntavaalien alla, ja tämä olisi tarkoitettu juurikin tällaisena lapsiperheitten taloudellisena tukena. Monissa kunnissa on näitä erilaisia kannustinrahoja, vauvarahoja ja vastaavia, mutta tämä olisi tietysti alueellisesti tasa-arvoinen eli ei olisi kiinni siitä, mitä kunnassa on päätetty. Tosiaankin haluaisimme, että tätä kautta pystyisimme sitten helpottamaan niitä lapsiperheitten ensi hankintoja ja sitä kautta tuomaan taloudellista tukea.

Arvoisa puhemies! Edustaja Räsänen varmaankin jatkaa tästä näitten meidän aloitteitten esittelyä, mitä vielä tähän meidän vaihtoehtobudjettiimme sisältyy.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

14. Lakialoite laiksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 65/2020 vp Sari Essayah kd ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

21.51 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Edustaja Essayah tämän ytimekkäästi jo perustelikin. — Tässä on tarkoituksena se, että nimenomaan monilapsisten perheiden kohdalla poistettaisiin kannustinloukkuja työn vastaanottamiselle, kun sisarusten kohdalla varhaiskasvatuksen maksuista luovuttaisiin. Tällä uudistuksella tavoittelemme myös myönteisiä vaikutuksia syntyvyyteen, koska pieneltä osalta tämäkin voisi kannustaa perheitä tavoittelemaan perheen toivomaa lapsimäärää.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 13. asiakohdassa]

15. Lakialoite laiksi tuloverolain muuttamisesta

Lakialoite LA 66/2020 vp Sari Essayah kd ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

21.52 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Tämänkin vaihtoehtobudjettiimme kuuluvan aloitteen osalta edustaja Essayah jo hoiti tämän varsinaisen esittelyn, mutta haluan vielä tarkemmin tästä todeta, että tämä lapsivähennyshän todellakin oli silloin käytössä, kun kristillisdemokraatit olivat hallituksessa mukana muutamien muiden puolueiden kanssa. Valitettavasti se on sittemmin Sipilän hallituksen toimesta poistettu, ja tämä poistaminen oli kyllä perusteetonta, sillä aikoinaan lapsivähennysjärjestelmä luotiin nimen-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

omaan kompensoimaan tätä lapsilisien leikkausta, ja eihän lapsilisiä ole korjattu, joten tätä lapsivähennystäkään ei olisi tullut poistaa.

Tässä esitämme sadan euron lapsivähennyksen määrää jokaisesta huollettavasta alaikäisestä lapsesta, ja jos huoltajia on vain yksi, niin silloin tämä olisi kaksisataa euroa lasta kohti, ja vähennyksen määrä laskettaisiin enintään neljän lapsen perusteella.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 13. asiakohdassa]

16. Lakialoite laeiksi vuoden 2021 tuloveroasteikosta ja tuloverolain 106 ja 125 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 67/2020 vp Antero Laukkanen kd ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

21.54 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Tämä aloite on edustaja Laukkanen nimissä, ja tämä sisältyy myös tähän vaihtoehtobudjettiimme.

Tämän aloitteen takana on se ongelma, että hallituksen esityksen mukaan keskituloisen verotus kiristyy noin 0,2 prosenttiyksiköllä, enimmillään noin 0,4 prosenttiyksiköllä, koska tämän hallituksen esityksen mukainen indeksitarkistus ei ole riittävä. Tässä esitämme 2,5 prosentin indeksitarkistuksen sijaan 3,5 prosentin indeksitarkistusta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 13. asiakohdassa]

17. Lakialoite laiksi lapsilisälain muuttamisesta

Lakialoite LA 68/2020 vp Sari Tanus kd ym.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

21.55 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa puhemies! Tämä aloite on edustaja Tanuksen nimissä, joka on hyvin ansiokkaasti pitänyt tätä vauvaraha-aloitetta jo aiemmin esillä. Tämän kertaluonteisen 1 000 euron lisätuen tarve olisi osaltaan helpottaa lapsiperheiden taloudellista tilannetta mutta myös toimia myönteisenä viestinä, että kaikki vauvat ovat tervetulleita.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 13. asiakohdassa]

18. Lakialoite laiksi arvonnäverolain 3 ja 149 a §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 69/2020 vp Sari Tanus kd ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 18. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

21.56 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Kun edustaja Tanus on tänään etätöissä, niin kuin moni kansanedustaja, niin hänen puolestaan ja hänen pyytämäänsä tämän lyhyesti esittelen.

Tässä ehdotetaan muutettavaksi arvonnäverolakia niin, että pienyritysten tilikauden liikevaihtoon perustuvaa arvonnäveroa koskevaa alarajaa korotettaisiin tämän hallituksen esittämän 15 000 euron sijasta 20 000 euroon nykyisestä 10 000 eurosta. Tämän tarkoituksena on tukea ja kannustaa yrityksiä ja siten edistää työllisyyttä.

21.57 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite itse asiassa on jo kertaalleen tuolla valiokunnassa käsitelty, koska todellakin on tarkoitus nostaa tämän hallituksen esityksen 15 000 euron sijaan tätä arvonnäveron alarajaa sinne 20 000 euroon. Tuossa kun me käsitelimme budjettiin liittyviä lakeja, niin kristillisdemokraatit jättivät samansisältöi-

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

sen vastalauseen, ja itse asiassa täällä salissa jo tästä asiasta kertaalleen on äänestetty, mutta koska tämä tekniikka menee sillä tavalla, että nämä vaihtoehtobudjettien lakialoitteet käsitellään sitten siinä vaiheessa, kun vaihtoehtobudjetitkin ovat tulleet salissa keskusteluun, niin siinä mielessä tämän aloitteen kohtalon tietenkkin jo tiedämme.

Joka tapauksessa tämä on äärimmäisen tärkeää. Tietenkin tulevaisuudessa pitää pyrkiä EU:n sisällä siihen, että näiden arvonlisäverojen alarajojen yhtenäistäminen on saatava aikaiseksi. Tällä hetkellä erot ovat todella suuria, kymmenientuhansien eurojen suuruisia eroja näitten alarajojen suhteen, ja siinä mielessä tosiaankin tämä lakialoite on tarpeellinen ja vie asioita oikeaan suuntaan.

Arvoisa puhemies! Seuraavaksi haluaisin myöskin esitellä edustaja Tanuksen ensimmäisenä allekirjoittaman ryhmämme vaihtoehtobudjetin lakialoitteen keliakiakorvauksen palauttamisesta:

Keliakiakorvaus on siinäkin mielessä kristillisdemokraateille tämmöinen tärkeä asia, koska aikoinaan täällä talossa vaikuttanut oululainen kansanedustaja Marja-Leena Kempainen oli hän, joka tämän keliakiakorvauksen Suomessa sai aikaiseksi ja täällä eduskunnassa teki sen eteen töitä ja sai enemmistön tuen sille, ja siitäpä johtuen hän taitaa tänäkin päivänä olla Keliakialiiton kunniapuheenjohtaja.

Tietenkin toivomme, että tämä keliakiakorvaus palautettaisiin, ei pelkästään tämän KD:läisen taustan takia vaan sen takia, että nämä ihmiset tarvitsevat sitä. Aika usein ei muisteta sitä, että keliakikolle tämä ruokavalio on ainut hoitokeino. Muistelen, että viime hallituskaudella, kun tämä leikattiin pois, oli semmoisia aivan käsittämättömiä puheenvuoroja, kun puhuttiin dieeteistä ja siitä, että ikään kuin tämä olisi joku valinnainen ruokavalio tai jotain vastaavaa, mutta KD siis todellakin haluaisi tämän keliakiakorvauksen olla palauttamassa.

Sitten esittelisin vielä lakialoitteen opintotukilain 11 ja 11 a §:n muuttamisesta, jossa on siis oppimateriaalilisästä kysymys: Kristillisdemokraatit tätä kautta haluaisivat olla varmistamassa, että kenenkään lapsen tai nuoren opiskelut eivät jää vanhempien kukkarosta kiinni. Siinä mielessä me toivoisimme, että nämä kohdennetut toimenpiteet olisivat tehokkaampia kuin sitten tämä hallituksen oppivelvollisuusiän kategorinen nostaminen.

Vielä kotitalousvähennyksestä mainitsen sen, että haluaisimme, että tämä hallituksen esittämä leikkaus kotitalousvähennyksiin peruutettaisiin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 13. asiakohdassa]

19. Lakialoite laiksi vammaisetuuksista annetun lain 2 ja 14 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 70/2020 vp Sari Tanus kd ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 19. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

22.00 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Sipilän hallitus poisti vuoden 2016 alusta keliakikkojen ruokavaliokorvauksen. Ennen tätä korvauksen poistamista keliakia-korvauksen määrä oli 23 euroa 60 senttiä kuukaudessa. Täytyy muistaa, että keliakiakorvauksen saajia on Kelan tilastojen mukaan yli 30 000. Ruokavalio on keliakikon ainoa lääke, ja sen vuoksi mielestämme se gluteeniton ruokavalio ja sen korvaaminen tulisi rinnastaa lääkärin määräämään lääkehoitoon ja näin palauttaa keliakikoiden ruokavaliosta tuleva korvaus.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 13. asiakohdassa]

20. Lakialoite laiksi opintotukilain 11 ja 11 a §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 71/2020 vp Antero Laukkanen kd ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 20. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

22.02 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Niin kuin edustaja Essayah tuossa aiemmin jo totesi, tällä aloitteella haluamme olla parantamassa oppimateriaalilisää, sitä korottamassa sekä myös ulottamassa sen suuremmalle joukolle opiskelijoita näitä vanhempien tulorajoja korottamalla.

Sen sijaan emme kannata hallituksen esitystä oppivelvollisuuden laajentamisesta, joka on kallis uudistus ja johon sijoitetut resurssit kohdentuvat mielestämme epäedullisesti.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 13. asiakohdassa]

21. Lakialoite laiksi tuloverolain 127 a ja 127 b §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 72/2020 vp Peter Östman kd ym.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 21. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

22.03 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Tämä lakialoite on edustaja Östmanin ensimmäisenä allekirjoittama. Se on osa vaihtoehtobudjettiamme.

Esitämme, että kotitalousvähennys palautettaisiin samalle tasolle, jolla se oli vielä vuonna 2019. Tällä aloitteella tavoittelemme sitä, että kotitalouksissa tehtävää työllisyyttä ja työtä kannustettaisiin ja samalla tällä voitaisiin torjua myös harmaata taloutta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 13. asiakohdassa]

22. Lakialoite laiksi tuloverolain 95 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 73/2020 vp Peter Östman kd ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 22. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

22.04 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Tämä aloite on edustaja Östmanin ensimmäisenä allekirjoittama. Se on osa vaihtoehtobudjettiamme, ja tällä varmistamme sen, että budjettimme ja esityksemme on tasapainoinen.

Tässä esitämme, että vähennysoikeus työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksuista muutettaisiin niin, että vain puolet olisi vähennyskelpoista. Tällä tavoittelemme 90 miljoonan euron lisäystä valtion tuloihin.

22.04 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Oliko niin, että tässäkin voi seuraavista kohdista...?

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Voi seuraavista, kyllä.

Kiitoksia. — Eliikkä tosiaankin, niin kuin edustaja Räsänen totesi, tässä on mahdollisuus nyt täällä talossa osoittaa tukea sille, että kristillisdemokraatit toivovat, että työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen vähennyskelpoisuus puolitettaisiin. Kyllä me katsomme, että tässä taloudellisessa tilanteessa olisi tärkeää kaikki verovähennykset tarkistaa, ja siinä mielessä, kun ajatellaan, että meillä on paljon erilaisia sinällänsä tärkeitä yleishyödyllisiä asioita ajavia järjestöjä, joitten jäsenmaksut ovat kaikille vähennyskeltottomia, niin tässä tapauksessa katsomme, että näitten maksujen osalta tätä puolittamista tulisi viedä eteenpäin. Tässä ei ole kyse millään tavalla hyökkäyksestä työntekijöitten järjestäytymisastetta tai mitään vastaavaa kohtaan, sen jo tässä asiassa totean, koska useimmiten se argumentti, vasta-argumentti tähän on aina sieltä suunnalta, että tässä jollakin tavalla puututtaisiin siihen. Ei laisinkaan, vaan kyse on todellakin siitä, että valtiontaloudessa näihin verovähennyksiin tällaisena aikana on myöskin syytä kriittisesti suhtautua.

Arvoisa puhemies! Seuraavaksi esittelisin Antero Laukkasen ensimmäisenä allekirjoittaman arvonlisäverolain 85 a §:n muuttamisen, jossa vihannesten ja hedelmien arvonlisäveroa lasketaan 14 prosentista 10 prosenttiin. Tässä on kysymys tietenkin siitä, että halutaan tukea terveellisen, kasvispitoisen ruokavalion toteuttamista ja sitä, että Suomessa kuitenkin kasvikset ja vihannekset erityisesti talviaikaan ovat kalliita, ja toisaalta sitten, jos ajatellaan myöskin ilmastovaikutuksia, olisi tärkeää, että kasvisruokavalionkin kautta voidaan tukea. Siinä mielessä katson, että tällä uudistuksella on positiivisia kansantaloudellisia, työllistäviä vaikutuksia kotimaisten vihannesten osalta, ja terveellisempien elintarvikkeitten kulutuksen lisääminen on kansanterveyden kannalta tärkeää.

Arvoisa puhemies! Vielä lakialoite mielenterveyslain ja terveydenhuoltolain 27 §:n muuttamisesta: Tässä on kyse terapiatakuusta, ja tähän on hyvin laajasti eduskunnassa eduskuntaryhmien tukea saanut, ja täytyy nyt vain toivoa, että siellä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa ihan oikeasti tätä terapiatakuuta ollaan nyt viemässä eteenpäin. Kuulimme aikaisemmin päivällä — kukahan edustaja sieltä puhui tästä asiasta — kun muistaakseni edustaja Lohi taisi sanoa, että tätä viedään yhdessä sitten hoitotakuun myötä. Täytyy nyt toivoa, että tämä toteutuisi tällä hallituskaudella. Tällä on merkittävä vaikutus myöskin työllisyyden suhteen, koska suurin osa tällä hetkellä näistä työkyvyttömyyseläkkeistä tulee mielenterveyssyistä.

Vielä viimeisenä tämä omaishoidon tuen pykälä, tuloverolain 92 §:n muuttaminen: eliikkä omaishoidon tuki tehtäisiin verovapaaksi sosiaalietuudeksi.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 13. asiakohdassa]

23. Lakialoite laiksi arvonlisäverolain 85 a §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 74/2020 vp Antero Laukkanen kd ym.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 23. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

22.08 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Tämän aloitteen ensimmäinen allekirjoittaja on edustaja Antero Laukkanen, joka on tänään etätöissä, ja hänen puolestaan lyhyesti tätä, myös edustaja Essayah'n lisäksi, esittelen.

Tässä aloitteessa esitetään, että vihannesten ja hedelmien arvonlisäveroa lasketaan 14 prosentista 10 prosenttiin, ja tässä takana ovat ennen muuta terveyteen ja myös ilmastopolitiikkaan liittyvät syyt. Samalla totean, että edelleenkin elintarvikkeita verotetaan Suomessa varsin korkealla tasolla verrattuna muihin Euroopan unionin maihin, ja mielestäme olisi viisasta lähteä tekemään tätä keventämistä nimenomaan näiden terveyden kannalta edullisten elintarvikkeiden osalta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 13. asiakohdassa]

24. Lakialoite laeiksi mielenterveyslain ja terveydenhuoltolain 27 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 75/2020 vp Päivi Räsänen kd ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 24. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

22.09 **Päivi Räsänen kd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Terapiatakuusta on käyty varsin paljon eduskunnassa keskustelua. Tässä vaihtoehtobudjettiimme kuuluvassa aloitteessa esitämme, että terapiatakuu ensi vuonna hyväksyttäisiin ja otettaisiin käyttöön kansalaisaloitteessa esitetyn mukaisesti.

Tässä edustaja Essayah jo edellä tiiviisti esitteli tätä ja kertoi, minkä vuoksi tämä on tärkeää. Totean vielä, että tämän toteuttaminen maksaisi arvion mukaan noin 35 miljoonaa euroa vuodessa, mutta täytyy muistaa, että mielenterveysongelmat ovat esimerkiksi tulleet

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

jo merkittävimäksi työkyvyttömyyseläkkeiden aiheuttajaksi. Jos pystymme näitä ehkäisemään, niin aivan varmasti tämä uudistus maksaa itse itsensä takaisin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 13. asiakohdassa]

25. Lakialoite laiksi tuloverolain 92 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 76/2020 vp Päivi Räsänen kd ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 13. asiakohdassa]

26. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2021 talousarvioesityksen (HE 146/2020 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 146/2020 vp

Hallituksen esitys HE 227/2020 vp

Talousarvioaloite TAA 1-370/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 26. asia.

Talousarvioaloitteet lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

22.11 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa puhemies! Tänä vuonna laadin yhteensä viisi talousarvioaloitetta. Kolme niistä koski videoneuvottelulaitteiden lisähankintoja tuomioistuimille, Syyttäjälaitokselle ja Rikosseuraamuslaitokselle. Aloitteiden jättämisen jälkeen huomasinkin ilokseni näiden rahojen tulleen hallituksen seitsemänteen lisätalousarvioon, joten kiitos hallitukselle siitä.

Sen sijaan aion aktivoida talousarvioaloitteeni, joka koskee koronakoirien toiminnan vaikiinnuttamista. Koiria on koulutettu, ja niiden uskomatonta hajukykyä on hyödynnetty lukemattomissa erilaisissa tehtävissä, ja niistä on ollut korvaamatonta apua esimerkiksi huumeiden, räjähteiden tai erilaisten sairauksien havaitsemisessa.

Helsingin yliopisto kertoi jo keväällä tehdystä tutkimuksestaan, josta ilmeni, että koirat saattavat erottaa terveiden ihmisten ja koronaan sairastuneiden ihmisten näytteet laboratorion kokeita nopeammin ja jopa luotettavammin.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Kun PCR-testien laitteet tarvitsevat 18 miljoonaa molekyyliä havaitsemaan tartunnan, koiran nenälle voi riittää vain 10—100 molekyyliä. On totta, että koirien hyödyntämiseen testaamisessa liittyy vielä monia avoimia kysymyksiä ja lisätutkimusta tarvitaan, mutta ei pidä unohtaa, että myös PCR-testeissä on omat haasteensa ja heikkoutensakin.

Elämme niin poikkeuksellisia aikoja, että mielestäni kaikki keinot tulee hyödyntää, jotta voimme pitää yhteiskuntamme mahdollisimman turvallisesti avoimena. Mielestäni koirat ovat yksi osa tätä yhtälöä.

Arvoisa puhemies! Olen myös esittänyt määrärahoja pikavuoropysäkin rakentamiseksi Mäntsälän rautatieaseman yhteyteen Lahden moottoritien varteen. Mäntsälän ja muiden kuntien välisestä työliikenteestä suurin osa kohdistuu eri puolille pääkaupunkiseutua, pääosin Helsinkiin, Vantaalle ja Järvenpäähän. Tavoitteena on, että yhä suuremmalla osalla väestöstä olisi paremmat kulkuyhteydet, mikä voisi kannustaa vähentämään yksityisauton käyttöä, ja se voisi myös madaltaa kynnystä ottaa työtä vastaan muualta, jonne muutoin työmatkat olisivat liian hankalat.

Moottoritiellä välillä Helsinki—Lahti kulkee nykyisin noin 30 linja-autovuoroa suuntaansa vuorokaudessa. Näiden vuorojen saaminen osaksi Mäntsälän joukkoliikennetarjontaa olisi merkittävä parannus nykyiseen tarjontaan. Lisäksi Helsinki—Lahti-liikenne on markkinaehtoisista, joten liikennöinti itsessään ei vaadi tukea. Liikenteen päästöjen, kuntien elinvoimaisuuden, työvoiman liikkuvuuden ja sujuvan arjen takia joukkoliikenneinfraan on mielestäni syytä panostaa valtion tasolla, sillä hyödyt jakautuvat yksittäistä kuntaa paljon laajemmalle alueelle. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Talousarvioaloitteet TAA 1-370/2020 vp lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

27. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi verontilityslain 12 ja 12 f §:n sekä tuloverolain 124 ja 124 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 194/2020 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 32/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 3.12.2020 pidettävään täysistuntoon.

28. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 31/2020 vp

Valiokunnan mietintö PuVM 2/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 3.12.2020 pidettävään täysistuntoon.

29. Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitran toimintakertomus vuodelta 2019

Kertomus K 16/2020 vp

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 32/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 3.12.2020 pidettävään täysistuntoon.

30. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain 3 §:n ja tuomioistuinemaksulain 5 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 129/2020 vp

Toimenpidealoite TPA 1/2019 vp

Valiokunnan mietintö StVM 39/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 3.12.2020 pidettävään täysistuntoon.

31. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 202/2020 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 18/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 3.12.2020 pidettävään täysistuntoon.

32. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuoden 2021 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 142/2020 vp

Lakialoite LA 59/2020 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 30/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 3.12.2020 pidettävään täysistuntoon.

33. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Terveystieteiden tutkimuslaitoksen kaupallisten rokotetutkimuspalvelujen yhtiöittämisestä

Hallituksen esitys HE 224/2020 vp

Valiokunnan mietintö StVM 40/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 3.12.2020 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

34. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 188/2020 vp
Valiokunnan mietintö StVM 41/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 3.12.2020 pidettävään täysistuntoon.

35. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi konfliktimineraalien ja niiden malmien markkinoille saattamisesta

Hallituksen esitys HE 203/2020 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 35/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 3.12.2020 pidettävään täysistuntoon.

36. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 174/2020 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 13/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 3.12.2020 pidettävään täysistuntoon.

37. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opintotukilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 208/2020 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 14/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 3.12.2020 pidettävään täysistuntoon.

38. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain 11 luvun 4 b §:n sekä eräiden työttömyysturvalain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annettujen lakien voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 229/2020 vp
Valiokunnan mietintö TyVM 15/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 3.12.2020 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 156/2020 vp

39. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 3.12.2020 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 22.15.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen